

Національний університет «Львівська політехніка»

Міністерство освіти і науки України

Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису

ХМЕЛЮК Віта Степанівна

УДК 351.37.0.

ДИСЕРТАЦІЯ

**ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ З РОЗВИТКУ ПРИВАТНОЇ
ОСВІТИ В УКРАЇНІ**

281- Публічне управління та адміністрування

28 - Публічне управління та адміністрування

Подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ В.С. Хмелюк

Науковий керівник - Подольчак Назар Юрійович доктор економічних наук,
професор

Львів - 2023

АНОТАЦІЯ

Хмелюк В. С. Формування державної політики з розвитку приватної освіти в Україні. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. – Львів, 2023.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування. – Національний університет «Львівська політехніка». м. Львів, 2023.

Дисертаційна робота є комплексним дослідженням, в якому здійснено обґрунтування концептуальних засад формування державної політики розвитку приватної освіти в Україні та розроблення напрямів удосконалення системи державного управління у сфері приватної освіти. За своєю структурою дисертаційна робота складається із вступу, трьох розділів, поділених на підрозділи, висновків та списку використаних джерел після кожного розділу, загальних висновків та додатків. У вступі обґрунтовано актуальність досліджуваної теми, сформульовано мету та завдання, описано новизну та практичну значущість отриманих результатів виконаного дисертаційного дослідження.

У першому розділі дисертаційної роботи досліджено реалізацію державної політики у сфері реформування освіти в Україні, зокрема проаналізовано актуальні контексти забезпечення реалізації права на освіту в Україні. Досліджено проблем, що заважають реалізації права на здобуття освіти в Україні у повній мірі та *розроблено функціональну модель взаємодії складових системи освіти у процесі забезпечення права на здобуття освіти*, що демонструє вплив окремих напрямів державної політики, спрямованих на діяльність навчальних закладів державного та приватного сектору, на можливість забезпечення цього права із дотриманням відповідних принципів.

Досліджено державну стратегію та нову концепцію реформування освіти, проаналізовано проблеми освіти в Україні та необхідність її реформування, напрями державної стратегії та нової концепції реформування освіти, що

спрямовані на вирішення цих проблем, а також наявне нормативно-правове забезпечення державної стратегії та нової концепції реформування освіти у розрізі освітніх рівнів. Виявлено, що концепція державної політики у галузі освіти створює потенціал для формування сучасного ринку освітніх послуг, втім недоліком її є відсутність виписаних механізмів для створення належних умов ведення освітнього бізнесу.

Досліджено принципи та функції державних органів управління у галузі освіти. *Сформовано ієрархічну модель забезпечення реалізації стратегії реформування освіти державними органами управління*, що демонструє взаємозв'язок між напрямками державної політики та органами державного управління. Встановлено, що на приватний сектор освіти відбувається опосередкований вплив реалізації стратегії реформування освіти у частині забезпечення можливості співпраці з органами державної влади та надання альтернативних освітніх послуг. Комунікація між органами державної влади та приватним сектором освіти може відбуватися через різні механізми співпраці, такі як партнерство, ліцензування та контрактна співпраця, проте відсутність стратегії реформування конкретно приватного сектору освіти на сьогодні відображається негативно на можливості його процвітання та розвитку. У свою чергу органи державного управління повинні орієнтуватися на освітні потреби суспільства й учасників освітнього процесу, що постійно еволюціонують та характеризуватися такими властивостями як гнучкість та адаптабельність, тобто здатностями швидко реагувати на зміни в освітньому середовищі, технологічному прогресі, соціокультурному середовищі та економічних аспектах, а ефективне функціонування приватної освіти повинно базуватися на формуванні обґрунтованої дієвої державної політики з розвитку приватної освіти в Україні, орієнтованої на створення сприятливих умов для розвитку приватної освіти, її збалансованого співіснування з державною освітою та забезпечення якісного освітнього середовища для всіх учасників освітнього процесу, що дозволить розширити освітні можливості в країні та підвищити загальний рівень освіти.

Досліджено вплив державної політики на розвиток приватної освіти в Україні в умовах війни. Виявлено, що реалізація державної політики у напрямку приватної освіти в умовах війни в Україні реалізовується в межах загальних стратегій розвитку освіти започаткованих українським урядом протягом останніх років та конкретних рекомендації щодо провадження освітньої діяльності у военний та післявоєнний період, проте багато питань розвитку приватної освіти, зокрема щодо реалізації освітньої діяльності приватних навчальних закладів у военний та післявоєнний період залишаються невирішеними.

У другому розділі досліджено стан приватної освіти та міжнародний досвід провадження приватної освітньої діяльності, зокрема проаналізовано проблемні аспекти розвитку приватної освіти в Україні та *розроблено структурну модель їх візуалізації*. Виокремлено п'ять основних напрямів проблемних аспектів, що блокують розвиток приватної освіти та потребують розробки дієвої державної політики в межах освітньої та підприємницької складової, зокрема це напрями доступності, якості, інноваційності освітніх послуг, а також ліцензування та комерціалізації освітньої діяльності.

Проаналізовано стан, структуру та тенденції розвитку приватної освіти в Україні. За Реєстром суб'єктів освітньої діяльності, станом на 2023 р. в Україні нараховується 15715 діючих закладів загальної освіти на зразок шкіл, ліцеїв, навчально-виховних комплексів, гімназій, початкових, спеціалізованих шкіл, навчально-реабілітаційних центрів, спортивних ліцеїв, з яких 421 – приватний заклад освіти (з них 12 опорний закладів, що становить 2,85%, 30 знаходяться в сільській місцевості, що становить 7,13% та один заклад освіти є інтернатом), 15250 – комунальних, 43 – державних і 1 – корпоративний. Також відповідно до реєстру станом на 2023 р. в Україні налічується 571 заклад вищої освіти, 666 закладів фахової передвищої та 1285 професійної (професійно-технічної) освіти, з яких 422 – приватних, 377 – комунальних, 1494 – державних заклади.

Виявлено, що динаміка розвитку приватної освіти в Україні протягом останніх років має значні коливання як у розрізі кількості закладів освіти, так і за кількістю здобувачів, що свідчить про неоднозначне відношення та нестабільність

інтересу до приватних навчальних закладів. Загалом темпи росту кількості суб'єктів господарювання у галузі освіти є дещо сповільненими у 2022 році, особливо це стосується сфери професійно-технічної, вищої освіти та дошкільної освіти.

Аналіз динаміки збитковості закладів інших рівнів приватної освіти, що в середньому зростає від 29,85% у 2014 році до 34,20% у 2021 році, також вказує на негативні тенденції, особливо у початковому та професійно-технічному рівнях. Регіональна динаміка питомої ваги збитковості підприємницької діяльності у галузі освіти у 2014-2021 р.р. свідчить про концентрацію збитковості у таких областях як Київська, Одеська Харківська, Дніпропетровська, загальна частка збиткових закладів освіти у яких становить більше половини від усіх збиткових освітніх закладів України

Дослідження стану приватної дошкільної освіти України у 2014-2022 р.р. свідчать, що найбільші зміни відбулися у 2022 році в таких областях як Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Миколаївська, Полтавська, Сумська, Харківська, Херсонська, Черкаська, Чернігівська, де зниження кількості закладів становило близько 15%. Поряд із цим значне зростання закладів дошкільної освіти відбулось у Волинській, Закарпатській та Рівненській областях. Основна частка кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної дошкільної освіти зосереджена у Київській області (41,38%).

Дослідження стану приватної початкової освіти України у 2014-2022 р.р. свідчать, що найбільше зниження кількості закладів відбулися у 2022 році в таких областях як Дніпропетровська, Одеська, Харківська, Черкаська. Поряд із цим значне зростання відбулось у Волинській, Закарпатській, Рівненській, Львівській і Тернопільській областях, де показник зростання зріс в середньому у 3 рази.

Дослідження стану приватної загальної середньої освіти України у 2015-2022 н.р., свідчить про нерівномірність розвитку у розрізі областей, зокрема значний приріст відбувся у Волинській, Закарпатській, Івано-Франківській, Львівській, Тернопільській та Хмельницькій областях в середньому у 5 разів. Максимальна

питома вага приватних шкіл є у Київській області і становить 40, 58%, а на другому місці Львівська із показником 13,53%, що постійно зростає.

На рівні професійно-технічної приватної освіти спостерігається зниження темпу росту кількості суб'єктів господарювання, що становить по Україні 84,01%. При цьому максимальне скорочення кількості закладів відбулося у Донецькій, Запорізькій, Луганській, Сумській та Херсонській областях. Максимальна концентрація приватних професійно-технічних закладів знаходиться у північному регіоні, проте у всіх регіонах спостерігається динаміка до зниження.

Аналіз показників динаміки суб'єктів господарювання у сфері приватної фахової передвищої та вищої освіти України у розрізі областей свідчить про загальне зниження їх кількості на 4%, в основному за рахунок Київської, Миколаївської, Одеської та Рівненської областей. В інших областях спостерігалось значне зростання. Концентрація закладів приватної фахової передвищої та вищої освіти, як і на інших освітніх рівнях характерна для Північного регіону, проте спостерігається динаміка до зниження. Деяким зростанням характеризується Західний та Центральний регіони.

З метою зведення інформації для її структуризації та виявлення слабких місць розвитку приватної освіти у розрізі освітніх рівнів та регіональних особливостей *розроблено інтегральний індекс загальної кількісної оцінки рівня розвитку приватної освіти*, що за результатами проведеного дослідження становить 0,37, що вказує лише на 37% досягнутих із 100 можливих і свідчить про слабкий стан приватної освіти та негативну динаміку її розвитку, особливо у розрізі окремих регіонів. Основні проблеми, що призводять до такого результату можуть бути розв'язані за допомогою розробки дієвої державної політики розвитку приватної освіти, оскільки діяльність закладів приватної освіти багато в чому залежить від рівня державної підтримки як освітньої так і підприємницької складової їх функціонування, що потребувало проведення більш детального аналізу ступеню такого впливу на стан приватної освіти.

Досліджено рівень державної підтримки розвитку приватної освіти в Україні, для реалізації якого було розроблено алгоритмічну модель програми прикладного

соціологічного дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної освіти, в межах якої висунуто гіпотезу про те, що розвиток приватної освіти блокується низьким рівнем державної підтримки закладів приватної освіти. Основними об'єктами даного дослідження обрано заклади приватної дошкільної, загальної середньої, професійно-технічної, фахової передвищої та вищої освіти, що функціонують або функціонували в Україні з метою надання освітніх послуг. Дослідженням охоплено близько 65% закладів приватної освіти, що забезпечує репрезентативність вибірки проведеного дослідження через здатність вибіркової сукупності відтворювати основні характеристики генеральної сукупності, зокрема у частині регіонального розподілу, тривалості досвіду функціонування та типів закладів приватної освіти. Методом збору первинної інформації обрано анкетне опитування керівників, експертів та відповідальних осіб, що займаються наданням освітніх послуг в межах приватних закладів освіти шляхом анонімного опитування у формі онлайн-анкетування на базі інтернет застосунку Google Forms. Рівень державної підтримки визначався як відсоткове співвідношення фактичної кількості отриманих балів від респондентів за окремим питанням до максимально можливої кількості балів у межах окремого питання.

На другому етапі досліджено ступінь впливу рівня державної підтримки на стан розвитку приватної освіти, для чого *застосовано кореляційно-регресійний аналіз їх взаємозв'язку у розрізі освітньої та підприємницької складових*, при якому результативним показником y_i виступав інтегральний індекс рівня розвитку приватної освіти у розрізі освітніх рівнів та областей, а показниками впливу – змінні отримані в результаті проведеного соціологічного опитування, а саме x_1 - рівень державної підтримки розвитку приватної освіти за напрямом сприяння доступності надання освітніх послуг, x_2 - рівень державної підтримки розвитку приватної освіти за напрямом сприяння якості надання освітніх послуг, x_3 - рівень державної підтримки розвитку приватної освіти за напрямом сприяння інноваційності надання освітніх послуг, x_4 - рівень державної підтримки розвитку приватної освіти за напрямом сприяння легалізації освітньої діяльності, а також x_5 - рівень державної підтримки розвитку приватної освіти за напрямом сприяння

комерціалізації освітньої діяльності. Описана залежність розглядалась у просторовій площині у розрізі областей та освітніх рівнів з метою виявлення слабких місць, що потребують формування першочергових завдань при розробці державної політики розвитку приватної освіти в Україні.

Рівень державної підтримки розвитку приватної *дошкільної* освіти у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої та підприємницької складових за напрямками коливається від 23% до 60%, при цьому найнижчі показники спостерігаються у Донецькій, Сумській, Херсонській та Черкаській областях, а найвищі у Київській, Закарпатській та Тернопільській за всіма напрямками. Проведений кореляційно-регресійний аналіз свідчить про наявність тісного взаємозв'язку між значенням інтегрального індексу рівня розвитку приватної дошкільної освіти та рівня державної підтримки за усіма напрямками, особливо за напрямом *легалізації* освітньої діяльності.

Найнижчі показники рівня державної підтримки розвитку приватної *загальної середньої* освіти у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої та підприємницької складових спостерігаються у Донецькій, Запорізькій, Кіровоградській, Полтавській, Херсонській та Чернівецькій областях за всіма напрямками, де показник коливається від 21,67 % до 30,41 %. Кореляційно-регресійний аналіз вказує на тісний взаємозв'язок між значенням інтегрального індексу та рівня державної підтримки особливо за напрямом *комерціалізації* освітньої діяльності.

Найнижчі показники рівня державної підтримки розвитку приватної *професійно-технічної* освіти у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої та підприємницької складових спостерігаються у Донецькій, Запорізькій, Кіровоградській, Полтавській, Херсонській та Чернівецькій областях за всіма напрямками, де показник коливається від 21,67 % до 30,41 %. Кореляційно-регресійний аналіз свідчать про тісний взаємозв'язок між розрахованим інтегральним індексом та рівнем державної підтримки за усіма напрямками, особливо за напрямом *інноваційності*.

Найнижчі показники рівня державної підтримки розвитку приватної *фахової передвищої та вищої* освіти у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої та підприємницької складових спостерігаються у Донецькій, Хмельницькій та Чернігівській областях, де показник коливається від 22 % до 28,1 %. Результати кореляційно-регресійного аналізу свідчать про наявність тісного взаємозв'язку між значенням інтегрального індексу рівня розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти та рівня державної підтримки за усіма напрямками, зокрема за напрямом якості, що має найвищий коефіцієнт *кореляції* - 0,989.

В результаті проведеного дослідження *підтверджено гіпотезу про те, що розвиток приватної освіти в Україні значною мірою блокується низьким рівнем державної підтримки закладів приватної освіти*. При формуванні державної політики розвитку приватної освіти отримані результати дозволяють акцентувати увагу на основних моментах, що потребують першочергового вирішення.

Здійснено *порівняльну категоріальну характеристику розвитку приватної освіти в Україні з передовим міжнародним досвідом провадження приватної освітньої діяльності*. Встановлено, що грамотне управління та державна підтримка приватних закладів освіти дозволяє розширювати освітні програми, забезпечувати здобувачів доступною та якісною освітою, застосовувати інноваційні підходи до провадження освітньої діяльності, провадити високоефективну підприємницьку освітню діяльність, здобувати міжнародне визнання та сприяти обміну знаннями та передовим досвідом, проте *в Україні* наразі порівнювані показники мають *недостатній або відносно задовільний рівень*, що свідчить про необхідність розробки дієвої державної політики розвитку приватної освіти в Україні.

У третьому розділі розроблено заходи удосконалення системи державного управління у сфері приватної освіти, зокрема проаналізовано сучасні виклики, що зумовлюють необхідність застосування інноваційних підходів до реалізації приватної освітньої діяльності та проблеми, що заважають їх впровадженню. На основі проведеного дослідження *розроблено координаційну модель управління процесом впровадження інноваційних підходів до приватної освітньої діяльності*, що демонструє п'ять основних аспектів координації:

дослідження сучасних викликів освітньої діяльності, пошук інноваційних підходів до провадження освітньої діяльності, дослідження проблем впровадження інноваційних підходів, пошук напрямів розв'язання проблем, реалізацію інноваційних підходів до провадження освітньої діяльності. Кожен із аспектів характеризується певними елементами, у напрямку яких потрібно зосередити процеси управління для забезпечення ефективності впровадження інноваційних підходів. В межах моделі запропоновано застосування таких інноваційних підходів як персоналізація, діджиталізація, індустріалізація, глобалізація, множинний інтелект, альтернативне оцінювання.

Запропоновано напрями удосконалення міжнародної співпраці у сфері приватної освіти в розрізі освітніх рівнів. Виявлено, що з метою розвитку та вдосконалення системи освіти в Україні Міністерство освіти та науки України активно співпрацює з різними міжнародними організаціями та партнерами. Ці організації допомагають впроваджувати інноваційні підходи до навчання, надають фінансову та технічну підтримку, сприяють підвищенню кваліфікації вчителів і педагогічних працівників, впровадженню партнерства між державою та приватним сектором в галузі освіти, проте удосконалення потребують питання забезпечення рівних можливостей доступу до міжнародних програм усіх учасників освітнього процесу у приватному секторі.

Запропоновано напрями формування державної політики розвитку приватної дошкільної освіти із концентрацією уваги на проблемах, що пов'язані із легалізацією освітньої діяльності, зокрема важливим завданням на сьогодні є забезпечення простоти, чіткості та прозорості оформлення дозволів на провадження освітньої діяльності, впорядкування соціального захисту педагогічних працівників приватної дошкільної освіти, забезпечення зрозумілості та доступності вимог державних органів щодо ліцензування персоналу приватних закладів дошкільної освіти, а також розробка обґрунтованих нормативів утримання дитини у приватних дошкільних закладах. Досліджуючи регіональні характеристики стану приватної дошкільної освіти варто звернути увагу на зміни, що відбулися під час повномасштабного вторгнення та відобразилися на Східному,

Північному та Південному регіонах України, де політика розвитку приватної освіти має носити відновлювальний характер. Поряд із цим Західний та Центральний регіони потребують компенсаторної політики, спрямованої на розширення можливостей приватної освіти з метою забезпечення зростаючого попиту на дошкільну освіту, в тому числі через збільшення дітей у цих регіонах із числа внутрішньо переміщених осіб.

Запропоновано напрями формування державної політики розвитку приватної загальної середньої освіти, із акцентом на проблемах, що пов'язані із комерціалізацією освітньої діяльності. Запропоновано такі заходи як підтримка розвитку інфраструктури приватних закладів освіти, підтримка реалізації пільгового земельного оподаткування, підтримка реалізації пільгової оренди приміщень на провадження освітньої діяльності, підтримка реалізації пільгового оподаткування освітньої діяльності, надання пільгових освітніх послуг вразливим верствам населення, компенсація вартості підручників для забезпечення рівних умов освітнього процесу, компенсація вартості медичного соціального забезпечення учнів. У значній частині шкіл Північного та Південного регіонів України доцільним є збереження та підтримка функціонування закладів у дистанційній формі без втрати статусу відповідно до державних стандартів освіти. Поряд із цим наплив учнів у приватні школи Західного регіону вказує на необхідність підтримки розширення приватної освіти шляхом оптимізації процесу надання ліцензій та дотацій на відкриття нових ліцензованих приватних шкіл.

Запропоновано напрями формування державної політики розвитку приватної професійно-технічної освіти, зокрема щодо першочергових проблем, що стосуються інноваційності надання освітніх послуг, а саме: розробка державних програм залучення приватних закладів професійно-технічної освіти до впровадження інноваційних методів навчання та прогресивних онлайн платформ, державна підтримка розвитку екоорієнтованих напрямів навчання, залучення приватних закладів професійно-технічної освіти до розвитку цифровізації, державна підтримка тьюторського підходу до соціального розвитку здобувачів, тощо. Виявлено, що велика частка зруйнованих та ушкоджених закладів

професійно-технічної освіти у Східному, Південному та Північному регіонах України вказує на необхідність державної підтримки приватного сектору освіти у частині залучення фінансової допомоги на відновлення закладів з метою збереження можливості забезпечення потреби у робітниках різних професій на підконтрольних Україні територіях.

Запропоновано напрями формування державної політики розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти з акцентом на забезпеченні якості освітніх послуг, а саме: забезпечення відповідності результатів навчання актуальним потребам ринку праці, розвиток та впровадження міждисциплінарних освітніх програм і програм типу liberal arts, залучення до державних програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників приватних закладів фахової передвищої та вищої освіти, контроль дотримання державних стандартів якості роботи приватних закладів фахової передвищої та вищої освіти, контроль дотримання державних стандартів якості освітніх програм закладів фахової передвищої та вищої освіти. Важливу роль при цьому необхідно приділити акредитації освітніх та співробітництву з іноземними агентствами забезпечення якості та консультації з міжнародними експертами. Виявлено, що внаслідок повномасштабного вторгнення значна частина закладів приватної освіти були переміщені і на сьогодні намагаються відновити свою повноцінну діяльність, тому варто наголосити на необхідності державної підтримки процесу переміщення та адаптації закладів освіти із Східного, Північного та Південного регіонів до Центрального та Західного, зокрема Миколаївської, Івано-Франківської, Луцької, Кіровоградської, Тернопільської, Київської, Рівненська та Полтавської області, з них 9 ЗВО і 15 відокремлених структурних підрозділів ЗВО приватної форми власності.

Розроблено концепцію формування державної політики розвитку приватної освіти, що демонструє поєднання функціональної взаємодії сектору формування мети, сектору структурування напрямів державної політики, сектору формування очікуваних результатів державної політики, а також контролю їх досягнення, сектору розробки заходів державної політики, сектору виконавчих органів

державної політики та сектору приватних закладів освіти. Запропонована концептуальна модель передбачає структурування державної політики розвитку приватної освіти у двох напрямках, це освітня складова та підприємницька складова. Основними очікуваними результативними показниками успішної реалізації такої політики є забезпечення права здобувачів на отримання доступних освітніх послуг, забезпечення права здобувачів на отримання якісних освітніх послуг, забезпечення права здобувачів на отримання прогресивних освітніх послуг. Контроль виконання поставлених завдань варто здійснювати на основі запропонованого та попередньо визначеного інтегрального індексу рівня розвитку приватної освіти з одного боку, за формулою 2.1, а також оцінки рівня державної підтримки розвитку приватної освіти, визначеного на основі соціологічного дослідження шляхом опитування керівників чи інших відповідальних осіб закладів приватної освіти у розрізі освітніх рівнів, відповідно до алгоритмічної моделі програми прикладного соціологічного дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної освіти.

Поряд із цим виконання заходів потрібно розподілити за відповідними структурними підрозділами Міністерства освіти і науки призначивши конкретних експертів з питань приватної освіти, зокрема у такі структурних підрозділах як експертні групи з питань моніторингу провадження реформ, експертні групи з питань управління та державно-приватного партнерства, відділи організаційної діяльності та соціальних питань, експертні групи з питань інклюзивної освіти, експертні групи з питань змісту та забезпечення якості освіти, експертні групи з питань освітнього процесу, відділи змісту освіти та організації освітнього процесу, головне управління з реалізації політик у сфері науки та інновацій, управління міжнародного співробітництва, департамент фінансування державних і загальнодержавних видатків, експертні групи з питань аналітики, фінансування та міжнародних зв'язків в межах дошкільної, початкової, загальної середньої, професійно-технічної, фахової передвищої та вищої освіти.

Наявність систематизованого закріплення завдань та накопиченого досвіду функціонування підрозділів Міністерства освіти і науки України спростить процес реалізації державної політики розвитку приватної освіти через призначення

експертів з питань приватної освіти за кожним конкретним напрямом в межах існуючих підрозділів, структуру та функціональні обов'язки яких відображено у ієрархічній моделі забезпечення реалізації стратегії реформування освіти державними органами управління (рис. 1.2).

Співпраця у питаннях розвитку приватної освіти між органами державного управління та закладами приватної освіти повинна здійснюватися через призначених відповідальних осіб від приватних закладів та експертів з питань приватної освіти в межах здійснення періодичних нарад із звітуванням про хід реалізації поставлених завдань та їх коригувань відповідно до реальної ситуації, стану закладів приватної освіти та фактичних досягнутих результатів.

Прогнозована оцінка ефективності реалізації запропонованої концепції формування державної політики розвитку приватної освіти базується на основних параметрах проведеного дослідження. Очікуваним ефектом від впровадження запропонованої концепції є зростання показників рівня державної підтримки розвитку приватної освіти, а саме мінімальний ефект як очікувано проявиться у відсутності негативних оцінок респондентів, у 1 бал, що відповідає повному незадоволенню рівнем державної підтримки, що позитивно вплине на показник середнього рівня державної підтримки у розрізі конкретних напрямів та рівнів та змінить показник інтегрального рівня розвитку приватної освіти за цими розрізами через встановлений кореляційно-регресійний взаємозв'язок даних параметрів моделей, описаних у розділі 2.3. Очікуване посилення уваги до окремих напрямів державної політики у розрізі певних освітніх рівнів, що потребують першочергового розв'язання, представленого на рисунках 3.2-3.5, дозволить підняти рівень державної підтримки розвитку приватної освіти до середнього рівня, при цьому середній рівень державної підтримки розвитку приватної освіти загальний як очікувано зросте на 41,66%, а інтегральний індекс розвитку приватної освіти загальний на 62,37%, що свідчить про ефективність запропонованої в межах проведеного дослідження концепції формування державної політики розвитку приватної освіти.

Ключові слова: державна політика, державне управління, приватна освіта, розвиток освіти, заклади освіти, компетентності (компетенції), анкетування, якість освіти, доступність освіти, інноваційність освіти, комерціалізація освіти, освітні послуги, освітній процес.

SUMMARY

Khmelyuk V. S. Formation of state policy on the development of private education in Ukraine. – Qualifying scientific work on manuscript rights. - Lviv, 2023.

Dissertation for obtaining the scientific degree of Doctor of Philosophy in specialty 281 - Public management and administration. - Lviv Polytechnic National University. Lviv, 2023.

The dissertation is a comprehensive study in which the conceptual foundations of the formation of the state policy for the development of private education in Ukraine and the development of directions for the improvement of the state management system in the field of private education are substantiated. According to its structure, the dissertation consists of an introduction, three chapters divided into subsections, conclusions and a list of sources used after each chapter, general conclusions and appendices. The introduction substantiates the relevance of the research topic, formulates the goal and task, describes the novelty and practical significance of the obtained results of the completed dissertation research.

In the first chapter of the dissertation, the implementation of state policy in the field of education reform in Ukraine is investigated, in particular, the current contexts of ensuring the implementation of the right to education in Ukraine are analyzed. The problems that prevent the full implementation of the right to education in Ukraine have been studied, and *a functional model of the components of the education system interaction in the process of ensuring the right to education has been developed,* which demonstrates the impact of certain areas of state policy aimed at the activities of public and private sector educational institutions, on the possibility of ensuring this right in compliance with the relevant principles.

The state strategy and the new concept of education reform were studied, the problems of education in Ukraine and the need for its reform were analyzed, the directions of the state strategy and the new concept of education reform aimed at solving these problems, as well as the existing regulatory and legal support for the state strategy and the new concept of education reform in across educational levels. It was revealed that the concept of state policy in the field of education creates potential for the formation of a

modern market of educational services, however, its drawback is the lack of prescribed mechanisms for creating proper conditions for conducting educational business.

The principles and functions of state management bodies in the field of education have been studied. *A hierarchical model of ensuring the implementation of the education reform strategy by state management bodies has been formed*, which demonstrates the relationship between the directions of state policy and state management bodies. It was established that the implementation of the education reform strategy has an indirect effect on the private sector of education in terms of ensuring the possibility of cooperation with state authorities and providing alternative educational services. Communication between public authorities and the private sector of education can take place through various mechanisms of cooperation, such as partnership, licensing and contractual cooperation, but the lack of a strategy for reforming the private sector of education today has a negative impact on the opportunities for its prosperity and development. In turn, state administration bodies should focus on the educational needs of society and participants in the educational process, which are constantly evolving and characterized by such properties as flexibility and adaptability, that is, the ability to quickly respond to changes in the educational environment, technological progress, socio-cultural environment and economic aspects. The effective functioning of private education should be based on the formation of a well-founded effective state policy on the development of private education in Ukraine, aimed at creating favorable conditions for the development of private education, its balanced coexistence with public education and ensuring a high-quality educational environment for all participants in the educational process, which will allow expanding educational opportunities in the country and increase the overall level of education.

The influence of state policy on the development of private education in Ukraine during the war was studied. It was revealed that the implementation of the state policy in the direction of private education in the conditions of war in Ukraine is implemented within the framework of general strategies for the development of education launched by the Ukrainian government in recent years and specific recommendations regarding the implementation of educational activities in the war and post-war period. However, many

issues of private education development, in particular regarding implementation of educational activities of private educational institutions in the war and post-war period remain unresolved.

In the second chapter, the state of private education and the international experience of conducting private educational activities are investigated, in particular, problematic aspects of the development of private education in Ukraine are analyzed and *a structural model of their visualization is developed*. Five main areas of problematic aspects that block the development of private education and require the development of an effective state policy within the educational and entrepreneurial component are singled out, in particular, these are the areas of accessibility, quality, innovativeness of educational services, as well as licensing and commercialization of educational activities.

The state, structure and development trends of private education in Ukraine are analyzed. According to the Register of Subjects of Educational Activity, as of 2023, there are 15,715 operating institutions of general education in Ukraine, such as schools, lyceums, educational complexes, gymnasiums, elementary schools, specialized schools, educational rehabilitation centers, sports lyceums, of which 421 – a private educational institution (of which 12 are support institutions, accounting for 2.85%, 30 are located in rural areas, accounting for 7.13%, and one educational institution is a boarding school), 15,250 - communal, 43 - state and 1 - corporate. Also, according to the register, as of 2023, there are 571 institutions of higher education, 666 institutions of professional higher education, and 1,285 professional (vocational and technical) education, of which 422 are private, 377 are communal, and 1,494 are state institutions.

It was found that the dynamics of the private education development in Ukraine in recent years has had significant fluctuations both in terms of the number of educational institutions and the number of students, which indicates an ambiguous relationship and instability of interest in private educational institutions. In general, the growth rate of the number of economic entities in the field of education is somewhat slower in 2022, especially in the field of vocational, higher education and preschool education.

Analysis of the dynamics of unprofitability of institutions of other levels of private education, which on average increased from 29.85% in 2014 to 34.20% in 2021,

also indicates negative trends, especially at the primary and vocational levels. Regional dynamics of the specific weight of unprofitability of entrepreneurial activity in the field of education in 2014-2021. shows the concentration of unprofitability in such regions as Kyiv, Odesa, Kharkiv, Dnipropetrovsk, the total share of unprofitable educational institutions in which is more than half of all unprofitable educational institutions of Ukraine.

Studies of the state of private preschool education in Ukraine in 2014-2022 indicate that the biggest changes took place in 2022 in such regions as Dnipropetrovsk, Donetsk, Zaporizhzhya, Mykolaiv, Poltava, Sumy, Kharkiv, Kherson, Cherkasy, Chernihiv, where the decrease in the number of institutions was about 15%. Along with this, a significant growth of preschool education institutions took place in the Volyn, Zakarpattia, and Rivne regions. The main share of the number of business entities in the field of private preschool education is concentrated in the Kyiv region (41.38%).

Studies of the state of private primary education in Ukraine in 2014-2022 show that the largest decrease in the number of institutions occurred in 2022 in such regions as Dnipropetrovsk, Odesa, Kharkiv, and Cherkasy. Along with this, significant growth occurred in the Volyn, Zakarpattia, Rivne, Lviv, and Ternopil regions, where the growth rate increased by an average of 3 times.

The study of the state of private general secondary education in Ukraine in 2015-2022 shows uneven development across regions, in particular, a significant increase occurred in the Volyn, Zakarpattia, Ivano-Frankivsk, Lviv, Ternopil, and Khmelnytsky regions by an average of 5 times. The maximum specific weight of private schools is in the Kyiv region and is 40.58%, and in second place is the Lviv region with an indicator of 13.53%, which is constantly increasing.

At the level of professional and technical private education, there is a decrease in the growth rate of the number of economic entities, which is 84.01% in Ukraine. At the same time, the maximum reduction in the number of institutions took place in the Donetsk, Zaporizhzhia, Luhansk, Sumy and Kherson regions. The maximum concentration of private professional and technical institutions is in the northern region, but in all regions there is a downward trend.

The analysis of indicators of the business entities dynamics in the sphere of private vocational pre-university and higher education of Ukraine by region indicates a general decrease in their number by 4%, mainly at the expense of Kyiv, Mykolaiv, Odesa and Rivne regions. Significant growth was observed in other areas. The concentration of private professional pre-higher and higher education institutions, as well as at other educational levels, is typical for the Northern region, but the trend towards a decrease is observed. The Western and Central regions are characterized by some growth.

In order to summarize information for its structuring and to identify weak points in the development of private education in terms of educational levels and regional characteristics, an integral index of the general quantitative assessment of the development level of private education was worked out. It is 0.37 according to the results of the research, which indicates only 37% of the achieved 100 possible and indicates the weak state of private education and the negative dynamics of its development, especially in individual regions. The main problems leading to such a result can be solved by working out an effective state policy for the development of private education, since the activity of private education institutions largely depends on the level of state support for both the educational and entrepreneurial components of their functioning, which required a more detailed analysis of the degree of such influence on the state of private education.

The level of state support for the development of private education in Ukraine was studied. The algorithmic model of the program of applied sociological research on the level of state support for the development of private education was developed for its implementation, within which the hypothesis was put forward that the development of private education is blocked by a low level of state support for private education institutions. The main objects of this study were private preschool, general secondary, vocational-technical, professional pre-higher and higher education institutions that function or functioned in Ukraine for the purpose of providing educational services. The study covers about 65% of private education institutions, which ensures the representativeness of the sample of the conducted study due to the ability of the sample population to reproduce the main characteristics of the general population, in particular in terms of regional distribution, duration of experience of functioning and types of

private education institutions. A questionnaire survey of managers, experts and responsible persons engaged in the provision of educational services within private educational institutions through an anonymous survey in the form of an online questionnaire based on the Internet application Google Forms was chosen as the method of collecting primary information. The level of state support was determined as a percentage ratio of the actual number of points received from respondents for a separate question to the maximum possible number of points within a separate question.

At the second stage, the degree of the level of state support influence on the condition of private education development was investigated. *A correlation-regression analysis of their relationship was applied in terms of educational and entrepreneurial components*, in which the effective indicator y_i was the integral index of the development level of private education in terms of educational levels and regions, and the indicators of influence are variables obtained as the result of the sociological survey, namely x_1 is the level of state support for the development of private education in the direction of promoting the availability of educational services, x_2 is the level of state support for the development of private education in the direction of promoting the quality of the provision of educational services, x_3 is the level of state support for the development of private education in the direction of promoting the innovativeness of the provision of educational services, x_4 is the level of state support for the development of private education in the direction of promoting the legalization of educational activities, and x_5 is the level of state support for the development of private education in the direction of promoting the commercialization of educational activities. The described dependence was considered spatially across regions and educational levels in order to identify weak points that require the formation of priority tasks in the elaboration of the state policy for the development of private education in Ukraine.

The level of state support for the development of private *preschool* education within the framework of solving the problematic aspects of educational and entrepreneurial components by direction varies from 23% to 60%, with the lowest indicators observed in Donetsk, Sumy, Kherson and Cherkasy regions, and the highest in Kyiv, Zakarpattia and Ternopil in all directions. The conducted correlation-regression

analysis shows that there is a close relationship between the value of the integral index of the development level of private preschool education and the level of state support in all areas, especially in the area of *legalization* of educational activities.

The lowest indicators of the level of state support for the development of private *general secondary* education within the framework of solving problematic aspects of educational and entrepreneurial components are observed in Donetsk, Zaporizhzhia, Kirovohrad, Poltava, Kherson and Chernivtsi regions in all directions, where the indicator varies from 21.67% to 30, 41%. Correlation-regression analysis indicates a close relationship between the value of the integral index and the level of state support, especially in the direction of *commercialization* of educational activities.

The lowest indicators of the level of state support for the development of private *professional and technical* education within the framework of solving problematic aspects of educational and entrepreneurial components are observed in the Donetsk, Zaporizhzhia, Kirovohrad, Poltava, Kherson and Chernivtsi regions in all directions, where the indicator ranges from 21.67% to 30.41%. Correlation-regression analysis shows a close relationship between the calculated integral index and the level of state support in all directions, especially in the direction of *innovation*.

The lowest indicators of the level of state support for the development of private *professional pre-higher and higher* education within the framework of solving problematic aspects of educational and entrepreneurial components are observed in the Donetsk, Khmelnytskyi and Chernihiv regions, where the indicator varies from 22% to 28.1%. The results of the correlation-regression analysis indicate the presence of a close relationship between the value of the integral index of the development level of private professional pre-higher and higher education and the level of state support in all directions, in particular, the direction of quality, which has the highest *correlation* coefficient of 0.989.

As a result of the research, *the hypothesis that the development of private education in Ukraine is largely blocked by the low level of state support for private education institutions has been confirmed*. When forming the state policy for the development of private education, the obtained results allow us to focus on the main

points that require priority solutions.

A comparative categorical characterization of the development of private education in Ukraine with advanced international experience of conducting private educational activities was carried out. It has been established that competent management and state support of private educational institutions allows expanding educational programs, providing students with affordable and high-quality education, applying innovative approaches to conducting educational activities, conducting highly effective entrepreneurial educational activities, to gain international recognition and promote the exchange of knowledge and best practices. However, in Ukraine, currently the compared indicators have an *insufficient or relatively satisfactory level*, which indicates the need to develop an effective state policy for the development of private education in Ukraine.

In the third chapter, measures to improve the state management system in the field of private education are developed, in particular, modern challenges that necessitate the use of innovative approaches to the implementation of private educational activities and problems that prevent their implementation are analyzed. On the basis of the conducted research, *a coordination model for managing the process of introducing innovative approaches to private educational activity was developed*. It demonstrates five main aspects of coordination: study of modern challenges to educational activity, search for innovative approaches to the implementation of educational activity, study of the implementation problems of innovative approaches, search for ways to solve problems, implementation of innovative approaches in the conducting of educational activity. Each of the aspects is characterized by certain elements in the direction of which it is necessary to focus the management processes to ensure the effectiveness of the innovative approaches implementation. Within the framework of the model, the application of such innovative approaches as personalization, digitalization, industrialization, globalization, multiple intelligence, alternative assessment is proposed.

Directions for improving international cooperation in the field of private education in terms of educational levels are proposed. It was revealed that the Ministry of Education and Science of Ukraine actively cooperates with various international organizations and partners in order to develop and improve the education system in

Ukraine. These organizations help implement innovative approaches to learning, provide financial and technical support, promote the improvement of the qualifications of teachers and pedagogical workers, implementation of a partnership between the state and the private sector in the field of education, however, *the issue of ensuring equal access to international programs for all participants in the educational process in the private sector needs improvement.*

Directions for the formation of the state policy for the development of private preschool education are proposed, with a focus on problems related to the legalization of educational activities. In particular, an important task today is to ensure the simplicity, clarity and transparency of the permits issuance for the implementation of educational activities, the regulation of social protection of pedagogical workers of private preschools of education, ensuring the clarity and accessibility of the requirements of state bodies regarding the licensing of personnel of private preschool education institutions, as well as the development of reasonable standards for keeping children in private preschools. When studying the regional characteristics of the state of private preschool education, it is worth paying attention to the changes that took place during the full-scale invasion and were reflected in the Eastern, Northern and Southern regions of Ukraine, where the policy of the development of private education should be of a restorative nature. Along with this, the Western and Central regions need compensatory policies aimed at expanding private education opportunities in order to meet the growing demand for preschool education, including due to the increase of internally displaced children in these regions.

Directions for the formation of the state policy for the development of private general secondary education are proposed, with an emphasis on problems related to the commercialization of educational activities. Such measures as support for the development of the infrastructure of private educational institutions, support for the implementation of preferential land taxation, support for the implementation of preferential lease of premises for the implementation of educational activities, support for the implementation of preferential taxation for educational activities, provision of preferential educational services to vulnerable segments of the population, are proposed as well as compensation for the cost of textbooks to ensure equal conditions of the

educational process, compensation for the cost of medical social security of students. In a significant part of schools in the Northern and Southern regions of Ukraine, it is expedient to preserve and support the functioning of institutions in remote form without losing their status in accordance with state education standards. Along with this, the influx of students to private schools in the Western region indicates the need to support the expansion of private education by optimizing the process of granting licenses and subsidies for the opening of new licensed private schools.

Directions for the formation of the state policy for the development of private professional and technical education are proposed, in particular, regarding the priority problems related to the innovativeness of the provision of educational services, namely: the development of state programs for the involvement of private vocational and technical education institutions in the implementation of innovative teaching methods and progressive online platforms, state support for development eco-oriented areas of study, the involvement of private institutions of professional and technical education in the development of digitalization, state support for the tutoring approach to the social development of students, etc. It was found that a large share of destroyed and damaged vocational education institutions in the Eastern, Southern and Northern regions of Ukraine indicates the need for state support of the private education sector in terms of attracting financial aid for the restoration of institutions in order to maintain the ability to meet the need for workers in various professions in the controlled areas of Ukraine territories.

Directions for the formation of the state policy for the development of private vocational pre-university and higher education with an emphasis on ensuring the quality of educational services are proposed, namely: ensuring the compliance of learning outcomes with the actual needs of the labor market, the development and implementation of interdisciplinary educational programs and liberal arts programs, involvement in state programs for improving the qualifications of pedagogues employees of private institutions of vocational pre-university and higher education, control of compliance with state standards of work quality of private institutions of vocational pre-university and higher education, control of compliance with state quality standards of educational

programs of vocational pre-university and higher education institutions. An important role should be given to educational accreditation and cooperation with foreign quality assurance agencies and consultation with international experts. It was found that as a result of the full-scale invasion, a large part of private educational institutions were relocated and today they are trying to resume their full-fledged activities, therefore it is worth emphasizing the need for state support for the process of relocation and adaptation of educational institutions from the East, Northern and Southern regions to the Central and Western, in particular Mykolaiv, Ivano-Frankivsk, Lutsk, Kirovohrad, Ternopil, Kyiv, Rivne and Poltava regions, of which 9 HEIs and 15 separate structural subdivisions of privately owned HEIs.

The concept of state policy formation for the development of private education has been developed, which demonstrates the combination of the functional interaction of the sector of goal formation, the sector of structuring the directions of state policy, the sector of formation of expected results of state policy, as well as control of their achievement, the sector of development of state policy measures, the sector of executive bodies of state policy and the sector of private educational institutions. The proposed conceptual model provides for the structuring of the state policy for the development of private education in two directions, the educational component and the entrepreneurial component. The main expected performance indicators of the successful implementation of such a policy are ensuring the right of applicants to receive affordable educational services, ensuring the right of applicants to receive quality educational services, ensuring the right of applicants to receive progressive educational services. Control of the implementation of the assigned tasks should be carried out on the basis of the proposed and predetermined integral index of the development level of private education, on the one hand, according to formula 2.1, as well as the assessments of the level of state support for the development of private education, determined on the basis of sociological research by interviewing managers or other responsible persons of private education institutions in terms of educational levels, in accordance with the algorithmic model of the program of applied sociological research on the level of state support for the development of private education.

Along with this, the implementation of measures should be distributed among the relevant structural divisions of the Ministry of Education and Science by appointing specific experts on private education issues, in particular in such structural divisions as expert groups on issues of monitoring the implementation of reforms, expert groups on issues of management and public-private partnership, departments of organizational activities and social issues, expert groups on inclusive education, expert groups on content and quality assurance of education, expert groups on issues of the educational process, departments of the content of education and organization of the educational process, the main department for the implementation of policies in the field of science and innovation, the department of international cooperation, the department of financing of state and national expenditures, expert groups on issues of analytics, financing and international relations in within preschool, primary, general secondary, vocational and technical, professional pre-higher and higher education.

The availability of the systematized assignment of tasks and the accumulated experience of the units of the Ministry of Education and Science of Ukraine functioning will simplify the process of implementing the state policy for the development of private education through the appointment of experts on private education in each specific direction within the existing units, the structure and functional responsibilities of which are reflected in the hierarchical model of provision of the education reform strategy implementation by state management bodies (Fig. 1.2).

Cooperation in the development of private education between state administration bodies and private education institutions should be carried out through appointed responsible persons from private institutions and private education experts within the framework of periodic meetings with reporting on the progress of the tasks implementation and their adjustments in accordance with the real situation, state institutions of private education and the actual results achieved.

The predicted evaluation of the effectiveness of the proposed concept of the state policy formation for the development of private education implementation is based on the main parameters of the conducted research. The expected effect of the proposed concept implementation is an increase in indicators of the level of state support for the

development of private education, namely, the minimum effect, as expected, will be manifested in the absence of negative evaluations by respondents, at 1 point, which corresponds to complete dissatisfaction with the level of state support, which will positively affect the indicator of the average level of state support in specific areas and levels and will change the indicator of the integral level of private education development in these areas due to the established correlation-regression relationship of the data parameters of the models described in section 2.3. The expected increase in attention to certain directions of state policy in terms of certain educational levels, which require a priority solution, presented in Figures 3.2-3.5, will allow raising the level of state support for the development of private education to an average level, while the average level of state support for the development of private education in general as expected to grow by 41.66%, and the integral index of the development of private education is 62.37%, *which indicates the effectiveness of the concept of the state policy formation for the development of private education proposed within the conducted research.*

Keywords: public policy, public administration, private education, development of education, educational institutions, competences (competencies), questionnaires, quality of education, accessibility of education, innovativeness of education, commercialization of education, educational services, educational process.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Публікації у наукових фахових виданнях України

1. Подольчак, Н. Ю., Білик, О.І. та Хмелюк В.С. Система освіти в Україні. Напрями її реформування. Публічне управління і адміністрування в Україні, 2020/ с. 112-115. DOI <https://doi.org/10.32843/2663-5240-2020-17-20>

(Особистий внесок автора: досліджено та описано основні напрями реформування системи освіти та наслідки від неефективних рішень).

2. Данилович-Кропивницька М., Хмелюк В.С. Підвищення конкурентоспроможності освітнього простору України через упровадження приватної освіти в Україні. Теорія та практика державного управління (2), с. 78-87 2021. DOI: <https://periodicals.karazin.ua/tpdu/article/view/20679>

(Особистий внесок автора: досліджено та описано теоретичні аспекти інтеграції приватної та державної освіти в Україні, запропоновано шляхи реформування та сприяння конкуренції серед приватних вищих навчальних закладів).

3. Михальчишин Н.Л., Хмелюк В.С. Особливості державного регулювання доступу суб'єктів господарювання до ринку надання освітніх послуг. Причорноморські економічні студії. Вип. 51. С. 56-62. 2020. DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.51-9>

(Особистий внесок автора: досліджено структуру ринку освітніх послуг та охарактеризовано бар'єри входження на ринок освітніх послуг для державних та приватних навчальних закладів).

4. Подольчак, Н. Ю., Карковська, В.Я. та Хмелюк В.С. Політичне лідерство в державному управлінні. Інституційні аспекти. Право та державне управління. (2), 178–183. 2021. DOI <https://doi.org/10.32840/pdu.2021.2.27>

(Особистий внесок автора: систематизовано авторів досліджень політичного лідерства, виокремлено основні напрями наукових студій із цієї теми та розкрито зміст поняття політичного лідерства).

5. Хмельюк В.С. Способи стабілізації освіти в умовах воєнного стану. Публічне управління та адміністрування. Вип. 3 с. 67-73. 2023. <http://journals.ksauniv.ks.ua/index.php/public/article/view/391/360>

6. Хмельюк В.С. Навчально-наукове партнерство з міжнародними організаціями в умовах міграційної політики України. Вісник Херсонського національного технічного університету. No 2(85) 2023. С. 266/270. https://journals.kntu.kherson.ua/index.php/visnyk_kntu/article/view/281/271

7. Хмельюк В.С. Наслідки міграційної освіти та міжнародне партнерство. Публічне управління та адміністрування в Україні. (№33). с. 108-110 DOI: <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2023.33.19>

Опубліковані праці апробаційного характеру

8. Хмельюк В.С. Державне регулювання та реформа приватної освіти. Актуальні питання сучасної науки та освіти, с. 13-15. 2021. DOI <http://lviv-forum.inf.ua/save/2021/10-11.06.2021/%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%201.pdf>

9. Хмельюк В.С. Стратегія реформування та переорієнтації системи науки в Україні. Молодий вчений. Науково – практична конференція «Сучасні виклики і актуальні проблеми науки та освіти». с. 24-27. 2021 DOI: http://eprints.library.odeku.edu.ua/id/eprint/9290/1/2021_Tezi_Kherson_Soborova_Kudalina.pdf

10. Хмельюк В.С. Виклики перед публічною владою України у період пандемії. Розвиток науки в умовах пандемії : зб. наук. матеріалів XLIV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Чернівці, 8 трав. 2020 р). Чернівці, 2020. Ч. 4. С. 10-13. URL: <https://cutt.ly/zjNUWFA>

11. Хмельюк В.С. Наукові інноваційні центри як потенціальний генератор виконання державних цільових програм в Україні. Наук.-практ. конференція, Сучасна наука: Світові тенденції, технології та інновації. м. Івано-Франківськ, 24-

25 грудня 2021 р. Херсон: Видавництво «Молодий вчений», с. 52-54, 2021.
<http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/other/65dec2021/65dec2021.pdf>

12. Хмелюк В.С. Безпека та освіта під час військового стану. Наука сьогодення: Парадигма інноваційного розвитку суспільства і технологій Наук.-практ. конф. с. 34-36. 24–25 червня, 2022, Львів, Україна: Вид-во: Молодий вчений.
<http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/other/70june2022/70june2022.pdf>

13. Хмелюк В.С. Державне фінансування суб'єктів освітньої діяльності в умовах воєнного стану, IV Міжнародна наукова конференція «Міжгалузеві диспути: динаміка та розвиток сучасних наукових досліджень» (21.07.2023; м. Хмельницький, Україна).

14. Хмелюк В.С. Передумови управлінських рішень щодо безпечного навчання в умовах воєнного стану. Наук.-практ. конф., с. 40-42. 24–25 лютого, Запоріжжя, Україна: Вид-во: Молодий вчений.
<https://molodyvchenyi.ua/omp/index.php/conference/catalog/download/25/489/1025-1?inline=1>

15. Хмелюк В.С. Цифрова трансформація освіти і науки України в умовах воєнного стану. Науковий простір в умовах сучасних викликів: теорія і практика. Наук.-практ. конф. с. 15-18. 29 - 30 червня, 2021, м.Львів, Україна: Видавництво: Молодий вчений.

	32
ВСТУП.....	33
I РОЗДІЛ. РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	41
1.1. Актуальні контексти забезпечення реалізації права на освіту в Україні	41
1.2. Державна стратегія та нова концепція реформування освіти	56
1.3. Державні органи управління у галузі освіти: принципи та функції	76
1.4. Вплив державної політики на розвиток приватної освіти в Україні в умовах війни.....	88
Висновки до Розділу I.....	101
II РОЗДІЛ. ПРИВАТНА ОСВІТА ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПРОВАДЖЕННЯ ПРИВАТНОЇ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	104
2.1. Проблемні аспекти розвитку приватної освіти в Україні	104
2.2. Стан, структура та тенденції розвитку приватної освіти в Україні	126
2.3. Дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної освіти в Україні	168
2.4. Міжнародний досвід провадження приватної освітньої діяльності	196
Висновки до Розділу II.....	210
III РОЗДІЛ. ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ПРИВАТНОЇ ОСВІТИ.	216
3.1. Удосконалення управління впровадженням інноваційних підходів до реалізації приватної освітньої діяльності.....	216
3.2. Напрями удосконалення міжнародної співпраці у сфері приватної освіти ...	235
3.3. Концепція формування державної політики розвитку приватної освіти	253
Висновки до Розділу III	267
ВИСНОВКИ.....	273
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	283
ДОДАТКИ	312

ВСТУП

Актуальність теми. Досліджуючи механізми державного управління розвитком освіти в Україні можна стверджувати, що відбувся старт нової реформи, в якій провідну роль на ринку освітніх послуг можуть відігравати заклади приватної освіти усіх освітніх рівнів. Концепція державної політики покликана і створює потенціал для сформування сучасного ринку освітніх послуг, проте недоліком її є відсутність виписаних механізмів для створення належних умов ведення освітнього бізнесу. Поряд із існуючими бізнес-ризиками керівництву закладів освіти доводиться мати справу з вимогами, специфічними для освітнього сектору, такими як постійне вдосконалення фізичної та технологічної інфраструктури освітнього закладу, підвищення кваліфікації педагогічного персоналу, створення безпечного освітнього середовища та дотримання інших освітніх норм, що потребує дорадчої та лояльної політики з боку держави.

Сприяння розвитку сектору ринку приватних освітніх послуг повинне базуватися на спрощені умов ведення бізнесу освітніх послуг, раціональному оподаткуванню даного виду діяльності, як пріоритетного для розвитку держави та нації, а також забезпеченні пільгового споживання послуг окремим категоріям громадян. Тому нагальною потребою є формування державної політики з розвитку приватної освіти в Україні та створення національної стратегії з формування ринку приватних освітніх послуг, основна мета якої полягатиме в покращенні якості освіти, забезпеченні доступності навчання для всіх громадян та підготовці конкурентоспроможної робочої сили, спроможної задовольняти вимоги сучасного ринку праці, подоланні диспропорції між регіонами, тощо. Відтак основні принципи, що повинні лежати в основі цієї стратегії це доступність, рівність, гнучкість, інноваційність.

Розвиток приватної освіти в Україні протягом останніх років блокується низкою проблем, які значно загострилися з початком війни. Непередбачувані виклики і загрози, спровоковані наслідками війни в Україні, потребують адаптації

державної освітньої політики до складних умов, гнучкості та адаптивності на шляху до забезпечення стабільності та збереження якості освіти. Для забезпечення нормального провадження освітнього процесу та безпечних умов навчання для всіх громадян, держава повинна швидко та ефективно реагувати на прояви таких наслідків, тому наявність чіткої та стабільної законодавчої бази, що враховує специфіку функціонування приватних закладів освіти, є важливим чинником для забезпечення розвитку даного сектору освіти. Важливу роль при цьому відіграє партнерська співпраця між приватними та державними закладами та взаємодія з державними структурами у площині обміну ресурсами та інформацією. При цьому приватний сектор у розрізі усіх освітніх рівнів має розглядатися як партнер держави, ефективна співпраця з яким сприятиме реалізації багатьох освітніх проектів, розширенню мережі приватних закладів освіти та забезпеченню доступності і безперервності освіти.

Питанням розвитку приватної освіти в Україні присвячено праці багатьох вчених, зокрема Т.А. Литвиненко [51], В.І. Астахової [5] досліджували розвиток приватної освіти у історичному аспекті, науковці Н. В. Яременко [168], Л.В. Таран [137], Л.В. Канішевська [36], Н.Б. Трусевич [146], О.Л. Андронік [2] вивчали процес розвитку дошкільної приватної освіти, вчені С.О. Роєнко [123], В.Я. Стоюніна [125], Пилипів О. З. [64, 65], В. Каюмова [37], Н.Є. Дмитренко [27], О.В. Сенчук [131] присвятили дослідження вивченню процесу зародження приватної шкільної освіти, О.В. Товканець [144], О.В. Аніщенко [3], Л.М. Єршова [31], Т.В. Яковишина [167], В. Попова [70, 71], О.В. Бородієнко [9] займалися дослідженням розвитку приватної професійно-технічної освіти, а проблемні аспекти розвитку приватної вищої освіти висвітлено у працях вчених І.І. Тимошенко [138], К. М. Ромащенко [128], В.Ю. Дронова [28], Т.Г. Купрія [45] та інших.

Дослідженням міжнародного досвіду провадження приватної освітньої діяльності займалися Н.В. Яременко [169], В. Г. Сизоном [133], Т. Ключкович [40], О.Ю. Клепанчук [39], В. І. Кабанов [35], Н. Хайдарі [151,152], Д. Малець [54], Н. О. Пршесмицька [116], О.І. Локшина [52] та інші. Науковці вказують на складний шлях становлення приватної освіти у світі та важливу роль системи державного

управління у забезпечення підтримки розвитку приватної освіти, вивчення яких дозволяє оминати проблеми, що виникали в окремих країнах у певний період.

Дослідженням впливу війни на освіту присвячено роботи науковців О. Г. Дідківської та Ю. В. Горемикіної [24], Т.О. Губанової [18], О. Полінкевич [68], М. Горіховського та В. Оганесян [14], Гриневич Л. [17], Б. Пшика [117], Стеців І.С. [136], І. П. Лопушанського, О. Л. Дурмана та А. В. Чушака [53], що наголошують на необхідності реформування освіти навіть в умовах війни.

Значний внесок у реформування системи державного управління приватної освіти зроблено вченими Б.І. Чиж [164], Н. І. Вельчевою [10], Л. М. Грень [15, 16], І.П. Прохор [115], Л.А. Гаєвською [12]. Поряд із тим, огляд вітчизняної літератури та практики державного управління свідчить про відсутність комплексного підходу до вирішення проблем, що блокують розвиток приватної освіти в Україні особливо в таких складних умовах воєнного часу, що обумовлює актуальність проведеного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертацію виконано в межах науково-дослідної роботи кафедри адміністративного та фінансового менеджменту Національного університету «Львівська політехніка» за темою «Розвиток інноваційних аспектів публічно-приватного партнерства» (номер державної реєстрації №0118U000345). Зокрема, у межах згаданої науково-дослідної роботи запропоновано концептуальну модель формування державної політики розвитку приватної освіти в Україні, що, серед іншого, пропонує напрями удосконалення управління впровадженням інноваційних підходів до реалізації приватної освітньої діяльності.

Мета і завдання дослідження. Мета дисертації полягає в обґрунтуванні концептуальних засад формування державної політики розвитку приватної освіти в Україні та розробленні напрямів удосконалення системи державного управління у сфері приватної освіти. Для реалізації мети було вирішено наступні завдання.

- дослідити актуальні контексти забезпечення реалізації права на освіту в Україні;

- проаналізувати державну стратегію та нову концепцію реформування освіти;
- дослідити принципи та функції державних органів управління у галузі освіти;
- проаналізувати вплив державної політики на розвиток приватної освіти в Україні в умовах війни;
- дослідити проблемні аспекти розвитку приватної освіти в Україні;
- дослідити стан, структуру та тенденції розвитку приватної освіти в Україні;
- дослідити рівень державної підтримки розвитку приватної освіти в Україні
- проаналізувати міжнародний досвід провадження приватної освітньої діяльності
- розробити напрями удосконалення управління впровадженням інноваційних підходів до приватної освітньої діяльності
- розробити напрями удосконалення міжнародної співпраці у сфері приватної освіти
- розробити напрями формування державної політики розвитку приватної освіти у розрізах освітніх рівнів
- розробити концепцію формування державної політики розвитку приватної освіти.

Об'єкт дослідження – механізми державного управління розвитком у сфері освіти.

Предмет дослідження – теоретико-методологічні засади формування державної політики розвитку приватної освіти.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та виконання поставлених завдань у дисертації застосовано такі загальнонаукові і спеціальні методи дослідження: структурно-логічний аналіз – при дослідженні взаємозв'язків між елементами системи державного управління у галузі освіти (підр. 1.1, 1.2, 1.3); системний – для впорядкування принципів та функцій органів державного управління (підр. 1.3), для дослідження проблемних аспектів розвитку приватної освіти (підр. 2.1), для дослідження міжнародної співпраці у галузі освіти (підр. 3.2),

для дослідження міжнародного досвіду провадження приватної освітньої діяльності (підр. 2.4); для формування державної політики розвитку приватної освіти (підр. 3.3); узагальнення, групування і систематизації, а також статистичний аналіз – для дослідження стану приватної освіти (підр. 2.2) та впливу війни на стан освіти (1.4), кореляційно-регресійний аналіз - для дослідження взаємозв'язку стану розвитку приватної освіти та рівня державної підтримки розвитку приватної освіти (підр. 2.2; 2.3), абстрактно-логічний – для розроблення концептуальної моделі формування державної політики розвитку приватної освіти (підр. 3.3), для розроблення координаційної моделі управління процесом впровадження інноваційних підходів до приватної освітньої діяльності (підр. 3.1); методи соціологічного дослідження, аналізу та синтезу – для дослідження державної підтримки розвитку приватної освіти (підр. 2.3); графічний – для візуалізації теоретичного і методичного матеріалу дисертації.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є комплексним дослідженням, у якому обґрунтовані концептуальні засади формування державної політики розвитку приватної освіти в Україні та розроблені напрями удосконалення системи державного управління у сфері приватної освіти.

Уперше:

- запропоновано концептуальну модель формування державної політики розвитку приватної освіти, що базується на оцінюванні стану розвитку приватної освіти, здійсненого на основі розробленого інтегрального індексу загальної кількісної оцінки рівня розвитку приватної освіти та оцінюванні рівня державної підтримки розвитку приватної освіти, здійсненого на основі запропонованої алгоритмічної моделі прикладного соціологічного дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної освіти. Розроблена модель передбачає поєднання функціональної взаємодії сектору формування мети, сектору структурування напрямів державної політики, сектору формування очікуваних результатів державної політики, а також контролю їх досягнення, сектору розробки заходів державної політики, сектору виконавчих органів державної політики та сектору приватних закладів освіти. Ефективність запропонованої концепції формування

державної політики розвитку приватної освіти підтверджується очікуваним зростанням середнього рівня державної підтримки розвитку приватної освіти на 41,66%, а також інтегрального індексу розвитку приватної освіти на 62,37%;

удосконалено:

- підхід до здійснення комплексного оцінювання стану розвитку приватної освіти у розрізі освітніх рівнів та територіальної приналежності закладів, який на відміну від існуючих, враховує динаміку кількості суб'єктів господарювання у галузі приватної освіти та ефективність їх діяльності, виражену у динаміці рівня збитковості, що сприяло формуванню обґрунтованої державної політики розвитку приватної освіти у частині виявлення слабких регіонів, які потребують особливої уваги;

- підхід до здійснення комплексного оцінювання рівня державної підтримки розвитку приватної освіти в Україні, який на відміну від існуючих дозволяє виявити слабкі місця державного управління, які блокують розвиток приватної освіти в Україні, що сприяло формуванню державної політики розвитку приватної освіти у частині розв'язання першочергових проблем в межах досліджених освітніх рівнів;

- управління впровадженням інноваційних підходів до приватної освітньої діяльності, зокрема розроблено координаційну модель управління процесом впровадження інноваційних підходів до приватної освітньої діяльності, що на відміну від існуючих передбачає поєднання п'яти основних аспектів координації, а саме: дослідження сучасних викликів освітньої діяльності, пошук інноваційних підходів до провадження освітньої діяльності, дослідження проблем впровадження інноваційних підходів, пошук напрямів розв'язання проблем, реалізацію інноваційних підходів до провадження освітньої діяльності;

набули подальшого розвитку:

- дослідження проблемних аспектів розвитку приватної освіти в Україні, що дозволило розробити структурну модель їх візуалізації та виокремити п'ять основних напрямів проблемних аспектів, що блокують розвиток приватної освіти та потребують розробки дієвої державної політики в межах освітньої та

підприємницької складової, зокрема це напрями доступності, якості, інноваційності освітніх послуг, а також ліцензування та комерціалізації освітньої діяльності;

- дослідження міжнародного досвіду провадження приватної освітньої діяльності, що дозволило здійснити порівняльну категоріальну характеристику розвитку приватної освіти в Україні з передовим міжнародним досвідом провадження приватної освітньої діяльності, у розрізі таких категорій, як державна підтримка, популярність, прогресивність та ефективність, за якими виявлено недостатній або відносно задовільний рівень розвитку в Україні;

- дослідження міжнародної співпраці у галузі освіти, що сприяло розробці напрямів її удосконалення у сфері приватної освіти в розрізі освітніх рівнів, зокрема у частині забезпечення рівних можливостей доступу до міжнародних програм усіх учасників освітнього процесу у приватному секторі освіти та врахування ключових потреб, орієнтованих на розвиток приватної освіти.

Практичне значення одержаних результатів визначається тим, що узагальнення, висновки та пропозиції зроблено з урахуванням сучасного стану розвитку приватної освіти в Україні у розрізі освітніх рівнів та регіональної приналежності закладів освіти, а також фактичного рівня державної підтримки розвитку приватної освіти, виявленого шляхом опитування керівників та відповідальних представників закладів приватної освіти, що функціонують або функціонували в умовах сучасних глобальних викликів. Наукові рекомендації, та висновки, отримані в дисертації, були враховані й використані Івано-Франківською обласною державною адміністрацією департаменту освіти і науки як теоретичні обґрунтування та практичні дані для стратегічних і оперативних рішень у сфері освіти (29.09.2023 № 1056/01-13/02); Виконавчим комітетом Львівської міської ради для визначення проблемних аспектів розвитку приватної освіти (19.10.2023 № 129167); Львівською обласною державною адміністрацією департаменту освіти і науки при формуванні окремих елементів стратегії розвитку освіти Львівської області з метою надання державної підтримки та рекомендацій закладам приватної освіти щодо можливостей міжнародної співпраці та впровадження інноваційних

підходів до провадження освітньої діяльності (09.10.2023 № 03-01/10/2058); Львівським кооперативним фаховим коледжем економіки і права при розв'язанні проблемних аспектів розвитку приватної освіти в межах концептуальної моделі формування державної політики розвитку приватної освіти в Україні (09.10.2023 № 1038); Національним університетом «Львівська політехніка» в освітньому процесі впроваджено запропоновані інноваційні підходи до провадження освітньої діяльності (06.10.2023 №67-01-1973).

Особистий внесок дисертанта. Дисертація є самостійною науковою працею автора. У роботі не використовуються ідеї і розробки, що належать співавторам. Особистий внесок автора наведено в окремому списку наукових публікацій.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження було оприлюднено на наукових конференціях: «Сучасні виклики і актуальні проблеми науки та освіти» (м.Київ, 25-26.06.2021р.); «Розвиток науки в умовах пандемії» (м.Чернівці, 8.05.2020р.); «Сучасна наука: Світові тенденції, технології та інновації» (м.Івано-Франківськ, 24-25.12.2021р.); «Наука сьогодні: Парадигма інноваційного розвитку суспільства і технологій (м.Львів 24–25.06.2022р.); «Міжгалузеві диспути: динаміка та розвиток сучасних наукових досліджень» (м. Хмельницький, 21.07.2023 р.); м. Запоріжжя, «Науково-практична конференція, 24–25.025.2023р.); «Науковий простір в умовах сучасних викликів: теорія і практика» (м.Львів, 30.06.2021р.).

Публікації. Загальні положення дослідження висвітлено в 15-и наукових публікаціях, з них 7 статей опубліковано у наукових фахових виданнях України з державного управління, 8 тез – у матеріалах науково-практичних конференцій.

Структура та обсяг дисертації відповідають поставленим дослідницьким завданням. Дисертаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг роботи складає 370 сторінку, з них основного тексту – 251 сторінка. Дисертація містить 34 рисунки та 56 таблиць; додатків на 18 сторінках. Список використаних джерел налічує 217 найменувань, з яких іноземною мовою – 47 джерел.

I РОЗДІЛ. РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

1.1. Актуальні контексти забезпечення реалізації права на освіту в Україні

Право на здобуття освіти в Україні на законодавчому рівні гарантується визначеним нормативно-правовим забезпеченням, зокрема Конституцією України [42], Законом України "Про освіту" [97], Законом України "Про вищу освіту" [102], Законом України "Про повну загальну середню освіту" [103], іншими нормативно-правовими актами, наказами та інструкціями Міністерства освіти і науки України, а також наказами та розпорядженнями місцевих органів управління освітою, що встановлюють детальні правила та процедури організації освітнього процесу в конкретних навчальних закладах та регіонах. Вище наведене нормативно-правове забезпечення гарантує свободу вибору освіти та забороняє дискримінацію в освіті, встановлює загальні принципи, норми і стандарти організації та здійснення освітньої діяльності в Україні, регулює структуру системи освіти, права та обов'язки учасників освітнього процесу, фінансування освіти, державний нагляд і контроль за якістю освіти та інші аспекти системи освіти, встановлює процедури прийому до навчальних закладів, умови доступу до освіти, процедури акредитації навчальних закладів і програм, порядок регулювання та запровадження освіти в Україні, стандарти освітніх програм, а також інші питання, пов'язані здобуттям різних рівнів освіти, визначає правові засади освіти в Україні та гарантує права і обов'язки учасників освітнього процесу.

Окрім цього право на освіту широко визнане і розвинене в міжнародних документах, зокрема згідно Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права кожна людина має право на освіту, при цьому освіта принаймні початкова і загальна має бути безкоштовною, а початкова освіта - обов'язковою, технічна освіта та і професійно-технічна освіта повинні бути загальнодоступними,

а вища освіта повинна бути однаково доступною для всіх відповідно до здібностей [59].

Загалом, чинне законодавство у сфері освіти сформоване відповідно до певних принципів, що спрямовані на забезпечення доступу до освіти для всіх громадян, зокрема принцип рівних можливостей передбачає рівні можливості у здобутті освіти без дискримінації за ознаками раси чи етнічного походження, статі, віку, фізичних або психічних вад, соціального статусу тощо, принцип доступності фізичного середовища передбачає забезпечення доступності закладів освіти та навчальних приміщень для осіб з інвалідністю шляхом надання спеціального обладнання, пандусів, підйомників та інших засобів, що дають можливість особам з інвалідністю вільно пересуватися та отримувати доступ до освіти; принцип фінансової доступності полягає у забезпеченні доступності освіти шляхом зменшення фінансових бар'єрів та надання стипендій, грантів та інших форм фінансової допомоги студентам, учням та їхнім сім'ям, які перебувають у скрутному матеріальному становищі; принцип доступності інформації полягає у забезпеченні доступності інформації про освітні можливості, програми, правила вступу та інші важливі дані для всіх, хто бажає навчатися; принципи інклюзивної освіти передбачають забезпечення освітніх можливостей для всіх дітей, у тому числі з особливими освітніми потребами [97].

Ці принципи спрямовані на те, щоб усі громадяни України мали рівні можливості для отримання якісної освіти та розвитку свого потенціалу, проте для їх повноцінного забезпечення в Україні необхідно сформувати відповідну ресурсну базу, яка частково повинна бути представлена приватним сектором освіти. Загалом, приватний сектор професійно-технічної та вищої освіти в Україні є важливою альтернативою на шляху до гарантування права на освіту усім бажаючим громадянам, оскільки здатний покрити попит на освіту, що виходить за рамки державного охоплення, зокрема через різноманітність закладів, що надають професійно-технічну та вищу освіту за широким спектром спеціальностей, фінансову незалежність, активну співпрацю з роботодавцями та промисловістю, що дозволяє отримувати практичний досвід і прямий контакт з потенційними

роботодавцями, а також високу конкуренцію та інновації, що прогресують у практиці навчального процесу протягом останніх років.

Поряд із цим існує ряд проблем, що виникають у процесі реалізації права на здобуття освіти в Україні в межах приватного сектору. Однією з найпоширеніших проблем є висока вартість навчання у приватних закладах, що негативно відображається на можливості реалізації права на освіту студентів із малозабезпечених сімей чи сімей з малим доходом та блокує їх доступ до якісної освіти. Іншою проблемою є брак фінансової підтримки, яку отримують державні навчальні заклади, як наслідок, така фінансова підтримка, як стипендії та гранти, може бути недоступною, що ускладнює фінансове становище студентів та обмежує їхній доступ до освіти. Відтак виникає проблема низької якості управління та надання освітніх послуг у приватному секторі освіти в силу меншого державного контролю над якістю освіти порівняно з державними закладами, що у свою чергу може мати негативний вплив на академічну успішність та кар'єрні перспективи студентів. Окрім цього низький рівень забезпечення інклюзивної освіти через відсутність адаптованого навчального середовища та підтримки у приватних закладах освіти може стати бар'єром для учнів з інвалідністю та особливими освітніми потребами.

Тому нагальною потребою є формування державної політики з розвитку приватної освіти в Україні та створення національної стратегії з формування ринку приватних освітніх послуг зі збереженням професійного і кадрового потенціалів. Важливим при цьому є визначення ролі держави в регулюванні приватної освіти, впорядкування та розробка законодавчого та нормативно правового регулювання порядку функціонування приватних навчальних закладів та механізмів державного контролю якості освітніх послуг, визначення напрямів фінансової підтримки та стимулювання розвитку приватних освітніх закладів та інклюзивної освіти зокрема, пошук шляхів забезпечення доступності приватної освіти для всіх верств населення, а також встановлення пілг функціонування приватних освітніх закладів.

Питанням дослідження ролі держави в регулюванні приватної освіти присвячено праці багатьох вчених. Частина науковців значну увагу приділяє питанням державного регулювання вищої освіти, зокрема І.П. Прохор проаналізовано роль держави у регулюванні приватної ініціативи у сфері вищої освіти, досліджено особливості розвитку приватного сектору вищої освіти України на початку ХХІ ст., та запропоновано розвиток системи вищої освіти базувати на засадах взаємозв'язку між державним і приватним секторами, а недовіру та конкуренцію між ними слід замінити взаємною довірою та співпрацею, що вимагає більшого державного регулювання приватного сектору освіти та потребує відданості та фінансування з боку політиків [115, с. 26]. Серед найважливіших причин, що вказують на необхідність державного регулювання освіти, вчені виділяють неспроможність ринку надати освітні послуги в повному обсязі та певної якості, здійснення лібералізації галузі освіти, а також невідповідність змісту та форм державного управління освітою інноваційній сутності освітніх процесів і нової ролі галузі освіти в постіндустріальному суспільстві. Н. І. Вельчева, узагальнюючи основні теоретичні підходи, які мають місце в сучасній науці щодо обґрунтування теоретико-методологічних засад державного регулювання освітньої сфери, вказує, що саме держава повинна стати гарантом забезпечення прав і задоволення потреб у сфері освіти, взяти на себе функцію забезпечення відповідності освітньої діяльності запитам особи і суспільства [10]. В. Астахова досліджуючи етапи розвитку приватної освіти в Україні доводить, що в умовах глибокого реформування освіти в Україні, усе ще не відчуваючи дієвої підтримки з боку органів державного управління, приватні вищі учбові заклади усе-таки намагаються відповідати вимогам часу, закріплюючи свої позиції, стверджуючи авторитет та повагу українського суспільства, вдосконалюючи свою діяльність і свою місію в системі вищої освіти України [5, с. 18].

Поряд із наведеними дослідженнями науковці піднімають проблеми пов'язані із функціонуванням закладів, що надають фахову передвищу, професійну, професійно-технічну освіту. Зокрема В. Попова, досліджуючи інституційно-правові механізми розвитку державно-приватного партнерства у

сфері професійної освіти, аналізує ознаки подібності й відмінності підходів до освітньої галузі загалом та до запровадження ДПП у сфері професійної освіти в Республіці Сербія й Україні та доводить доцільність використання досвіду Республіки Сербія в науковому опрацюванні шляхів удосконалення професійної освіти України [71, с. 237-243]. Проблеми державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти також розглядаються і іншими вченими, зокрема С. Кравець описує проблемні аспекти ефективного розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти, а саме відсутність злагодженої системи взаємодії державних і недержавних суб'єктів; недосконалість законодавства; низька мотивація партнерів до інвестування в розвиток професійної (професійно-технічної) освіти та ін. та визначає перспективи розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти: створення сучасної нормативно-правової бази; впровадження мотиваційних механізмів інвестування недержавних суб'єктів в розвиток професійної (професійно-технічної) освіти; запровадження глобальних інвестиційних освітніх проектів; створення інноваційних закладів професійної освіти для забезпечення навчання упродовж життя тощо. Окрім цього автор вказує, що пріоритети розвитку професійної освіти у воєнний та повоєнний періоди визначаються потребами щодо збереження та примноження людського капіталу для відновлення економіки держави та підтримки її конкурентоспроможності на національному та міжнародному ринках [44, с. 222].

Не залишаються поза увагою і проблеми загальної середньої освіти, зокрема Дьоміна І. О. досліджує світовий досвід публічно-приватного партнерства у сфері загальної середньої освіти як ключовий орієнтир для України та вказує, що сьогодні в Україні рівень співпраці між публічними та приватними партнерами знаходиться на дуже низькому рівні, тому саме світовий досвід може допомогти сформуванню власної траєкторії руху щодо вирішення освітніх проблем через публічно-приватне партнерство [29].

Важливу роль у регулюванні освітньої діяльності вчені відводять публічному управлінню, зокрема Щокін Р.Г., вказує, що публічне адміністрування у сфері

освіти полягає у створенні умов для забезпечення права на освіту, що реалізується шляхом організації та створення правових основ функціонування ринку освітніх послуг, забезпечення якості надання освітніми закладами освітніх послуг (контроль, ліцензування, підготовка та перепідготовка фахівців з надання освітніх послуг тощо), забезпечення виконання державних програм у сфері освіти, встановлення та забезпечення обсягів бюджетного фінансування закладів освіти всіх рівнів тощо [166, с. 229]. Науковці Лютіков П. С. та Приймаченко Д. В. підкреслюють, що публічне адміністрування в сфері освіти має бути забезпечене ефективним механізмом, який був би здатний втілити його в реальне життя... воно повинно являти собою не ізольовані та епізодично діючі державні інституції, громадські організації, а комплекс об'єднаних єдиною метою, методологією та організаційною структурою державних організацій (органів та установ), органів місцевого самоврядування, громадських та інших інституцій, координованих з єдиного центру, що працюватимуть на постійній основі, з метою практичної реалізації державної політики в сфері освіти [74, с. 142].

Загалом можемо підсумувати, що вчені вбачають роль держави у регулюванні розвитку освіти у таких проявах як забезпечення відповідності освітньої діяльності запитам особи і суспільства, регулювання розвитку ринку освітніх послуг та забезпечення його достатнього обсягу, регулювання системи взаємодії державних і недержавних суб'єктів та підтримка приватного сектору, що дозволить забезпечити можливість реалізації права на освіту кожному в повній мірі.

Процес забезпечення відповідності освітньої діяльності запитам особи і суспільства повинен базуватися на врахуванні важливих моментів, зокрема недостатня прозорість та комунікація між освітніми установами, учасниками освітнього процесу та суспільством можуть ускладнювати визначення потреб і очікувань; низька швидкість адаптації до соціальних та економічних змін, технологічного розвитку, змін вимог ринку праці, тощо; недостатність фінансування може обмежувати можливості для розвитку освітньої системи та впровадження інновацій, недостатня адаптованість навчальних програм та методик

до потреб різних груп може спричиняти невідповідність освітньої діяльності запитам особи і суспільства.

Щодо регулювання системи взаємодії державних і недержавних суб'єктів варто відмітити ряд проблем, що можуть впливати на ефективність співпраці та досягнення цілей, зокрема відмінності в пріоритетах чи цілях партнерів з державного та приватного секторів (орієнтація на потреби ринку з одного боку та орієнтація на соціальну роль освіти з іншого, комерційний успіх чи суспільне благо, тощо); дисбаланс фінансових можливостей; відсутність єдиних механізмів оцінки та управління якістю, що ускладнює встановлення стандартів і порівняння результатів між державними та приватними закладами; специфіка підходів до формування нормативно-правового забезпечення у частині акредитації, ліцензування та звітності.

Протягом останніх років питання нормативно-правового регулювання порядку функціонування приватних навчальних закладів активно розглядалися вченими у частині пошуку вирішення проблем вищої освіти [150, 141, 143, 140, 130, 19], професійної освіти [16, 50, 15, 60, 164], а також загальної середньої освіти [8, 34, 145, 48]. Зокрема науковцями Л. Фокшею та О. Амбражеєм досліджено правовий зміст та регулювання ендавмент-фондів у вищій освіті та розроблено пропозиції щодо нормативного закріплення права державних і комунальних закладів фахової передвищої та вищої освіти, а саме розмішувати акумульовані за рахунок ендавменту кошти в цінні папери та сформовано пропозиції щодо прийняття єдиного нормативного акту, що забезпечить правове регулювання ендавменту в Україні [150, с. 274-277]. Ендавмент як джерело фінансового забезпечення в освіті розглядають і інші вчені, підкреслюючи актуальність розвитку ендавменту в системі фінансового забезпечення вищих навчальних закладів України [141] та аргументуючи необхідність застосування ендавменту при пошуку позабюджетних джерел доходу для фінансування вищої освіти [143, с. 101]. М. Тимошенко досліджуючи правове регулювання господарської діяльності ЗВО, визначає проблеми, які перешкоджають застосування світового досвіду, а саме: різноплановість сформованих освітніх процесів та умов, у яких вони здійснюються;

адаптація однієї освітньої системи до іншої чи її складників може спричинити неможливість її практичного застосування в межах чинного нормативно-правового поля; неприйняття державними, урядовими чи освітніми органами процесу імплементації освітніх інновацій і самих інновацій; відсутність кадрового забезпечення, яке б давало можливість практичного впровадження інноваційних процесів; відсутність фактичних єдиних стандартів освітніх процесів між Україною, Ізраїлем, Канадою, США та іншими країнами – передовими в галузі освіти [140, с. 61].

Вчені Ю. Павлюченко та Є.Савчук досліджуючи генезис поняття освітніх послуг як правової категорії, проаналізували сучасне освітнє законодавство та місце в ньому освітніх послуг, визначили, що більшість норм, що регулюють процес надання освітніх послуг носять узагальнений декларативний характер та запропоновували вдосконалити понятійно-категоріальний апарату та деякі положення вітчизняного законодавства щодо надання освітніх послуг у відповідності до сучасного стану їх розвитку та підкреслення їх господарського характеру як результату господарської діяльності [130, с. 7]. Н. Давидова та М. Менджул досліджують цифрову трансформація суспільства та правове регулювання інформатизації сфери освіти та доводять, що ІТ-технології займають первинне місце в освітній реформі, що наразі відбувається в Україні, а сучасне законодавство України, визначає такі напрями цифровізації освітньої сфери: онлайн-подача документів для вступу в заклад освіти; віднесення інформаційно-комунікаційна компетентності до ключових компетентностей; залучення інформаційно-комунікативних технологій у навчальний процес у формі активізації дистанційної форми навчання; розширення методології навчання через появу методів кахут та освітній хакатон; відкритість та загальнодоступність інформації про діяльність закладів освіти на веб-сайтах; бенчмаркінг та рейтингування закладів освіти; формування та прозорість державних електронних баз з питань освіти; запровадження електронного документообігу, застосування інформаційно-аналітичної системи «Навчання»; використання електронного кабінету здобувача освіти та викладача; електронні бібліотечні фонди; боротьба з академічним

плагіатом; онлайн-репозитарій та застосування штучного інтелекту в освіті [19, с. 43-54].

Є. Литвиненко описує кращі практики зарубіжних країн щодо адміністративно-правового регулювання у сфері надання освітніх послуг та пропонує використовувати досвід КНР у наданні грантів у розмірі до 120 тисяч доларів для залучення до китайських вищих навчальних закладів провідних учених, викладачів і запрошених професорів, які працюють у КНР 3-4 місяці на рік, в рамках цієї програми вдалося залучити з-за кордону більш ніж тисячу викладачів, а щорічно близько 200 вчених і 60 інноваційних колективів [51, с. 238].

М. Тимошенко, описуючи конституційні гарантії інституційного забезпечення права на вищу освіту як ілюстрацію соціальності держави, доводить, що наукове обґрунтування функціонування інституційної системи сучасної вищої освіти є необхідним елементом загальнонаукового підходу до осмислення феномену вищої освіти та усвідомлення ролі й значення суб'єктивного чинника в системі вищої освіти та вказує, що такий чинник набуває нормативної визначеності, зокрема через суб'єктивне право людини на вищу освіту, що є складником ширшого за змістом права на освіту, та відповідну мережу ЗВО, спроможних забезпечити попит на вищу освіту, тому таке право за сучасних умов має змішану (природно-позитивну) природу, поєднує приватно-правові та публічно-правові компоненти у своєму змісті, передбачає високий рівень суспільного та державного визнання, легітимацію на рівні позитивного законодавства, зокрема на конституційному рівні [139, с. 7-10].

Щодо нормативно-правового регулювання функціонування закладів професійно-технічної та передвищої освіти вчені підкреслюють, що постійне оновлення нормативно-правового забезпечення в професійній (професійно-технічній) освіті України та розуміння її як соціальної цінності створює умови для якісної підготовки кваліфікованих робітників, сприяє підвищенню конкурентоспроможності професійної (професійно-технічної) освіти на ринку праці, інтеграції держави у світовий освітній простір [16, с. 47-51]. Є. Литвиненко описуючи, напрями удосконалення вітчизняного законодавства щодо надання

послуг в освітній сфері, доводить важливість оновлення нормативно-правових актів які б регулювали діяльність професійно-технічної освіти, зокрема підіймається важливе питання, щодо кодифікації освітнього законодавства, та з'ясовано, що для змін та оновлення освітнього законодавства, також потрібно ввести корективи до Конституції, Бюджетного кодексу України та інших нормативно-правових актах, які пов'язані зі сферою освіти, а також внесено пропозицію щодо вдосконалення регламентації діяльності державних органів, у компетенцію яких входить внесення змін до нормативно-правових актів та контроль за їх виконанням у сфері освітньої діяльності [50]. Л. Грень, досліджуючи державну політику в галузі управління сферою професійно-технічної освіти доводить, що напрями державної освітньої політики в галузі управління професійно-технічною освітою корелюють з основними напрямками державної освітньої політики України, що визначає реформування і модернізацію професійно-технічної освіти одним із найважливіших завдань освітньої політики держави: її відновлення, розвиток і виведення на рівень сучасних розвинених країн світу та підкреслює такі важливими перспективні напрямками щодо порушеної проблематики як обґрунтування специфіки державного управління розвитком системи професійно-технічної освіти на державному та регіональному рівнях [15, с. 47-54]. Науковці висвітлюють гострі проблеми системи професійної освіти осіб з інвалідністю шляхом огляду й аналізу нормативно-правового регулювання освіти для осіб з інвалідністю в Україні та інфраструктури, що дає змогу реалізувати державну політику у цій сфері, а саме виділено ключові недоліки системи професійної освіти осіб з інвалідністю в Україні, зокрема в частині фінансування такої освіти, матеріально-технічного забезпечення окремих груп осіб з інвалідністю, а також навчальних закладів і підприємств, яким необхідно адаптувати місце навчання чи роботи для потреб особи з інвалідністю, а також визначено недоліки процедури вибору професії для осіб з інвалідністю за участю МСЕК та сформульовано рекомендації щодо подолання цих недоліків [24]. Б. Чиж запропоновано доповнити Концепцію реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-

технічна) освіта» на період до 2027 року наступними напрямками: розвиток системи професійної (професійно-технічної) освіти на регіональному рівні; взаємодії органів державної влади з органами громадського самоврядування щодо розвитку та покращення професійної освіти; розроблення механізмів щодо залучення роботодавців до фінансування та управління закладами професійно-технічної освіти на основі державно-приватного партнерства та підвищення ефективності профорієнтаційної роботи та популяризації робітничих професій; запровадження інноваційних освітніх технологій в професійній освіті та підвищення ефективності соціальної реклами професійної освіти [164, с. 167-173] .

Щодо нормативно-правового регулювання функціонування закладів загальної середньої освіти варто відмітити дослідження у яких розглянуто зміст і напрямки фінансово – господарської діяльності закладу загальної освіти та нормативно – правові акти, які регулюють відносини у сфері фінансово–господарської діяльності закладу загальної середньої освіти [8, с. 102-114], організаційно-правові чинники функціонування закладів середньої освіти в умовах територіальної децентралізації в Україні [34, с. 5-11], правове регулювання партнерської взаємодії в загальній середній освіті [145, с. 179-181] та адміністративно-правове регулювання інклюзивної освіти [48]. Вищенаведені праці вчених доводять необхідність удосконалення нормативно правового регулювання у таких напрямках як фінансування, забезпечення якості, державно-приватного партнерства, інклюзивної освіти.

Враховуючи результати проведеного дослідження проблем, що заважають реалізації права на здобуття освіти в Україні у повній мірі розроблено функціональну модель взаємодії складових системи освіти у процесі забезпечення права на здобуття освіти, що демонструє вплив окремих напрямів державної політики, спрямованих на діяльність навчальних закладів державного та приватного сектору, на можливість забезпечення цього права із дотриманням відповідних принципів (Рис. 1.1).

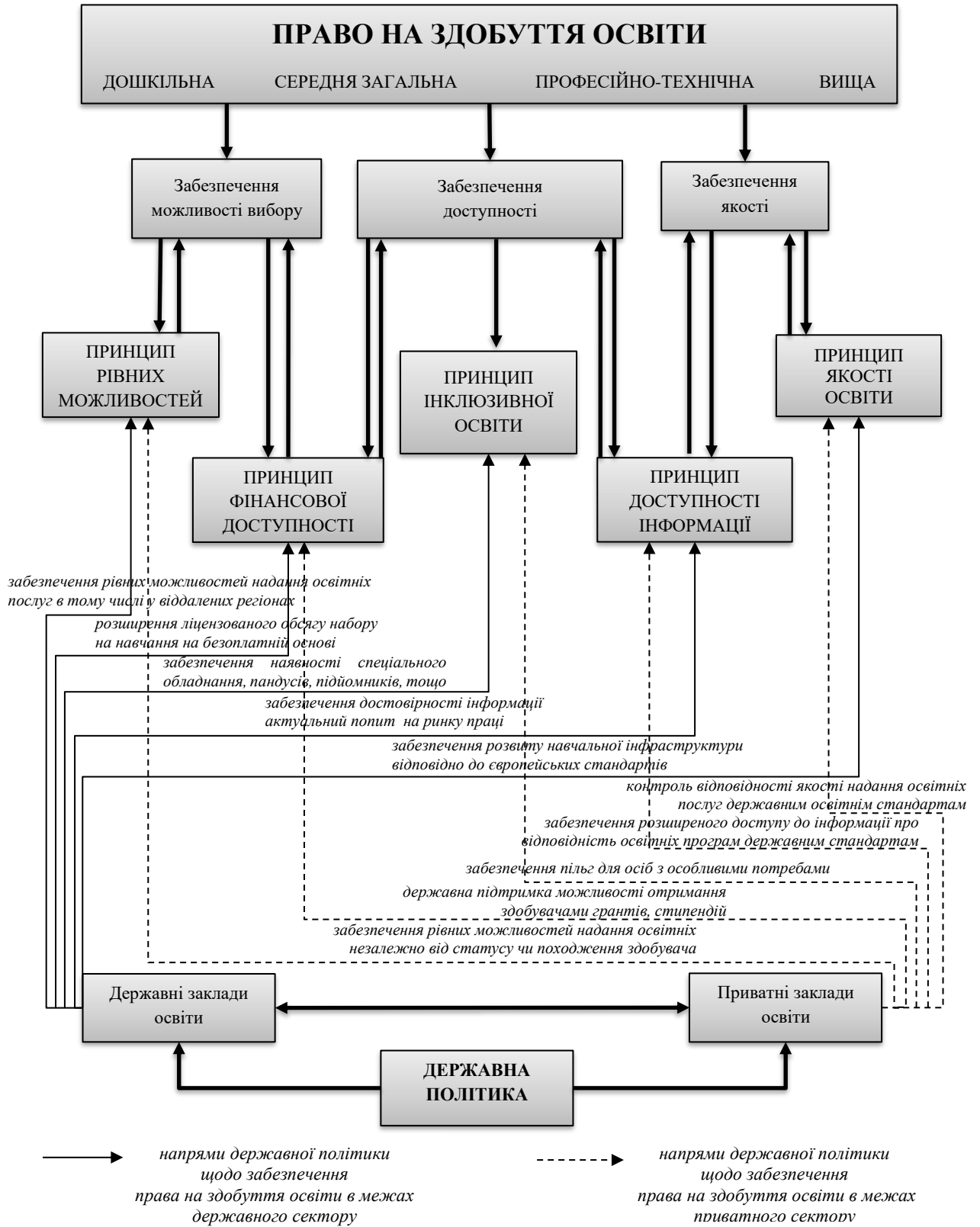

Рис. 1.1. Функціональна модель взаємодії складових системи освіти у процесі забезпечення права на здобуття освіти

*Джерело: складено автором на основі проведеного дослідження

На сьогодні реалізація державної політики у сфері реформування освіти в Україні на довгострокову перспективу має базуватися на національній освітній стратегії та провідній ролі держави в освітньому процесі. Якість освіти має бути прогресивною та конкурентоспроможною, міжнародні освітні механізми мають бути інтегровані в Україну, а реалізоване право на здобуття освіти – забезпечувати високу оплату на ринку праці для збереження кадрового потенціалу країни. Україна досягла проєвропейського правового регулювання функціонування системи освіти не лише в організації інноваційних форм навчання, а й на всіх рівнях та в усіх підсистемах навчальних закладів різних типів і форм власності. Однак слід також зазначити, що в українській освітній сфері бракує адекватних заходів для реалізації концепції функціонування програмно-цільової системи, зокрема не запроваджено базові механізми, які успішно застосовуються в міжнародній освітній практиці, такі як функціональне внутрішнє регулювання діяльності навчальних закладів з елементами маркетингу, значна частка випускників працевлаштовуються на неспеціалізовані робочі місця, або володіють дипломи, які втратили актуальність на сучасному ринку праці.

Нинішній рівень освіти в Україні не забезпечує використання освіти як важливого ресурсу для соціально-економічного розвитку країни, і, як наслідок, престиж освіти і науки в суспільстві не підвищується, а залишається на дуже низькому рівні. Враховуючи кардинальні зміни в усіх сферах національного життя та історичні виклики XXI століття, розвиток системи освіти країни вимагає критичного осмислення досягнень минулого та необхідності зосередження зусиль і ресурсів на розв'язанні найбільш актуальних проблем, які гальмують прогрес і перешкоджають наданню адекватної та якісної освіти для поточного історичного періоду.

Стратегія розвитку національної системи освіти має адекватно відповідати вимогам сучасних інтеграційних та глобалізаційних процесів, переходу до постіндустріальної цивілізації. Це забезпечить сталий розвиток України в першій чверті XXI століття та успішну інтеграцію української системи освіти в європейський і світовий освітній простір. Модернізація і розвиток системи освіти

мають бути активними і безперервними, гнучкими і оперативно реагувати на всі процеси, що відбуваються в Україні та світі. Підвищення рівня освіти має бути спрямоване на економічне зростання держави та вирішення соціальних проблем суспільства і сприяти всебічному розвитку особистості. Якісна освіта є також передумовою сталого демократичного розвитку українського суспільства. За підтримки суспільства і держави зусилля органів управління освітою, науково-методичних служб мають бути зосереджені на реалізації стратегічного напрямку розвитку освіти, подоланні поточних проблем і виконанні перспективних завдань.

Головним завданням є модернізація сучасного підходу до освіти. Для цього потрібно створити умови для прогресу, не відходячи від міжнародного досвіду та сучасних освітніх стандартів. Це вимагає докорінного реформування системи освіти, виходячи з національних потреб і викликів ринку праці та з урахуванням процесів глобалізації, постійного перегляду освітніх стандартів, постійного оновлення навчально-методичної бази, в тому числі в закладах різного рівня, та перепідготовки кадрів відповідно до останніх тенденцій ринку праці. Тому важливо розробляти сучасні навчальні програми, інтегрувати їх у міжнародну систему освіти, диференціювати та розподіляти за спеціалізаціями, проводити моніторинг ринку праці в Україні та за кордоном для виявлення тих спеціальностей, які стають актуальними, а студентоцентроване орієнтування права на здобуття освіти в Україні повинно поширитися і на нижчі освітні рівні. У цьому контексті інформація та суспільні комунікації відіграють важливу роль у визначенні пріоритетних напрямів розвитку освіти.

Відтак управління освітою має ґрунтуватися на інноваційних стратегіях та принципах сталого розвитку, створенні сучасної системи освітніх проектів та їх моніторингу, ефективності державно-приватної моделі управління в освіті, де особистість, суспільство і держава є рівноправними суб'єктами та партнерами. Для сучасної української держави важливо створити гнучку, цілеспрямовану та ефективну державно-приватну систему управління освітою, яка б гарантувала інтенсивний розвиток та надавала якісні освітні послуги. Для цього важливо створити інноваційні моделі надання освітніх послуг на внутрішньому ринку. Тут

також важливо створити необхідні умови для успішної реалізації приватними навчальними закладами міжнародних освітніх програм у локальному секторі. Іншими словами, в рамках державно-приватного партнерства необхідно створити підґрунтя для відкриття філій у національних університетах, адаптації та успішного впровадження всіх найкращих організаційно-правових форм міжнародних навчальних закладів.

Сьогодні в Україні вже існує низка недержавних організацій, які готують фахівців, орієнтованих на потреби власних бізнес-компаній і тим самим забезпечують право на здобуття освіти поза межами державної пропозиції. Існують також бізнес-школи різних форм і напрямків, благодійні фонди яких мають можливість видавати сертифікати або надавати право займатися певною діяльністю в досить стислі терміни - кілька місяців. Однак, як показує досвід, такий тип навчання майже неможливо визнати метою в майбутньому професійному житті. Створення якісного ринку освітніх послуг в Україні потребує запровадження міжнародно визнаних програм та відповідних індикаторів результативності роботи. Тому запровадження інноваційних механізмів регулювання діяльності приватних навчальних закладів як суб'єктів господарювання в Україні можливе лише через інтеграцію державного та приватного секторів у співпраці з міжнародними організаціями, освітніми і науковими установами та іншими міжнародними компаніями.

У цьому контексті слід підкреслити, що органи державної влади за жодних обставин не повинні бути позбавлені відповідальності за забезпечення освітнього процесу. Навпаки, вони також повинні нести відповідальність перед своїми міжнародними партнерами за реалізацію відповідних програм професійно-технічної освіти. Ефективність управління у сфері приватної освіти значною мірою залежить від того, наскільки система моніторингу та оцінювання якості освіти відповідає цілям і завданням державної політики та наскільки управлінські рішення узгоджуються з висновками і рекомендаціями моніторингових досліджень.

1.2. Державна стратегія та нова концепція реформування освіти

Основна мета державної стратегії реформування освіти полягає в покращенні якості освіти, забезпеченні доступності навчання для всіх громадян та підготовці конкурентоспроможної робочої сили, спроможної задовольняти вимоги сучасного ринку праці. Основні проблеми, які потребують розв'язання в межах реалізації стратегії реформування освіти лежать у площині підвищення рівня якості освіти, забезпечення доступності освіти, подолання диспропорції між регіонами, тощо. Відтак основні принципи, що повинні лежати в основі цієї стратегії це доступність, рівність, гнучкість, інноваційність. Реалізація державної стратегії реформування освіти потребує конкретних заходів для досягнення поставлених цілей, а саме удосконалення навчальних програм, підвищення кваліфікації освітнього персоналу, покращення навчальної інфраструктури, фінансової підтримки студентів. Зазначені заходи потребують залучення значних ресурсів, зокрема фінансових, людських, технологічних, партнерських тощо.

Протягом останніх років уряд у взаємодії з освітнім сектором веде активну роботу у напрямку удосконалення освіти в Україні. З початку незалежності в Україні здійснено ряд освітніх реформ, що стосуються різних рівнів освіти від найнижчого до найвищого. Згідно статті 10 закону України «Про освіту» в Україні визначено такі рівні освіти: дошкільна освіта; початкова освіта; базова середня освіта; профільна середня освіта; перший (початковий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти; другий (базовий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти; третій (вищий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти; фахова передвища освіта; початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти; перший (бакалаврський) рівень вищої освіти; другий (магістерський) рівень вищої освіти; третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень вищої освіти [97]. Таке впорядкування є одним із перших результатів реформування освіти, оскільки раніше не було чіткого розмежування та визначення рівнів і це ускладнювало процес удосконалення системи освіти. До прийняття у 1991 році Закону України

«Про освіту» від 23 травня 1991 року № 1060-ХІІ згідно зі статтею 29 структура освіти включала загальнообов'язкову восьмирічну освіта, середню освіту, професійно-технічну освіта, середню спеціальну (технічну) освіту та вищу. З прийняттям цього Закону рівні освіти змінились на дошкільну освіту, початкову загальну освіту, базову загальну середню освіту, повну загальну середню освіту, професійно-технічну освіту та вищу освіту. Відповідно до Національної рамки кваліфікацій визначено 8 рівнів кваліфікацій та здійснено системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів, де перший (початковий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти відповідає 2 рівню Національної рамки кваліфікацій, а доктор наук - 8 рівню [72].

Важливим кроком у реформуванні дошкільної освіти в Україні є оновлення законодавства, зокрема внесено зміни до Закону «Про дошкільну освіту» за напрямками формування української національної та громадянської ідентичності, виховання патріотизму, підтримки дітей, яка постраждалих внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, впорядковано вимоги до керівного складу закладу дошкільної освіти, впорядковано статус дітей з особливими освітніми потребами, визначено функціонування української мови як державної, що є мовою дошкільної освіти [101]. Окрім цього цим Законом надається особливі права для приватних закладів дошкільної освіти, зокрема у частині релігійного спрямування (у приватних закладах дошкільної освіти та закладах дошкільної освіти, заснованих релігійними організаціями, статuti яких зареєстровані в установленому законодавством порядку, допускається діяльність відповідних релігійних організацій), порядку зарахування, відрахування та переведення вихованців до приватних і корпоративних закладів освіти для здобуття дошкільної освіти (визначається засновником (засновниками)), форм заснування (заклади дошкільної освіти можуть бути засновані на засадах державно-приватного партнерства, як корпоративний заклад дошкільної освіти), а також організації харчування дітей, яка у приватних закладах дошкільної освіти покладається на власників та керівників закладів дошкільної освіти [101]. Також внесено зміни у Положення «Про заклад дошкільної освіти», зокрема щодо впорядкування термінів, що стосуються

інклюзивної освіти та порядку її організування, державного контролю за діяльністю дошкільних навчальних закладів (здійснюють ДІНЗ та місцеві органи управління освітою), зарахування до закладу дошкільної освіти, переведення та відрахування, структури та організація діяльності закладу дошкільної освіти, освітнього процесу у закладі дошкільної освіти, а також фінансово-господарської діяльності та матеріально-технічної бази закладу дошкільної освіти [73].

Поряд із цим Верховною радою України у березні 2023 ухвалено в першому читанні новий Законопроект 8030 “Про дошкільну освіту”, який трактується окремими науковцями неоднозначно. Детальний аналіз даного законопроекту дає підстави вбачати окремі моменти, що потребують уваги. По перше, Законопроект надає дитячим садкам право надавати медичні послуги без ліцензії. Відтак відповідальність за організацію "безліцензійної" медичної допомоги покладається на керівництво навчального закладу, що нівелює якість медичних втручань та гарантії безпеки життя та здоров'я дітей, при цьому фінансування дошкільних медичних послуг покладатиметься на місцеві освітні бюджети. По друге, відповідно до законопроекту, громади зобов'язані створити центри підтримки батьків або передати цю функцію навчальним закладам на аутсорсинг, проте законопроект не зобов'язує муніципалітети платити за виконання таких завдань, що, ймовірно призведе до виникнення додаткового неоплачуваного навантаження на вихователів через надання консультацій батькам дітей, які не отримують дошкільну освіту. По третє, у Законопроекті запропоновано нові "форми організації освітньої діяльності", в тому числі сімейні дитячі садки, які при здійсненні освітньої діяльності повинні повністю дотримуватися всіх регламентів функціонування закладів дошкільної освіти, не залежно від кількості дітей. Відтак для спрощення ліцензування сімейні садочки ймовірно будуть працювати у вигляді філій та лише під умовною автономією [99]. Вищенаведене підтверджує необхідність доопрацювання даного Законопроекту та впорядкування вказаних моментів для забезпечення ефективної реалізації реформування дошкільної освіти в Україні. Основні напрями державної стратегії та нової концепції реформування дошкільної освіти відображено у таблиці 1.1.

Основні напрями державної стратегії та нової концепції реформування
дошкільної освіти в Україні

Проблеми дошкільної освіти в Україні та необхідність її реформування	Напрями державної стратегії та нової концепції реформування дошкільної освіти	Нормативно-правове забезпечення державної стратегії та нової концепції реформування освіти	Коментарі щодо реалізації державної стратегії та нової концепції реформування освіти
1	2	3	4
Обсяги надання освітніх послуг в межах дошкільної освіти недостатні для потреб населення через відсутність достатньої кількості місць, особливо у сільських районах та малих містах	Розширення та реконструкція існуючих навчальних закладів дошкільної освіти та будівництво нових	Регіональні програми будівництва, реконструкції дошкільних навчальних закладів області [93]	Обмеженість бюджетних коштів потребує залучення приватного сектору із можливістю державної підтримки, зокрема у частині пільгового кредитування на будівництво
Недостатній рівень кваліфікації педагогічних працівників та відсутність сучасних навчальних методик знижує якість навчання та розвитку дітей	Інвестиції у професійний розвиток педагогічних працівників, розробка сучасних методик навчання з сучасними матеріалами, а також створення сприятливих умов для розвитку дітей у дошкільних закладах	Закони України «Про освіту (ст. 50) [97], «Про дошкільну освіту» (ст. 32) [101], Типове положення «Про атестацію педагогічних працівників» [142], Постанови КМУ «Про затвердження переліку кваліфікаційних категорій і педагогічних звань педагогічних працівників» [85], «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» [23]	Один долар, вкладений в дошкільну освіту, створює суспільних благ на 12,9 доларів при досягненні людиною 40 річного віку [188, с. 4] відтак професійний розвиток педагогічних працівників та розробка сучасних методик навчання у дошкільній освіті є запорукою розвитку країни

Продовження табл. 1.1

1	2	3	4
Нестабільність фінансування дошкільної освіти призводить до обмежень у розвитку навчальних програм, недостатнього утримання приміщень та незадовільної оплати педагогічних працівників	Залучення приватного сектору до взаємодії на пільгових умовах та засадах державно-приватного партнерства	Нова редакція Закону України «Про дошкільну освіту» (ст. 32) Джерелами фінансування закладу дошкільної освіти незалежно від форми власності можуть бути кошти: засновників, державного та місцевих бюджетів, батьків або осіб, які їх замінюють, добровільні пожертвування та цільові внески фізичних і юридичних осіб, інші кошти, не заборонені законодавством [101]	Об'єднання зусиль приватного та державного секторів на взаємовигідних умовах дозволить розв'язати більшість проблем пов'язаних із фінансуванням дошкільних закладів освіти, зокрема щодо розвитку дошкільної освіти, а саме покращення умов навчання, підвищення заробітної плати педагогічним працівникам та модернізацію навчального обладнання
Розбіжності у навчальних програмах та методиках роботи дошкільних закладів	Деталізація та уточнення окремих положень стандарту дошкільної освіти	Базовий компонент дошкільної освіти [79] регулює основні положення дошкільної освіти	Відсутність єдиних національних стандартів ускладнює контроль якості та реалізацію програм, та знижує можливість забезпечення якості освіти та її однакового рівня у всіх регіонах країни
Низький рівень забезпечення освітніх можливостей для дітей особливими освітніми потребами	Робота у напрямку розвитку інклюзивної освіти згідно європейських стандартів	Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти [81]	Фінансова підтримка закладів дошкільної освіти у розвитку інклюзивної освіти, зокрема щодо придбання спеціального обладнання, пандусів, підйомників дозволить забезпечити можливість дітей особливими освітніми потребами отримувати доступ до освіти

*Джерело: складено автором на основі проведеного дослідження

Загалом на сьогодні зроблено перші кроки до ефективного реформування дошкільної освіти в Україні і при правильній організації цього процесу приватний сектор відіграватиме важливу роль на шляху до удосконалення даного рівня освіти. При цьому основними орієнтирами стратегії у мають бути забезпечення доступності дошкільної освіти, ліквідація черг до закладів дошкільної освіти, розширення мережі закладів дошкільної освіти, у тому числі приватних, забезпечення безбар'єрного доступу до закладів дошкільної освіти, створення сучасних закладів дошкільної освіти державного стандарту дошкільної освіти, оновлення освітніх програм для дітей раннього та дошкільного віку, формування внутрішньої та зовнішньої систем забезпечення якості освіти в дошкільних закладах та забезпечення розвивального та інклюзивного освітнього простору, що дозволить вивести дошкільну освіту в Україні на новий рівень відповідно до стандартів Європейського освітнього простору.

Реформа початкової освіти в Україні передбачає реалізацію низки напрямів, спрямованих на підвищення якості освіти, розвиток компетентностей учнів та професійний розвиток вчителів. Нормативно-правове забезпечення даного процесу закріплено прийнятим на рівні держави законодавством, серед якого насамперед варто виділити «Державний стандарт початкової освіти», що являється фундаментальним документом, який визначає основні принципи та підходи початкової освіти, базові компетентності та вимоги до результатів навчання учнів, а також загальне навчальне навантаження. Даний стандарт поділено на 9 освітніх галузей: мовно-літературна (українська мова та література; мови та літератури відповідних корінних народів та національних меншин, іншомовна освіта), математична, природнича, технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична, мистецька і фізкультурна, а компетентнісний потенціал кожної освітньої галузі забезпечує формування всіх ключових компетентностей, що дозволяє розвивати одну й ту ж компетентність наскрізно через усі освітні галузі [22].

Розробку даного стандарту здійснено в межах реалізації програми реформування середньої освіти «Нова українська школа», що передбачає, навчання

через практичні дії, а не теорію, і здобуття навичок, а не фокусування на запам'ятовуванні інформації. Основні положення даної реформи закріплено розпорядженням КМУ № 988-р від 14 грудня 2016 року «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти» «Нова українська школа» на період до 2029 року [111]. Реформа також включає зміни у процедурі зарахування до школи, співпрацю вчителів та батьків, покращення фізичної та технологічної інфраструктури школи. Такий підхід дозволить розв'язати ряд проблем, що виникли в наслідок певних негативних факторів в межах початкової освіти протягом останніх років, а саме зменшення обсягів фінансування, зниження рівня оплати праці вчителів, незадовільне матеріально-технічне забезпечення шкіл, бюрократизація системи управління освітою, застарілі зміст освіти та методики викладання та призвели до зростання частки молоді, що навчається за кордоном, зниження показників України в міжнародних дослідженнях, зниження конкурентоспроможності та привабливості інновацій, що негативно відобразилося на економічному розвитку України.

Реформування початкової освіти в Україні характеризується такими напрямками: активне навчання та особистісний розвиток (передбачає перехід від традиційних методів викладання до активних методів навчання, які заохочують учнів творчо мислити, бути незалежними та взаємодіяти, з акцентом на розвиток власних талантів, інтересів та навичок в межах їхніх індивідуальних здібностей; оновлення змісту освіти (передбачає перегляд змісту навчальних програм з метою оновлення та реалізації знань, умінь і навичок, які відповідають потребам сучасного суспільства, зокрема ключових компетентностей, таких як критичне мислення, комунікативні навички, цифрова грамотність та креативність); професійний розвиток вчителів (передбачає підвищення кваліфікації, доступ до новітніх методів навчання та використання ІКТ у класі, застосування механізмів для обміну досвідом та співпраці вчителів між собою); удосконалення інклюзивної освіти (передбачає створення умов для реалізації права всіх дітей на якісну освіту дітей з особливими потребами та створення сприятливого середовища, що сприяє їхньому розвитку та інтеграції); використання сучасних технологій (передбачає

сприяння використанню інноваційних технологій в освітньому процесі, цифрових інструментів та онлайн-ресурсів, що дозволять зробити навчання цікавішим та ефективнішим та допомогти підготувати учнів до цифрової епохи).

Загалом наведені напрями реформи початкової освіти мають на меті вдосконалити навчальний процес, забезпечити гармонійний розвиток учнів та підготувати їх до майбутнього, проте їх реалізація потребує скоординованих зусиль держави, навчальних закладів, вчителів, батьків, а залучення приватного сектору освіти для можливості надання освітніх послуг відповідно до попиту.

Щодо реформування загальної середньої освіти в Україні варто відмітити, що Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” до 2029 року має на меті забезпечення проведення докорінної та системної реформи загальної середньої освіти за такими напрямами: ухвалення нових державних стандартів загальної середньої освіти, розроблених з урахуванням компетентностей, необхідних для успішної самореалізації особистості; запровадження нового принципу педагогіки партнерства, що ґрунтується на співпраці учня, вчителя і батьків; підвищення мотивації вчителя шляхом підвищення рівня його оплати праці, надання академічної свободи та стимулювання до професійного зростання; запровадження принципу дитиноцентризму (орієнтація на потреби учня); удосконалення процесу виховання; створення нової структури школи, що дасть змогу засвоїти новий зміст освіти і набути ключових компетентностей, необхідних для успішної самореалізації особистості; децентралізація та ефективне управління загальною середньою освітою, що сприятиме реальній автономії школи; справедливий розподіл публічних коштів, що сприятиме рівному доступу усіх дітей до якісної освіти; створення сучасного освітнього середовища, яке забезпечить необхідні умови, засоби і технології для навчання учнів, вчителів і батьків; створення необхідних умов для навчання учнів безпосередньо за місцем їх проживання, зокрема у сільській місцевості, або забезпечення регулярного підвезення до шкіл [111].

Відповідно до положень Концепції у 2022 році внесено зміни до Державного стандарту базової середньої освіти, що затверджено Постановою КМУ від 30

серпня 2022 р. № 972 [76]. Важливу увагу в оновленій редакції даного стандарту приділено інклюзивній освіті, зокрема рівному доступу до здобуття загальної середньої освіти дітей з порушеннями інтелектуального розвитку, що забезпечується шляхом викладання навчального предмету у спосіб, найбільш адекватний їхньому віку, зокрема шляхом адаптації/модифікації змісту предмету, що включає в себе врахування психологічних та фізичних особливостей осіб, які навчаються, та зміну тривалості вивчення дисципліни по відношенню до інших дисциплін, а також розроблення освітньо-професійних програм та підручників (посібників). Поряд із цим було реалізовано проект Фінської підтримки реформи української школи в межах загальної середньої освіти й спрямовано на досягнення трьох взаємопов'язаних кластерів і наскрізних елементів, а саме підготовка вчителів, популяризація освіти, розвиток освітнього середовища, натомість підтримка ЄС повністю інтегрована в три кластери на основі наскрізної підтримки розширення викладання української мови як державної серед національних меншин та інклюзивної освіти в якості початкового наскрізного елемента в усіх трьох кластерах [106].

Також відповідно до Концепції до 2022 року було заплановано створити нову систему підвищення кваліфікації вчителів і керівників шкіл, провести інвентаризацію шкіл та закладів професійної освіти для створення мережі профільних шкіл, забезпечити якісне вивчення іноземних мов у профільній школі відповідно до Стратегії сталого розвитку “Україна-2020”, сформувати мережу опорних шкіл базового рівня, розробити професійні стандарти педагогічної діяльності вчителя, створити мережу установ незалежної сертифікації вчителів, створити регіональні органи з питань забезпечення якості освіти, створити систему внутрішнього забезпечення якості освіти у школах, створити систему незалежного оцінювання результатів навчання за курс базової середньої освіти [111]. Частково ці завдання було реалізовано, зокрема у частині затвердження Державного стандарту базової середньої освіти [76], затвердження Типової програми підвищення кваліфікації керівників закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий державний стандарт базової середньої освіти

[92], затвердження Положення «Про освітній округ і опорний заклад освіти» [80], затвердження положення «Про деякі питання проведення сертифікації в 2022 році» [78], затвердження Методичних рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах загальної середньої освіти [82], створення Регіональних центрів оцінювання якості освіти, що здійснюють зовнішнє незалежне оцінювання результатів навчання, здобутих на певному освітньому рівні, та моніторинг якості освіти на території обслуговування, визначеній Міністерством освіти і науки України [148], проте на сьогодні є ще багато завдань щодо реформування загальної середньої освіти, які потребують вирішення. Основні напрями державної стратегії та нової концепції реформування загальної середньої освіти відображено у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Основні напрями державної стратегії та нової концепції реформування загальної середньої освіти в Україні

Проблеми загальної середньої освіти в Україні та необхідність її реформування	Напрями державної стратегії та нової концепції реформування загальної середньої освіти	Нормативно-правове забезпечення державної стратегії та нової концепції реформування освіти	Коментарі щодо реалізації державної стратегії та нової концепції реформування освіти
1	2	3	4
Низька частка навчальних програм, що відповідають сучасним вимогам, потребам учнів та враховують новітні досягнення в галузі освіти та розвитку дітей	Реалізація низки напрямів, спрямованих на підвищення якості освіти, розвиток компетентностей учнів, а саме критичного мислення, творчості, цифрової грамотності, креативності та навичок, необхідних для успішного життя	Державний стандарт початкової освіти [22] Державний стандарт базової середньої освіти [76] «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти» “Нова українська школа” на період до 2029 року [111]	Реформування шкільної освіти на даному етапі передбачає перегляд змісту навчальних програм з метою оновлення та реалізації знань, умінь і навичок, які відповідають потребам сучасного суспільства.
Велика кількість учнів у класах ускладнює можливість приділяти індивідуальну увагу кожному учневі.	Оптимізація розмірів класів і призначення достатньої кількості вчителів у кожному класі, щоб забезпечити ефективне викладання та індивідуальну увагу до учнів.	Закони України «Про загальну середню освіту (ст. 14) [103], наповнюваність класів закладів загальної середньої освіти не може перевищувати 30 учнів.	Забезпечення якості загальної середньої освіти та розвитку учнів потребує зменшення кількості учнів у класах, що може бути реалізовано шляхом розширення державних навчальних закладів або залучення приватного сектору освіти, за умови зниження вартості навчання в останніх

Продовження табл. 1.2.

1	2	3	4
Низька частка висококваліфікованих вчителів, що мають достатній рівень підготовки для ефективного навчання та супроводу дітей.	Забезпечення можливості професійного розвитку та підвищення кваліфікації, включаючи ознайомлення з сучасними методиками навчання та використанням технологій у класі.	Закони України «Про освіту (ст. 50) [97], Типове положення «Про атестацію педагогічних працівників» [142], Постанови КМУ «Про затвердження переліку кваліфікаційних категорій і педагогічних звань педагогічних працівників» [85], «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» [23]	Важливим завданням на шляху до забезпечення особистого і професійного зростання висококваліфікованого персоналу є матеріальне стимулювання, зокрема підвищення розрядів працівників на посадах вчителів у навчальних закладах загального середнього рівня освіти
Нерівність доступу до якісної загальної середньої освіти в різних регіонах України, особливо у сільських районах.	Забезпечення рівних можливостей доступу до якісної загальної середньої освіти для всіх дітей незалежно від їхнього регіону або соціального статусу	«Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти» «Нова українська школа» на період до 2029 року [111]	Основний акцент Концепції реалізації державної політики у даному напрямку мав бути на розвитку опорних шкіл, але не через закриття початкових, на жаль практика «Нової української школи» свідчить про зворотне, а майно ліквідованих закладів освіти використовується для суспільних потреб місцевих мешканців
Низький рівень забезпечення освітніх можливостей здобувачам загальної середньої освіти з особливими освітніми потребами	Створення умов шляхом належного фінансового, кадрового, матеріально-технічного, методичного забезпечення, зокрема перевезення учнів, доступності території закладів, залучення фахівців, облаштування спеціальних кімнат	Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти [89]	Особливу увагу організації інклюзивного навчання учнів з особливими освітніми потребами слід приділити у період воєнного стану
Внаслідок російського вторгнення в Україні знищено понад 2800 навчальних закладів, що унеможливило можливість відновлення навчального процесу	Відновлення шкіл на звільнених від окупації територіях, у розмірі 66 млн євро.	Угода між Урядом України та Європейською комісією «Про фінансування реконструкції та відновлення шкіл» [13]	Це друга частина пакету допомоги Єврокомісії загальним розміром у 100 млн євро, першу частину обсягом у 34 млн євро було виділено раніше через міжнародні гуманітарні організації.

**Джерело: складено автором на основі проведеного дослідження*

Зокрема велика кількість учнів у класі призводить до ускладнення індивідуального підходу до навчання і обмежує можливість приділення уваги до кожного учня; різний рівень знань, вмінь і здібностей учнів потребує додаткового пошуку ефективних методів навчання, які задовільнять потреби всіх учнів; відсутність методики подолання проблем зі збереженням дисципліни в класі та

демонстрації неконструктивну поведінку; надмірне навантаження на окремого викладача через велику кількість навчальних годин, підготовки до уроків, перевірки та оцінювання завдань, зустрічей з батьками тощо, обмежений доступ до необхідних ресурсів, таких як підручники, матеріали для практичних занять, комп'ютерні лабораторії тощо. Частково ці проблеми можна вирішити шляхом розвантаження державних шкіл приватними, за умови державно-приватного партнерства та державної підтримки приватних закладів загальної середньої освіти.

Дослідження державної стратегії та нової концепції реформування професійної (професійно-технічної) освіти дає підстави виокремити певні напрями, що на сьогодні потребують реформування. Зокрема на це вказує ряд проблем, що виникли, а саме 2\3 випускників шкіл обирають вищу освіту, при цьому третина з тих, хто має статус безробітного – молодь до 35 років, зміст і методики навчання не відповідають вимогам роботодавців, співробітництво закладів профосвіти, місцевої влади та роботодавців слабо розвинене, 60% закладів мають зношене обладнання через несистемні та недостатні інвестиції в інфраструктуру та освітній процес, низький престиж і стереотип другорядності професійної освіти, педагоги не мають достатньо мотивації до професійного розвитку [108]. Відтак, перш за все основним на шляху до формування кваліфікованого працівника є детальний аналіз потреб ринку праці, що враховуватиме мінливі тенденції у виробництві та технологіях. Наступним завданням є організація партнерства з промисловими підприємствами та роботодавцями у частині створення ради з підприємств, участь фахівців у процесі розробки навчальних програм, організацію стажувань та практичних занять на підприємствах. Іншим важливим завданням є актуалізація навчальних програм відповідно до сучасних вимог ринку праці та технологічних змін, а також розвиток кадрового забезпечення.

Частина завдань щодо реформування професійної (професійно-технічної) освіти знаходиться на стадії впровадження в межах прийняття окремого нормативно-правового забезпечення. Зокрема Концепція реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти “Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта” на період до 2027 року спрямована на розв’язання

проблеми невідповідності підготовки кваліфікованих кадрів потребам особи, національної економіки та суспільства, що проявляється через низьку соціально-економічну мотивацію особи до здобуття професійних кваліфікацій, збільшення частки молоді, яка здобуває вищу освіту, зокрема за кордоном; втрату привабливості та престижності професійної (професійно-технічної) освіти; зростання дефіциту робітничих кадрів на внутрішньому ринку праці; зниження соціального статусу педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти; застарілу матеріально-технічну базу закладів професійної (професійно-технічної) освіти; невідповідність змісту освіти та методики викладання вимогам сучасного ринку праці та потребам особи; незацікавленість місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у розвитку системи професійної (професійно-технічної) освіти регіону [110]. Іншими нормативними документами, створеними в площині стратегії реформування професійно-технічної освіти є Указ Президента України «Про пріоритетні заходи щодо розвитку професійної (професійно-технічної) освіти» та Положення про Раду з питань розвитку професійної (професійно-технічної) освіти, основними завданнями якої є моніторинг розвитку професійної (професійно-технічної) освіти та забезпечення реалізації права громадян на якісну та доступну професійну (професійно-технічну) освіту; аналіз законодавства України у сфері професійної (професійно-технічної) освіти, підготовка пропозицій щодо його удосконалення; вивчення тенденцій розвитку ринку праці і прогнозування пріоритетних напрямів та шляхів розвитку професійної (професійно-технічної) освіти; розроблення пропозицій щодо формування сучасних професійних компетентностей у сфері професійної (професійно-технічної) освіти, необхідних для розвитку та успішної професійної реалізації особистості; опрацювання питань щодо посилення спроможності закладів професійної (професійно-технічної) освіти, у тому числі удосконалення механізмів їх фінансування; сприяння взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, закладів професійної (професійно-технічної) освіти з питань розвитку сучасного освітнього простору,

забезпечення реалізації права громадян на якісну та доступну професійну (професійно-технічну) освіту, додержання прав учасників освітнього процесу [69]. Основні напрями державної стратегії та нової концепції реформування професійної (професійно-технічної) освіти відображено у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Основні напрями державної стратегії та нової концепції реформування професійної (професійно-технічної) освіти в Україні

Проблеми професійно-технічної освіти в Україні та необхідність її реформування	Напрями державної стратегії та нової концепції реформування професійно-технічної освіти	Нормативно-правове забезпечення державної стратегії та нової концепції реформування освіти	Коментарі щодо реалізації державної стратегії та нової концепції реформування освіти
1	2	3	4
Низька престижність професійної освіти порівняно з вищою в Україні призводить до недостатнього інтересу молоді до її вибору і порушення рівноваги між попитом та пропозицією на ринку праці.	Формування нового іміджу випускника як всебічно розвиненої особистості, здатної до вибору індивідуальної освітньої траєкторії, конкурентоспроможного та мобільного на ринку праці фахівця, відповідно до її інтересів та потреб національної економіки та суспільства	Концепція реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти “Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта” на період до 2027 року [110].	Важливим елементом реалізації даного напрямку стратегії є подолання бюрократизації апарату управління з метою усунення таких деструктивних дисфункцій, як негнучкість, закритість та ізольованість від інтересів суспільства.
Застарілість навчальних програм у професійно-технічній освіті, що призводить до невідповідності сучасним вимогам ринку праці та технологічному розвитку.	Оновлення навчальних програм, змісту освіти та методик викладання відповідно до вимог сучасного ринку праці, технологічному розвитку та потребам особи і суспільства	Указ Президента України «Про пріоритетні заходи щодо розвитку професійної (професійно-технічної) освіти» [69].	Запровадження нових методик викладання блокується застарілою матеріально-технічною базою закладів професійної (професійно-технічної) освіти, відтак є необхідність вливання коштів в активи даних навчальних закладів

Продовження табл. 1.3

1	2	3	4
<p>Низький рівень співпраці між професійно-технічними навчальними закладами та роботодавцями ускладнює адаптацію випускників до реальних потреб ринку праці.</p>	<p>Забезпечення активної співпраці зі стейкхолдерами у напрямку розроблення спільних програм, організації стажувань на робочих місцях для здобувачів професійно-технічної освіти, а також відслідковування відгуків роботодавців щодо якості підготовки випускників.</p>	<p>Положення про Раду з питань розвитку професійної (професійно-технічної) освіти [69].</p>	<p>Дослідження стану та проблем функціонування професійної (професійно-технічної) освіти в умовах війни, свідчить про необхідність впровадження заходів, що вживаються органами державної та місцевої влади для адаптації системи освіти до викликів, спричинених війною в Україні.</p>
<p>Низький рівень фінансування професійної освіти, що призводить до недостатнього розвитку матеріально-технічної бази, необхідного обладнання та відповідної підтримки учасників освітнього процесу.</p>	<p>Запровадження удосконаленої моделі фінансування діяльності закладів професійної (професійно-технічної) освіти з урахуванням реальних потреб у фінансуванні для забезпечення освітнього процесу, залучення 58 млн євро від Європейського інвестиційного банку для розбудови мережі Центрів професійної досконалості, а також 8,5 млн євро для розвитку професійної освіти від Інвестиційної платформи сусідства ЄС [13]</p>	<p>Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на 2022-2027 роки [109] Фінансова угода «Програма підтримки професійно-технічної освіти в Україні» [107]</p>	<p>Пасивність органів державної влади на місцевому рівні щодо прийняття цілісних майнових комплексів закладів професійної (професійно-технічної) освіти пов'язана, насамперед, із необхідністю забезпечення повного фінансування розвитку інфраструктури закладів професійної (професійно-технічної) освіти з місцевих бюджетів в умовах їх обмежених фінансових ресурсів</p>
<p>Низький рівень забезпечення освітніх можливостей здобувачам професійно-технічної освіти особливими освітніми потребами</p>	<p>Створення інклюзивного освітнього середовища та забезпечення психолого-педагогічного супроводу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, зокрема приведення території закладу у відповідність з вимогами та забезпечення здобувачів освіти з особливими освітніми потребами усіма необхідними засобами</p>	<p>Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти [88]</p>	<p>Рівень державної підтримки інклюзивної освіти в Україні наразі не є достатнім, існує необхідність у залученні додаткових грошових коштів й впровадженні інклюзивної освіти на європейському рівні [26]</p>

*Джерело: складено автором на основі проведеного дослідження

Формування державної стратегії та нової концепції реформування фахової перед вищої та вищої освіти відбувається у двох напрямках відповідно до рівнів Національної рамки кваліфікацій. Перший напрям об'єднує фахову передвищу, початковий, перший (бакалаврський) і другий (магістерський) рівні вищої освіти, а другий об'єднує освітньо-науковий/освітньо-творчий та науковий рівень вищої освіти. Серед нормативно-правового забезпечення реформування вищої освіти варто виділити Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року затверджену Указом Президента України №344/2013 від 25.06.2013 р. [75] багато положень якої щодо реформування вищої освіти в Україні залишились не реалізованими. Зокрема серед іншого потребують розв'язання проблеми недостатності фінансової підтримки відповідно до поставлених цілей стратегії, нерівності доступу до якісної освіти, низької частка оновлених навчальних програм, недостатнього підвищення кваліфікації працівників, недостатнього забезпечення взаємодії між навчальними закладами та роботодавцями, низького рівня матеріально-технічної бази значної частки навчальних закладів, невідповідності кваліфікаційних здобутків європейським стандартам. В основному описані проблеми пов'язані із браком державного фінансування, тому їх розв'язання потребує пошуку нових джерел, зокрема можливості переходу до повної фінансової автономії. З метою забезпечення фінансування підготовки фахівців з вищою освітою закладами освіти та науковим установами при наданні їм статусу неприбуткових організацій, зокрема, призначення бюджетних коштів для оплати здобуття вищої освіти у закладах вищої освіти незалежно від форми власності та виключення з числа доходів Державного бюджету частини орендної плати, отриманої закладами освіти, які є неприбутковими, але небюджетними закладами розроблено Законопроект «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо фінансування вищої освіти» [77].

Окрім цього важливим моментом є дотримання зовнішніх вимог до якості вищої освіти заявлених в Європейському просторі. Зокрема такі вимоги регламентуються та перевіряються в рамках діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти в рамках підходів, пропонованих «Стандартами і

настановами щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» (ESG 2015) [135]. Діяльність національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, яка регламентується статутом затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 р. № 244 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 761) [113], є одним з проявів реалізації нової концепції реформування вищої освіти, що забезпечує формування вимог до системи забезпечення якості вищої освіти, розробку положення про акредитацію освітніх програм та аналіз якості освітньої діяльності закладів вищої освіти.

Іншим напрямом реформування освіти є спроба запровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти, що зорієнтована на розв'язання таких проблем як доступність та інклюзивність, гнучкість для окремих категорій здобувачів, які працюють, мають дітей тощо, індивідуальна траєкторія навчання здобувача та впровадження дуальної освіти [121].

Щодо удосконалення нормативно-правового забезпечення фахової передвищої освіти можна виділити зміни у Законі України «Про фахову передвищу освіту», зокрема у частині особливого порядку прийому на навчання до закладів фахової передвищої освіти у 2022, 2023 роках, підтримки здобувачів, що втратили батьків внаслідок війни в Україні, впорядкування термінології щодо правопорушень, пов'язаних з корупцією, строків прийняття рішення про видачу ліцензії на провадження освітньої діяльності закладу освіти, тощо [100].

Основним концептуальним документом на шляху до реформування вищої освіти є Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки, що визначає напрями розвитку системи вищої освіти на сучасному етапі розвитку суспільства та економіки країни, її основні характеристики, що повинні бути сформовані до 2032 року, для реалізації мети цієї Стратегії передбачено стратегічні та операційні цілі та завдання на найближче десятиліття з відповідними показниками (індикаторами) досягнення (виконання), механізм, очікувані результати, заходи щодо проведення моніторингу реалізації цієї Стратегії на кожному етапі та ресурсні потреби [98].

Загалом, як і на всіх освітніх рівнях, система вищої освіти в Україні характеризується проблемами якості освітніх послуг, забезпеченні інклюзивності, фінансової підтримки з боку держави, кадровому забезпеченні та ігноруванні потреб ринку праці та невідповідності навчальних програм сучасним реаліям, відтак для вирішення проблем обрано основні напрями державної стратегії та нової концепції реформування вищої освіти, що відображено у таблиці 1.4.

Таблиця 1.4

Основні напрями державної стратегії та нової концепції реформування фахової перед вищою та вищою освіти в Україні

Проблеми вищої освіти в Україні та необхідність її реформування	Напрями державної стратегії реформування вищої освіти	Нормативно-правове забезпечення державної стратегії реформування освіти	Коментарі щодо реалізації державної стратегії та нової концепції реформування освіти
1	2	3	4
Невідповідність змісту та якості вищої освіти актуальним потребам суспільства та національної економіки, неспроможність забезпечити максимальну рівність та автономію вищих навчальних закладів	Оновлення навчальних програм, змісту освіти та методик викладання відповідно до вимог сучасного ринку праці, технологічному розвитку та потребам особи і суспільства	Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки [98]. Постанова КМУ «Про утворення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти» [113]	Запровадження нових методик викладання блокується застарілою матеріально-технічною базою закладів професійної (професійно-технічної) освіти, відтак є необхідність вливання коштів в активи даних навчальних закладів
Розрив між системою вищої освіти та ринком праці, дисбаланс між попитом та пропозицією на інноваційні спеціальності, відсутність механізмів зворотного зв'язку між роботодавцями та закладами освіти.	Підвищення інтенсивності взаємодії з наукою та бізнесом, забезпечення збалансованості ринку праці фахівців з вищою освітою	Закон «Про вищу освіту» [102] Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки [98].	Регулювання умов для посилення співпраці державних органів і бізнесу з закладами вищої освіти на принципах автономії закладів вищої освіти, поєднання освіти з наукою та виробництвом з метою підготовки конкурентоспроможного людського капіталу.
Невисокі показники якісної оцінки професорсько-викладацького складу, що відповідають європейським стандартам вищої освіти	Забезпечення підтримки високого рівня кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників	Типове положення «Про атестацію педагогічних працівників» [142], Постанова КМУ «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» [23]	Реалізація даного напрямку державної стратегії потребує покращення фінансової мотивації педагогічних і науково-педагогічних працівників, відтак пошук альтернативних джерел фінансових ресурсів у системі освіти є ключовим питанням

Продовження табл. 1.4

1	2	3	4
Значна частка здобувачів, що опинились у важких життєвих умовах внаслідок вторгнення російських військ в Україну	Підтримка здобувачів, що втратили батьків внаслідок війни в Україні та опинились в складних життєвих обставинах	Закон «Про вищу освіту» [102] Законі України «Про фахову передвищу освіту» [100] Постанова КМУ «Про затвердження Порядку пільгового кредитування для здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти» [91]	Реалії воєнного часу диктують нові умови функціонування системи освіти, зокрема і у частині пріоритетів державної підтримки
Зростання кількості осіб, що втратили роботу через війну, а також внутрішньо переміщених осіб зумовлює необхідність перекваліфікації для адаптації в нових реаліях	Залучення охочих працювати у сферах, де існує суттєвий дефіцит кадрів, сприяння повторному здобуттю фахової передвищої та вищої освіти за іншими спеціальностями за кошти пільгових довгострокових кредитів та цільових пільгових державних кредитів.	Законопроект «Про освіту дорослих» [№]	Відповідно до Законопроекту результати неформального навчання визнаватимуться на рівні інших освітніх результатів, а також підтримується діяльність неурядових організацій, що таке навчання впроваджуватимуть
Недостатнє фінансування системи вищої освіти, неефективне управління та використання ресурсів	Компенсаторна політика пільгового та дотаційного забезпечення	Законопроект «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо фінансування вищої освіти» [77]	Важливу увагу варто приділяти державній підтримці приватного сектору у частині надання особливого статусу закладам, що надають освітні послуги.
Дисбаланс між правами та обов'язками, відсутність організаційної автономії вищих навчальних закладів, неготовність багатьох вищих навчальних закладів скористатися можливостями, наданими законом.	Забезпечення академічної автономії, організаційної автономії, кадрової автономії, фінансової автономія,	Закон «Про вищу освіту» [102] Законі України «Про фахову передвищу освіту» [100]	Європейська асоціація університетів розглядає автономію як рівень самостійності університету у питаннях набору студентів, навчальних програм, забезпечення якості, моделей управління університетом, найму працівників та їх розвитку, залучення коштів і встановлення оплати за навчання.
Низький рівень забезпечення освітніх можливостей здобувачам вищої освіти з особливими освітніми потребами	Приведення територій закладу вищої освіти, будівель, споруд та приміщень у відповідність з вимогами державних будівельних норм, стандартів та правил.	Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти [90]	У разі коли наявні будівлі, споруди та приміщення закладів вищої освіти неможливо повністю пристосувати для потреб осіб з інвалідністю, здійснюється їх розумне пристосування з урахуванням універсального дизайну
Повільні темпи розвитку науки, недостатній рівень забезпечення доступу науковців до інформаційної бази та інфраструктури	Сприяння розвитку відкритої науки, зокрема доступності наукових результатів та інфраструктури, оцінювання якості	Розпорядження КМУ «Про затвердження національного плану щодо відкритої науки» [84]	Вдала реалізація плану забезпечить опрацювання наукових даних з урахуванням принципів FAIR

*Джерело: складено автором на основі проведеного дослідження

Досліджуючи механізми державного регулювання за роки її основних перетворень, можна стверджувати, що відбувся старт нової реформи, в якій закладено можливість входження ринку приватного навчання на національний ринок надання освітніх послуг.

Концепція державної політики покликана і створює потенціал, щоб сформувати сучасний ринок освітніх послуг. Втім недоліком її ми вважаємо відсутність виписаних механізмів для створення належних умов ведення освітнього бізнесу. І це один із негативних аспектів державної політики, тому що для підприємництва завжди важливим лишаються прозорість і чітке законодавство. З позицій державного управління для розвитку сектору ринку приватних освітніх послуг потрібно створити спрощені умови ведення бізнесу освітніх послуг, запропонувати раціональне податкове навантаження, дати можливість пільгового споживання послуг окремим категоріям громадян, створити підґрунтя для самостійного формування переліку платних послуг.

1.3. Державні органи управління у галузі освіти: принципи та функції

Відповідно до ст. 5 Закону України «Про освіту» державну політику у сфері освіти визначає Верховна Рада України, а реалізують Кабінет Міністрів України, центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки, інші центральні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування [97]. Згідно положення «Про Міністерство освіти і науки України» даний орган є головним у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сферах освіти і науки, наукової, науково-технічної діяльності, інноваційної діяльності в зазначених сферах, трансферу (передачі) технологій, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю закладів освіти, підприємств, установ та організацій, які надають послуги у сфері освіти або провадять іншу діяльність, пов'язану з наданням таких послуг, незалежно від їх підпорядкування і форми власності [87]. Відповідальність за формування та реалізацію державної політики у сфері освіти і науки даного головного урядового органу виражається через виконання певних функцій, що полягають у формулюванні освітніх довгострокових та середньострокових стратегій розвитку освіти в Україні та визначенні пріоритетів, цілей та завдань для вдосконалення системи освіти, ухваленні нормативно-правових актів, що регулюють діяльність закладів освіти, затвердженні змісту освітніх програм та забезпеченні впровадження стандартів і норм у сфері освіти, управлінні загальноосвітніми, професійно-технічними та вищими навчальними закладами освіти, підтримці наукових досліджень і розробок, з метою розвитку науково-дослідної діяльності та науково-технічного прогресу в Україні, нагляді за дотриманням законодавства про освіту, забезпеченням якості освітніх послуг та дотриманням освітніх стандартів, а також забезпеченні міжнародного співробітництва з іншими країнами та міжнародними організаціями в галузі освіти і науки. Відтак Міністерство освіти і науки України є важливою інституцією, що формує освітню політику, спрямовану на розвиток освіти в

Україні, забезпечення доступності освітніх послуг для всіх громадян України, гарантування їх якості та впровадження інновацій в освітньо-наукову систему.

У сфері освітнього процесу Міністерство освіти України визначає вимоги до змісту, рівня та обсягу суспільно необхідного державного мінімуму освіти, забезпечує безперервність освіти, інтеграцію освіти в науку і виробництво, затверджує відповідні типові навчальні плани і програми навчальних закладів, умови прийому до державних навчальних закладів та забезпечує, серед іншого, видання відповідної літератури з питань освіти. Міністерство освіти співпрацює з Національною академією педагогічних наук України з низки освітніх питань. У рамках цієї співпраці відбувається координація, розвиток та впровадження наукових досліджень в галузі педагогіки.

У сфері управління Міністерство освіти разом з керівними та науково-педагогічними працівниками закладів вносить в установленому порядку пропозиції щодо створення, реорганізації та ліквідації навчальних закладів, організацій і освітніх підприємств загальнодержавного значення, а також сприяє створенню нових навчальних закладів, акредитує та атестує їх незалежно від форм власності та підпорядкування, видає ліцензії та сертифікати, надає автономію вищим навчальним закладам, здійснює державне інспектування навчальних закладів, призначає керівників закладів та установ, що належать до сфери функціонального управління міністерства, вищих навчальних закладів та закладів підвищення кваліфікації і перепідготовки кадрів, надає згоду на призначення на посаду та звільнення з посади керівників вищих навчальних закладів загальнодержавного значення, розташованих в інших місцевостях.

Відповідно до Положення «Про колегію Міністерства освіти і науки України» [86] створено колегію, яка координує вирішення питань, що належать компетенції міністерства, обговорює найважливіші напрями діяльності та розвитку освіти. Колегія є консультативно-дорадчим органом і створена з метою підготовки рекомендацій щодо виконання завдань міністерством, скоординованого розв'язання проблем, віднесених до його компетенції, а також для колективного та

вільного обговорення найважливіших напрямів його діяльності. Контроль за виконанням рішень колегії здійснює відділ з питань контролю.

Для вирішення практичних завдань забезпечення потреб системи освіти до складу Міністерства входять акредитаційні органи, інспекції, науково-методичні ради, акредитаційні комісії, інші науково-методичні підрозділи, а також установи та організації, компетенція яких визначається Міністерством освіти.

Накази, прийняті Міністерством освіти і науки України в межах його компетенції, є обов'язковими для виконання міністерствами і відомствами, яким підпорядковані навчальні заклади, місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування, підпорядкованими їм органами управління освітою, навчальними закладами незалежно від форм власності.

Інші міністерства та відомства України, яким підпорядковані заклади освіти, разом з Міністерством освіти і науки України здійснюють фінансування підпорядкованих закладів освіти, створюють матеріальну інфраструктуру, призначають керівників, організують підготовку наукових і науково-педагогічних кадрів, здійснюють організаційно-методичне керівництво, виконують функції контролю за дотриманням вимог щодо якості освіти тощо.

Одним із стратегічно важливих органів державного управління у галузі освіти є Державна служба якості освіти України, створена 6 грудня 2017 р. відповідно до постанови КМУ № 947, діяльність якої спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра освіти і науки [112]. Державна служба якості освіти України здійснює інституційний аудит закладів освіти, надає рекомендації закладам освіти щодо організації та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти, акредитує громадські фахові об'єднання та інші юридичні особи, що здійснюють незалежне оцінювання якості освіти та освітньої діяльності закладів освіти, затверджує нетипові освітні програми дошкільної та загальної середньої освіти, проводить моніторинг якості освітньої діяльності та якості освіти. До зони відповідальності Державної служби якості освіти відносять заклади дошкільної, позашкільної, загальної середньої та

професійно-технічної освіти, а питаннями вищої освіти займається Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, створене 2014 р [113].

Державна служба з якості освіти співпрацює з іншими державними органами, науковими та освітніми установами, міжнародними та громадськими організаціями й іншими корисними сторонами у напрямку модернізації системи забезпечення якості освіти в Україні, зокрема шляхом впровадження новітніх технологій та інноваційних підходів, що позитивно характеризує роботу служби. Проте існує ряд негативних аспектів у роботі служби, на які слід звернути увагу. Зокрема мова йде про уповільнення процесів прийняття рішень та реалізації програм через бюрократичні моменти, що впливає на оперативність та ефективність роботи служби, неефективну роботу контрольно-наглядових органів, відсутність відповідного механізму взаємодії з іншими освітніми інституціями, недостатню об'єктивність оцінки якості навчання та організації освітнього процесу, недостатнє залучення громадськості до прийняття рішень, відсутність діалогу з громадськістю, недостатність фінансування, що обмежує можливості служби забезпечити якісний контроль і розвиток освіти, тощо. Вирішення зазначених проблем потребує залучення додаткових фінансових та трудових ресурсів, а також посилення нормативно-правового регулювання в окремих питаннях.

На регіональному і місцевому рівнях управління освітою здійснюється органами виконавчої влади і місцевого самоврядування, обласними, районними та міськими департаментами освіти, яким належать виконавчі функції. Відповідальність цих органів визначається в межах організації та забезпечення навчальних закладів на відповідній території, контроль за дотриманням законодавства у галузі освіти, розвиток системи професійної підготовки і перепідготовки педагогічних кадрів. Основною метою управління освітою на регіональному рівні є забезпечення доступної та якісної освіти громадян у певному регіоні, для досягнення якою вживаються заходи з планування, організування та забезпечення належних умов для ефективної діяльності закладів освіти у регіоні, контролювання за дотриманням освітніх стандартів і вимог освітнього законодавства у закладах освіти регіону, фінансування регіональних закладів

освіти і раціональний розподіл бюджетних коштів між ними, розроблення і впровадження регіональних освітніх програм та проєктів, які враховують особливості регіону, підвищення кваліфікації працівників освіти на постійній основі через проведення тренінгів, семінарів та ін., забезпечення доступу до здобуття освіти для всіх категорій населення регіону, зокрема, для дітей з особливими потребами, із малозабезпечених і соціально незахищених родин тощо.

Кожна область, місто, район і громада має власні відповідні органи місцевого самоврядування у галузі освіти, які забезпечують управління освітою на відповідній території, з врахуванням потреби своїх громад з метою забезпечення ефективної реалізації державної освітньої політики на місцевому рівні, що включає зокрема фінансування закладів освіти і розподіл коштів між навчальними закладами. Окрім цього силами органів місцевого самоврядування здійснюється підтримка розвитку інфраструктури освіти, включаючи будівництво і ремонт навчальних закладів, забезпечення їх матеріально-технічної бази та провадження діяльності на підвищення якості освіти на місцевому рівні. Загалом, управління освітою на регіональному рівні в Україні відіграє значущу роль у гарантуванні доступної та якісної освіти для громадян, а також у реалізації загальнодержавної програми.

Взаємодія між органами місцевого самоврядування та приватними навчальними закладами в Україні відбувається на різних рівнях освіти, включаючи дошкільну, загальну середню та вищу освіту. Позитивними аспектами співпраці між місцевою владою та приватними навчальними закладами є збільшення освітніх можливостей через розширення вибору та доступу до якісної освіти за альтернативними навчальними програмами та застосовуваними підходами, зменшення навантаження на державний сектор освіти, застосування інноваційних підходів до освіти та управління, що може стимулювати зміни в інших навчальних закладах. Поряд із цим необхідно зазначити наявність деяких нерозв'язаних проблем, що виникають в ході такої співпраці, до яких зокрема можна віднести нерівність доступу до якісної освіти приватного сектору у різних регіонах та соціальних групах, послаблення державного регулювання в окремих питаннях, що

стосуються педагогічних стандартів та якості освіти, нездорова конкуренція зорієнтована на боротьбу за фінансування, що призводить дезорганізації системи освіти. Вирішення зазначених проблем можливе у площині посилення державного контролю та регулювання для забезпечення відповідності освітнього процесу приватних закладів освіти державним стандартам та якості, налагодження партнерства та співпраці між місцевими органами влади та приватними навчальними закладами для вирішення спільних проблем та покращення якості освіти, впровадження соціальних програм для забезпечення рівного доступу до якісної освіти, зокрема у частині підтримки здобувачів, що не можуть дозволити собі платити за приватну освіту, а також сприяння впровадженню інноваційних підходів до викладання та управління. Зазначені напрямки забезпечать більш гармонізовану та ефективну взаємодію між місцевою владою та приватними навчальними закладами і сприятимуть підвищенню якості освіти в Україні. Визначаючи загальний порядок управління освітою, ключові функції та завдання у контексті нашого дослідження, приватним навчальним закладам слід стати не лише спроможними керувати навчальним закладом, а й проводити систематичну роботу з виконання загальнодержавної стратегії, спрямованої на всебічну підтримку якості освіти.

Міністерство освіти і науки України здійснює загальне управління системою освіти в державі, схвалює підзаконні нормативні документи, виконує функції уповноваженого органу управління стосовно підпорядкованих навчальних закладів та ін. Здебільшого нормативні акти міністерства характеризуються сучасним демократичним спрямуванням, усіяко сприяючи позитивним рухам у галузі. У цьому процесі важливу роль відіграють принципи, які слугують основою для ефективного і демократичного управління.

Основні принципи, яких повинні дотримуватися органи державного управління у галузі освіти, що регулюються Законом України «Про освіту» [97] та іншими законодавчими актами, можна згрупувати за ознаками як принципи демократичності, прозорості та відкритості, законності, ефективності та незалежності, що відображено у таблиці 1.5.

Вплив принципів функціонування органів державного управління на
освітній процес та його учасників

Принцип	Суть принципу	Напрямок дії принципу		
		Суспільство	Освітній процес	Заклади освіти
1	2	3	4	5
Демократичність	державні органи в освітньому секторі повинні діяти відповідно до демократичних цінностей і принципів та забезпечувати всім громадянам доступ до якісної освіти без дискримінації	- доступність для кожного громадянина всіх форм і типів освітніх послуг, що надаються державою - забезпечення рівного доступу до освіти без дискримінації за будь-якими ознаками, у тому числі за ознакою інвалідності	- розвиток демократичних цінностей, таких як свобода слова, право на висловлювання своїх думок, політичну позицію - нерозривний зв'язок із світовою та національною історією, культурою, національними традиціями	- демократизм - державно-громадське партнерство - державно-приватне партнерство - державно-громадське управління - інтеграція у міжнародний освітній та науковий простір
Прозорість та відкритість	державні органи повинні забезпечувати прозорий процес прийняття рішень за участю громадськості, викладачів, батьків та здобувачів, а також заохочувати взаємодію та співпрацю між усіма зацікавленими сторонами	- можливість контролю витрачання державних коштів та реалізацію освітніх програм учасниками освітнього процесу, що сприяє легітимності дій органів управління - сприяння навчанню впродовж життя	- створення можливості вільного обміну ідеями, кращими практиками та інноваціями, що сприяє розвитку освіти, полегшує впровадження нових підходів та підвищує якість навчання.	- прозорість і публічність прийняття та виконання управлінських рішень - відповідальність і підзвітність органів управління освітою та закладів освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності перед суспільством
Законність	органи державної влади повинні діяти в рамках закону і забезпечувати дотримання прав і обов'язків учасників освітнього процесу	- людиноцентризм - формування усвідомленої потреби в дотриманні Конституції та законів України, нетерпимості до їх порушення	академічна доброчесність формування усвідомленої потреби в дотриманні Конституції та законів України, нетерпимості до їх порушення	верховенство права нетерпимість до проявів корупції та хабарництва

Продовження табл. 1.5

1	2	3	4	5
Ефективність	діяльність органів управління у сфері освіти повинна спрямовуватися на оптимізацію ресурсів, що витрачаються на освіту, та досягнення якісних результатів у розвитку системи освіти	- розвиток інклюзивного освітнього середовища - формування культури здорового способу життя, екологічної культури і дбайливого ставлення до довкілля	- інтеграція з ринком праці; - єдність навчання, виховання та розвитку - науковий характер освіти - виховання патріотизму, поваги до культурних цінностей	- забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності - цілісність і наступність системи освіти - різноманітність освіти
Незалежність	державні органи управління повинні мати достатню незалежність та свободу від заангажованості для прийняття об'єктивних і раціональних рішень	- різнобічність та збалансованість інформації щодо політичних, світоглядних та релігійних питань - свобода у виборі видів, форм і темпу здобуття освіти, освітньої програми, закладу освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності	- невтручання релігійних організацій в освітній процес - невтручання політичних партій в освітній процес академічна свобода	- інституційне відокремлення функцій контролю (нагляду) та функцій забезпечення діяльності закладів освіти - фінансова, академічна, кадрова та організаційна автономія закладів освіти у межах, визначених законом

* Розроблено автором за даними [97]

На сьогодні забезпечення дії принципів належним чином є важливим завданням на шляху до реформування освіти в Україні на усіх напрямках в тому числі в межах закладів освіти приватного сектору, що потребує особливої уваги.

Згадані принципи мають відповідати таким цивілізаційним критеріям, як конституційна відповідальність, демократія, гласність та прозорість, професіоналізм, партнерство, інноваційність, що частково прослідковується у напрямках дії принципів, зокрема дотриманням Конституції України та забезпеченням свободи вибору навчальних закладів, прав і свобод здобувачів освіти, викладачів і науковців, рівності громадян перед законом, публічного доступу до інформації про освітні заклади, програми та умови навчання, професійної компетентності і дотримання етичних норм, налагодженням

ефективної співпраці учасників освітнього процесу, громадськості та органів державного управління у галузі освіти.

Щодо критерію інноваційності варто відмітити його значимість у реформуванні приватної освіти в Україні. За даним критерієм забезпечується використання сучасних інноваційних технологій у приватній освіті, методів і підходів для досягнення більш високих результатів у вирішенні завдань і проблем управління. Управління, в підґрунті якого покладено інноваційність, спрямоване на формування умов для провадження новітніх ідей, пошук механізмів введення сучасних інноваційних технологій в освітню галузь, зокрема і приватну освіту.

Забезпечення інноваційності на сьогодні потребує активного втручання держави у формуванні сприятливих умов, стимулюючи до інновацій, зокрема і через надання фінансової та іншої підтримки стартапами, підприємствами, що розробляють і впроваджують новітні освітні технології, сприяють науково-дослідним установам у сфері управління галуззю. Саме цей критерій забезпечує ефективне впровадження передових підходів у роботу органів управління освітою, що дозволяє покращити якість освіти, забезпечити доступність освітніх послуг, а також розвивати інноваційні педагогічні технології. Беручи до уваги всі принципи, саме інноваційні підходи до створення приватних навчальних закладів, на нашу думку, сприятимуть зниженню фінансового навантаження.

В основі забезпечення реалізації стратегії реформування системи освіти України лежить поєднання зазначених принципів та відповідних функцій органів державного управління. У свою чергу органи державного управління повинні орієнтуватися на освітні потреби суспільства й учасників освітнього процесу, що постійно еволюціонують та характеризуватися такими властивостями як гнучкість та адаптабельність, тобто здатностями швидко реагувати на зміни в освітньому середовищі, технологічному прогресі, соціокультурному середовищі та економічних аспектах. Ієрархічну модель забезпечення реалізації стратегії реформування освіти державними органами управління відображено на рис. 1.2.

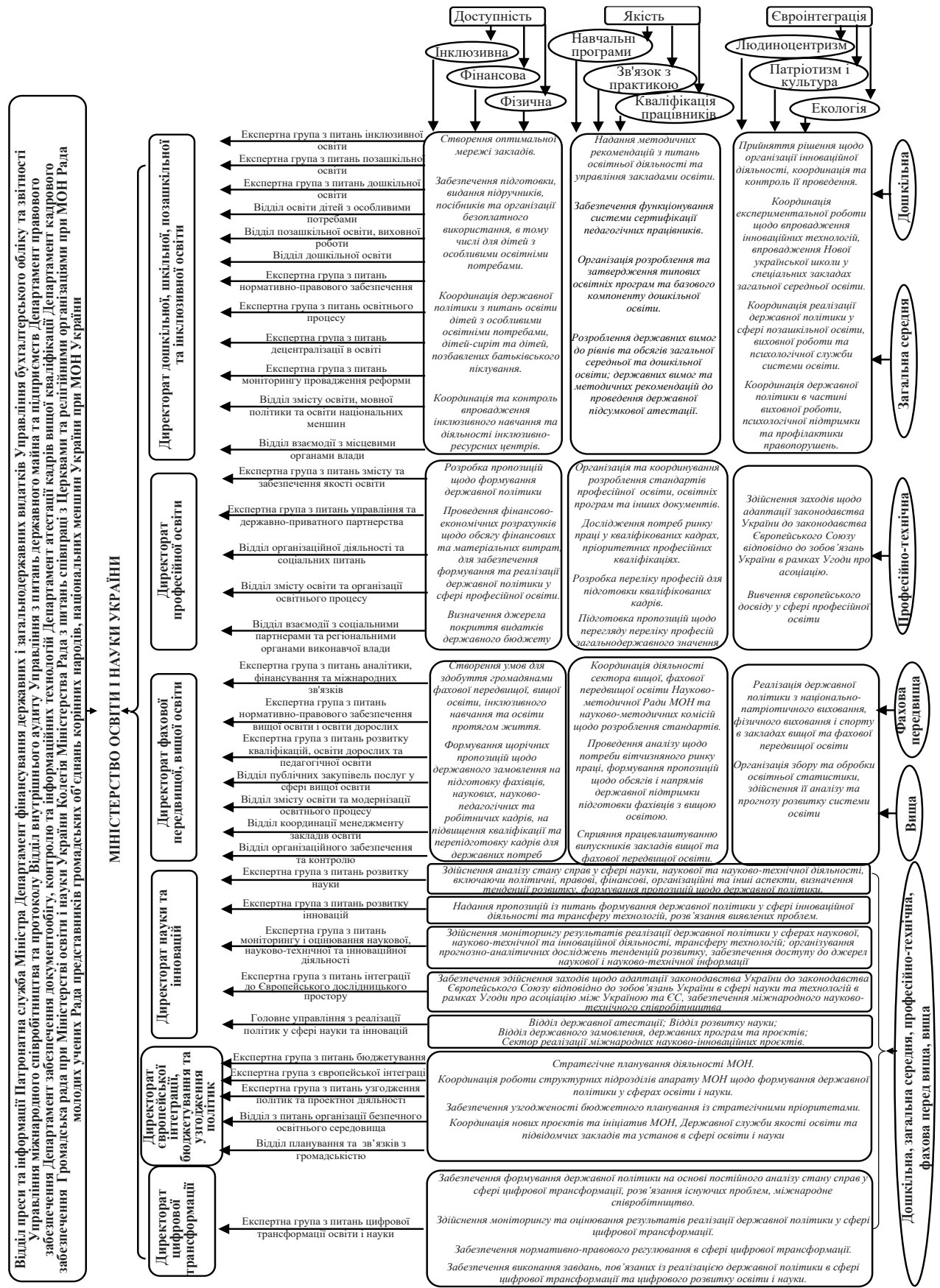

Рис. 1.2. Ієрархічна модель забезпечення реалізації стратегії реформування освіти державними органами управління

*Розроблено автором за даними [95; 94; 96]

Основні функції у напрямку реалізації державної політики реформування системи освіти в Україні покладено на директорати Міністерства освіти і науки України. Відповідно до стратегії реформування освіти функції директоратів зосередженні у ракурсі забезпечення доступності, якості та Євроінтеграції освіти. Запропонована ієрархічна модель демонструє розподіл функцій органів державного управління відповідно до поставлених завдань, зокрема забезпечення фізичної, фінансової та інклюзивної доступності освіти, оновлення навчальних програм, забезпечення зв'язку освітнього процесу з практикою, сприяння підвищенню кваліфікації освітніх працівників, забезпечення людиноцентризму, патріотизму та екоорієнтованого світосприйняття у розрізі дошкільного, загального середнього, професійно-технічного, фахового передвищого та вищого рівнів освіти. Зазначена структура ієрархії повинна зберігатися на всіх рівнях державного управління від національного до рівня управління закладом освіти. При цьому на найвищому рівні визначаються загальні цілі освітньої реформи, готуються довгострокові стратегічні плани і програми, приймаються рішення щодо основних напрямів розвитку системи освіти та розподілу ресурсів; на рівні державних інституцій формуються конкретні політики, закони і нормативні акти, необхідні для реалізації стратегії реформи, встановлюються правила і стандарти, здійснюється моніторинг впровадження реформи і координується діяльність різних суб'єктів освітньої системи, на регіональному рівні визначаються особливості реалізації стратегії реформування в конкретних регіонах країни, враховуються особливості територіальних умов, розвитку інфраструктури, потреб населення, а на рівні навчальних закладів виконуються конкретні освітні процеси, розробляються навчальні плани, програми, забезпечується контроль за якістю навчання та виконанням реформ. Водночас на приватний сектор освіти відбувається опосередкований вплив реалізації стратегії реформування освіти у частині забезпечення можливості співпраці з органами державної влади та надання альтернативних освітніх послуг. Комунікація між органами державної влади та приватним сектором освіти може відбуватися через різні механізми співпраці, такі як партнерство, ліцензування та контрактна співпраця, проте відсутність стратегії

реформування конкретно приватного сектору освіти на сьогодні відображається негативно на можливості його процвітання та розвитку. Відтак поза увагою залишаються питання забезпечення ефективного контролю якості навчання і діяльності приватних навчальних закладів, рівності доступу до приватної освіти, в частині оптимізації вартості навчання особливо для вразливих верств населення, забезпечення координації та цілеспрямованого планування з врахуванням реальних потреб суспільства та ринку праці, державної підтримки розвитку, стимулювання партнерства між приватними та державними навчальними закладами для спільної реалізації проектів та програм та залучення громадськості до вирішення проблем приватної освіти. Тому ефективне функціонування приватної освіти повинно базуватися на формуванні обґрунтованої дієвої державної політики з розвитку приватної освіти в Україні, орієнтованої на створення сприятливих умов для розвитку приватної освіти, її збалансованого співіснування з державною освітою та забезпечення якісного освітнього середовища для всіх учасників освітнього процесу, що дозволить розширити освітні можливості в країні та підвищити загальний рівень освіти.

1.4. Вплив державної політики на розвиток приватної освіти в Україні в умовах війни

Непередбачувані виклики і загрози, спровоковані наслідками війни в Україні, потребують адаптації державної освітньої політики до складних умов, гнучкості та адаптивності на шляху до забезпечення стабільності та збереження якості освіти. Для забезпечення нормального провадження освітнього процесу та безпечних умов навчання для всіх громадян, держава повинна швидко та ефективно реагувати на прояви таких наслідків. Розвиток приватної освіти в Україні протягом останніх років блокується низкою проблем, які значно загострилися з початком війни. Функціонування приватних навчальних закладів та забезпечення доступності і безперервності освіти для різних категорій здобувачів можливе лише за умови забезпечення необхідних інституційних передумов функціонування, що включають законодавчу базу, фінансову підтримку, регулювання та акредитацію. Поряд із існуючими бізнес-ризиками керівництву закладів освіти доводиться мати справу з вимогами, специфічними для освітнього сектору, такими як постійне вдосконалення фізичної та технологічної інфраструктури освітнього закладу, підвищення кваліфікації педагогічного персоналу, створення безпечного освітнього середовища та дотримання інших освітніх норм.

Відтак наявність чіткої та стабільної законодавчої бази, що враховує специфіку функціонування приватних закладів освіти, є важливим чинником для забезпечення розвитку даного сектору освіти, зокрема у частині визначення прав, обов'язків та процедур діяльності приватних закладів освіти, а також механізмів контролю та акредитації. Збільшення фінансового тиску на приватний сектор освіти в умовах війни потребує державної підтримки, орієнтованої на пільгове обслуговування освітнього процесу, а також забезпечення інституційних передумов фінансової підтримки у межах отримання грантів, спонсорської підтримки від меценатів чи інших джерел для забезпечення стабільності та якості навчання. Важливу роль при цьому відіграє партнерська співпраця між приватними

та державними закладами та взаємодія з державними структурами у площині обміну ресурсами та інформацією. При цьому приватний сектор у розрізі усіх освітніх рівнів має розглядатися як партнер держави, ефективна співпраця з яким сприятиме реалізації багатьох освітніх проектів, розширенню мережі приватних закладів освіти та забезпеченню доступності і безперервності освіти. Партнерська співпраця у даному напрямку може бути реалізована через створення спеціального додаткового директорату з питань розвитку приватної освіти при Міністерстві освіти і науки, що дасть змогу керівництву закладів приватної освіти отримати підтримку від держави, якої їм не вистачає на сьогодні, особливо в умовах війни.

Питанням функціонування приватних закладів освіти в умовах війни присвячено праці багатьох вчених. Досліджуючи теоретичні аспекти та нормативно-правові засади функціонування закладів загальної середньої освіти в умовах війни, вчені вказують, що важливим завданням є донесення інформації щодо важливості продовження навчання, без втрати часу, опановування шкільної програми, користування можливістю відкритого доступу до додаткової освіти, продовження розвитку талантів. тощо. Приватні навчальні заклади допомагають компенсувати деякі обмеження державних шкіл у воєнний час і надають додаткові можливості для навчання та особистісного розвитку, а отже можуть стати важливим доповненням до державних освітніх програм і допомогти зберегти якість освіти у важкі часи.

Науковці О. Г. Дідківська та Ю. В. Горемикіна піднімають питання забезпечення функціонування закладів інституційного догляду та виховання дітей в умовах війни та вказують на погіршення стану забезпечення потреб дітей, особливо дітей сиріт-дітей, позбавлених батьківського піклування, вихованців інтернатних закладів, дітей з інвалідністю у воєнний період [24, с. 576]. В умовно безпечних регіонах продовжують функціонувати 125 закладів, зокрема 17 закладів у Львівська області, по 10 закладів у Закарпатській та Тернопільській областях, по чотири у Хмельницькій та Чернівецькій області, 7 у Черкаській та у Івано-Франківській – 5 закладів. Загальна кількість дітей в цих закладах – 3269 осіб, зокрема в 44 закладах системи освіти – 704 дитини; у 18 будинках дитини системи

охорони здоров'я – 1056 дітей; у лікарнях – 59 дітей, у 53 закладах соціального захисту – 1236 дітей, у 10 приватних закладах – 214 дітей [25]. Заклади, евакуйовані в межах України, а також заклади, які приймають дітей та персонал з числа переміщених осіб, продовжують стикатися з проблемами у забезпеченні належного функціонування. Деякі заклади були змушені покинути свої постійні розміщення та використовувати ресурси інших подібних закладів. За таких обставин одразу виникає питання, чи дійсно можливо задовольнити потреби всіх дітей, починаючи від забезпечення належного середовища і закінчуючи функціонуванням освітнього закладу, відтак приватному сектору відводиться роль партнерства з більш ширшими можливостями. Приватні навчальні заклади повинні стати партнерами у наданні освіти дітям воєнного часу, зокрема дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, вихованцям інтернатів та дітям з інвалідністю, зокрема у частині надання спеціальних освітніх послуг дітям, які перебувають у складних життєвих обставинах з використанням індивідуального підходу до навчання, психологічної підтримки та інших додаткових ресурсів, сприяння інклюзивній освіті інтеграції дітей з особливими потребами в суспільство, фінансовій підтримці або наданні безкоштовної освіти дітям, постраждалим від російського вторгнення та переживають складні періоди свого життя. Приватні заклади можуть бути важливим засобом забезпечення доступу вразливих дітей до якісної освіти та додаткової підтримки під час війни, що забезпечить краще реагування на потреби дітей і, зрештою, сприятиме їхньому соціальному та освітньому розвитку.

Т.О. Губанова, досліджуючи сучасний стан та перспективи функціонування закладів вищої освіти в умовах воєнного стану, формує нові питання-виклики для вищої освіти України та вказує, що територіальна прив'язаність та інфраструктурний розвиток ЗВО на певних територіях пов'язаний перш за все з потребами кожного конкретного регіону та промисловими потребами, а переміщення освітнього потенціалу може спричинити колосальну потребу в професійній та кардинальній переорієнтації кадрів та нівелювання актуальності окремих спеціальностей. До того ж неймовірні розміри руйнувань ЗВО, інших державних та приватних підприємств, установ та організацій спричиняють значне

звуження обсягу охоплення навчальної практики та значні кадрові втрати, які до того ж додатково спричинені трудовою міграцією українців за кордон [18, с. 26]. Приватний сектор освіти як інструмент подолання викликів, пов'язаних з руйнуванням освітньої інфраструктури в умовах воєнного стану, характеризується більшою гнучкістю, яка дозволяє швидко реагувати на мінливі потреби регіону чи промислового сектору та запобігає втраті важливості певних спеціалізацій і забезпечує належну підготовку економіки та суспільства до процвітання в умовах воєнного стану та інших складних умовах.

О. Полінкевич аналізує критерії оцінювання якості бізнес-освіти у підприємницьких системах в умовах війни, надаючи перевагу традиційним критеріям оцінювання, зокрема: окремих практичних завдань, рівень кваліфікації викладачів бізнес-шкіл, стан матеріально-технічне забезпечення освітнього простору, рівень використання інноваційних підходів у викладанні, використання досвіду провідних бізнес-шкіл при формуванні програм навчання [68]. Приватний сектор освіти в умовах воєнного часу відіграє важливу роль у збереженні та підвищенні якості освіти, застосовуючи традиційні стандарти оцінювання якості бізнес-освіти та впроваджуючи інноваційні підходи до підготовки людських ресурсів, необхідних для економічного розвитку в складних умовах.

Науковці О. Онаць, Л. Попович та А. Данко визначають наступні типові ознаки партнерської взаємодії в реалізації державно-громадського управління у педагогічній практиці: державно-громадське управління закладами загальної середньої освіти, партнерська взаємодія закладу освіти з батьками, участю місцевої спільноти, бізнесу, громадських та приватних організацій, партнерська взаємодія між державою, громадським сектором та роботодавцями і бізнесом в реалізації різноманітних освітніх проєктів на основі законодавчих актів і спеціальних угод, усі партнери на взаємовигідних умовах здійснюють розвиток і удосконалення матеріально-технічної бази закладу освіти, безоплатне надання товарів і послуг закладам загальної середньої освіти, зокрема мультимедійного обладнання, комп'ютерної техніки стаціонарних комп'ютерів, ноутбуків, гаджетів та ін., залучення коштів бюджетів різних рівнів та позабюджетних коштів з різних

джерел, не заборонених законом, для реалізації спільних освітніх проєктів, залучення до роботи у закладі освіти і фінансування висококваліфікованих фахівців з інших установ, особливо з вищих навчальних закладів та залучення власних фахівців організацій-партнерів, використання у партнерській взаємодії нових форм і технологій державно-громадського управління таких, зокрема, як аутсорсинг, краудсорсинг та краудфандинг [61, с. 46]. Така взаємодія стимулює розвиток і конкурентоспроможність приватного сектору освіти, сприяє залученню різноманітних ресурсів та реалізації ефективних інновацій, а також підвищенню якості, доступності та розвитку освіти, що є вигідним як для приватних навчальних закладів, так і для суспільства в цілому.

Вчені М. Горіховський та В. Оганесян, аналізуючи проблематику викладання економічних дисциплін в умовах війни у закладах фахової передвищої освіти, пропонують використовувати адаптаційний досвід фахових закладів передвищої освіти до диджиталізації навчального процесу під час пандемії COVID-19, для викладання економічних дисциплін в умовах війни [14, с. 23]. Використання досвіду адаптації спеціалізованих вищих навчальних закладів та диджиталізація навчального процесу у воєнний час може мати як позитивні (забезпечити доступу до сучасних інформаційних технологій та онлайн-ресурсів, збільшення доступності освіти для здобувачів, які перебувають у зоні воєнного конфлікту, розвиток інноваційних підходів у приватному секторі освіти, що забезпечує його конкурентоспроможність), так і негативні наслідки для приватного освітнього сектору (впровадження диджиталізації вимагає наявності технічної інфраструктури та знань викладачів, що може стати складністю в умовах війни, потребує переорієнтації викладачів на нові підходи та методи навчання, що може бути викликом для деяких з них, потребує додаткових фінансових витрат, а також впливає на нерівність у доступі до освіти, оскільки не всі студенти можуть мати однаковий рівень доступу до технологій та Інтернету).

Аналізуючи інформацію про результативність освітнього процесу на рівні загальної середньої освіти варто відмітити, що станом на січень 2023 року диджиталізація, як спосіб збереження якості освітнього процесу в умовах війни дала

сумнівні результати. Зокрема Державною службою якості освіти проведено дослідження, що охоплювало характеристику таких понять як обмежений доступ до освітнього процесу, втрати в навчальному часі, втрати в матеріально-технічному забезпеченні, зміни у психологічному стані учасників освітнього процесу і зміни в контингенті вчителів та учнів [62]. В ході дослідження було виявлено, що кількість навчальних закладів, що працювали в очному режимі становив - 15% від усіх закладів загальної середньої освіти, 33% закладів освіти навчалися дистанційно, 51% - у змішаному режимі, при цьому вплив війни в даному ракурсі проявився у тому, що схід і південь країни використовував дистанційне навчання, центр та північ – змішане, а на заході країни переважало змішане навчання в містах і очне навчання у сільській місцевості. Відтак обмежений доступ до освітнього процесу характеризувався рядом показників, зокрема таких як відсутність постійного доступу до освітнього процесу в умовах війни, який у 2023 році становив 30%, з них 40% припадають на південь країни, при цьому у містах більше учнів, забезпечених таким доступом ніж у селах, де найбільш вразливими групами є діти із малозабезпечених сімей, 46% яких не мають доступу до освітнього процесу, а також діти з багатодітних сімей, 36 % яких не мають доступу до освітнього процесу. Іншим показником, що характеризував обмежений доступ до освітнього процесу є недостатня гнучкість в організації освітнього процесу, зокрема 33% закладів освіти у містах не змінювали розклад навчальних занять та 50% - у селах, а також 40% педагогів у містах та 44% у селах не вносили змін до календарно-тематичного планування через зміну роботи закладу, що свідчить про проблеми з адаптацією освітнього процесу до умов війни. Наступним негативним моментом є недостатня гнучкість організації освітнього процесу про що свідчить інформація про те, що лише 28% педагогів у селах та 31% у містах організовували роботу учнів у групах, 19-21% - проводили лабораторні, 12-16% - моделювали досліди за допомогою симуляцій на електронних ресурсах. При цьому треба зауважити, що лише половина учнів мають комп'ютер, ноутбук або планшет, 23% з яких повинні ділитися гаджетом з іншими членами сім'ї, а 74% учнів використовують для

навчання смартфонів, що негативно відображується на можливості здобувати отримувати якісні освітні послуги.

Щодо втрат в навчальному часі 53% керівників закладів освіти зазначили, що в організації освітнього процесу найбільше перешкождали повітряні тривоги, 41% оцінили в 4-5 балів відсутність електрики, як основну причину втрат в навчальному часі, 35% - відсутність інтернету, 29% - відсутність укриття, 16% - бойові дії на територіях, рейтинг проблем відображено у таблиці 1.6.

Таблиця 1.6

Рейтингування причин, що призвели до втрат в навчальному часі

Причини, що призвели до втрат в навчальному часі	Відсоток відміток з максимальною оцінкою	Рейтинговий бал	Місце у рейтингу
Повітряні тривоги	↑ 53	24,77	1
Відсутність електрики	↑ 41	19,16	2
Відсутність інтернету	→ 35	16,36	2
Відсутність укриття	→ 29	13,55	2
Бойові дії на територіях	↓ 16	7,48	3
Відсутність опалення	↓ 15	7,01	3
Брак підручників	↓ 9	4,21	3
Зруйноване приміщення закладу освіти	↓ 6	2,80	4
Облаштування у закладі освіти прихисту	↓ 5	2,34	4
Відсутність автобусів для підвезення учнів	↓ 3	1,40	5
Брак учителів	↓ 2	0,93	5

**Розраховано автором за даними [62]*

Ця інформація свідчить про те, що навчальні заклади в умовах воєнного стану стикаються з серйозними труднощами та перешкодами у наданні якісної освіти у воєнний період. Ці перешкоди суттєво впливають на навчальний процес і призводять до значних втрат навчального часу. Повітряні тривоги безперечно є найсерйознішою перешкодою для нормального функціонування навчальних закладів та освітнього процесу, а авіаудари та бойові дії у регіоні загрожують безпеці учнів, вчителів та інших працівників навчальних закладів. На другому місці є відсутність електроенергії та інтернету, що знижують якість освіти та унеможливають доступ до сучасних технологій та навчальних матеріалів. Ці

негативні фактори призводять до значних перерв у навчальному процесі та втрат часу навчання, впливають на здоров'я та психологічний стан учнів і вчителів і вказують на невисокий рівень ефективності діджиталізації в таких складних умовах. Для подолання цих викликів та забезпечення ефективної освіти в умовах воєнного стану необхідно надати підтримку та допомогу не лише закладам освіти, але і вразливим верствам населення та забезпечити доступ до необхідних ресурсів, навчальних матеріалів та сприяти забезпеченню гаджетами потребуючих, а також розробити план освітнього процесу з урахуванням можливих обмежень та небезпек. Крім того, державні органи влади повинні вжити заходів для забезпечення безпеки навчальних закладів під час збройного конфлікту та створити умови для покращення їхньої інфраструктури і технічного оснащення. Співпраця з приватним сектором освіти необхідно орієнтувати на залучення додаткових ресурсів та інвестиції для підтримки навчального процесу та покращення матеріально-технічної бази, де приватний сектор виступатиме надавачем необхідного обладнання, інфраструктурної та спонсорської підтримки для покращення навчального середовища та функціонування закладів освіти в умовах воєнного стану. Окрім цього у контексті діджиталізації важливо забезпечити належну підготовку кадрів для забезпечення та збереження якості освітнього процесу в умовах війни в Україні, що потребує реформування приватної освіти у ракурсі її пільгової та компенсаційної підтримки з боку держави.

Гриневич Л. наголошує на необхідності реформування освіти в умовах війни, що має бути орієнтоване на подолання втрат від війни, на забезпечення майбутньої успішної самореалізації українців у рідній країні, на розвиток української держави, яка набуде нових рис у порівнянні з довоєнним станом [17, с. 25]. Впровадження освітніх реформ у воєнний час може ускладнити процес реформування освіти і призвести до низки труднощів та викликів, які потребують додаткових зусиль з боку держави, навчальних закладів та громадськості. Однією з основних проблем є обмеження бюджету держави у воєнний, що призводить до браку фінансових ресурсів та ускладнює впровадження нових програм, підготовку вчителів, ремонт або модернізацію навчальних закладів. Іншою проблемою є ускладнення процесу

реконструкції та модернізації освітньої інфраструктури через загрози руйнування або пошкодження навчальних закладів в Україні. Скорочення кількості кваліфікованих викладачів через трудову міграцію та тимчасове закриття навчальних закладів також має негативний вплив на можливість реалізації освітньої реформи, а незахищеність студентів, викладачів та персоналу, що може призвести до тимчасового переривання навчального процесу або переходу на дистанційне навчання. Незважаючи на ці виклики, реформа освіти у воєнний час має вирішальне значення для подолання наслідків війни та забезпечення майбутнього розвитку країни. Побудова сталої та прогресивної системи освіти в Україні потребує спільних зусиль державних органів, навчальних закладів, громадянського суспільства та приватного сектору.

Б. Пшиком окреслено основні виклики, які постали перед вищою освітою України, під час масштабного вторгнення росії до України та формовано пріоритетні напрями та рекомендації щодо зміцнення фінансової безпеки університетів в умовах посилення впливу викликів і загроз воєнного стану [117, с. 167]. Науковці І. П. Лопушанський, О. Л. Дурман та А. В. Чушак, досліджуючи особливості функціонування системи вищої освіти України в умовах воєнного стану, наголошують на необхідності виконання низки конкретних завдань щодо забезпечення фінансової автономії ЗВО, їх інтеграції до світового освітньо-наукового простору, оснащення навчальних і науково-дослідних лабораторій сучасним обладнанням, забезпечення гармонізації структури вищої освіти України відповідно до зобов'язань країн-членів Європейського союзу вищої освіти, посилення зв'язків освіти з наукою й бізнесом, розширення освітніх послуг у сфері освіти дорослих, посилення інноваційної діяльності [53, с. 150; 136, с. 177-193]. Для прискорення виконання цих завдань у секторі приватної освіти в умовах воєнного стану важливим є наявність фінансових стимулів та збільшення грантів приватним навчальним закладам, що сприятиме їхній стабільності та розвитку, наявність державної підтримки інтеграції вищих навчальних закладів у світовий освітній та науковий простір, через залучення приватних навчальних закладів у міжнародні дослідницькі проекти та ініціативи, спрямовані на обмін студентами та

викладачами з іноземними університетами, наявність державної підтримки у створенні дослідницьких та інноваційних центрів у приватних вищих навчальних закладах та заохочення до співпраці з промисловістю та бізнесом, наявність державної підтримки щодо розширення послуг у сфері освіти дорослих у приватних вищих навчальних закладах, тощо. Ці заходи можуть стимулювати розвиток приватного сектору освіти в умовах воєнного стану, підвищити якість освіти та забезпечити виконання основних завдань розвитку вищої освіти в Україні.

Проте ситуація ускладнюється тим, що масштабні атаки російських військ проти України нівелюють можливість забезпечення належного рівня безпеки закладів освіти та призводять до погіршення психічного здоров'я учасників освітнього процесу. Відтак наслідком жахливих умов життя дітей та підлітків на сході та півдні України у зоні найактивніших бойових дій, є міграція постраждалих верств населення в інші спокійні та безпечні регіони країни або за кордон. Тому одним із першочергових завдань держави є підтримка приватних дитячих садків, закладів загальної середньої, професійної чи вищої освіти та позашкільних закладів, що долучаються до створення безпечного освітнього середовища.

У 2022 році в межах державної освітньої політики спрямованої зокрема і на приватний сектор, розроблено інструктивно-методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу, серед яких було зазначено необхідність проведення моніторингу готовності закладів освіти до надання освітніх послуг, призначення комісій із забезпечення безпеки учасників освітнього процесу, визначення форми організації освітнього процесу та забезпечення безпеки всіх учасників освітнього процесу протягом усього навчального року [33]. Для створення безпечного освітнього середовища в приватних закладах освіти серед іншого є необхідними дотримання певних положень, зокрема щодо обмеження доступу до інформаційних освітніх ресурсів та персональних даних учасників освітнього процесу, шляхом переміщення локальних баз даних та їхніх копій в безпечне місце, чи утилізації у випадку їх зберігання на окупованих, вилучення ділової документації та програмного забезпечення для запобігання потрапляння їх у зону доступу ворожих сил, запровадження механізми віддаленого управління, що запобігатимуть доступу

несанкціонованих користувачів до баз даних. У всіх приватних закладах усіх рівнів освіти необхідно створити групи психологічного розвантаження для дітей і підлітків та групи підтримки для батьків з метою зниження психологічного напруження, подолання психічного стресу та підтримки психологічного і фізичного здоров'я.

Проведений аналіз дозволяє окреслити основні аспекти державної освітньої політики в умовах війни. Першочерговим завданням є забезпечення безпеки учасників освітнього процесу, зокрема дітей, учнів, студентів, вчителів та іншого персоналу навчальних закладів, що включатиме створення захисних механізмів, евакуаційних планів, організацію притулків та інших заходів для запобігання ризикам від військових дій. Іншим важливим завданням є відновлення доступу до освіти на постраждалих територіях, що має сприяти забезпеченню можливості навчання для дітей, юнацтва та дорослих, незалежно від їхнього статусу та місцезнаходження. Наступним не менш важливим аспектом державної освітньої політики в умовах війни є політики надання психологічної підтримки для учасників освітнього процесу, щоб допомогти їм подолати наслідки воєнного конфлікту, у вигляді стресу та отриманих психологічних травм. Державна політика має сприяти реабілітації постраждалих та їх соціальній інтеграції через надання доступу до якісної освіти та інших соціальних програм.

Частково реалізація державної політики у напрямку приватної освіти в умовах війни в Україні реалізовується в межах загальних стратегій розвитку освіти започаткованих українським урядом протягом останніх років та конкретних рекомендації щодо провадження освітньої діяльності у воєнний та післявоєнний період [104, 83]. Проте багато питань розвитку приватної освіти, зокрема щодо реалізації освітньої діяльності приватних навчальних закладів у воєнний та післявоєнний період залишаються невирішеними. Зокрема відсутній єдиний механізм державної підтримки закладів дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти, які приймають учнів, що надають перевагу приватним закладам освіти перед державними. Існує механізм освітньої субвенції для шкіл, але він лише частково задовольняє потреби приватних шкіл. Лише в кількох

регіонах запроваджено регіональні схеми компенсацій для приватних навчальних закладів, а для дошкільної освіти такі схеми ще не впроваджено. Окрім цього існують деякі складнощі в отриманні банківських кредитів для установ, що належать до приватного сектору освіти. Поряд із цим відкритою залишається необхідність вирішення проблеми довгострокової оренди державного та комунального майна, а також відсутність ефективних механізмів державно-приватного партнерства в освіті. Основні проблеми освіти в умовах воєнного стану в Україні та шляхи їх вирішення відображено на рис. 1.3.

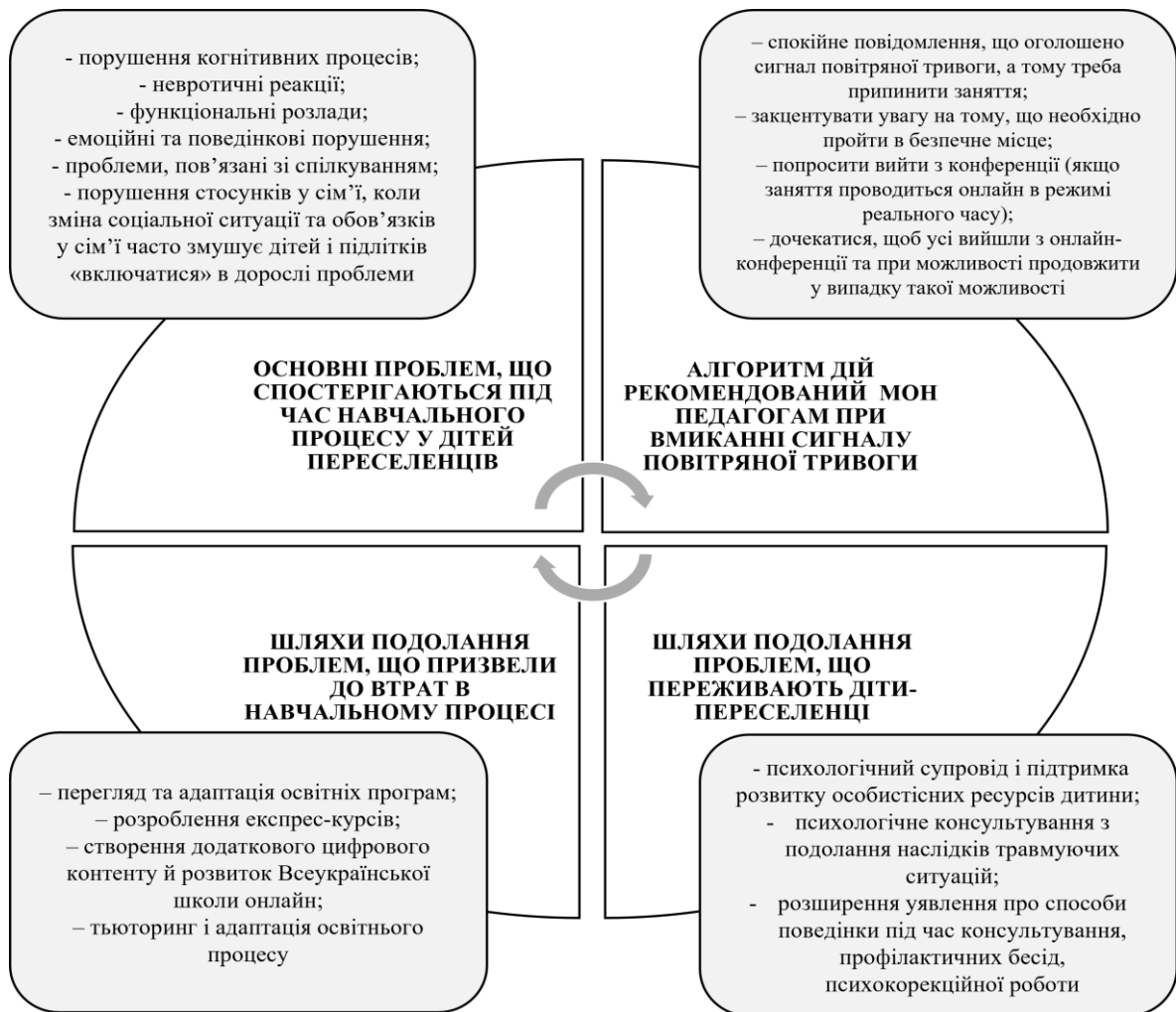

Рис. 1.3. Проблеми освіти в умовах воєнного стану в Україні та шляхи їх вирішення

**Розроблено автором на основі проведеного дослідження*

Загалом ці та інші проблеми, з якими стикаються засновники приватних навчальних закладів, можуть бути вирішені лише за умов обґрунтованого взаємодоповнюючого партнерства з інституційними представництвами влади в освіті, зокрема Міністерством освіти і науки України, як основним представником

центральных органів державного управління у галузі освіти, що відповідає за ефективність процесу трансформації освіти, оскільки приватна освіта є не лише альтернативою, а й партнером у вирішенні питань доступності та безперервності освіти, готовим ділитися матеріальними та інтелектуальними ресурсами, та є представником малого чи середнього бізнесу, розвиток якого безпосередньо впливатиме на стан економіки країни.

Висновки до Розділу I

У першому розділі дисертаційної роботи досліджено реалізацію державної політики у сфері реформування освіти в Україні, зокрема проаналізовано актуальні контексти забезпечення реалізації права на освіту в Україні. Виявлено, що існуюче в Україні нормативно-правове забезпечення гарантує свободу вибору освіти та забороняє дискримінацію в освіті, встановлює загальні принципи, норми і стандарти організації та здійснення освітньої діяльності в Україні, регулює структуру системи освіти, права та обов'язки учасників освітнього процесу, фінансування освіти, державний нагляд і контроль за якістю освіти та інші аспекти системи освіти, встановлює процедури прийому до навчальних закладів, умови доступу до освіти, процедури акредитації навчальних закладів і програм, порядок регулювання та запровадження освіти в Україні, стандарти освітніх програм, а також інші питання, пов'язані здобуттям різних рівнів освіти, визначає правові засади освіти в Україні та гарантує права і обов'язки учасників освітнього процесу. Досліджено проблем, що заважають реалізації права на здобуття освіти в Україні у повній мірі та розроблено функціональну модель взаємодії складових системи освіти у процесі забезпечення права на здобуття освіти, що демонструє вплив окремих напрямів державної політики, спрямованих на діяльність навчальних закладів державного та приватного сектору, на можливість забезпечення цього права із дотриманням відповідних принципів.

Досліджено державну стратегію та нову концепцію реформування освіти, проаналізовано проблеми освіти в Україні та необхідність її реформування, напрями державної стратегії та нової концепції реформування освіти, що спрямовані на вирішення цих проблем, а також наявне нормативно-правове забезпечення державної стратегії та нової концепції реформування освіти у розрізі освітніх рівнів. Виявлено, що концепція державної політики у галузі освіти створює потенціал для формування сучасного ринку освітніх послуг, втім

недоліком її є відсутність виписаних механізмів для створення належних умов ведення освітнього бізнесу.

Досліджено принципи та функції державних органів управління у галузі освіти. Сформовано ієрархічну модель забезпечення реалізації стратегії реформування освіти державними органами управління, що демонструє взаємозв'язок між напрямками державної політики та органами державного управління. Встановлено, що на приватний сектор освіти відбувається опосередкований вплив реалізації стратегії реформування освіти у частині забезпечення можливості співпраці з органами державної влади та надання альтернативних освітніх послуг. Комунікація між органами державної влади та приватним сектором освіти може відбуватися через різні механізми співпраці, такі як партнерство, ліцензування та контрактна співпраця, проте відсутність стратегії реформування конкретно приватного сектору освіти на сьогодні відображається негативно на можливості його процвітання та розвитку. У свою чергу органи державного управління повинні орієнтуватися на освітні потреби суспільства й учасників освітнього процесу, що постійно еволюціонують та характеризуватися такими властивостями як гнучкість та адаптабельність, тобто здатностями швидко реагувати на зміни в освітньому середовищі, технологічному прогресі, соціокультурному середовищі та економічних аспектах, а ефективне функціонування приватної освіти повинно базуватися на формуванні обґрунтованої дієвої державної політики з розвитку приватної освіти в Україні, орієнтованої на створення сприятливих умов для розвитку приватної освіти, її збалансованого співіснування з державною освітою та забезпечення якісного освітнього середовища для всіх учасників освітнього процесу, що дозволить розширити освітні можливості в країні та підвищити загальний рівень освіти.

Досліджено вплив державної політики на розвиток приватної освіти в Україні в умовах війни, зокрема основні проблеми, що спостерігаються під час навчального процесу у дітей переселенців та шляхи їх подолання у частині психологічної підтримки, а також причини, що призвели до втрат в навчальному процесі та шляхи їх подолання. Виявлено, що реалізація державної політики у напрямку приватної

освіти в умовах війни в Україні реалізовується в межах загальних стратегій розвитку освіти започаткованих українським урядом протягом останніх років та конкретних рекомендації щодо провадження освітньої діяльності у воєнний та післявоєнний період, проте багато питань розвитку приватної освіти, зокрема щодо реалізації освітньої діяльності приватних навчальних закладів у воєнний та післявоєнний період залишаються невирішеними.

Основні результати першого розділу представлено у наукових публікаціях [67, с. 178–183; 155, с. 13-15; 156; 163, с. 15-18].

РОЗДІЛ II

ПРИВАТНА ОСВІТА ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПРОВАДЖЕННЯ ПРИВАТНОЇ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Проблемні аспекти розвитку приватної освіти в Україні

Питанням розвитку приватної освіти в Україні присвячено праці багатьох вчених, що досліджували історичні моменти створення та функціонування приватних навчальних закладів. Зокрема Т.А. Удовицькою проаналізовано історичні причини появи приватних навчальних закладів в Україні в кінці XIX - на початку XX ст., досліджено основні етапи їх еволюції, що включала три періоди: становлення, розгортання діяльності та занепаду, розглянуто напрямки освітньої діяльності вищих навчальних закладів Харкова, Києва, Одеси та інших міст України, зроблено висновок, що на початку 1917 р. приватна вища школа сформувалась як професійно диференційована, динамічна система, що за темпами росту випереджала державну вищу школу [147, с. 146-153]. Перші приватні школи та університети були засновані в Україні ще в 17 столітті. Майже у кожній губернії існували приватні пансіонати, що працювали за програмою середніх навчальних закладів та були засновані у Харкові -1812 р., Полтаві – 1817 р., Одесі – 1829 р., Керчі – 1836 р. та Києві 1838 р. [127].

Протягом всієї історії незалежної України приватна освіта була важливою складовою системи освіти, а дослідження етапів розвитку та функціонування приватної освіти тривають і сьогодні. Т.А. Литвиненко сформовано 6 етапів розвитку приватної освіти в Україні: 1)1991 — початок 1992 р. — «установчий» – поява перших приватних загальноосвітніх і вищих навчальних закладів; 2) 1992 (друга половина) — 1994 р. — «екстенсивний» – стрімке збільшення чисельності навчальних закладів недержавної власності; 3) 1995–1996 рр. — «інтенсивний» – переломний період в історії приватної освіти, початок її акредитування. Деяке скорочення чисельності закладів приватного сектора освіти. Завершення своєрідного “кількісного етапу”; 4) 1996–1997 рр. — «санкційно-продуктивний» –

остаточне утвердження приватними школами та вищими закладами освіти свого права на існування. Державне визнання. Видача першими приватними ЗВО дипломів, а школами атестатів державного зразка; 5) 1998–2004 рр. — «стабілізуючий» – період сталого розвитку, набуття авторитету та зосередження уваги на поліпшенні якості навчального процесу, його матеріально-технічного забезпечення. Отримання кращими закладами IV рівня акредитації з окремих спеціальностей та ЗВО в цілому. Водночас, це і період формування у системі приватної вищої освіти перших спеціалізованих рад із захисту кандидатських і докторських дисертацій, що вперше отримали ліцензію на таку діяльність. 6) 2004–2010 рр. – «експериментальний» – період проведення в державі офіційного експерименту з впровадження вимог щодо Болонського процесу, удосконалення і реформації системи вищої освіти з метою входження України в європейський освітянський простір [51, с. 115]. Результати даного дослідження відображають стан розвитку приватної освіти станом на 2010 р., тому на наш погляд доцільним є виділення додатково 7-го етапу - трансформаційного, який характеризується трансформацією приватної освітньої діяльності через прояви діджиталізації, цифровізації та інноваційності навчального процесу.

В.І. Астаховою сформовано аналітичну записку про стан приватного сектору освіти в Україні, та доведено, що саме приватні заклади освіти започаткували експеримент щодо становлення безперервної освіти в Україні і свого часу низка цих навчальних закладів виступали піонерами створення унікальних освітніх комплексів з єдиною концепцією навчання і виховання, серед яких Європейський університет, Донецький університет економіки і права, а досвід Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія» щодо створення безперервної системи навчально-виховної роботи було узагальнено на спільному засіданні Північно-Східного наукового центру і Ради ректорів Харківського регіону в березні 2010 р. [5, с. 555-561].

За даними Міністерства освіти і науки України, у 2009/2010 навчальному році в Україні налічувалося близько 4 500 приватних навчальних закладів, які надавали освітні послуги різних рівнів та напрямів освіти. Основні положення, що

регулювали діяльність приватних закладів освіти на той час було регламентовано у межах дії законів "Про загальну середню освіту" [103], "Про вищу освіту" [102] та "Про професійно-технічну освіту" [105], які регулювали питання заснування та функціонування приватних навчальних закладів. Однак існуюча законодавча база, що регулювала діяльність приватних навчальних закладів в Україні, була неповною, а державна підтримка - недостатньою, оскільки приватні школи та університети зазнавали дискримінації з боку органів державної влади та підпадали під дію нормативно-правових актів, які ставили їх у не вигідне становище порівняно з державними навчальними закладами. Окрім цього приватні університети зазнавали дискримінації при отриманні державного фінансування, оскільки відсутність правового статусу приватних навчальних закладів ускладнювала процес отримання ними фінансування від держави, що обурювало представників приватної освіти та її прихильників, які вважали, що держава повинна забезпечити рівні умови для всіх навчальних закладів, як державних, так і приватних. Протягом наступного етапу розвитку нормативно-правове регулювання удосконалювалося у напрямку зменшення дискримінації приватних навчальних закладів, проте значна частина проблем залишаються на вирішеними і на сьогодні.

Розвиток приватної освіти в Україні характеризується наявністю певних проблемних аспектів, що з року в рік блокують можливість наростання набутого протягом певного періоду прогресу діяльності приватних закладів освіти. Частково стримування розвитку відбувалось через відсутність дієвої моделі управління приватними закладами освіти та невміння розпоряджатися доступними фінансовими ресурсами, зокрема через економічно необґрунтоване формування собівартості освітніх послуг. Відтак наслідком проблеми ставало або неправильне ціноутворення, що призводило збанкрутування за рахунок відсутності покриття витрат прибутками, або зростання вартості освітніх послуг, через що значно знижувалась їх доступність. Іншим проблемним аспектом ставала низька якість приватних освітніх послуг, коливання якої систематично призводило до закриття та позбавлення ліцензій наданих приватним закладам освіти на провадження освітньої діяльності. Поряд із цим зростала необхідність розробки державної

політики спрямованої вирішення специфічних проблем, що виникають в межах саме приватного сектору освіти, який з одного боку представляє інтереси суспільства на рівні держави, оскільки відноситься до освітньої галузі, а з іншого – комерційні інтереси, як бо є представником бізнесу.

Для можливості усунення наведених та поверхнево охарактеризованих проблемних аспектів, що блокують розвиток приватної освіти, необхідним є детальне вивчення розвитку приватної освіти в Україні у розрізі рівнів освіти. Науковцями описано розвиток приватної освіти, частково досліджено проблеми, з яким стикалися заклади освіти та учасники освітнього процесу на різних етапах розвитку та різних рівнях освіти та окреслено окремі напрями розв'язання цих проблем. Вчені Н. В. Яременко, Л.В. Таран, Л.В. Канішевська, Н.Б. Трусевич, О.І. Галян, О.Л. Андронік та інші досліджували процес розвитку дошкільної приватної освіти, зокрема у частині розвитку приватного дошкільного виховання, особливостей господарської діяльності приватних закладів дошкільної освіти, забезпечення якості освіти дітей раннього та дошкільного віку у приватному секторі, основних тенденції розвитку приватної дошкільної освіти: в Україні [168, с. 223-231; 137, с. 173-177; 36, с. 1-5; 146 с. 184-187, 2, с. 136-139]. Н. В. Яременком охарактеризовано процес розвитку приватного сектора дошкільної освіти в сучасній Англії та Україні, зроблено порівняльний аналіз виявлення загальних рис і особливих характеристик освітньої діяльності, визначено типи та основні задачі організації діяльності приватних дошкільних закладів, особливістю яких є комфортні умови перебування дитини, турбота про охорону здоров'я та життя, орієнтація на ранній розвиток дитини, що набуває особливої значущості за умов зближення дошкільного закладу й початкової школи [168, с. 223-231]. Проведений науковцем порівняльний аналіз висвітлює загальні тенденції, а також специфічні характеристики, що можуть стати основою для подальших політичних і стратегічних рішень у сфері дошкільної освіти. Враховуючи виокремлені особливості дошкільних приватних навчальних закладів, варто відмітити, що фокусування на створенні комфортних умов в межах таких закладів відіграє важливу роль у забезпеченні психологічного комфорту та благополуччя, а також

покращенні адаптації та розвитку дітей. Значна увага при цьому повинна приділятися інтеграції стимулюючих та розвивальних програм в межах програм раннього розвитку, інноваційним методам навчання та, що найважливіше забезпеченню високих стандартів безпеки та охорони здоров'я.

Л.В. Тараном проведено ґрунтовний аналіз господарських правовідносин, що виникають під час здійснення господарської діяльності приватними закладами дошкільної освіти, встановлено, що одним із важливих елементів державного регулювання надання дошкільних освітніх послуг є дотримання Державного стандарту, що існує у формі Базового компонента дошкільної освіти, доведено наявність чіткого механізму правового регулювання господарської діяльності дошкільних навчальних закладів та тенденцію до стрімкого спрощення технічних процедур, що забезпечують цю діяльність [137, с. 173-177]. У роботі значна увага приділена умовам отримання дозволу на провадження освітньої діяльності, забезпеченню майном, вимогам до педагогічних працівників та іншим питанням, пов'язаним з організацією роботи приватних дошкільних навчальних закладів. Проте ефективність правового регулювання може залежати від багатьох факторів, таких як фінансування, рівень економічного розвитку країни та інші, а відсутність або нестача дієвих механізмів регулювання може створювати проблеми для приватних закладів та клієнтів, відтак для глибшого розуміння ситуації необхідним є проведення дослідження та узагальнення більш широкого спектру даних.

Л.В. Канішевською відзначено, що стан вітчизняної дошкільної освіти потребує системних перетворень, пов'язаних із новими викликами щодо освіти дітей раннього та дошкільного віку, необхідним є врахування процесів цифровізації освіти, особливостей діяльності приватного сектору дошкільної освіти, а закономірним є подальше різновекторне розгортання практико-орієнтованих досліджень для забезпечення якості освіти дітей раннього та дошкільного віку, зокрема у приватному секторі [36, с. 1-5]. Загалом результати дослідження привертають увагу на актуальні виклики та тенденції у дошкільній освіті, такі як цифровізація та розвиток приватного сектору, та задає перспективи подальших досліджень щодо ефективності конкретних процесів цифровізації

дошкільної освіти, практико-орієнтованих досліджень та системних перетворень вітчизняної дошкільної освіти для забезпечення її якості у приватному секторі.

Н.Б. Трусевич, досліджуючи, тенденції розвитку приватної дошкільної освіти в Україні підкреслює, що черги в українські заклади дошкільної освіти є значною проблемою [146, с. 184]. На актуальність проблеми вказує той факт, що народжуваність неухильно збільшується, а попит на послуги дошкільної освіти зростає. З початком кризової ситуації на початку 21 століття українські дошкільні заклади потерпали від дефіциту фінансування та обмежень у кількості місць, що зробило приватний сектор дошкільної освіти важливим варіантом для батьків, які не можуть знайти місце в державному дошкільному навчальному закладі. Відкриття приватних дошкільних закладів допомагає забезпечити доступ більшої кількості дітей до дошкільної освіти, а ліберальність санітарних стандартів пришвидшуватиме темпи зростання цих показників, що позитивно відобразатиметься на якості освітніх дошкільних закладів, внаслідок посилення конкуренції. Проведене дослідження не містить конкретних рекомендацій для уряду громадськості або приватного сектору з проблем, виявлених у дошкільній освіті чи вказівок щодо подальших досліджень, проте висновки дослідження сприятимуть розробці політики та стратегій у сфері дошкільної освіти з метою забезпечення доступності та якості освіти для дітей раннього та дошкільного віку.

Андронік О.Л. описуючи приватні дошкільні навчальні заклади як основу соціального розвитку суспільства вказує, що для розвитку дошкільної освіти необхідно впровадити реалізацію таких заходів, як сприяння розвитку інфраструктури дошкільної освіти, незважаючи на типи і форми власності, особливо в сільській місцевості, шляхом будівництва нових дошкільних закладів, відновлення діяльності закритих відповідно до потреб населення; розроблення державного єдиного фінансового нормативу утримання однієї дитини в дошкільному навчальному закладі відповідно до типу закладу, що дасть змогу планувати видатки на дошкільну освіту та створити прозору систему ціноутворення; посилення соціального захисту працівників дошкільної освіти, а саме: прирівняння їх у статусі до педагогічних працівників інших освітніх ланок та

підвищення заробітної плати. Впровадження зазначених заходів та державний нагляд за діяльністю приватних дошкільних навчальних закладів сприятимуть розвитку дошкільної освіти, зменшенню навантаження на заклади та поліпшенню якості послуг [2, с. 139]. Запропоновані автором пропозиції та заходи сприятимуть розвитку дошкільної освіти в Україні, зокрема приватних дошкільних навчальних закладів, проте потребують системного доповнення окремих аспектів, зокрема рекомендацій щодо залучення державних і приватних ресурсів, можливості співпраці між державними та приватними секторами для забезпечення широкої доступності дошкільної освіти, в частині партнерства для спільного фінансування, обміну досвідом та ресурсами, професійного розвитку вихователів та педагогічних кадрів, активної участі громадськості та батьків у прийнятті рішень, відкритості діалогу з владою та закладами та механізмів залучення громади до вирішення проблем в дошкільній освіті, проблем впровадження інклюзивної практики для забезпечення рівний доступу до освіти для всіх дітей. Врахування цих аспектів допоможе покращити результати дослідження та визначити більш комплексний та ефективний план розвитку дошкільної освіти в Україні, який буде сприяти соціальному розвитку суспільства.

Вченими В.А. Вороновим, К.В. Ковальчуком, Н.В. Пікановою, О.Д. Рейпольською, С.О. Сисоєвою та К.Ю. Станкевич розроблено «Програму освіти дітей раннього та дошкільного віку» затверджену Міністерством освіти і науки [114], у якій відображено основні аспекти дошкільної освіти, що стосуються вікових особливостей дітей, розпорядку дня дітей у розрізі вікових категорій та форм життєдіяльності дитини, освітніх напрямів «Особистість дитини», «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі», «Дитина у природному довкіллі», «Гра дитини», «Дитина в соціумі», «Мовлення дитини» та «Дитина у світі мистецтва» у розрізі вікових груп, використання комплексної учбової програми Mr.Leader DAY для дітей від 2 до 6 років, варіативних форм, методів та засобів реалізації програми, а також мотивації батьківського партнерства. На сьогодні застосування таких методик носить рекомендаційний характер, особливо в межах приватного сектору дошкільної освіти, проте дана програма зроблена відповідно до Базового

компоненту дошкільної освіти, що є державним стандартом дошкільної освіти України [79], тому важливим є запровадження таких базових параметрів здійснення освітньої діяльності у секторі дошкільної освіти усіх форм власності.

Окрім цього науковцями розроблено Концепцію освіти дітей раннього та дошкільного віку, у якій частково відображено проблемні аспекти розвитку освіти дітей раннього та дошкільного віку в Україні [11, с. 4-24], що зокрема стосуються приватної освіти. Поява приватного сектору зумовлена потребою більшої кількості закладів дошкільної освіти. Водночас недосконалість нормативно-правового забезпечення та політика несприйняття приватної форми власності закладів дошкільної освіти загальмували розвиток цього сектору дошкільної освіти. Відтак наголошено на необхідності модернізації і реформування сучасної дошкільної освіти відповідно до численних викликів, пов'язані зокрема з нерозвиненістю приватного сектору мережі закладів дошкільної освіти, що унеможлиблює реалізацію принципу доступності освіти дітей раннього та дошкільного віку, а також доведено, що існує нагальна потреба у створенні методичних, навчальних посібників, інших видань, у тому числі електронних, які забезпечують задоволення освітніх, соціальних потреб, організації корекційно-розвивальної роботи у складі державних, комунальних та приватних закладів дошкільної освіти для педагогів та батьків. Науковці вказують на проблему педагогічного забезпечення дошкільної освіти, зокрема Н. Руденський та І. Жаркова констатають критичну ситуацію з забезпеченням педагогів для дітей з особливими освітніми потребами в Донецькій, Черкаській, Херсонській, Харківській, Сумській, Одеській, Кропивницькій областях та м. Києві: із розрахунку, що нормою вважається 1 асистент вихователя на 3–5 дітей спільної і суміжної нозології у групі, то тут показники перевищують у 13–15 разів. Поряд із тим показники Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської областей становлять 1 асистент вихователя на 3–4 дитини. Такими, що тяжіють до вдосконалення стану, є Полтавська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька та Вінницька області з показником 1 асистент вихователя на 8 дітей. Загалом в Україні показник кількості дітей з особливими освітніми потребами на 1 асистента

вихователя перевищено у 4,5 рази. Збільшення мережі приватних закладів допомогло би вирішити таку негативну динаміку [129, с. 64].

Підсумовуючи вищенаведене можна узагальнити такі проблемні аспекти розвитку приватної дошкільної освіти в Україні, як недостатність фінансування та матеріально-технічної бази навчальних закладів, нерозвиненість приватного сектору, низька частка дотримання стандартів, відсутність покращень щодо методичної підтримки педагогів і батьків, низький рівень цифровізації та залучення до прогресивних онлайн платформ, низька частка залучення до програм раннього розвитку, відсутність стандартів для оцінки якості роботи дошкільних закладів освіти, відсутність контролю рівня психологічного комфорту, наявність значної кількості нелегальних садків, складність оформлення дозволів на провадження дошкільної освітньої діяльності, низький рівень розвитку інфраструктури, відсутність обґрунтованих нормативів утримання дитини, відсутність повноправного соціального захисту працівників дошкільної освіти, відсутність затвердженого навчально-методичного забезпечення, відсутність дієвої системи консультування та співпраці батьків та працівників дошкільної освіти. Подолання цих викликів дозволить підвищити якість дошкільної освіти та забезпечити дітям сприятливе середовище для розвитку.

Дослідження наукових праць з проблематики розвитку загальної середньої освіти свідчить про наявність таких напрямів як зародження приватної школи, публічно-приватного партнерства, фінансування сучасної приватної школи, соціального розвитку учнів початкової ланки приватної школи, управління людським потенціалом закладу освіти, дидактичних засади профільного навчання, тощо [123, с. 53; 122; 124; 125, с. 96-97; 64, с. 28-67; 29, с. 20-28; 37, с. 55-59; 1, с. 87-94; 64, с. 170-174; 47, с. 188–193; 27, с. 68-91].

Детальному вивченню процесу зародження приватної шкільної освіти в Україні (IX – XVIII століття) присвячено статтю С.О. Роєнко, який описує перші елементи приватної шкільної освіти ще з часів Київської Русі (школи церковнослов'янської грамоти). Тяглість у її розвитку на території українських земель спостерігається упродовж наступних століть: школи створювали монастирі,

церкви і приватні особи. Навіть відома в світі Києво-Могилянська Академія створена шляхом об'єднання Богоявленського братства (1615) та школи, що була створена при Києво-Печерській лаврі. У приватній формі навчання поряд з церковнослужителями з'являються світські вчителі – “відставні військові і міщани”, а також іноземні громадяни. Іноземці, зокрема, французи та німці, відкривали приватні пансіони з метою збагачення, таким людям було байдуже: кого вчити і як вчити, вони не знали звичаїв, не володіли мовою, але не дивлячись на те, що держава стала віддавати перевагу державним школам і “підтримувала їх, вона не виключала “можливості існування і приватних училищ, а тільки вимагала, щоб останні були влаштовані на педагогічних засадах, щоб учні розвивалися в них розумово і морально, щоб навчання справді давало користь”. Однак приватну освіту витісняє державна, оскільки приватна була не в змозі задовольнити суспільні та культурні потреби суспільства, що розвивалося [123, с. 53]. Тобто вже тоді основними проблемними аспектами, що заважали розвитку приватної шкільної освіти був низький рівень дотримання існуючих норм провадження освітньої діяльності та відсутність державної підтримки такого розвитку.

Окрім вищенаведеного дослідження вченою опубліковано наукові праці щодо розвитку шкільної приватної освіти в Україні XIX-початку XX століття [126, с. 3-20], етапів розвитку шкільної приватної освіти в Україні XIX-початок XX століття [122], окремі аспекти розвитку приватної освіти в Україні XIX – початок XX століття [124], поглядів В.Я. Стоюніна на шкільну приватну освіту [125, с. 96-97]. Загалом вченою проведено аналіз науково-педагогічної та історичної літератури з проблеми та виявлено, що діяльність приватних закладів освіти розглядалася лише в контексті розвитку загальної системи освіти, тобто практично відсутні роботи, які б комплексно досліджували приватну освіту як історико-педагогічне явище, охарактеризовано взаємодію приватних закладів освіти та держави протягом досліджуваного періоду як суцільне протиріччя: з одного боку держава йшла на певні поступки, надавала свободи, але в той же час постійно впроваджувала певні обмеження, що було зумовлено прагненням підтримати державні навчальні заклади, а також визначено чинники та тенденції

функціонування приватних навчальних закладів в Україні упродовж ХІХ – початку ХХ століття та обґрунтовано етапи розвитку шкільної приватної освіти у контексті освітніх реформ досліджуваного періоду.

В продовження даного напрямку дослідження варто відмітити наукову працю Пилипів О. З. щодо розвитку загальноосвітніх шкіл першого ступеня приватної форми власності в Україні (кінець ХХ – початок ХХІ століття), в межах якого здійснено цілісне дослідження наукової проблеми феномену розвитку загальноосвітніх шкіл у 1991–2018 рр., схарактеризовано хід змін у зазначеному відрізку історії та вперше здійснено історико-педагогічне дослідження проблеми розвитку загальноосвітньої школи першого ступеня приватної форми [64, с. 28-67].

І.О. Дьоміною досліджено публічно-приватне партнерство та визначено, що у різних країнах у галузі загальної середньої освіти воно реалізується за власними сценаріями, зберігаючи певні загальні спільні риси, однак існує певна кристалізація заходів у межах публічно-приватного партнерства через політичні рамки та суспільні процеси, різний ступінь відповідності нормативно-правової бази сучасним потребам та викликам суспільства, а також потужностям держави, які залежать у значній мірі від рівня економічного розвитку [29, с. 20-28]. У напрямку публічного управління працюють В. Каюмова, що досліджує внутрішні чинники впливу публічного управління в освіті в постковідну епоху в розрізі приватних шкіл [37, с. 55-59],

А. В. Лейбович проаналізовано особливості заснування, діяльності та фінансування сучасної приватної школи в Запорізькому регіоні, виявлено, що приватні школи даного регіону функціонують повністю на засадах самоокупності, володіють основними засобами досить значної вартості та достатній рівень ресурсного потенціалу, а також характеризуються ефективним веденням бізнесу за рахунок дотримання державних норм і стандартів щодо загальної середньої освіти та обґрунтованого ціноутворення та дієвого фінансового менеджменту [47, с. 102-106]. Проте така результативність діяльності характерна далеко не для всіх закладів освіти, а більшість керівників не володіють дієвими методиками управління

начальним закладом та проходять свій складний шлях становлення та розвитку не маючи можливості обміну досвідом через високу конкурентність у цій галузі.

М.М. Альохін досліджуючи тьюторський супровід соціального розвитку учнів початкової ланки приватної школи, як інноваційну соціально-педагогічну технологію, вказує, що елітарний статус батьків учнів недержавних закладів середньої освіти, їхні вимоги до специфіки соціалізації дітей, змушують приватні школи організувати тьюторський супровід соціального зростання, який узагальнено можна вважати процесом суттєвих кількісних та якісних змін у сфері соціального життя особистості [1, с. 87-94]. Слабким місцем у застосуванні такого підходу є те, що тьюторський супровід характеризується низькою широтою доступності, що може створити нерівні умови для освіти та розвитку та порушувати принципи справедливості та рівних можливостей у системі забезпечення освіти.

О. Пилипів розглядає приватні навчальні заклади як унікальні конкурентоспроможні інституції в наданні освітніх послуг щодо державних шкіл, що створюють комфортні умови перебування учнів, виконують соціальне замовлення батьків стосовно своїх дітей, характеризуються високою якістю послуг, які надаються реципієнтам та особливою системою відбору педагогічних кадрів; ефективним механізмом управління та фінансування, можливістю проведення індивідуальної роботи з окремими учнями та створенням конструктивних взаєностосунків між дорослими та дітьми [64, с. 170-174]. Узагальнюючи варто відмітити негативні наслідки елітарного характеру приватної освіти, де обмежений доступ і висока вартість освітніх послуг створюють виклики для забезпечення рівних можливостей та доступності якісної освіти.

А.В. Лейбович вважає проблемним аспектом у діяльності приватних навчальних закладів управління людським потенціалом закладу освіти, тому для оцінювання працівників пропонує застосовувати економіко-математичну модель, що базується на використанні рейтингового підходу до вибору заходів розвитку людського потенціалу працівників та дає змогу навчальному закладу скоротити обсяг невиробничих витрат та термін їх окупності [47, с. 188–193].

Н.Є. Дмитренко досліджуючи дидактичні засади профільного навчання учнів приватних загальноосвітніх навчальних закладів, вказує, що успішна реалізація профільного навчання в приватній школі залежить від побудови варіативного різнорівневого змісту освіти, а також створення можливості для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії учнів у навчально-виховному середовищі школи і позашкільних установ з урахуванням соціально-педагогічних особливостей функціонування приватної школи [27, с. 68-91], що на сьогодні являється проблемним аспектом та потребує удосконалення.

Серед основних проблемних аспектів у розвитку приватних закладів шкільної освіти О.В. Сенчук виділяє ряд проблем з медичним обслуговуванням дітей, яке за законодавством має бути безкоштовним, а вакцинація дітей обов'язковою та прикріпленою до шкіл, з придбанням підручників, які надаються безкоштовно і розповсюджуються лише на державні школи, хоч і розраховані на кількість дітей, які проживають в Україні, з оплатою коштів за комунальні послуги, що знаходиться на рівні прибуткових організацій [131, с. 165-175]. Питання законодавчого забезпечення безкоштовного медичного обслуговування не гарантує державної підтримки приватних закладів освіти щодо такого аспекту, що призводить до фінансових труднощів у приватному секторі освіти. Аналогічною є ситуація і щодо надання підручників, що відповідають державним навчальним програмам та стандартам, тому ці аспекти потребують особливої уваги у державному управлінні.

Узагальнюючи проблемні аспекти розвитку приватної загальної середньої освіти в Україні варто зауважити, що бюджет освітньої галузі розраховується на основі кількості дітей у школах, не залежно від їх форми власності, а отже соціальні та освітні гарантії оплачені батьками дітей, що навчаються у приватних закладах повинні гарантуватися у вигляді дотацій на виконання державних стандартів загальної середньої освіти приватним навчальним закладам. Це стосується не лише заробітної плати вчителів, але і підручників, виданих за державним коштом, безоплатного медичного забезпечення, харчування, бланків атестатів та дипломів, тощо. Поряд із цим ліцензійне ведення освітньої діяльності передбачає дотримання

закладом освіти усіх державних стандартів (складність процедур, бюрократичні та корупційні моменти в процесі отримання ліцензії на провадження освітньої діяльності яких блокує розвиток приватної освіти), без можливості користуватися правами як заклад освіти у вигляді найвищих ставок земельного податку чи оренди, рахунків за електроенергію та іншого, що позиціонує такі заклади лише як комерційні структури та змушує власників збільшувати ціну за навчання або припиняти освітню діяльність через її нерентабельність. Поряд із цим заклади державної шкільної освіти середнього загального рівня продовжують функціонувати в умовах, що не завжди відповідають стандартам та санітарним нормам та переповнені учнями, що погіршує можливість надання освітніх послуг на належному рівні із врахуванням індивідуальних особливостей, нахилів та потреб учнів. Наведене доводить необхідність реформування існуючої державної політики щодо приватних навчальних закладів середньої загальної освіти.

Дослідженням розвитку приватної професійно-технічної освіти займалися науковці О.В. Товканець, О.В. Аніщенко, Л.М. Єршова, Т.В. Яковишина, В. Попова, О.В. Бородієнко та інші, зокрема у напрямку розвитку приватної освіти жінок, державно-приватного партнерства у професійній освіті, організації педагогічної взаємодії у жіночих гімназіях, трансформації системи цінностей молоді в контексті реформування професійної освіти, ролі держави у фінансуванні професійної освіти, тощо.

О.В. Товканець досліджуючи розвиток професійно-технічної освіти в Україні вказує на сім періодів розвитку починаючи з кінця 80-х років XIX століття, коли розпочалося створення систем промислової, сільськогосподарської та жіночої освіти де бере свій початок розвиток приватної професійно-технічної освіти [144, с. 183-185]. Специфічним напрямком досліджень розвитку приватної освіти жінок в Україні у другій половині XIX – на початку XX століття займалась О.В. Аніщенко, яка встановила, що в Україні професійно-технічну освіту жінки здобували переважно у приватних педагогічних, фінансово-економічних, медичних, політехнічних, сільськогосподарських, рукодільних, мистецьких, кулінарних і юридичних навчальних закладах [3, с. 8-9]. Також варто відмітити

праці інших авторів у даному напрямку, що досліджували дану проблематику на регіональних рівнях, зокрема на Волині [31; 167], в Таврійській губернії [165], Одесі [55], та інших регіонах. Всі вони акцентували увагу на слабкій підтримці приватної освіти з боку держави та доводили важливу роль меценатства у розвитку приватної освіти.

Важливу роль у розвитку приватної професійної освіти відіграє державне фінансування, залучення кредитів для навчання, створення та функціонування спеціальних накопичувальних та страхових фондів, відсутність яких на сьогодні являється основним проблемним аспектом розвитку [149, с. 136-142].

В. Попова вважає актуальним механізмом розвитку професійної освіти державно-приватне партнерство та з'ясовує причини недостатньої зацікавленості приватних партнерів в управлінні розвитком професійної освіти та її модернізації, а також обґрунтовує доцільність концепції запровадження державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти [70, с. 318-320; 71, с. 237-243]. Інші вчені теж описують проблеми розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти [44, с. 222-226; 43, с. 127-137; 118, с. 4-13], при цьому О.В. Бородієнко, характеризуючи чотири типи партнерств, до третього типу відносить партнерство, у якому фінансування здійснюється державним сектором, у той час як забезпечення підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації здійснюється закладами приватної форми власності (приватними провайдерами). Формами такої моделі партнерства можуть бути: підготовка за ваучерами (коли держава фінансує підготовку учнів у приватних закладах професійної освіти), державне фінансування відкриття приватних закладів професійної освіти, створення податкової моделі (коли держава накладає додаткові податки на підприємства, які потім спрямовуються до приватних закладів професійної освіти і витрачаються на перепідготовку та підвищення кваліфікації персоналу підприємств) [9, с. 26].

Узагальнюючи вищенаведене можна підсумувати, що на сьогодні приватна професійна освіта в Україні стикається з рядом проблемних аспектів, що блокують її розвиток та знижують якість надання освітніх послуг, зокрема за рахунок фінансових труднощів, через відсутність державної фінансової підтримки,

нерівності в доступі до якісної освіти, низькі внутрішні механізми контролю якості, відсутність ефективного зовнішнього регулювання, що негативно відображається на якості професійної освіти, недостатнього узгодження з ринковими потребами, використання застарілих підходів до навчання. Наведені проблемні аспекти розвитку професійної освіти потребують залучення державного для забезпечення якості та доступності професійної освіти.

Проблемні аспекти розвитку приватної вищої освіти висвітлено у працях вчених, що працювали у напрямку дослідження стану і перспектив розвитку вищої освіти в структурі інтелектуального потенціалу [119, с. 133-140], проблем розвитку приватної освіти [128], етапів розвитку приватної вищої освіти [138, с 82; 4, с 37-43], гармонізації освітнього процесу в закладах вищої освіти [41, с 15-19], принципів освітньої політики України і залучення приватних вищих навчальних закладів до виконання державного замовлення [28, с. 15-18], стратегій розвитку наукової та науково-технічної діяльності у закладах вищої освіти [32, с. 117-123] та інших.

Розвиток приватної вищої освіти у розрізі етапів запропоновано вченим І.І. Тимошенком, який виділяв чотири етапи розвитку починаючи з 1990 року, де на першому етапі у формі малих підприємств та товариств з обмеженою відповідальністю виникли перші приватні заклади, діяльність яких регулювалась відповідно до законів "Про підприємництво в Українській РСР", "Про підприємства", "Про освіту" і ліцензування не передбачалось, на другому (1992) - започаткувалась акредитація, на третьому (1994) - був конкретизований порядок створення, реорганізації й ліквідації навчально-виховних закладів, а на четвертому (з 1996) – у регулюванні освітньої діяльності приватних закладів вищої освіти з'явилась Державна акредитаційна комісія [138, с. 80-84]. Інші науковці підтверджують формування найбільш раціональної і прийнятної для сучасних умов системи акредитації та ліцензування закладів вищої приватної освіти у даний період [4, с 37-43], проте варто зауважити, що формування основних засад нормативно-правового регулювання освітньої діяльності приватних вищих навчальних закладів відбувалося значно повільнішими темпами ніж темпи

розвитку приватного сектору вищої освіти загалом, що є основним проблемним аспектом розвитку даної галузі.

Науковці К. М. Ромащенко та Т. І. Ромащенко називають основними проблемами розвитку приватної вищої освіти в Україні низький рівень якості освіти, кадрового забезпечення, матеріально-технічної бази, навчальних програм [128], проте таке трактування проблем не зовсім відповідає дійсності, зокрема щодо того, що випускники приватних вищих навчальних закладів демонструють нижчий рівень знань та відсутність широкого світогляду, що більшість приватних закладів освіти не мають штатних викладачів, а тому стан кадрового потенціалу незадовільний, що приватні заклади вищої освіти характеризуються відсутністю достатньої кількості навчальних площ та слабкою матеріально-технічною базою, що засновники таких закладів приділяють увагу не розвитку та вдосконаленню навчального й виховного процесу, а отриманню прибутку та особистому збагаченню, що кількість та структура випуску спеціалістів не відповідає реальним потребам ринку праці, а у більшості таких закладів студенти ніколи не бачили “живого” професора або доктора наук. Натомість акредитаційна статистика свідчить, що основна частка приватних закладів освіти, що мають офіційну ліцензію на провадження освітньої діяльності, відповідально відноситься до акредитації та прискіпливо ставиться до підбору працівників, мотивує їх розвиток високими зарплатами, вкладає у розвиток матеріально-технічної бази, на рівні подекуди кращому ніж у державних структурах, та дотримуючись стандартів державної освіти орієнтується на актуальний ринок праці у розробці освітніх програм. У свою чергу оцінювання результатів навчання є важливим компонентом забезпечення якості вищої освіти та академічної доброчесності [60, с. 303-313] і застосовується не залежно від форми власності. Окрім цього вчені, що займалися наскрізним дослідженням розвитку приватної освіти вказують, що приватні заклади вищої освіти активно запроваджували новітні навчальні курси, авторські програми, нестандартні методики навчання і виховання, підбору студентів, викладацьких й управлінських кадрів, навчально-методичної літератури (та її видання), мали більш широкі зв'язки з вищими закладами західних країн, широко

використовували їх програми, методики, можливості обміну викладачами і студентами, що в подальшому почало активно використовуватися й державними закладами освіти, які на сучасному етапі є флагманами надання якісних та різносторонніх освітніх послуг. Сильними сторонами приватних вишів були і залишаються гнучкість, оперативність реагування, інноваційні можливості, індивідуальний підхід до студентів тощо [134, с. 190; 132, с. 37].

В.Ю. Дроновим визначено принципи, що містять підстави залучення приватних вищих навчальних закладів до виконання державного замовлення на підготовку спеціалістів, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів, які не роблять відмінностей між вищими навчальними закладами в залежності від форми власності, а для їхньої реалізації необхідно забезпечити дійсну рівність усіх вищих навчальних закладів, у тому числі й у питаннях розміщення державного замовлення [28, с. 15]. На наш погляд такий підхід повинен стосуватися не лише питань державного замовлення, а і грантових залучень, міжнародної співпраці та інших питань, що потребують державної підтримки приватного сектору вищої освіти.

Т.Г. Купрій аналізує процес студентоцентрованого навчання в приватному вищому навчальному закладі України, його нормативну, освітню, суспільну і філософську інтенцію в сучасних реаліях, а також базові засади індивідуального, особистісно орієнтованого підходу діяльності вищої приватної школи. Поряд із цим автором висвітлено проблемні аспекти пов'язані з розвитком приватної вищої освіти у частині престижу навчального закладу, визнання його торговельної марки (диплому) роботодавцями; якості процесу навчання; можливості для наукових досліджень; матеріально-технічної бази; наявності спеціальних (унікальних) освітніх програм та описано хронічні проблеми постосвітньої депривації, які протягом багатьох років не надавали можливості випускникам вищих навчальних закладів реалізуватися на ринку праці [45, с. 107-111]. Безперечно вивчення нормативних, освітніх, суспільних та філософських напрямів студентоцентрованого підходу дозволяє впровадити в освітній процес зосередження на потребах та інтересах студентів, а наявність проблем

постосвітньої депривація, згадана в аналізі, вказує на необхідність підготовки випускників до презентації себе на ринку праці після завершення навчання, а також встановлення тісної співпраці приватних вишів з ринком праці.

Астахова Е.В. вказує, що приватний сектор освіти за більш ніж двадцятирічну історію свого існування в Україні, продемонстрував здібності до розвитку, проте шлях функціонування позабюджетних закладів освіти має непросту, нелінійну траєкторію. Основним проблемним аспектом розвитку приватних вищих навчальних закладів називає ставлення до них, як до другорядних, що іноді дуже відчутно (наприклад, у питаннях пенсійного забезпечення викладачів чи надання стипендій студентам - сиротам), іноді ледь помітно (не запрошують, не включають, не розглядають) [7, с. 32-41]. Таке ігнорування негативно відображається на можливості розвитку приватних закладів вищої освіти, що несе за собою ряд наслідків, пов'язаних із розвитком освіти загалом на національному рівні.

Підсумовуючи проведений аналіз варто виокремити основні проблемні аспекти, що впливають на можливість розвитку приватної освіти в Україні та потребують розробки дієвої державної політики спрямованої на підтримку приватного сектору, зокрема це відсутність залучення державного замовлення, відсутність стипендій, низька частка охоплення грантовою підтримкою, відсутність врахування специфіки спеціальностей в ліцензійних умовах, відсутність впорядкованого формату й обсягу вимог з огляду на нові процедури й строки розгляду заяв на ліцензування, відсутність соціального пенсійного забезпечення освітніх працівників, тощо.

Проведене дослідження дозволяє виокремити п'ять основних напрямів проблемних аспектів, що блокують розвиток приватної освіти та потребують розробки дієвої державної політики в межах освітньої та підприємницької складової, зокрема це напрями доступності, якості, інноваційності, ліцензування та комерціалізації. Для структурованої візуалізації проблемних аспектів розвитку приватної освіти в Україні у розрізі рівнів освіти побудовано відповідну модель, що демонструє деталізацію проблемних аспектів (Рис. 2.1).

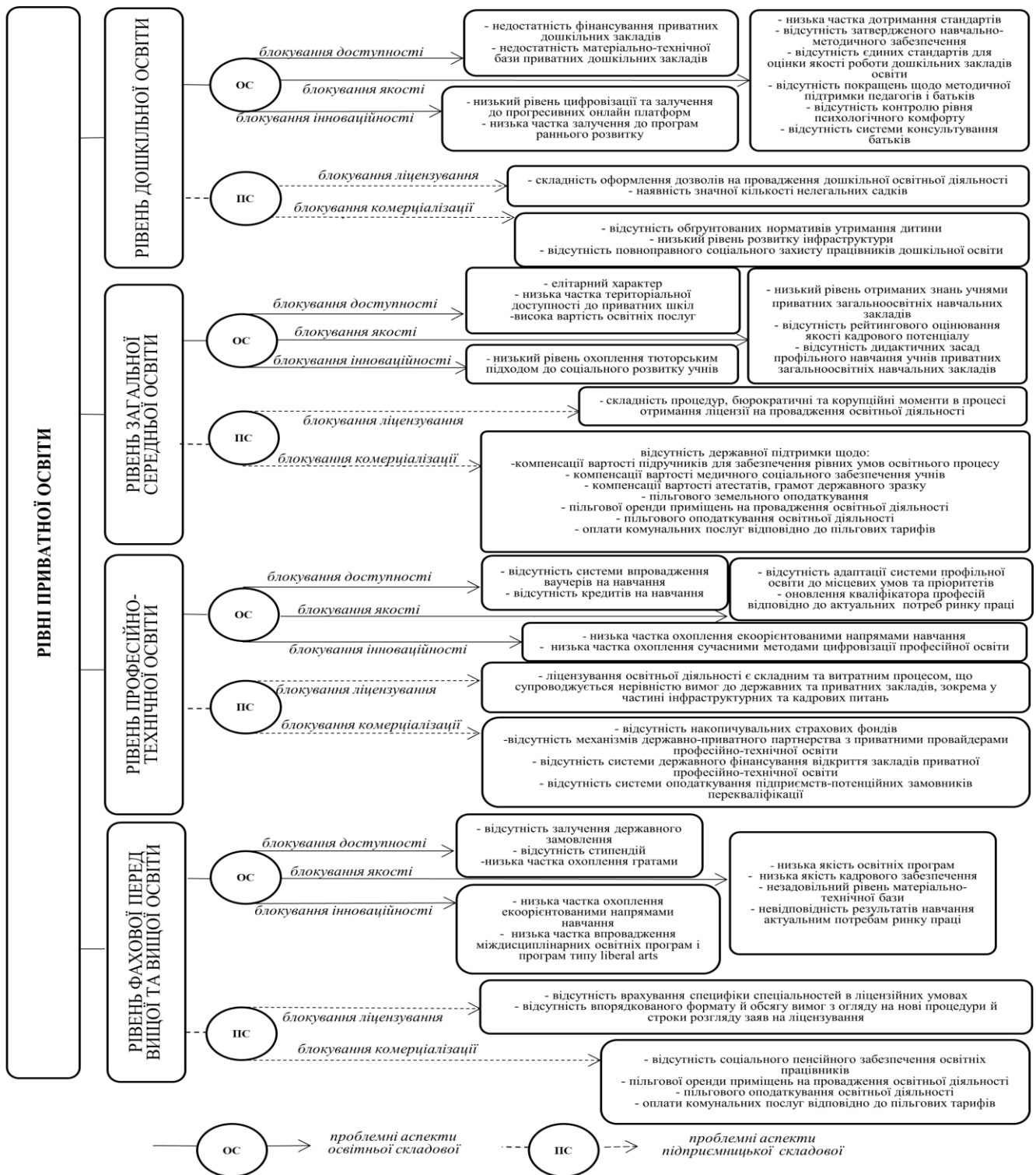

Рис. 2.1. Структурна модель візуалізації проблемних аспектів розвитку приватної освіти в Україні

*Розроблено автором на основі проведеного дослідження

Основним проблемним аспектом, що характерний для усіх рівнів приватної освіти є її доступність для різних верств населення, що обмежується високою вартістю надання освітніх послуг. Особливо це виражено у межах дошкільної та загальної середньої освіти, оскільки вартість навчання є недосяжною для багатьох соціальних груп населення, а попит є досить високим. Окрім цього доступність обмежується територіальним положенням приватних закладів освіти, оскільки через невелику їх частку доїзди до закладу забирають у значної частки здобувачів більше часу ніж до державних шкіл, які розміщуються відповідно до норм та мають радіус пішохідної доступності до найближчої школи 750 м, а до дитсадка — 300 м. Також важливим є забезпечення норм щодо кількості місць на 1000 жителів, що становить 38 місць у дитячому садочку та 135 місць у школі.

Через переповнення груп та класів у державних школах та садочках, забезпечення виконання такої норми у певній мірі бере на себе приватна освіта, тому державна підтримка приватних закладів дошкільної та загальної середньої освіти є вкрай важливою.

Щодо проблемних аспектів, що мають вплив на забезпечення якості приватної освіти варто зауважити важливість удосконалення методик державного контролю у даному напрямку, оскільки існуючі на сьогодні методики його здійснення, всупереч заявленим принципам доброзичливої вимогливості, призводять не до виправлення помилок і покращення роботи у приватних закладах освіти, а скоріше до припинення діяльності через невідповідність вимогам діючих стандартів. Окрім цього варто відмітити інноваційність окремих закладів освіти на усіх рівнях, що свідчить про необхідність державної підтримки обміну досвідом для впровадження таких інновацій по всій мережі закладів освіти, в не лише в межах приватного сектору, що є джерелом їх виникнення.

Іншим проблемним аспектом є отримання ліцензії на провадження освітньої діяльності при відкритті закладу освіти чи її продовження. Порівнюючи зокрема матеріально-технічну базу закладів приватної та державної освіти можна відмітити функціонування останніх в подекуди гірших умовах, ніж у приватних, проте такий

рівень для приватних чомусь неодноразово стає причиною у відмові та вважається неприйнятними для отримання ліцензії.

І на останок варто відмітити такий напрям проблемних аспектів, що стримують розвиток приватної освіти в Україні, як комерціалізація, суть яких зводиться до можливості мінімізації витрат приватних закладів освіти і як результат збільшення прибутку та спрямування його на розвиток. Роль держави у даному аспекті полягає у розробці та впровадженні дієвої політики, спрямованої на забезпечення державної підтримки приватної освіти у вигляді дотацій, компенсацій, пільгового обслуговування та тарифів, оренди та оподаткування для закладів, що займаються освітньою діяльністю та можуть бути гарним партнером держави на шляху до забезпечення права на доступну, якісну, інноваційну освіту кожному громадянину України.

2.2. Стан, структура та тенденції розвитку приватної освіти в Україні

Приватні навчальні заклади в Україні – це заклади освіти, створені та фінансовані приватними особами чи організаціями, основна мета яких полягає у наданні якісної освіти на всіх освітніх рівнях від дошкільної підготовки до формування конкурентоспроможних та компетентних фахівців. Структура української системи освіти включає дошкільні навчальні заклади (ясла, дитячі садки, дитячі центри розвитку), які надають послуги дітям від 1,5 до 6 років, приватні школи та ліцеї, які розподіляють на початкову школу (1–4 класи), основну школу (5–9 класи), середню загальноосвітню школу (10–12 класи), приватні коледжі та технікуми, які готують спеціалістів із різних галузей (наприклад, будівельна, технічна, медична тощо), приватні заклади вищої та фахової передвищої освіти (університети, академії, інститути тощо), які готують фахівців високої кваліфікації з різних галузей, додаткова освіта, яка надається у вигляді курсів, тренінгів, семінарів та ін, в тому числі освітні послуги онлайн через мережу Інтернет. Кожна категорія має певний перелік вимог до освітнього рівня, матеріально-технічної бази та інших факторів, що забезпечують якість надання освітніх послуг.

Серед найбільш відомих приватних навчальних закладів в Україні можна виділити такі заклади як Міжрегіональна Академія управління персоналом, Львівський торговельно-економічний університет, Університет імені Альфреда Нобеля, Міжнародний гуманітарний університет, Київська школа економіки, British International School in Ukraine (BISU) / Британська міжнародна школа (м. Київ), Pechersk School International / Печерська міжнародна школа, Коледж «Нафтогаз України» – приватний коледж зі спеціалізацією на енергетиці та нафтогазовій галузі, Міжнародний ліцей «Гранд», Kyiv International School / Міжнародна американська школа, Школа «Новопечерська» – приватна українська школа, Future School of Technology, Міжнародна школа «Меридіан», Олександрійська гімназія, Мережа приватних шкіл ThinkGlobal, IT Step School,

приватна одеська школа «Мрія», приватний навчальний комплекс «Дивосвіт», садочок “Smart Kids” (Смарт Кідс), “Rainbow” (Рейнбоу), “Happy Child” (Хеппі Чайлд), садочок “Joyful Minds” (Джойфул Майндс), “Little Explorers” (Літл Експлорерс).

За Реєстром суб’єктів освітньої діяльності, станом на 2023 р. в Україні нараховується 15715 діючих закладів загальної освіти на зразок шкіл, ліцеїв, навчально-виховних комплексів, гімназій, початкових, спеціалізованих шкіл, навчально-реабілітаційних центрів, спортивних ліцеїв, з яких 421 – приватний заклад освіти (з них 12 опорний закладів, що становить 2,85%, 30 знаходяться в сільській місцевості, що становить 7,13% та один заклад освіти є інтернатом), 15250 – комунальних, 43 – державних і 1 – корпоративний. Також відповідно до реєстру станом на 2023 р. в Україні налічується 571 заклад вищої освіти, 666 закладів фахової передвищої та 1285 професійної (професійно-технічної) освіти, з яких 422 – приватних, 377 – комунальних, 1494 – державних заклади (Табл.).

Таблиця 2.1

Структура закладів освіти України у розрізі освітніх рівнів та форм власності у 2023 році

Закладів освіти	Всього зареєстровано		Державні		Комунальні		Корпоративні		Приватні	
	кількість, одиниць	частка, %	кількість, одиниць	частка, %	кількість, одиниць	частка, %	кількість, одиниць	частка, %	кількість, одиниць	частка, %
загальної середньої освіти, у тому числі	17318	100,00	54	0,31	16840	97,24	1	0,01	441	2,55
ліквідовано	928	5,36	8	0,86	914	98,49	0	0,00	6	0,65
працює	15715	90,74	43	0,27	15250	97,04	1	0,01	421	2,68
призупинено	501	2,89	2	0,40	485	96,81	0	0,00	14	2,79
реорганізовано	191	1,10	1	0,52	190	99,48	0	0,00	0	0,00
професійно-технічної освіти	1285	100,00	791	61,56	177	13,77	1	0,08	316	24,59
фахової передвищої освіти	666	100,00	408	61,26	161	24,17	1	0,15	28	4,20
вищої освіти	571	100,00	295	51,66	39	6,83	0	0	78	13,66

*Розраховано автором за даними [120]

Динаміка розвитку приватної освіти в Україні протягом останніх років має значні коливання як у розрізі кількості закладів освіти, так і за кількістю здобувачів, що свідчить про неоднозначне відношення та нестабільність інтересу до приватних навчальних закладів (Табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Темпи росту кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної освіти
України 2015-2022 н.р.

Кількість діючих суб'єктів господарювання у сфері освіти, у тому числі:	Код за КВЕД	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
у сфері дошкільної освіти	85.1	105,47	98,70	101,31	104,18	108,16	108,95	99,30
у сфері початкової освіти	85.2	91,67	90,91	95,00	124,56	111,27	121,52	107,29
у сфері загальної середньої освіти	85.31	114,14	99,12	100,89	107,08	109,92	115,04	135,29
у сфері професійно-технічної освіти	85.32	91,51	84,73	100,88	98,07	104,64	96,08	84,01
у сфері фахової передвищої освіти	85.41	85,71	83,33	90,00	111,11	90,00	100,00	122,22
у сфері вищої освіти	85.42	100,98	81,55	94,05	100,00	105,06	109,64	93,41
у сфері інших видів освіти	85.5	108,46	102,88	105,58	114,33	117,73	108,34	108,39
допоміжна діяльність у сфері освіти	85.6	117,57	112,77	110,08	123,77	118,54	112,90	106,96

**Розраховано автором за даними [21]*

Досліджуючи динаміку приросту закладів приватної освіти у розрізі рівнів виявлено, що найбільший приріст закладів загальної середньої освіти та фахової передвищої освіти. Загалом темпи росту кількості суб'єктів господарювання у галузі освіти є дещо сповільненими у 2022 році, особливо це стосується сфери професійно-технічної, вищої освіти та дошкільної освіти.

Структурні коливання за рівнями освіти вказують значну кількість закладів у сфері інших видів освіти, а також зниження частки закладів дошкільної освіти та професійної освіти, що відображено у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Питома вага кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної освіти України за освітніми рівнями 2014-2022 н.р.

Кількість діючих суб'єктів господарювання у сфері освіти, у тому числі:	Код за КВЕД	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
у сфері дошкільної освіти	85.1	6,50	6,38	6,18	5,95	5,46	5,07	5,09	4,72
у сфері початкової освіти	85.2	0,71	0,61	0,54	0,49	0,54	0,51	0,57	0,57
у сфері загальної середньої освіти	85.31	0,98	1,04	1,01	0,97	0,91	0,86	0,91	1,15
у сфері професійно-технічної освіти	85.32	7,22	6,14	5,11	4,90	4,23	3,80	3,36	2,64
у сфері фахової передвищої освіти	85.41	0,14	0,11	0,09	0,08	0,08	0,06	0,05	0,06
у сфері вищої освіти	85.42	1,01	0,95	0,76	0,68	0,60	0,54	0,54	0,47
у сфері інших видів освіти	85.5	76,86	77,57	78,33	78,59	79,10	79,92	79,84	80,77
допоміжна діяльність у сфері освіти	85.6	6,58	7,20	7,97	8,34	9,09	9,24	9,62	9,61

**Розраховано автором за даними [21]*

Супутньою негативною характеристикою розвитку дошкільної освіти є стрімке зростання питомої ваги збиткових закладів приватного сектору (Рис. 2.2). Аналіз динаміки збитковості закладів інших рівнів приватної освіти, що в середньому зростає від 29,85% у 2014 році до 34,20% у 2021 році, також вказує на негативні тенденції, особливо у початковому та професійно-технічному рівнях.

питома вага

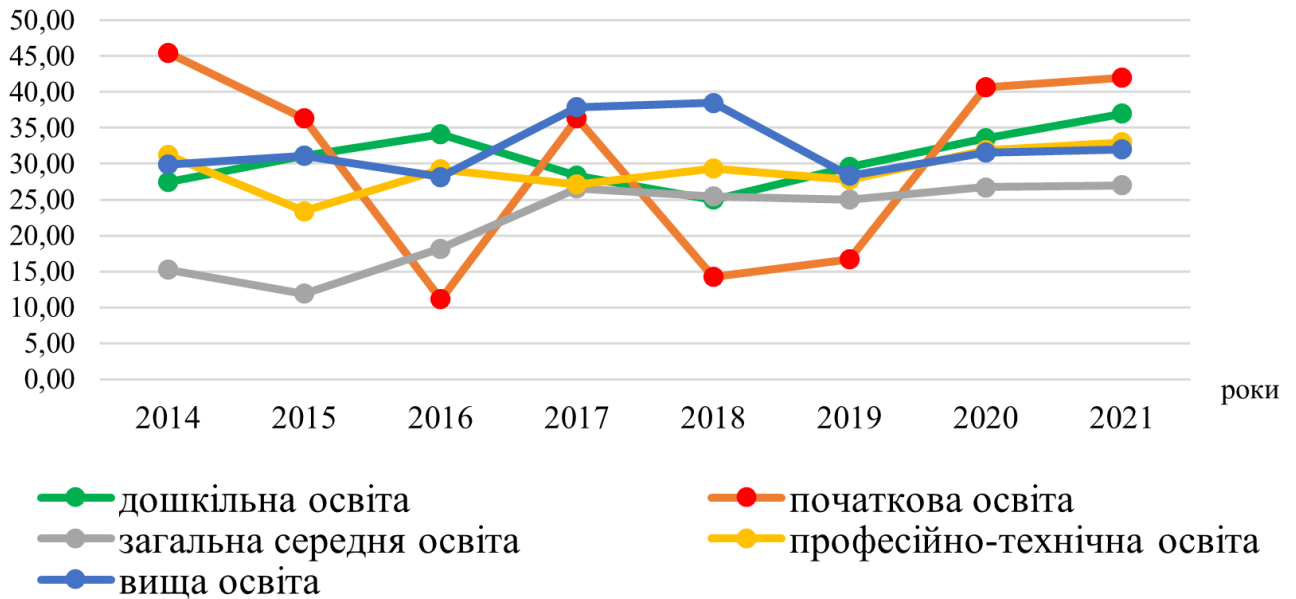

Рис. 2.2. Динаміка питомої ваги збиткових приватних закладів освіти у розрізі освітніх рівнів у 2015 – 2021 роках.

Регіональна динаміка питомої ваги збитковості підприємницької діяльності у галузі освіти у 2014-2021 р.р. свідчить про концентрацію збитковості у таких областях як Київська, Одеська Харківська, Дніпропетровська, загальна частка збиткових закладів освіти у яких становить більше половини від усіх збиткових освітніх закладів України (Табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Регіональна динаміка питомої ваги збитковості підприємницької діяльності у галузі освіти у 2014-2021 р.р.

Регіон	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Вінницька область	4,81	3,25	4,38	3,88	3,75	3,74	2,62	2,73
Волинська область	2,19	1,27	1,66	1,26	1,57	0,72	2,52	1,71
Дніпропетровська область	7,75	8,29	11,75	11,01	6,73	8,43	8,52	10,34
Донецька область	4,75	1,34	1,90	1,81	2,09	2,84	3,00	3,25

Продовження табл. 2.4

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Житомирська область	2,08	1,72	2,19	1,73	1,59	1,16	1,92	1,92
Закарпатська область	0,69	0,29	0,48	0,36	0,94	1,30	1,26	1,17
Запорізька область	5,83	5,42	4,10	4,24	4,68	4,26	3,52	3,60
Івано-Франківська область	1,67	1,91	2,64	2,22	2,19	3,04	1,79	1,66
Київська область	17,76	19,63	16,97	18,59	16,60	17,11	17,10	16,70
Кіровоградська область	1,30	0,99	1,47	1,16	1,22	1,39	1,39	1,32
Луганська область	1,36	1,13	0,94	0,26	0,80	1,06	1,10	1,07
Львівська область	5,28	5,35	6,48	6,23	6,43	5,99	7,05	6,79
Миколаївська область	2,67	3,13	2,70	3,10	1,51	1,86	2,17	2,26
Одеська область	12,31	12,67	10,25	13,04	12,22	10,17	12,79	12,60
Полтавська область	7,11	6,04	5,65	5,10	3,85	3,89	4,38	4,19
Рівненська область	0,65	1,05	0,44	1,14	1,31	1,72	1,57	1,51
Сумська область	0,28	0,74	1,54	1,41	2,43	1,72	1,18	1,43
Тернопільська область	1,18	1,82	0,50	1,14	2,35	2,23	1,66	1,58
Харківська область	11,21	12,14	13,46	12,88	15,88	13,61	14,37	14,28
Херсонська область	1,22	1,51	1,75	1,51	2,20	2,37	1,69	1,78
Хмельницька область	1,71	1,62	2,42	1,54	4,66	3,71	2,11	2,05
Черкаська область	2,93	3,39	1,89	2,03	1,01	2,89	1,85	1,82
Чернівецька область	1,68	2,01	1,82	2,07	2,78	2,65	2,25	2,06
Чернігівська область	1,58	3,28	2,60	2,28	1,20	2,14	2,17	2,17
Україна	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

**Розраховано автором за даними [21]*

Показники темпів росту збитковості у 2021 році є не найбільшими за аналізований період, проте регіональний їх розподіл вказує на посилення проблеми у східному та північному регіонах, особливо у Дніпропетровській (125,46%), Сумській (125%) та Донецькій (112%) областях (Табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Темпи росту збитковості підприємницької діяльності у галузі освіти
у 2014-2021 р.р.

Регіон	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Вінницька область	147,69	97,84	101,85	119,65	82,86	107,71
Волинська область	143,13	83,64	131,47	55,30	411,17	70,00
Дніпропетровська область	155,24	103,46	64,52	150,20	119,36	125,46
Донецька область	156,15	105,14	121,68	163,06	124,65	112,00
Житомирська область	139,51	87,53	96,62	88,00	195,00	103,33
Закарпатська область	181,62	83,33	274,13	165,22	115,06	95,33
Запорізька область	82,83	114,01	116,71	108,99	97,70	105,45
Івано - Франківська область	151,30	92,73	104,21	166,72	69,48	95,67
Київська область	94,66	121,00	94,20	123,64	117,97	100,93
Кіровоградська область	162,11	87,33	110,73	136,43	118,25	98,44
Луганська область	91,07	30,50	325,03	158,23	122,22	101,16
Львівська область	132,61	106,14	109,02	111,66	138,98	99,61
Миколаївська область	94,50	126,64	51,52	147,35	137,58	107,80
Одеська область	88,55	140,56	98,94	99,79	148,47	101,78
Полтавська область	102,36	99,81	79,53	121,24	133,14	98,80
Рівненська область	45,77	286,83	121,04	157,87	107,76	99,43
Сумська область	229,06	100,62	182,82	84,80	81,08	125,00
Тернопільська область	30,16	250,96	217,27	113,94	87,70	98,80
Харківська область	121,45	105,67	130,15	102,81	124,62	102,67
Херсонська область	126,34	95,77	153,05	129,69	83,83	108,80
Хмельницька область	163,98	70,33	318,81	95,47	67,23	100,22
Черкаська область	60,88	118,95	52,75	341,73	75,58	101,86
Чернівецька область	99,15	125,35	142,07	114,29	100,07	94,50
Чернігівська область	86,76	96,91	55,64	213,06	120,01	103,13
Україна	100,95	101,09	101,10	101,06	101,20	101,18

**Розраховано автором за даними [21]*

Детальний аналіз змін у кількості закладів дошкільної освіти у розрізі областей за період 2015-2022 н.р. представлено у таблиці 2.4. Загалом найбільші зміни відбулися у 2022 році в таких областях як Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Миколаївська, Полтавська, Сумська, Харківська, Херсонська, Черкаська, Чернігівська, де зниження кількості закладів становило близько 15%. Поряд із цим значне зростання закладів дошкільної освіти відбулось у Волинській, Закарпатській та Рівненській областях (Табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Динаміка зміни кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної дошкільної освіти України у розрізі областей 2015-2022 н.р.

Показники зміни кількості закладів дошкільної освіти	2015-2016		2016-2017		2017-2018		2018-2019		2019-2020		2020-2021		2021-2022	
	Абсолютне	Темп росту	Абсолютне випилення	Темп росту	Абсолютне	Темп росту	Абсолютне	Темп росту	Абсолютне випилення	Темп росту	Абсолютне	Темп росту	Абсолютне	Темп росту
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Україна	36	105,47	-9	98,70	9	101,31	29	104,18	59	108,16	70	108,95	-6	99,30
Вінницька область	11	184,62	-4	83,33	-2	90,00	6	133,33	-1	95,83	1	104,35	2	108,33
Волинська область	0	-	0	-	2	140,00	0	100,00	0	-	-2	71,43	1	120,00
Дніпропетровська область	-6	88,46	2	104,35	-4	91,67	-3	93,18	6	114,63	1	102,13	-7	85,42
Донецька область	2	116,67	-2	85,71	2	116,67	-3	78,57	2	118,18	0	-	-4	69,23
Житомирська область	-1	90,00	0	-	-1	88,89	1	112,50	-2	77,78	1	114,29	0	-
Закарпатська область	-3	57,14	0	-	-1	75,00	0	-	0	-	0	-	2	166,67
Запорізька область	-2	93,94	-6	80,65	-2	92,00	0	-	1	104,35	-3	87,50	-4	80,95
Івано - Франківська область	-2	87,50	1	107,14	-3	80,00	0	-	-2	83,33	4	140,00	-1	92,86
Київська область	-80	70,80	97	150,00	-88	69,76	90	144,33	-82	72,01	103	148,82	-9	97,13
Кіровоградська область	-2	71,43	-1	80,00	0	-	4	200,00	0	-	1	112,50	-1	88,89
Луганська область	0	-	0	-	0	-	-1	50,00	0	-	0	-	0	-
Львівська область	6	112,50	2	103,70	-1	98,21	11	120,00	9	113,64	11	114,67	5	105,81
Миколаївська область	6	150,00	2	111,11	-2	90,00	-1	94,44	2	111,76	1	105,26	-3	85,00
Одеська область	-6	90,77	-3	94,92	4	107,14	-2	96,67	7	112,07	13	120,00	-7	91,03

Продовження табл. 2.6

1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	10	11	12	13	14
Полтавська область	3	137,50	-1	90,91	2	120,00	0	-	1	108,33	-1	92,31	-2	83,33
Рівненська область	-3	57,14	3	175,00	-2	71,43	0	-	1	120,00	3	150,00	3	133,33
Сумська область	0	-	1	133,33	-1	75,00	0	-	4	233,33	1	114,29	-2	75,00
Тернопільська область	6	142,86	-3	85,00	-3	82,35	-2	85,71	-2	83,33	3	130,00	6	146,15
Харківська область	2	105,56	-4	89,47	1	102,94	0	-	1	102,86	1	102,78	-5	86,49
Херсонська область	3	400,00	4	200,00	1	112,50	-3	66,67	2	133,33	0	-	-2	75,00
Хмельницька область	4	180,00	-3	66,67	0	-	-1	83,33	1	120,00	0	-	0	-
Черкаська область	0	-	0	-	1	110,00	1	109,09	0	-	4	133,33	-4	75,00
Чернівецька область	-1	66,67	-1	50,00	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-
Чернігівська область	2	113,33	2	111,76	-3	84,21	-2	87,50	0	-	4	128,57	-3	83,33

**Розраховано автором за даними [21]*

Аналіз абсолютних показників свідчить про максимальне кількісне зменшення дошкільних закладів у Київській, Одеській та Дніпропетровській областях.

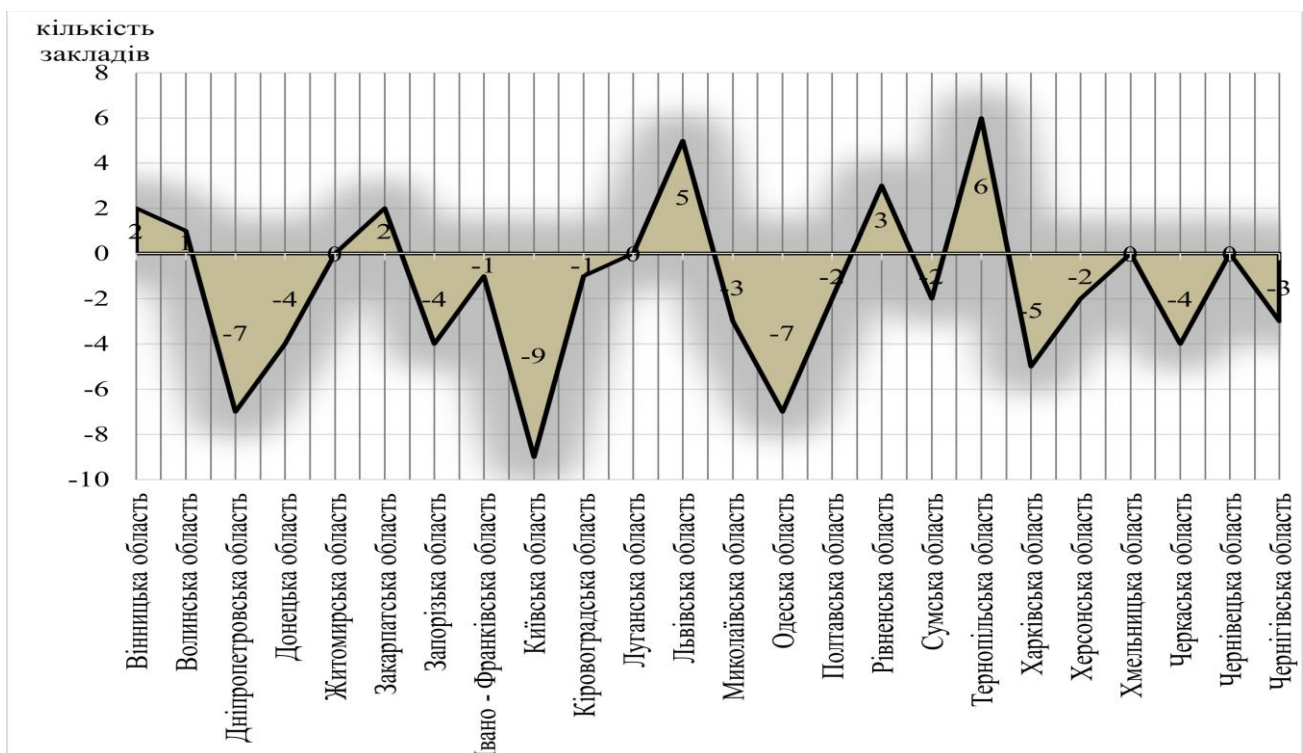

Рис. 2.3. Зміна кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної дошкільної освіти України у розрізі областей 2021-2022 н.р.

**Побудовано автором за даними [21]*

Такі тенденції у 2022 році безумовно пов'язані із початком повномасштабного вторгнення російський військ в Україну. Основна частка кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної дошкільної освіти зосереджена у Київській області (41,38%) (Рис. 2.4).

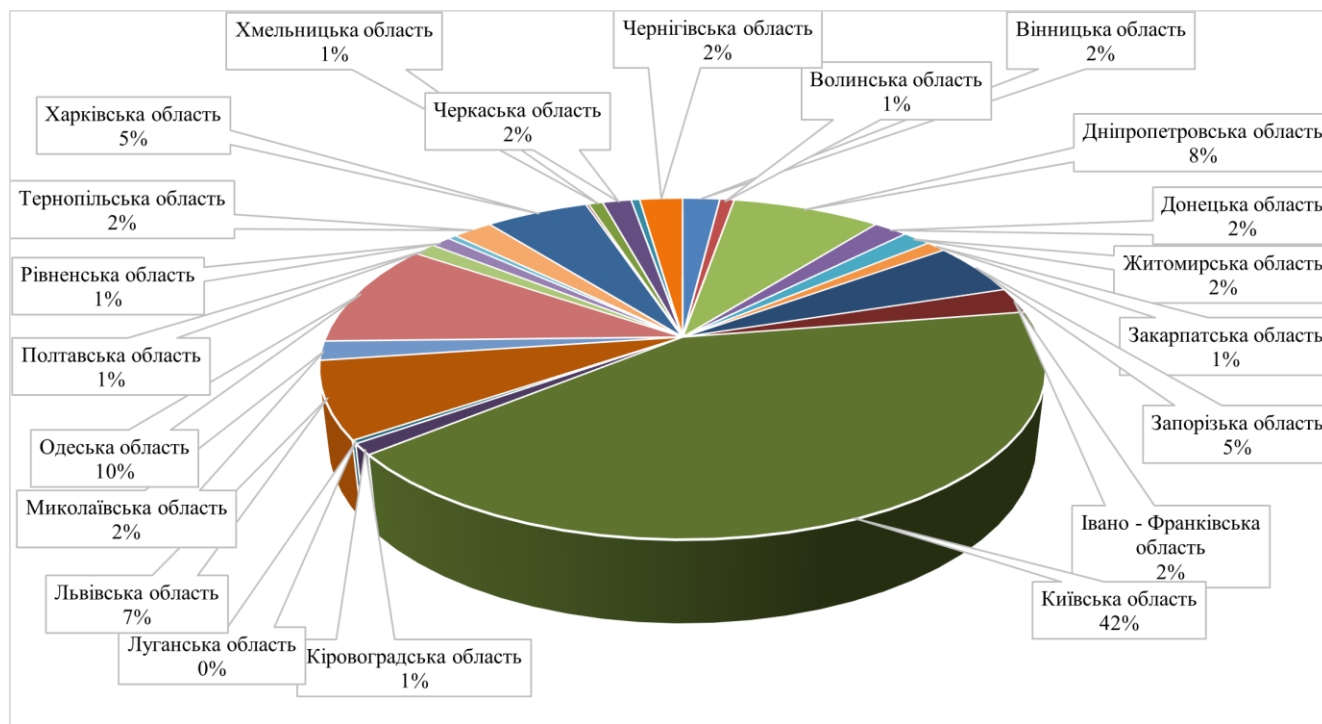

Рис. 2.4. Питова вага кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної дошкільної освіти України у розрізі областей 2021-2022 н.р.

**Побудовано автором за даними [21]*

Такий стабільно високий, протягом аналізованого періоду, показник (Табл. 2.7) зумовлений високим рівнем економічного розвитку області та, гіпотетично, високим рівнем державної підтримки, що потребує доведення у процесі дослідження.

Таблиця 2.7

Питова вага кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної дошкільної освіти України у розрізі областей 2014-2022 н.р.

Область	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Вінницька	1,98	4,02	2,93	3,09	3,54	3,67	3,11	3,53
Волинська	0,76	0,84	0,73	1,20	1,03	1,12	0,65	0,81

Продовження табл. 2.7

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Дніпропетровська	7,90	7,71	7,03	7,55	6,05	7,51	6,22	5,56
Донецька	1,82	2,35	1,76	2,40	1,62	2,08	1,68	1,22
Житомирська	1,52	1,51	1,32	1,37	1,33	1,12	1,04	1,09
Закарпатська	1,06	0,67	0,59	0,51	0,44	0,48	0,39	0,68
Запорізька	5,02	5,19	3,66	3,95	3,39	3,83	2,72	2,31
Івано - Франківська	2,43	2,35	2,20	2,06	1,77	1,60	1,81	1,76
Київська	41,64	32,50	42,61	34,82	43,22	33,71	40,67	41,38
Кіровоградська	1,06	0,84	0,59	0,69	1,18	1,28	1,17	1,09
Луганська	0,30	0,34	0,29	0,34	0,15	0,16	0,13	0,14
Львівська	7,29	9,05	8,20	9,43	9,73	11,98	11,14	12,35
Миколаївська	1,82	3,02	2,93	3,09	2,51	3,04	2,59	2,31
Одеська	9,88	9,88	8,20	10,29	8,55	10,38	10,10	9,63
Полтавська	1,22	1,84	1,46	2,06	1,77	2,08	1,55	1,36
Рівненська	1,06	0,67	1,02	0,86	0,74	0,96	1,17	1,63
Сумська	0,46	0,50	0,59	0,51	0,44	1,12	1,04	0,81
Тернопільська	2,13	3,35	2,49	2,40	1,77	1,60	1,68	2,58
Харківська	5,47	6,37	4,98	6,00	5,16	5,75	4,79	4,34
Херсонська	0,15	0,67	1,17	1,54	0,88	1,28	1,04	0,81
Хмельницька	0,76	1,51	0,88	1,03	0,74	0,96	0,78	0,81
Черкаська	1,52	1,68	1,46	1,89	1,77	1,92	2,07	1,63
Чернівецька	0,46	0,34	0,15	0,17	0,15	0,16	0,13	0,14
Чернігівська	2,28	2,85	2,78	2,74	2,06	2,24	2,33	2,04

**Розраховано автором за даними [21]*

Зниження питомої ваги кількості суб'єктів господарювання у галузі освіти протягом аналізованого періоду спостерігалось у таких областях як Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Одеська, Миколаївська та Харківська, що в середньому становило 0,5%, поряд із цим значне відносне зростання відбулось у Львівській області та становило 1,2% (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Динаміка зміни питомої ваги кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної дошкільної освіти України у розрізі областей 2014-2022 н.р.

Область	2015- 2016	2016- 2017	2017- 2018	2018- 2019	2019- 2020	2020- 2021	2021- 2022
1	2	3	4	5	6	7	8
Вінницька	2,04	-1,09	0,16	0,45	0,13	-0,57	0,42
Волинська	0,08	-0,11	0,47	-0,17	0,09	-0,47	0,17

Продовження табл. 2.8.

1	2	3	4	5	6	7	8
Дніпропетровська	-0,20	-0,68	0,52	-1,50	1,46	-1,29	-0,65
Донецька	0,52	-0,59	0,64	-0,78	0,45	-0,39	-0,46
Житомирська	-0,01	-0,19	0,05	-0,04	-0,21	-0,08	0,05
Закарпатська	-0,39	-0,08	-0,07	-0,07	0,04	-0,09	0,29
Запорізька	0,18	-1,53	0,28	-0,55	0,44	-1,11	-0,41
Івано - Франківська	-0,09	-0,15	-0,14	-0,29	-0,17	0,22	-0,05
Київська	-9,15	10,11	-7,79	8,40	-9,51	6,97	0,71
Кіровоградська	-0,23	-0,25	0,10	0,49	0,10	-0,11	-0,08
Луганська	0,03	-0,04	0,05	-0,20	0,01	-0,03	0,01
Львівська	1,75	-0,85	1,23	0,30	2,25	-0,84	1,21
Миколаївська	1,19	-0,09	0,16	-0,58	0,53	-0,44	-0,28
Одеська	0,00	-1,68	2,09	-1,74	1,83	-0,28	-0,47
Полтавська	0,63	-0,38	0,59	-0,29	0,31	-0,52	-0,20
Рівненська	-0,39	0,35	-0,17	-0,12	0,22	0,21	0,46
Сумська	0,05	0,08	-0,07	-0,07	0,68	-0,08	-0,22
Тернопільська	1,22	-0,86	-0,09	-0,63	-0,17	0,09	0,89
Харківська	0,89	-1,39	1,03	-0,84	0,59	-0,96	-0,45
Херсонська	0,52	0,50	0,37	-0,66	0,39	-0,24	-0,22
Хмельницька	0,75	-0,63	0,15	-0,29	0,22	-0,18	0,04
Черкаська	0,16	-0,21	0,42	-0,12	0,15	0,16	-0,44
Чернівецька	-0,12	-0,19	0,03	-0,02	0,01	-0,03	0,01
Чернігівська	0,57	-0,07	-0,04	-0,68	0,17	0,10	-0,30

*Розраховано автором за даними [21]

Характеризуючи динаміку концентрації закладів приватної дошкільної освіти у розрізі регіонів України варто зауважити, що у північному регіоні дошкільна освіта кількісно переважає, в основному за рахунок Київської області, проте в останній період цей показник знижується (Рис. 2.5).

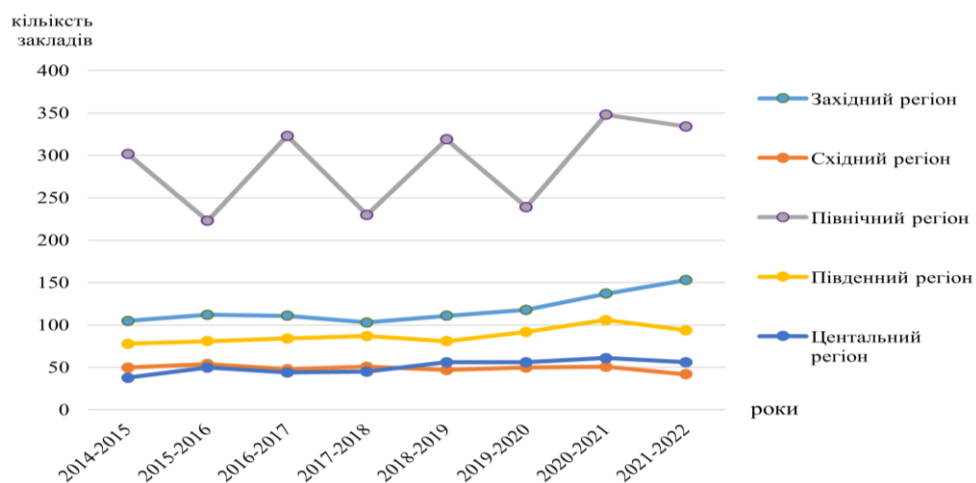

Рис. 2.5. Динаміка концентрації закладів приватної дошкільної освіти у розрізі регіонів України у 2014-2022 н.р.

*Побудовано автором за даними [21]

Детальний аналіз змін у кількості закладів початкової освіти у розрізі областей за період 2015-2022 н.р. представлено у таблиці 2.9. Загалом найбільше зниження відбулися у 2022 році в таких областях як Дніпропетровська, Одеська, Харківська, Черкаська. Поряд із цим значне зростання закладів початкової освіти відбулось у Волинській, Закарпатській, Рівненській, Львівській і Тернопільській областях, де показник зростання зріс в середньому у 3 рази (Табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Динаміка кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної початкової освіти України у розрізі областей 2015-2022 н.р.

Показники зміни кількості закладів дошкільної освіти	2015-2016		2016-2017		2017-2018		2018-2019		2019-2020		2020-2021		2021-2022	
	Абсолютне відхилення	Темп росту	Абсолютне відхилення	Темп росту	Абсолютне відхилення	Темп росту	Абсолютне відхилення	Темп росту	Абсолютне відхилення	Темп росту	Абсолютне відхилення	Темп росту	Абсолютне відхилення	Темп росту
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Вінницька область	0	-	0	-	0	-	-1	75,00	0	-	0	-	1	133,33
Волинська область	0	-	0	-	0	-	0	-	1	0,00	0	-	1	200,00
Дніпропетровська область	2	166,67	-2	60,00	1	133,33	3	175,00	-2	71,43	1	120,00	-1	83,33
Донецька область	0	-	0	-	0	-	0	100,00	0	-	-1	66,67	0	-
Житомирська область	0	-	0	-	0	-	0	-	1	0,00	1	200,00	0	-
Закарпатська область	0	-	0	-	-1	0,00	1	-	0	-	0	-	4	500,00
Запорізька область	-1	66,67	2	200,00	-1	75,00	-3	-	1	0,00	0	-	0	-
Івано - Франківська область	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-
Київська область	3	117,65	-5	75,00	1	106,67	8	150,00	2	108,33	11	142,31	-2	94,59
Кіровоградська область	0	-	0	-	0	-	0	-	1	200,00	-1	50,00	0	-
Луганська область	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	1	0,00	-1	0,00
Львівська область	2	166,67	0	-	-1	80,00	0	-	0	-	6	250,00	7	170,00
Миколаївська область	-5	16,67	0	-	0	-	0	-	0	-	-1	0,00	0	-
Одеська область	-6	57,14	-1	87,50	1	114,29	1	112,50	2	122,22	1	109,09	-3	75,00
Полтавська область	0	-	0	-	2	0,00	0	-	-1	50,00	2	300,00	0	-
Рівненська область	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	2	200,00
Сумська область	1	0,00	0	-	-1	0,00	0	-	0	-	1	0,00	0	-

Продовження табл. 2.9.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	10	11	12	13	14
Тернопільська область	0	-	1	125,00	-2	60,00	2	166,67	1	120,00	-3	50,00	3	200,00
Харківська область	-2	60,00	-1	66,67	0	-	1	150,00	2	166,67	0	-	-3	40,00
Херсонська область	0	-	-1	0,00	0	-	1	0,00	0	-	0	-	0	-
Хмельницька область	0	-	1	133,33	-2	50,00	1	150,00	0	-	-2	33,33	0	-
Черкаська область	-1	0,00	1	0,00	1	200,00	-1	50,00	0	-	1	200,00	-1	50,00
Чернівецька область	1	0,00	0	-	-1	0,00	0	-	0	-	0	-	0	-
Чернігівська область	0	-	-1	0,00	0	-	1	0,00	0	100,00	0	-	0	-

**Розраховано автором за даними [21]*

Загальний приріст кількості закладів початкової освіти становив 7,29%, а максимальне кількісне зростання закладів відмічається у Львівській області (Рис.2.6).

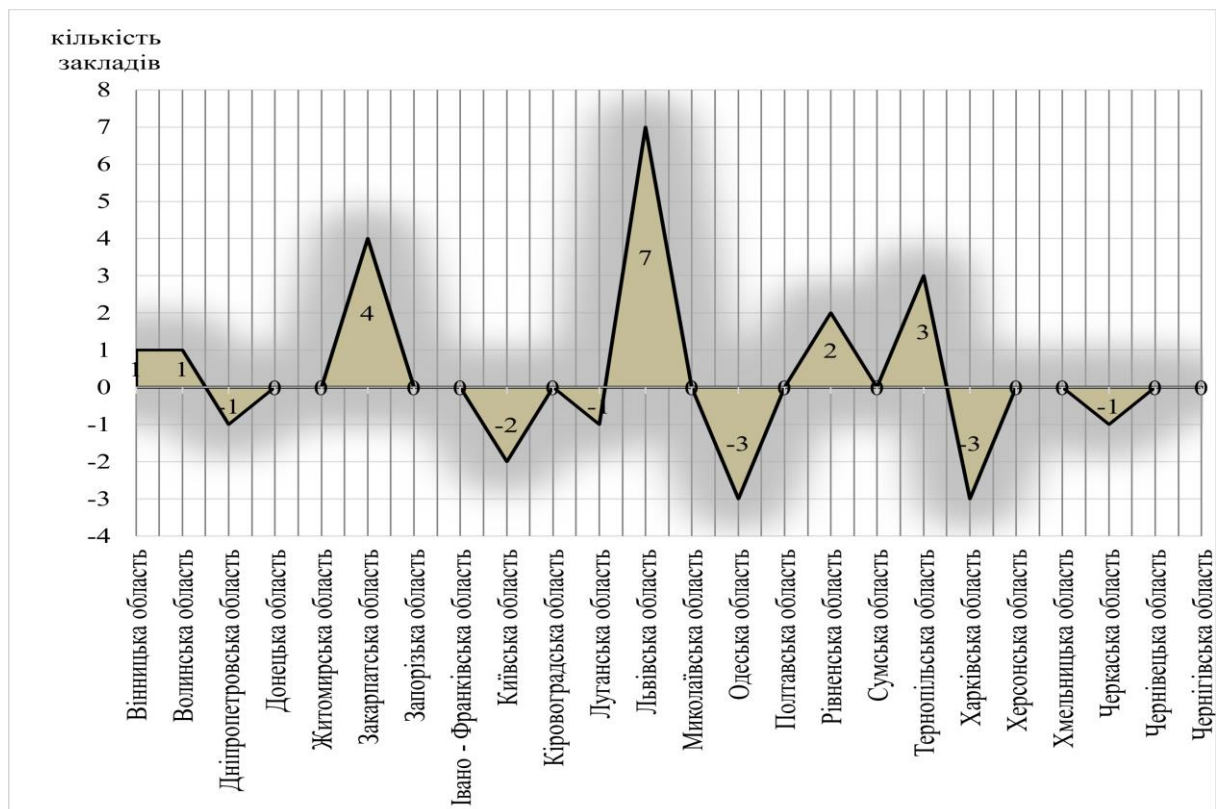

Рис. 2.6. Зміна кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної початкової освіти України у розрізі областей 2021-2022 н.р.

**Побудовано автором за даними [21]*

Найбільші питому вагу кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної початкової освіти стабільно спостерігаємо у Київській області, а найменшу у Запорізькій, Херсонській, Хмельницькій, Черкаській, Чернівецькій та Чернігівській областях частка у яких становить менше 1% (Табл. 2.10. Рис. 2.7).

Таблиця 2.10

Питома вага кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної початкової освіти України у розрізі областей 2014-2022 н.р.

Область	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Вінницька	5,56	6,06	6,67	7,02	4,23	3,80	3,13	3,88
Волинська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,27	1,04	1,94
Дніпропетровська	4,17	7,58	5,00	7,02	9,86	6,33	6,25	4,85
Донецька	4,17	4,55	5,00	5,26	4,23	3,80	2,08	1,94
Житомирська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,27	2,08	1,94
Закарпатська	1,39	1,52	1,67	0,00	1,41	1,27	1,04	4,85
Запорізька	4,17	3,03	6,67	5,26	0,00	1,27	1,04	0,97
Івано - Франківська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Київська	23,61	30,30	25,00	28,07	33,80	32,91	38,54	33,98
Кіровоградська	1,39	1,52	1,67	1,75	1,41	2,53	1,04	0,97
Луганська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,04	0,00
Львівська	4,17	7,58	8,33	7,02	5,63	5,06	10,42	16,50
Миколаївська	8,33	1,52	1,67	1,75	1,41	1,27	0,00	0,00
Одеська	19,44	12,12	11,67	14,04	12,68	13,92	12,50	8,74
Полтавська	0,00	0,00	0,00	3,51	2,82	1,27	3,13	2,91
Рівненська	2,78	3,03	3,33	3,51	2,82	2,53	2,08	3,88
Сумська	0,00	1,52	1,67	0,00	0,00	0,00	1,04	0,97
Тернопільська	5,56	6,06	8,33	5,26	7,04	7,59	3,13	5,83
Харківська	6,94	4,55	3,33	3,51	4,23	6,33	5,21	1,94
Херсонська	1,39	1,52	0,00	0,00	1,41	1,27	1,04	0,97
Хмельницька	4,17	4,55	6,67	3,51	4,23	3,80	1,04	0,97
Черкаська	1,39	0,00	1,67	3,51	1,41	1,27	2,08	0,97
Чернівецька	0,00	1,52	1,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Чернігівська	1,39	1,52	0,00	0,00	1,41	1,27	1,04	0,97

**Розраховано автором за даними [21]*

Продовження табл. 2.11

1	2	3	4	5	6	7	8
Івано - Франківська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Київська	6,69	-5,30	3,07	5,73	-0,89	5,63	-4,56
Кіровоградська	0,13	0,15	0,09	-0,35	1,12	-1,49	-0,07
Луганська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,04	-1,04
Львівська	3,41	0,76	-1,32	-1,38	-0,57	5,35	6,09
Миколаївська	-6,82	0,15	0,09	-0,35	-0,14	-1,27	0,00
Одеська	-7,32	-0,45	2,37	-1,36	1,25	-1,42	-3,76
Полтавська	0,00	0,00	3,51	-0,69	-1,55	1,86	-0,21
Рівненська	0,25	0,30	0,18	-0,69	-0,29	-0,45	1,80
Сумська	1,52	0,15	-1,67	0,00	0,00	1,04	-0,07
Тернопільська	0,51	2,27	-3,07	1,78	0,55	-4,47	2,70
Харківська	-2,40	-1,21	0,18	0,72	2,10	-1,12	-3,27
Херсонська	0,13	-1,52	0,00	1,41	-0,14	-0,22	-0,07
Хмельницька	0,38	2,12	-3,16	0,72	-0,43	-2,76	-0,07
Черкаська	-1,39	1,67	1,84	-2,10	-0,14	0,82	-1,11
Чернівецька	1,52	0,15	-1,67	0,00	0,00	0,00	0,00
Чернігівська	0,13	-1,52	0,00	1,41	-0,14	-0,22	-0,07

**Розраховано автором за даними [21]*

Динаміка концентрації закладів приватної початкової освіти у розрізі регіонів України характеризується переважанням закладів у північному регіоні, в основному за рахунок Київської області, проте в останній період цей показник знижується (Рис. 2.8).

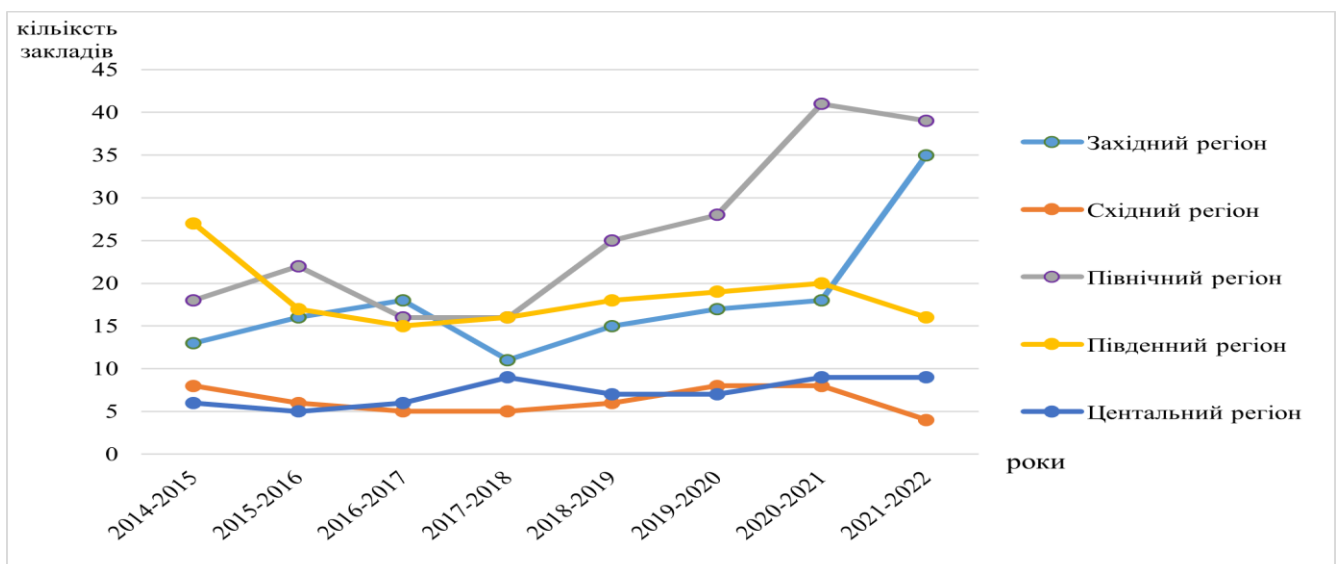

Рис. 2.8. Динаміка концентрації закладів приватної початкової освіти у розрізі регіонів України у 2014-2022 н.р.

**Побудовано автором за даними [21]*

Дослідження стану приватної загальної середньої освіти України у 2015-2022 н.р., свідчить про нерівномірність розвитку у розрізі областей, зокрема значний приріст відбувся у Волинській, Закарпатській, Івано-Франківській, Львівській, Тернопільській та Хмельницькій областях в середньому у 5 разів (Табл. 2.12).

Таблиця 2.12

Динаміка кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної загальної середньої освіти України у розрізі областей 2015-2022 н.р.

Показники зміни кількості закладів дошкільної освіти	2015-2016		2016-2017		2017-2018		2018-2019		2019-2020		2020-2021		2021-2022	
	Абсолютне відхилення	Темп росту	Абсолютне відхилення	Темп росту	Абсолютне відхилення	Темп росту	Абсолютне відхилення	Темп росту	Абсолютне відхилення	Темп росту	Абсолютне відхилення	Темп росту	Абсолютне відхилення	Темп росту
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Вінницька область	0	-	1	200,00	1	150,00	0	-	-1	66,67	2	200,00	3	175,00
Волинська область	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	1	-	3	400,00
Дніпропетровська область	0	-	1	14,29	0	-	0	-	1	112,50	3	33,33	-2	83,33
Донецька область	-1	85,71	-3	50,00	0	-	0	-	0	-	1	33,33	-1	75,00
Житомирська область	1	150,00	-1	66,67	1	150,00	0	-	1	133,33	-2	50,00	1	150,00
Закарпатська область	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	1	-	4	500,00
Запорізька область	1	150,00	1	33,33	0	-	-1	75,00	0	-	0	-	-1	66,67
Івано - Франківська область	0	-	0	-	0	-	0	-	1	-	0	-	5	600,00
Київська область	4	107,41	2	03,45	7	111,67	5	107,46	3	104,17	14	18,67	-5	94,38
Кіровоградська область	0	-	0	-	0	-	1	133,33	-1	75,00	0	-	-2	33,33
Луганська область	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-
Львівська область	1	150,00	-1	66,67	1	150,00	3	200,00	1	116,67	2	28,57	19	311,11
Миколаївська область	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	2	-
Одеська область	2	118,18	-2	84,62	-1	90,91	-2	80,00	3	137,50	0	-	-1	90,91
Полтавська область	0	-	0	-	0	-	0	-	1	200,00	0	-	1	150,00
Рівненська область	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	7	-
Сумська область	0	-	0	-	0	-	1	-	0	-	-1	0,00	0	-
Тернопільська область	1	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	6	700,00
Харківська область	1	120,00	1	16,67	-2	71,43	-3	40,00	0	-	2	200,00	-1	75,00

Продовження табл. 2.12.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	10	11	12	13	14
Херсонська область	1	200,00	-1	50,00	-1	0,00	0	-	1	-	0	-	0	100,00
Хмельницька область	0	-	0	-	-1	50,00	0	-	1	200,00	-1	50,00	5	600,00
Черкаська область	0	-	0	-	0	-	2	-	0	-	-2	0,00	2	-
Чернівецька область	1	-	-1	-	0	-	0	-	0	-	0	-	10	-
Чернігівська область	2	300,00	2	66,67	-4	20,00	2	300,00	1	133,33	0	-	-1	75,00

**Розраховано автором за даними [21]*

Загальний приріст кількості шкіл становив 35,29%, а максимальне кількісне зростання у 2022 р. відбулося у Львівській області (Рис. 2.9).

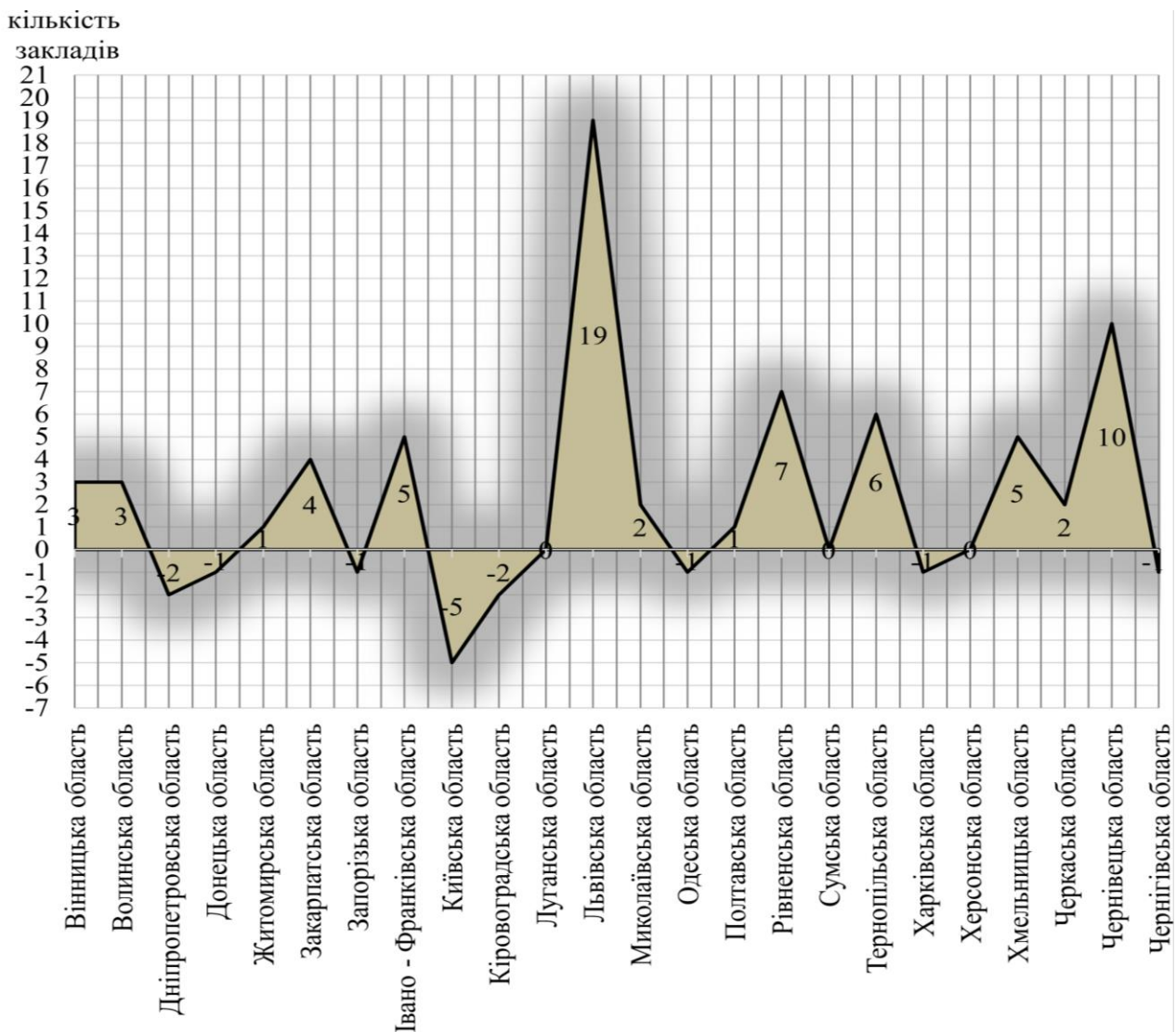

Рис. 2.9. Зміна кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної загальної середньої освіти України у розрізі областей 2021-2022 н.р.

**Побудовано автором за даними [21]*

Максимальна питома вага приватних шкіл у Київській області і становить 40, 58%, а на другому місці Львівська із показником 13,53, що постійно зростає (Табл. 2.13. Рис. 2.10).

Таблиця 2.13

Питома вага кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної загальної середньої освіти України у розрізі областей 2014-2022 н.р.

Область	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Вінницька	1,01	0,88	1,79	2,65	2,48	1,50	2,61	3,38
Волинська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,65	1,93
Дніпропетровська	7,07	6,19	7,14	7,08	6,61	6,77	7,84	4,83
Донецька	7,07	5,31	2,68	2,65	2,48	2,26	2,61	1,45
Житомирська	2,02	2,65	1,79	2,65	2,48	3,01	1,31	1,45
Закарпатська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,65	2,42
Запорізька	2,02	2,65	3,57	3,54	2,48	2,26	1,96	0,97
Івано - Франківська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,75	0,65	2,90
Київська	54,55	51,33	53,57	59,29	59,50	56,39	58,17	40,58
Кіровоградська	3,03	2,65	2,68	2,65	3,31	2,26	1,96	0,48
Луганська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Львівська	2,02	2,65	1,79	2,65	4,96	5,26	5,88	13,53
Миколаївська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,97
Одеська	11,11	11,50	9,82	8,85	6,61	8,27	7,19	4,83
Полтавська	1,01	0,88	0,89	0,88	0,83	1,50	1,31	1,45
Рівненська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,38
Сумська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,83	0,75	0,00	0,00
Тернопільська	0,00	0,88	0,89	0,88	0,83	0,75	0,65	3,38
Харківська	5,05	5,31	6,25	4,42	1,65	1,50	2,61	1,45
Херсонська	1,01	1,77	0,89	0,00	0,00	0,75	0,65	0,48
Хмельницька	2,02	1,77	1,79	0,88	0,83	1,50	0,65	2,90
Черкаська	0,00	0,00	0,00	0,00	1,65	1,50	0,00	0,97
Чернівецька	0,00	0,88	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,83
Чернігівська	1,01	2,65	4,46	0,88	2,48	3,01	2,61	1,45

**Розраховано автором за даними [21]*

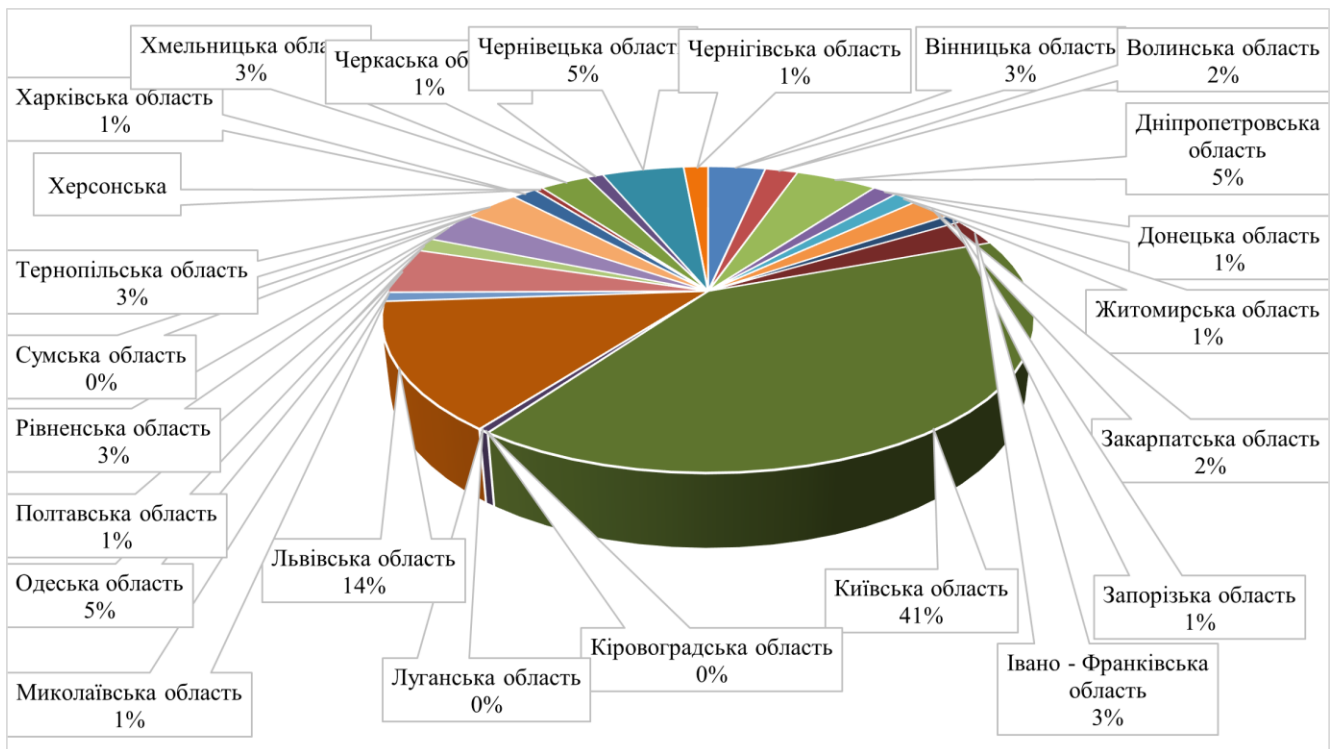

Рис. 2.10. Питома вага кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної загальної середньої приватної загальної середньої приватної загальної середньої освіти України у розрізі областей 2021-2022 н.р.

**Побудовано автором за даними [21]*

Максимальне зниження питомої ваги шкіл у розрізі областей спостерігалось у Київській області, а максимальний приріст у Львівській (Табл. 2.14).

Таблиця 2.14

Динаміка зміни питомої ваги кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної загальної середньої освіти України у розрізі областей 2014-2022 н.р.

Область	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
1	2	3	4	5	6	7	8
Вінницька	-0,13	0,90	0,87	-0,18	-0,98	1,11	0,77
Волинська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,65	1,28
Дніпропетровська	-0,88	0,95	-0,06	-0,47	0,16	1,08	-3,01
Донецька	-1,76	-2,63	-0,02	-0,18	-0,22	0,36	-1,17
Житомирська	0,63	-0,87	0,87	-0,18	0,53	-1,70	0,14
Закарпатська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,65	1,76
Запорізька	0,63	0,92	-0,03	-1,06	-0,22	-0,29	-0,99
Івано - Франківська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,75	-0,10	2,24
Київська	-3,22	2,24	5,72	0,21	-3,11	1,78	-17,59

Продовження табл. 2.14

1	2	3	4	5	6	7	8
Кіровоградська	-0,38	0,02	-0,02	0,65	-1,05	-0,29	-1,48
Луганська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Львівська	0,63	-0,87	0,87	2,30	0,30	0,62	7,64
Миколаївська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,97
Одеська	0,39	-1,68	-0,97	-2,24	1,66	-1,08	-2,36
Полтавська	-0,13	0,01	-0,01	-0,06	0,68	-0,20	0,14
Рівненська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,38
Сумська	0,00	0,00	0,00	0,83	-0,07	-0,75	0,00
Тернопільська	0,88	0,01	-0,01	-0,06	-0,07	-0,10	2,73
Харківська	0,26	0,94	-1,83	-2,77	-0,15	1,11	-1,17
Херсонська	0,76	-0,88	-0,89	0,00	0,75	-0,10	-0,17
Хмельницька	-0,25	0,02	-0,90	-0,06	0,68	-0,85	2,24
Черкаська	0,00	0,00	0,00	1,65	-0,15	-1,50	0,97
Чернівецька	0,88	-0,88	0,00	0,00	0,00	0,00	4,83
Чернігівська	1,64	1,81	-3,58	1,59	0,53	-0,39	-1,17

**Розраховано автором за даними [21]*

Максимальна концентрація приватних шкіл знаходиться у північному регіоні, проте спостерігається динаміка до зниження, в основному за рахунок Київської області. Стрімким зростанням характеризується західний регіон (Рис. 2.11).

Кількість закладів

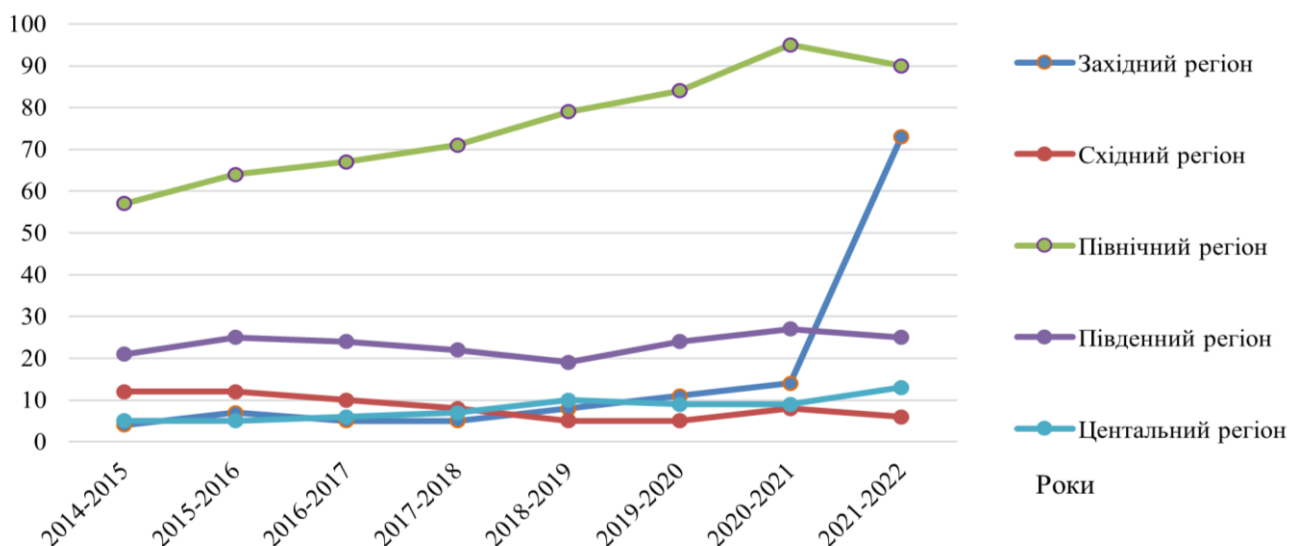

Рис. 2.11. Динаміка концентрації закладів приватної загальної середньої освіти у розрізі регіонів України у 2014-2022 н.р.

**Побудовано автором за даними [21]*

На рівні професійно-технічної приватної освіти спостерігається зниження темпу росту кількості суб'єктів господарювання, що становить по Україні 84,01%. При цьому максимальне скорочення кількості закладів відбулося у Донецькій, Запорізькій, Луганській, Сумській та Херсонській областях (Табл. 2.15).

Таблиця 2.15

Динаміка кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної професійно-технічної освіти України у розрізі областей 2015-2022 н.р.

Показники зміни кількості закладів дошкільної освіти	2015-2016		2016-2017		2017-2018		2018-2019		2019-2020		2020-2021		2021-2022	
	Абсолютне відхилення	Темп росту	Абсолютне відхилення	Темп росту	Абсолютне відхилення	Темп росту	Абсолютне відхилення	Темп росту	Абсолютне відхилення	Темп росту	Абсолютне відхилення	Темп росту	Абсолютне відхилення	Темп росту
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Вінницька область	-8	66,67	0	-	0	-	4	125,00	-1	95,00	-1	94,74	0	-
Волинська область	-1	83,33	-1	80,00	0	-	0	-	1	125,00	-1	80,00	0	-
Дніпропетровська область	-3	95,24	-8	86,67	-2	96,15	-3	94,00	2	104,26	-4	91,84	-15	66,67
Донецька область	-1	96,00	-7	70,83	0	-	-3	82,35	0	-	1	07,14	-10	33,33
Житомирська область	-1	95,45	1	04,76	-2	90,91	1	105,00	0	-	2	09,52	-1	95,65
Закарпатська область	3	142,86	-2	80,00	2	125,00	3	130,00	1	107,69	2	14,29	-1	93,75
Запорізька область	-3	86,96	1	05,00	-7	66,67	1	107,14	0	-	-4	73,33	-5	54,55
Івано - Франківська область	-5	72,22	8	61,54	10	147,62	-1	96,77	9	130,00	-2	94,87	0	-
Київська область	-12	94,23	-33	83,16	5	103,07	-12	92,86	4	102,56	-15	90,63	-17	88,28
Кіровоградська область	-1	90,91	0	-	0	-	-1	90,00	2	122,22	0	-	-2	81,82
Луганська область	-1	66,67	1	50,00	0	-	0	-	0	-	0	-	-1	66,67
Львівська область	0	100,00	-9	76,32	1	103,45	3	110,00	0	-	1	03,03	0	-
Миколаївська область	-4	76,47	-5	61,54	4	150,00	2	116,67	0	-	0	-	-2	85,71
Одеська область	0	-	-25	68,75	4	107,27	-8	86,44	2	103,92	5	09,43	-6	89,66
Полтавська область	-3	83,33	0	-	-2	86,67	3	123,08	1	106,25	2	11,76	-6	68,42
Рівненська область	-1	85,71	-2	66,67	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-
Сумська область	-1	85,71	0	-	1	116,67	1	114,29	0	-	1	12,50	-5	44,44
Тернопільська область	-1	85,71	-3	50,00	0	-	1	133,33	0	-	2	50,00	0	-

Продовження табл. 2.15

1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	10	11	12	13	14
Харківська область	-11	83,08	-15	72,22	-4	89,74	4	111,43	2	105,13	-5	87,80	-8	77,78
Херсонська область	-1	93,33	1	07,14	-5	66,67	-1	90,00	0	-	1	11,11	-4	60,00
Хмельницька область	-3	85,00	-2	88,24	0	-	1	106,67	0	-	-2	87,50	-2	85,71
Черкаська область	1	106,67	-2	87,50	4	128,57	-4	77,78	-1	92,86	-3	76,92	-2	80,00
Чернівецька область	-7	70,83	-2	88,24	-3	80,00	-2	83,33	2	120,00	-1	91,67	0	-
Чернігівська область	2	128,57	2	22,22	-1	90,91	0	-	2	120,00	-2	83,33	-3	70,00

**Розраховано автором за даними [21]*

Відсоток зниження кількості закладів становив -16%, а максимальні кількісні показники скорочення у 2022 р. спостерігалися у Київській та Дніпропетровській областях (Рис. 2.9).

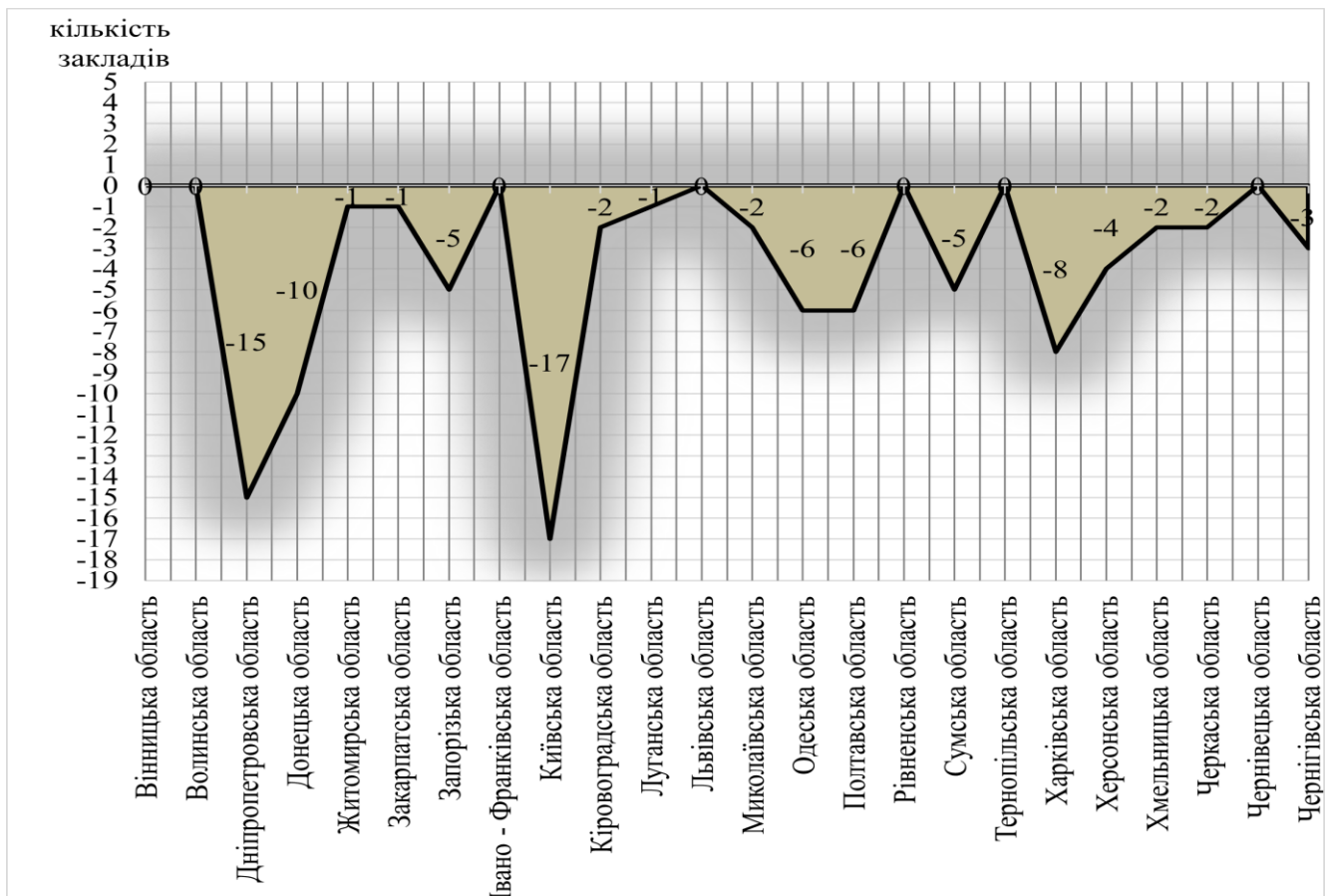

Рис. 2.12. Зміна кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної професійно-технічної освіти України у розрізі областей 2021-2022 н.р.

**Побудовано автором за даними [21]*

Максимальна питома вага кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної професійно-технічної освіти припадає на Київську область і становить 27,06%, а на другому місці Одеська із показником 10,99%, що постійно зростає (Табл. 2.16. Рис. 2.13).

Таблиця 2.16

Питома вага кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної професійно-технічної освіти України у розрізі областей 2014-2022 н.р.

Область	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Вінницька	3,29	2,40	2,83	2,80	3,57	3,24	3,20	3,81
Волинська	0,82	0,75	0,71	0,70	0,71	0,85	0,71	0,85
Дніпропетровська	8,63	8,98	9,19	8,76	8,39	8,36	7,99	6,34
Донецька	3,42	3,59	3,00	2,98	2,50	2,39	2,66	1,06
Житомирська	3,01	3,14	3,89	3,50	3,75	3,58	4,09	4,65
Закарпатська	0,96	1,50	1,41	1,75	2,32	2,39	2,84	3,17
Запорізька	3,15	2,99	3,71	2,45	2,68	2,56	1,95	1,27
Івано - Франківська	2,47	1,95	3,71	5,43	5,36	6,66	6,57	7,82
Київська	28,49	29,34	28,80	29,42	27,86	27,30	25,75	27,06
Кіровоградська	1,51	1,50	1,77	1,75	1,61	1,88	1,95	1,90
Луганська	0,41	0,30	0,53	0,53	0,54	0,51	0,53	0,42
Львівська	5,21	5,69	5,12	5,25	5,89	5,63	6,04	7,19
Миколаївська	2,33	1,95	1,41	2,10	2,50	2,39	2,49	2,54
Одеська	10,96	11,98	9,72	10,33	9,11	9,04	10,30	10,99
Полтавська	2,47	2,25	2,65	2,28	2,86	2,90	3,37	2,75
Рівненська	0,96	0,90	0,71	0,70	0,71	0,68	0,71	0,85
Сумська	0,96	0,90	1,06	1,23	1,43	1,37	1,60	0,85
Тернопільська	0,96	0,90	0,53	0,53	0,71	0,68	1,07	1,27
Харківська	8,90	8,08	6,89	6,13	6,96	7,00	6,39	5,92
Херсонська	2,05	2,10	2,65	1,75	1,61	1,54	1,78	1,27
Хмельницька	2,74	2,54	2,65	2,63	2,86	2,73	2,49	2,54
Черкаська	2,05	2,40	2,47	3,15	2,50	2,22	1,78	1,69
Чернівецька	3,29	2,54	2,65	2,10	1,79	2,05	1,95	2,33
Чернігівська	0,96	1,35	1,94	1,75	1,79	2,05	1,78	1,48

**Розраховано автором за даними [21]*

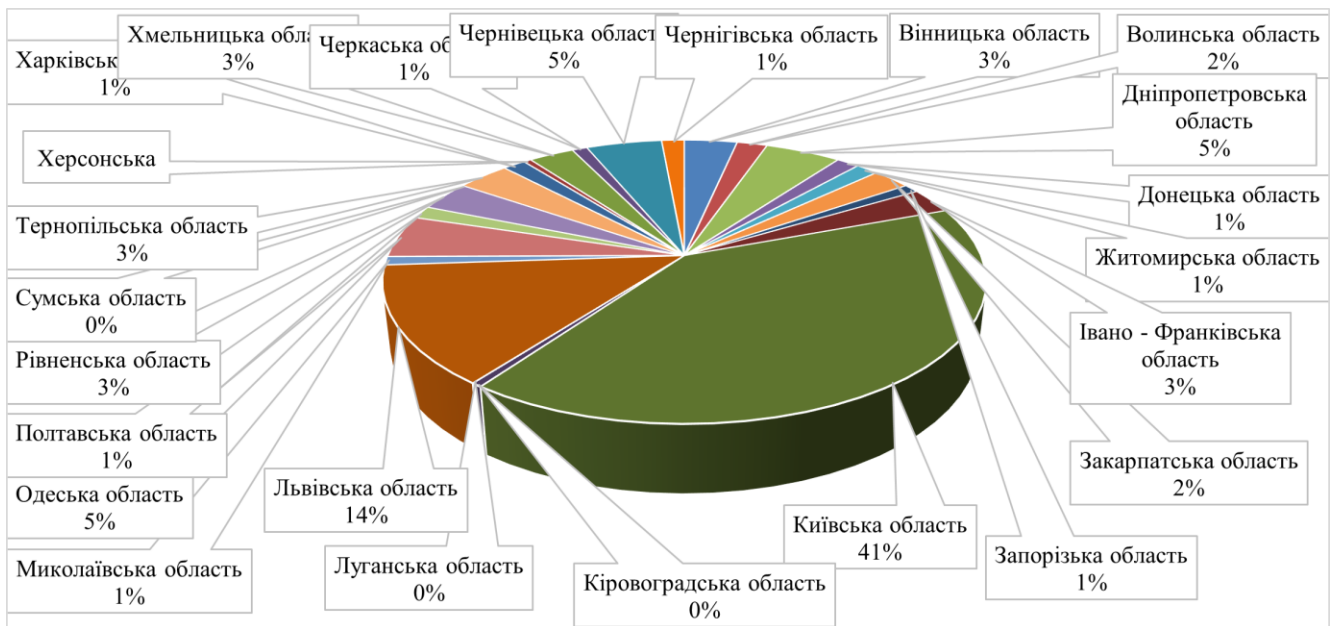

Рис. 2.13. Питома вага кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної професійно-технічної освіти України у розрізі областей 2021-2022 н.р.

**Побудовано автором за даними [21]*

Найбільше зниження частки закладів відбулося у Донецькій області, а максимальний приріст у Київській, Івано-франківській та Львівській областях (Табл. 2.17).

Таблиця 2.17

Динаміка зміни питомої ваги кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної професійно-технічної освіти України у розрізі областей 2014-2022 н.р.

Область	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
1	2	3	4	5	6	7	8
Вінницька	-0,89	0,43	-0,02	0,77	-0,33	-0,05	0,61
Волинська	-0,07	-0,04	-0,01	0,01	0,14	-0,14	0,14
Дніпропетровська	0,35	0,21	-0,43	-0,36	-0,03	-0,37	-1,65
Донецька	0,17	-0,59	-0,03	-0,48	-0,11	0,28	-1,61
Житомирська	0,13	0,74	-0,38	0,25	-0,17	0,50	0,57
Закарпатська	0,54	-0,08	0,34	0,57	0,07	0,45	0,33
Запорізька	-0,16	0,72	-1,26	0,23	-0,12	-0,61	-0,69
Івано - Франківська	-0,52	1,76	1,72	-0,07	1,30	-0,08	1,25
Київська	0,85	-0,54	0,62	-1,56	-0,55	-1,55	1,31
Кіровоградська	-0,01	0,27	-0,02	-0,14	0,27	0,08	-0,05
Луганська	-0,11	0,23	0,00	0,01	-0,02	0,02	-0,11

Продовження табл. 2.17

1	2	3	4	5	6	7	8
Львівська	0,48	-0,56	0,13	0,64	-0,26	0,41	1,15
Миколаївська	-0,38	-0,53	0,69	0,40	-0,11	0,10	0,05
Одеська	1,02	-2,26	0,62	-1,23	-0,06	1,26	0,69
Полтавська	-0,22	0,40	-0,37	0,58	0,04	0,47	-0,63
Рівненська	-0,06	-0,19	-0,01	0,01	-0,03	0,03	0,14
Сумська	-0,06	0,16	0,17	0,20	-0,06	0,23	-0,75
Тернопільська	-0,06	-0,37	0,00	0,19	-0,03	0,38	0,20
Харківська	-0,82	-1,19	-0,76	0,83	0,03	-0,60	-0,47
Херсонська	0,04	0,55	-0,90	-0,14	-0,07	0,24	-0,51
Хмельницька	-0,19	0,11	-0,02	0,23	-0,13	-0,24	0,05
Черкаська	0,34	0,08	0,68	-0,65	-0,28	-0,44	-0,08
Чернівецька	-0,74	0,11	-0,55	-0,32	0,26	-0,09	0,37
Чернігівська	0,39	0,60	-0,19	0,03	0,26	-0,27	-0,30

**Розраховано автором за даними [21]*

Максимальна концентрація приватних професійно-технічних закладів знаходиться у північному регіоні, проте у всіх регіонах спостерігається динаміка до зниження. (Рис. 2.14).

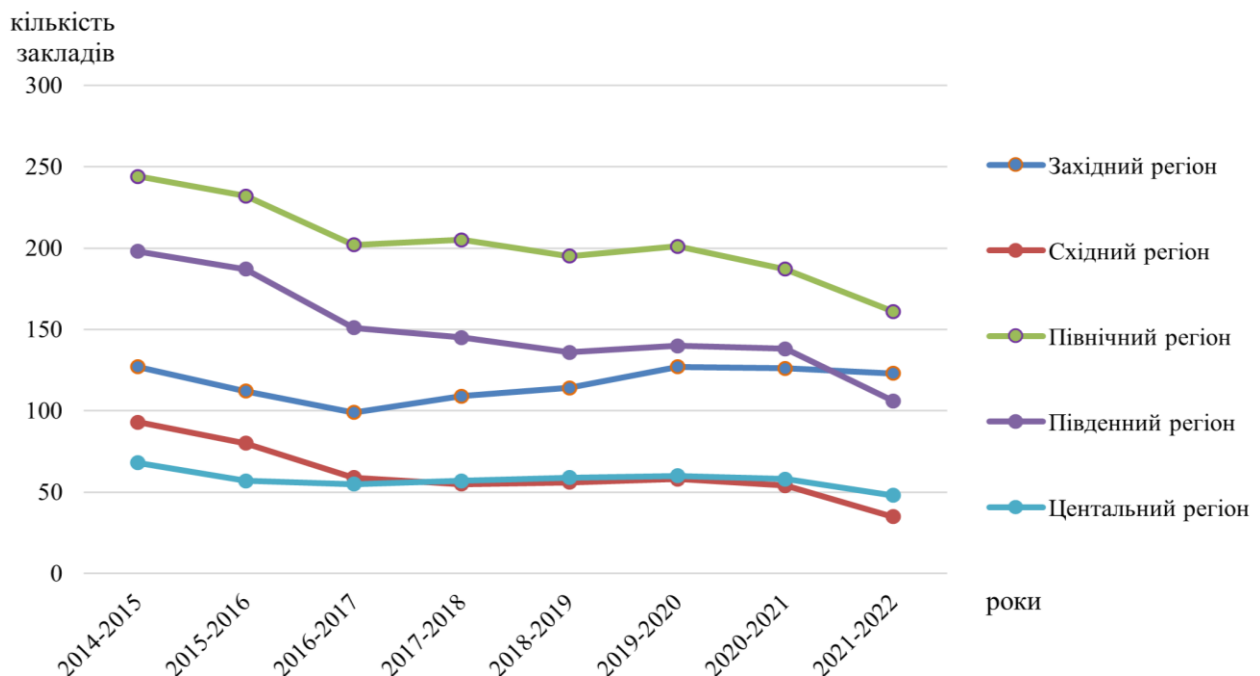

Рис. 2.14. Динаміка концентрації закладів приватної професійно-технічної освіти у розрізі регіонів України у 2014-2022 н.р.

**Побудовано автором за даними [№]*

Продовження табл. 2.15

1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	10	11	12	13	14
Харківська область	1	114,29	-2	75,00	0	100,00	0	-	-1	83,33	-1	80,00	0	100,00
Херсонська область	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-
Хмельницька область	1	150,00	-2	33,33	-1	0,00	0	-	0	-	0	-	1	-
Черкаська область	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	1	200,00
Чернівецька область	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	-1	0,00
Чернігівська область	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	1	-

**Розраховано автором за даними [21]*

Максимальне кількісне зниження закладів сфері приватної фахової передвищої та вищої освіти у 2022 р. відбулося у Київській області, а максимальне зростання у Волинській (Рис. 2.15).

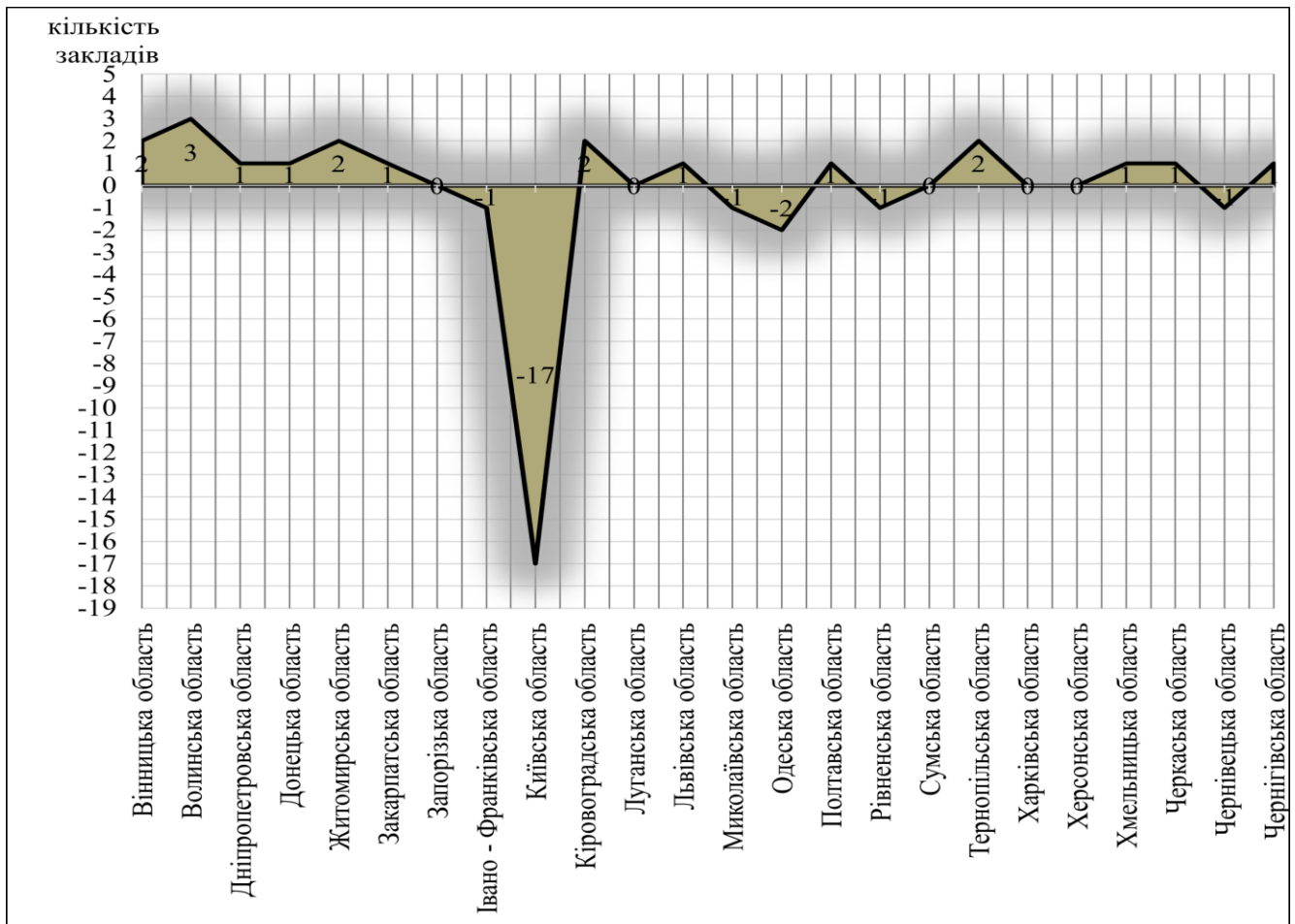

Рис. 2.15. Зміна кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної фахової передвищої та вищої освіти України у розрізі областей 2021-2022 н.р.

**Побудовано автором за даними [21]*

Максимальна питома вага закладів стабільно припадає на Київську область, проте у 2022 році даний показник різко знизився з 51% до 35% (Табл. 2.19. Рис. 2.16).

Таблиця 2.19

Питома вага кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної фахової передвищої та вищої освіти України у розрізі областей 2014-2022 н.р.

Область	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Вінницька	3,45	3,48	4,26	2,27	2,25	2,17	3,00	5,21
Волинська	2,59	2,61	3,19	1,14	1,12	1,09	2,00	5,21
Дніпропетровська	3,45	3,48	5,32	4,55	4,49	4,35	3,00	4,17
Донецька	1,72	1,74	2,13	3,41	2,25	1,09	0,00	1,04
Житомирська	0,86	0,87	1,06	1,14	1,12	1,09	1,00	3,13
Закарпатська	1,72	2,61	2,13	2,27	2,25	4,35	4,00	5,21
Запорізька	2,59	2,61	3,19	2,27	2,25	4,35	2,00	2,08
Івано - Франківська	0,86	0,87	2,13	2,27	2,25	2,17	2,00	1,04
Київська	57,76	53,04	50,00	55,68	53,93	53,26	51,00	35,42
Кіровоградська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,08
Луганська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Львівська	6,03	6,09	6,38	6,82	6,74	6,52	12,00	13,54
Миколаївська	0,00	0,87	0,00	0,00	1,12	2,17	3,00	2,08
Одеська	5,17	5,22	6,38	5,68	6,74	5,43	6,00	4,17
Полтавська	0,00	0,87	0,00	0,00	1,12	0,00	1,00	2,08
Рівненська	2,59	2,61	2,13	2,27	2,25	3,26	3,00	2,08
Сумська	1,72	1,74	2,13	1,14	1,12	1,09	1,00	1,04
Тернопільська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,08
Харківська	6,03	6,96	6,38	6,82	6,74	5,43	4,00	4,17
Херсонська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Хмельницька	1,72	2,61	1,06	0,00	0,00	0,00	0,00	1,04
Черкаська	0,86	0,87	1,06	1,14	1,12	1,09	1,00	2,08
Чернівецька	0,86	0,87	1,06	1,14	1,12	1,09	1,00	0,00
Чернігівська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,04

**Розраховано автором за даними [21]*

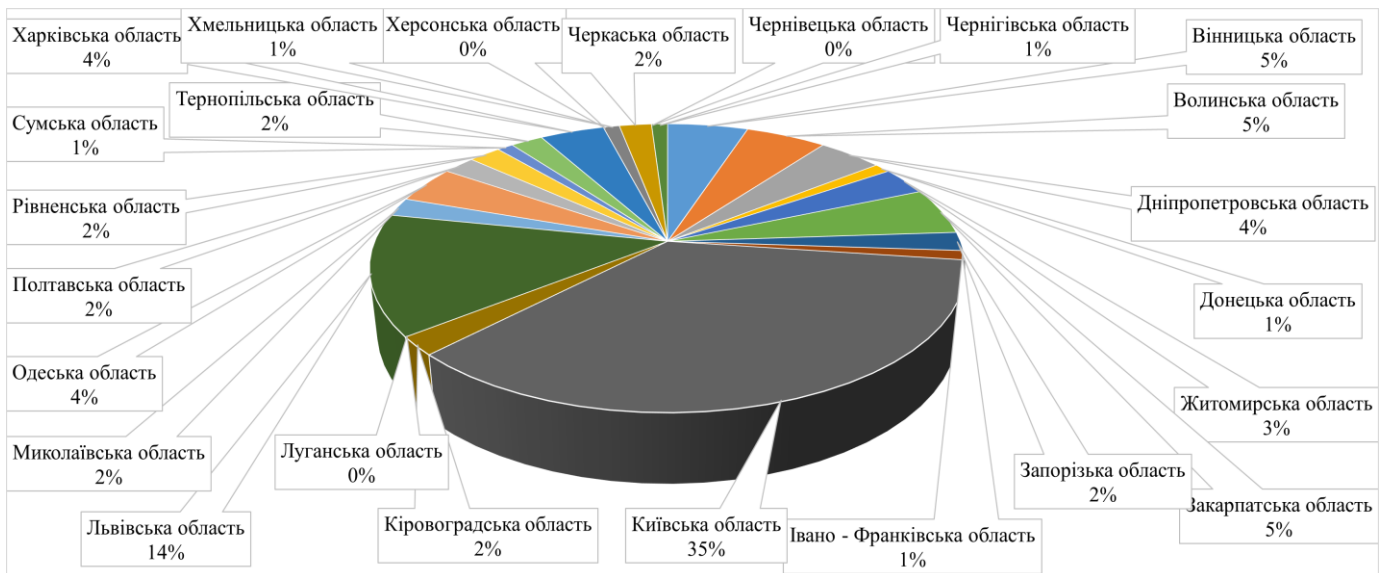

Рис. 2.16. Питома вага кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної фахової передвищої та вищої освіти України у розрізі областей 2021-2022 н.р.

**Побудовано автором за даними [21]*

Зростання питомої ваги кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної фахової передвищої та вищої освіти у 2022 р. відбулося у Вінницькій, Волинській, Житомирській, Кіровоградській, Тернопільській та Львівській областях (Табл. 2.20).

Таблиця 2.20

Динаміка зміни питомої ваги кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної фахової передвищої та вищої освіти України у розрізі областей 2014-2022 н.р.

Область	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
1	2	3	4	5	6	7	8
Вінницька	0,03	0,78	-1,98	-0,03	-0,07	0,83	2,21
Волинська	0,02	0,58	-2,06	-0,01	-0,04	0,91	3,21
Дніпропетровська	0,03	1,84	-0,77	-0,05	-0,15	-1,35	1,17
Донецька	0,01	0,39	1,28	-1,16	-1,16	-1,09	1,04
Житомирська	0,01	0,19	0,07	-0,01	-0,04	-0,09	2,13
Закарпатська	0,88	-0,48	0,15	-0,03	2,10	-0,35	1,21
Запорізька	0,02	0,58	-0,92	-0,03	2,10	-2,35	0,08
Івано - Франківська	0,01	1,26	0,15	-0,03	-0,07	-0,17	-0,96
Київська	-4,72	-3,04	5,68	-1,75	-0,67	-2,26	-15,58

Продовження табл. 2.20

1	2	3	4	5	6	7	8
Кіровоградська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,08
Луганська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Львівська	0,05	0,30	0,44	-0,08	-0,22	5,48	1,54
Миколаївська	0,87	-0,87	0,00	1,12	1,05	0,83	-0,92
Одеська	0,04	1,17	-0,70	1,06	-1,31	0,57	-1,83
Полтавська	0,87	-0,87	0,00	1,12	-1,12	1,00	1,08
Рівненська	0,02	-0,48	0,15	-0,03	1,01	-0,26	-0,92
Сумська	0,01	0,39	-0,99	-0,01	-0,04	-0,09	0,04
Тернопільська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,08
Харківська	0,92	-0,57	0,44	-0,08	-1,31	-1,43	0,17
Херсонська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Хмельницька	0,88	-1,54	-1,06	0,00	0,00	0,00	1,04
Черкаська	0,01	0,19	0,07	-0,01	-0,04	-0,09	1,08
Чернівецька	0,01	0,19	0,07	-0,01	-0,04	-0,09	-1,00
Чернігівська	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,04

*Розраховано автором за даними [21]

Концентрація закладів приватної фахової передвищої та вищої освіти, як і на інших освітніх рівнях характерна для північного регіону, проте спостерігається динаміка до зниження. Деяким зростанням характеризується західний та центральний регіони (Рис. 2.17).

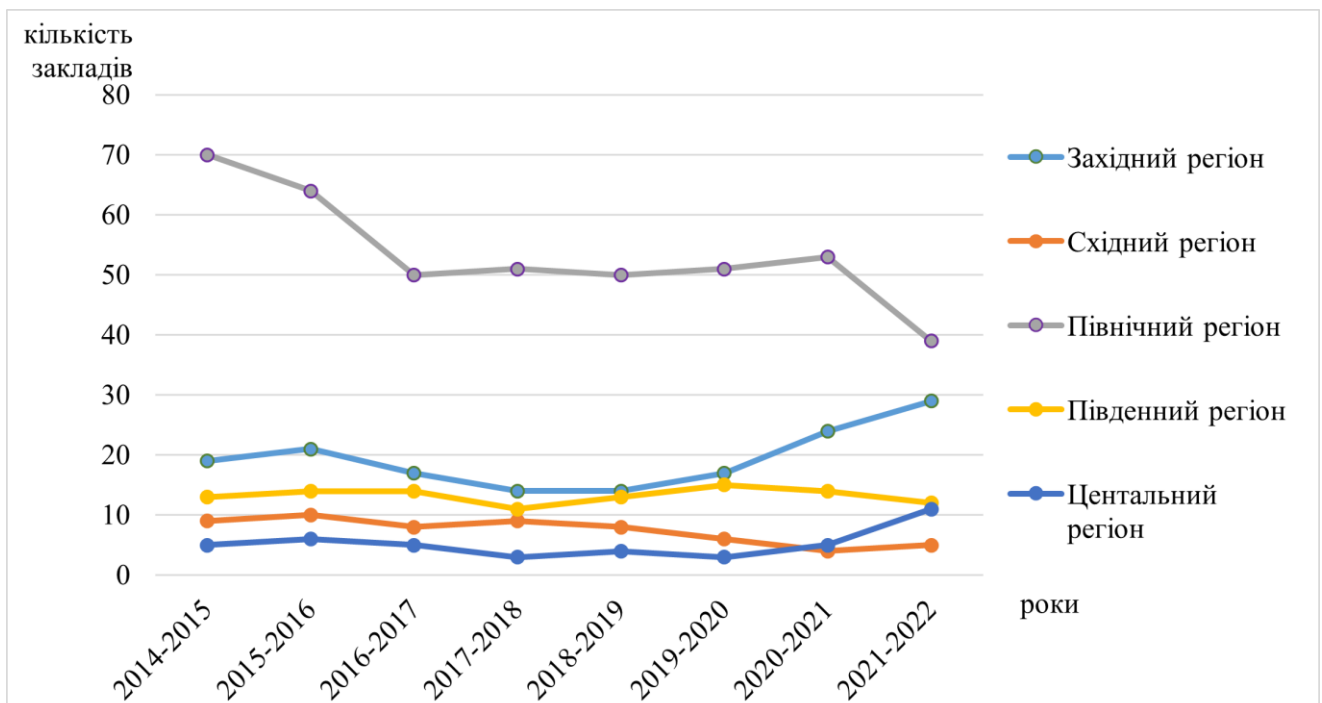

Рис. 2.17. Динаміка концентрації закладів приватної фахової передвищої та вищої освіти у розрізі регіонів України у 2014-2022 н.р.

*Побудовано автором за даними [21]

Загалом проведене дослідження потребує зведення інформації для її структуризації та виявлення слабких місць розвитку приватної освіти у розрізі освітніх рівнів та регіональних особливостей. З метою такого впорядкування інформації отриманої в результаті проведеного дослідження розроблено інтегральний індекс загальної кількісної оцінки рівня розвитку приватної освіти, що розраховується за формулою (2.1):

$$\text{IPPP}_{\text{INT}} = \frac{\sum_{i*j=1}^n \text{IPPP}_i^j}{n_i * n_j}, \quad (2.1)$$

де IPPP_i^j - індекс рівня розвитку приватної освіти i -того освітнього рівня у j -тій області, що визначається за формулою (2.2.):

$$\text{IPPP}_i^j = \text{ITZ}_i^j * K_{\text{ITZ}} + \text{IPZ}_i^j * K_{\text{IPZ}} + \text{ITPZ}_i^j * K_{\text{ITPZ}} + \left(\frac{1}{\text{ITZZ}_i^j}\right) * K_{\text{ITZZ}} + \left(\frac{1}{\text{IPZZ}_i^j}\right) * K_{\text{IPZZ}} + \left(\frac{1}{\text{ITPZZ}_i^j}\right) * K_{\text{ITPZZ}}, \quad (2.2)$$

- де ITZ_i^j - індекс темпу росту кількості закладів приватної освіти певного освітнього рівня у розрізі областей, що визначається як співвідношення темпу росту кількості закладів освіти i -того освітнього рівня j -тої області до максимального темпу росту кількості закладів освіти по Україні в аналізованому періоді, а K_{ITZ} - коефіцієнт вагомості, що для даного показника становить 0,2;

- IPZ_i^j - індекс питомої ваги закладів приватної освіти в загальній кількості певного освітнього рівня у розрізі областей, що визначається як співвідношення питомої ваги закладів приватної освіти i -того освітнього рівня j -тої області до максимальної питомої ваги закладів приватної освіти по Україні в аналізованому періоді, а K_{IPZ} - коефіцієнт вагомості, що для даного показника становить 0,25;

- ITPZ_i^j - індекс темпу росту питомої ваги закладів приватної освіти в загальній кількості певного освітнього рівня у розрізі областей, що визначається як співвідношення темпу росту питомої ваги закладів приватної освіти в загальній кількості i -того освітнього рівня j -тої області до максимальної по Україні питомої ваги закладів в загальній кількості закладів приватної освіти i -того освітнього рівня в аналізованому періоді, а K_{ITPZ} - коефіцієнт вагомості, що для даного показника становить 0,3;

- $IT33_i^j$ - індекс темпу росту кількості збиткових закладів приватної освіти певного освітнього рівня у розрізі областей, що визначається як співвідношення темпу росту кількості збиткових закладів освіти i -того освітнього рівня j -тої області до мінімального темпу росту кількості збиткових закладів освіти по Україні в аналізованому періоді, а K_{IT33} - коефіцієнт вагомості, що для даного показника становить 0,05;

- $IP33_i^j$ - індекс питомої ваги збитковості закладів приватної освіти в загальній кількості певного освітнього рівня у розрізі областей, що визначається як співвідношення питомої ваги збитковості закладів приватної освіти i -того освітнього рівня j -тої області до мінімальної питомої ваги збитковості закладів приватної освіти по Україні в аналізованому періоді, а K_{IP33} - коефіцієнт вагомості, що для даного показника становить 0,05;

- $ITP33_i^j$ - індекс темпу росту питомої ваги збитковості закладів приватної освіти в загальній кількості певного освітнього рівня у розрізі областей, що визначається як співвідношення темпу росту питомої ваги збитковості закладів приватної освіти в загальній кількості i -того освітнього рівня j -тої області до мінімальної по Україні питомої ваги збитковості закладів в загальній кількості закладів приватної освіти i -того освітнього рівня в аналізованому періоді, а K_{ITP33} - коефіцієнт вагомості, що для даного показника становить 0,15

Значення коефіцієнтів вагомості розраховані на основі аналізу експертної оцінки, що передбачала ранжування показників за ступенем важливості, перевірку придатності експертної оцінки для подальшого використання, виявлення і оцінку попарного пріоритету показників, обробку результатів і розрахунок коефіцієнтів важливості, що в сумі становлять одиницю. Такий підхід та дозволяє орієнтуватися на результативність підприємницької освітньої діяльності, а саме на кількість закладів освіти, що успішно функціонують на ринку освітніх послуг та отримують прибутки. Результати зазначених розрахунків в межах дошкільної освіти відображено у таблиці 2.21.

Розрахунок індексу загальної кількісної оцінки рівня розвитку приватної дошкільної освіти у розрізі областей

Показник	Індекс темпу росту кількості закладів	Індекс питомої ваги закладів	Індекс темпу росту питомої ваги закладів	Індекс темпу росту кількості збиткових закладів	Індекс питомої ваги збитковості закладів	Індекс темпу росту питомої ваги збитковості закладів	ІРРП _i ^j індекс рівня розвитку приватної дошкільної освіти у j-тій області
Регіон							
Вінницька область	0,6500	0,0852	0,6895	4,3103	1,7308	1,9038	0,4774
Волинська область	0,7200	0,0197	0,7637	4,7562	1,6667	1,8966	0,4976
Дніпропетровська область	0,5125	0,1344	0,5436	2,8985	2,1951	1,6237	0,4316
Донецька область	0,4154	0,0295	0,4406	3,4483	2,6000	2,3833	0,3193
Житомирська область	0,6000	0,0262	0,6365	4,0409	1,8750	1,9336	0,4341
Закарпатська область	1,0000	0,0164	1,0000	3,4831	1,0000	1,0000	0,7185
Запорізька область	0,4857	0,0557	0,5152	3,2841	2,0588	1,9412	0,3824
Івано - Франківська область	0,5571	0,0426	0,5910	3,9727	1,9231	2,0471	0,4112
Київська область	0,5828	1,0000	0,6182	3,8898	2,0492	1,9162	0,6676
Кіровоградська область	0,5333	0,0262	0,5657	3,4831	1,8750	1,8750	0,4040
Луганська область	0,6000	0,0033	0,6365	3,4483	5,0000	1,6500	0,4272
Львівська область	0,6349	0,2984	0,6735	4,4551	1,0989	2,0147	0,5348
Миколаївська область	0,5100	0,0557	0,5410	3,8170	2,3529	2,1487	0,3824
Одеська область	0,5462	0,2328	0,5793	3,4483	2,7465	1,8127	0,4567
Полтавська область	0,5000	0,0328	0,5304	3,5920	2,0000	2,0625	0,3790
Рівненська область	0,8000	0,0393	0,8486	4,3388	1,6667	1,5571	0,5623
Сумська область	0,4500	0,0197	0,4773	3,4483	2,4570	2,2000	0,3412
Тернопільська область	0,8769	0,0623	0,9302	4,5733	1,3158	1,4973	0,6191
Харківська область	0,5189	0,1049	0,5504	3,2619	2,1875	1,8047	0,4165
Херсонська область	0,4500	0,0197	0,4773	3,4483	2,3647	2,2000	0,3419
Хмельницька область	0,6000	0,0197	0,6365	3,4483	1,5500	1,6500	0,4535
Черкаська область	0,4500	0,0393	0,4773	3,4483	2,0000	2,2000	0,3507
Чернівецька область	0,6000	0,0033	0,6365	1,0000	1,4500	1,6500	0,4871
Чернігівська область	0,5000	0,0492	0,5304	3,4483	2,1686	1,9800	0,3847

**Розраховано автором за даними [21]*

Значення індексів в ідеалі має наблизитися або дорівнювати 1, що свідчить про його відповідність найкращому із можливих варіантів показників із врахуванням поточного стану розвитку приватної освіти по всій країні в певний

період. Відставання індексів темпу росту кількості закладів, питомої ваги закладів та темпу росту питомої ваги закладів від одиниці свідчить про негативні тенденції у розвитку приватних закладів дошкільної освіти, тоді як аналогічні висновки можна зробити про зростання більше одиниці таких індексів як індекс темпу росту кількості збиткових закладів, індекс питомої ваги збитковості закладів, індекс темпу росту питомої ваги збитковості закладів.

Аналіз індексу рівня розвитку приватної дошкільної освіти у Закарпатській області наближається до еталонного значення і становить 0,72, на другому місці показником 0,66 Київська область, а значення показників решти областей коливаються в межах від 0,3 до 0,5, що не є найнижчими показниками у розрізі освітніх рівнів.

Індекс рівня розвитку приватної загальної середньої освіти у більшості областей не досягає навіть 0,5, що негативно характеризує стан освіти закладів даного рівня освіти, особливо у таких областях як Донецька, Кіровоградська, Луганська, Херсонська та Чернівецька, де він становить менше 0,2. Натомість такі області як Закарпатська, Івано – Франківська та Рівненська мають більше 0,5, що є позитивною характеристикою на фоні інших областей, проте все ще далекою від еталонного значення, що відображено у таблиці 2.22.

Таблиця 2.22

Розрахунок індексу загальної кількісної оцінки рівня розвитку приватної загальної середньої освіти у розрізі областей

Показник	Індекс темпу росту кількості закладів	Індекс питомої ваги закладів	Індекс темпу росту питомої ваги закладів	Індекс темпу росту кількості збиткових закладів	Індекс питомої ваги збитковості закладів	Індекс темпу росту питомої ваги збитковості закладів	ІРРП _i ^j : індекс рівня розвитку приватної дошкільної освіти у j-тій області
Регіон	2	3	4	5	6	7	8
Вінницька область	0,2619	0,0924	0,2857	2,0800	2,8600	3,2686	0,2486
Волинська область	0,5000	0,0504	0,5455	1,8182	2,2000	2,6667	0,3827

Продовження табл. 2.22

1	2	3	4	5	6	7	8
Дніпропетровська область	0,1389	0,1261	0,1515	2,4895	3,1842	2,0746	0,2128
Донецька область	0,1389	0,0420	0,1515	3,0000	5,5000	2,5000	0,1695
Житомирська область	0,2083	0,0420	0,2273	2,1176	3,8824	2,6471	0,2135
Закарпатська область	0,8333	0,0840	0,9091	1,4545	3,0000	2,7273	0,5664
Запорізька область	0,1250	0,0252	0,1364	2,4000	1,3200	1,8000	0,2143
Івано - Франківська область	1,0000	0,0504	0,8743	1,8182	1,0000	2,0000	0,6274
Київська область	0,1574	1,0000	0,1717	2,5568	3,0938	2,4148	0,4308
Кіровоградська область	0,0833	0,0168	0,0909	2,1000	3,3000	2,0000	0,1621
Луганська область	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Львівська область	0,3947	0,3782	0,4306	1,6607	2,3571	3,9333	0,3921
Миколаївська область	0,3333	0,0336	0,3636	3,2468	5,0000	2,0000	0,2846
Одеська область	0,1377	0,1597	0,1502	2,8152	5,6774	2,3256	0,2036
Полтавська область	0,2000	0,0504	0,2182	2,1053	4,4000	2,5263	0,2125
Рівненська область	0,9167	0,0924	1,0000	2,1818	2,6400	3,0000	0,5983
Сумська область	0,1667	0,0084	0,1818	1,0000	3,1429	1,0000	0,3059
Тернопільська область	0,5417	0,1092	0,5909	2,1818	2,6400	2,0000	0,4298
Харківська область	0,0926	0,0420	0,1010	1,8594	4,8125	1,0330	0,2418
Херсонська область	0,1667	0,0168	0,1818	2,1714	4,1800	2,1714	0,1961
Хмельницька область	0,5833	0,0588	0,6364	2,0202	3,0000	2,0000	0,4387
Черкаська область	0,2500	0,0252	0,2727	2,0800	1,4300	3,1200	0,2452
Чернівецька область	0,1500	0,0756	0,1636	3,3333	3,6667	3,0000	0,1766
Чернігівська область	0,1333	0,0336	0,1455	2,1600	3,9600	1,7280	0,2013

**Розраховано автором за даними [21]*

Розвиток приватної професійно-технічної освіти коливається від 2,3 у Донецькій області до 7,6 у Київській та характеризується відносно рівномірним регіональними розподілом порівняно із іншими рівнями освіти (Табл. 2.23), тоді як ситуація на рівні фахової передвищої та вищої освіти має найбільші коливання у розрізі регіонів.

Розрахунок індексу загальної кількісної оцінки рівня розвитку приватної професійно-технічної освіти у розрізі областей

Показник	Індекс темпу росту кількості закладів	Індекс питомої ваги закладів	Індекс темпу росту питомої ваги закладів	Індекс темпу росту кількості збиткових закладів	Індекс питомої ваги збитковості закладів	Індекс темпу росту питомої ваги збитковості закладів	ІРРП _i ^j індекс рівня розвитку приватної дошкільної освіти у j-тій області
Регіон							
1	2	3	4	5	6	7	8
Вінницька область	0,0000	0,1406	1,0000	2,6667	3,0303	6,0000	0,3954
Волинська область	0,0000	0,0313	1,0000	2,2222	2,2727	5,0000	0,3823
Дніпропетровська область	0,6970	0,2344	0,6667	3,6364	3,6364	5,4545	0,4530
Донецька область	0,3485	0,0391	0,3333	5,0000	5,4545	3,7500	0,2386
Житомирська область	1,0000	0,1719	0,9565	2,3232	2,8926	5,0000	0,5987
Закарпатська область	0,9801	0,1172	0,9375	1,9753	3,0303	4,1667	0,5844
Запорізька область	0,5702	0,0469	0,5455	2,0370	3,0303	2,5000	0,3905
Івано - Франківська область	0,0000	0,2891	1,0000	3,0148	1,0000	6,6667	0,4614
Київська область	0,9229	1,0000	0,8828	2,9107	2,6278	5,7813	0,7616
Кіровоградська область	0,8554	0,0703	0,8182	2,0370	3,0303	3,7500	0,5152
Луганська область	0,6970	0,0156	0,6667	3,3333	4,5455	5,0000	0,3993
Львівська область	0,0000	0,2656	1,0000	2,2222	2,9412	5,0000	0,4359
Миколаївська область	0,8961	0,0938	0,8571	6,4815	3,7879	12,5000	0,4927
Одеська область	0,9373	0,4063	0,8966	2,6622	5,0699	5,3704	0,6146
Полтавська область	0,7153	0,1016	0,6842	6,4957	2,7972	10,0000	0,4143
Рівненська область	0,0000	0,0313	1,0000	2,2222	2,2727	5,0000	0,3823
Сумська область	0,4646	0,0313	0,4444	1,0000	2,2727	1,0000	0,4561
Тернопільська область	0,0000	0,0469	1,0000	2,2222	3,0303	5,0000	0,3807
Харківська область	0,8131	0,2188	0,7778	1,5126	2,9221	2,6471	0,5575
Херсонська область	0,6273	0,0469	0,6000	2,4691	3,0303	3,3333	0,3989
Хмельницька область	0,8961	0,0938	0,8571	2,5926	3,0303	5,0000	0,5256
Черкаська область	0,8364	0,0625	0,8000	2,7778	1,1364	5,0000	0,5149
Чернівецька область	0,0000	0,0859	1,0000	2,2222	3,3058	5,0000	0,3891
Чернігівська область	0,7318	0,0547	0,7000	2,1164	2,5974	3,3333	0,4579

*Розраховано автором за даними [21]

Зокрема у Центральному регіоні індекси рівня розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти є найвищими і в загальному становить лише 4,09, а у

Східному – найнижчим, що в загальному становить 1,1, та є найнижчим регіональним показником у всіх розрізах освітніх рівнів (Табл. 2.24; 2.25. Рис. 2.18).

Таблиця 2.24

Розрахунок індексу загальної кількісної оцінки рівня розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти у розрізі областей

Показник	Індекс темпу росту кількості закладів	Індекс питомої ваги закладів	Індекс темпу росту питомої ваги закладів	Індекс темпу росту кількості збиткових закладів	Індекс питомої ваги збитковості закладів	Індекс темпу росту питомої ваги збитковості закладів	ІРРП _i ^j індекс рівня розвитку приватної дошкільної освіти у j-тій області
Регіон							
Вінницька область	0,5556	0,1471	0,6614	2,5000	1,3000	3,6000	0,4464
Волинська область	0,8333	0,1471	0,9921	2,5000	1,3000	2,4000	0,6220
Дніпропетровська область	0,4444	0,1176	0,5291	2,5000	1,6250	4,5000	0,3611
Донецька область	0,0000	0,0294	0,0000	0,0000	3,2500	3,0000	0,0727
Житомирська область	0,0000	0,0882	1,0000	1,2500	1,0833	1,0000	0,5582
Закарпатська область	0,4167	0,1471	0,4960	1,2500	1,3000	2,4000	0,4099
Запорізька область	0,3333	0,0588	0,3968	1,2500	1,6250	3,0000	0,3212
Івано - Франківська область	0,1667	0,0294	0,1984	1,2500	3,2500	6,0000	0,1806
Київська область	0,2222	1,0000	0,2646	1,4167	1,6250	5,1000	0,4693
Кіровоградська область	0,0000	0,0588	0,0000	0,0000	1,6250	1,5000	0,1455
Луганська область	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Львівська область	0,3611	0,3824	0,0000	0,0000	0,0000	2,2154	0,2355
Миколаївська область	0,2222	0,0588	0,2646	7,5000	9,7500	27,0000	0,1559
Одеська область	0,2222	0,1176	0,2646	1,2500	1,6250	4,5000	0,2573
Полтавська область	0,6667	0,0588	0,7937	1,2500	1,6250	1,5000	0,5569
Рівненська область	0,2222	0,0588	0,2646	1,2500	1,6250	4,5000	0,2426
Сумська область	0,0000	0,0294	0,3968	1,2500	3,2500	3,0000	0,2318
Тернопільська область	0,0000	0,0588	0,0000	0,0000	1,6250	1,5000	0,1455
Харківська область	0,3333	0,1176	0,3968	5,0000	1,6250	12,0000	0,2684
Херсонська область	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Хмельницька область	0,0000	0,0294	0,0000	0,0000	3,2500	3,0000	0,0727
Черкаська область	0,6667	0,0588	0,7937	2,5000	1,6250	3,0000	0,4869
Чернівецька область	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Чернігівська область	0,0000	0,0294	0,0000	0,0000	3,2500	0,0000	0,0227

*Розраховано автором за даними [21]

Розрахунок інтегрального індексу загальної кількісної оцінки рівня
розвитку приватної освіти в Україні

Показник	ІРРП _i ^j індекс рівня розвитку приватної освіти i-того освітнього рівня у j-тій області			
	у сфері дошкільної освіти	у сфері загальної середньої освіти	у сфері професійно- технічної освіти	у сфері фахової передвищої та вищої освіти
Регіон				
Вінницька область	0,4774	0,2486	0,3954	0,4464
Волинська область	0,4976	0,3827	0,3823	0,6220
Дніпропетровська область	0,4316	0,2128	0,4530	0,3611
Донецька область	0,3193	0,1695	0,2386	0,0727
Житомирська область	0,4341	0,2135	0,5987	0,5582
Закарпатська область	0,7185	0,5664	0,5844	0,4099
Запорізька область	0,3824	0,2143	0,3905	0,3212
Івано - Франківська область	0,4112	0,6274	0,4614	0,1806
Київська область	0,6676	0,4308	0,7616	0,4693
Кіровоградська область	0,4040	0,1621	0,5152	0,1455
Луганська область	0,4272	0,0000	0,3993	0,0000
Львівська область	0,5348	0,3921	0,4359	0,2355
Миколаївська область	0,3824	0,2846	0,4927	0,1559
Одеська область	0,4567	0,2036	0,6146	0,2573
Полтавська область	0,3790	0,2125	0,4143	0,5569
Рівненська область	0,5623	0,5983	0,3823	0,2426
Сумська область	0,3412	0,3059	0,4561	0,2318
Тернопільська область	0,6191	0,4298	0,3807	0,1455
Харківська область	0,4165	0,2418	0,5575	0,2684
Херсонська область	0,3419	0,1961	0,3989	0,0000
Хмельницька область	0,4535	0,4387	0,5256	0,0727
Черкаська область	0,3507	0,2452	0,5149	0,4869
Чернівецька область	0,4871	0,1766	0,3891	0,0000
Чернігівська область	0,3847	0,2013	0,4579	0,0227
Інтегральний індекс рівня розвитку приватної освіти	0,37			

*Розраховано автором за даними [21]

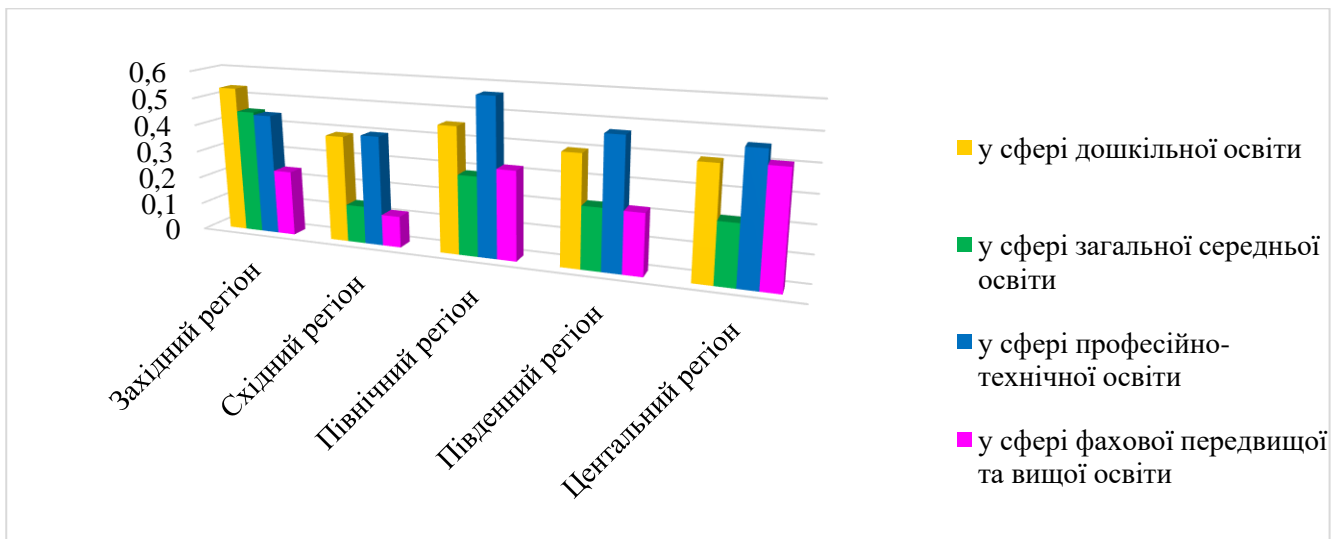

Рис. 2.19. Інтегральний індекс рівня розвитку приватної освіти у розрізі освітніх рівнів та регіонів

**Побудовано автором за даними [21]*

Інтегральний індекс рівня розвитку приватної освіти у розрізі освітніх рівнів коливається від 0,26 у сфері фахової перед вищої та вищої освіти до 0,47 у сфері професійно технічної освіти та свідчить про негативну ситуацію, що склалась у 2022 році з розвитком приватної освіти у Донецькій, Луганській та Херсонській областях (Рис. 2.20; 2.21).

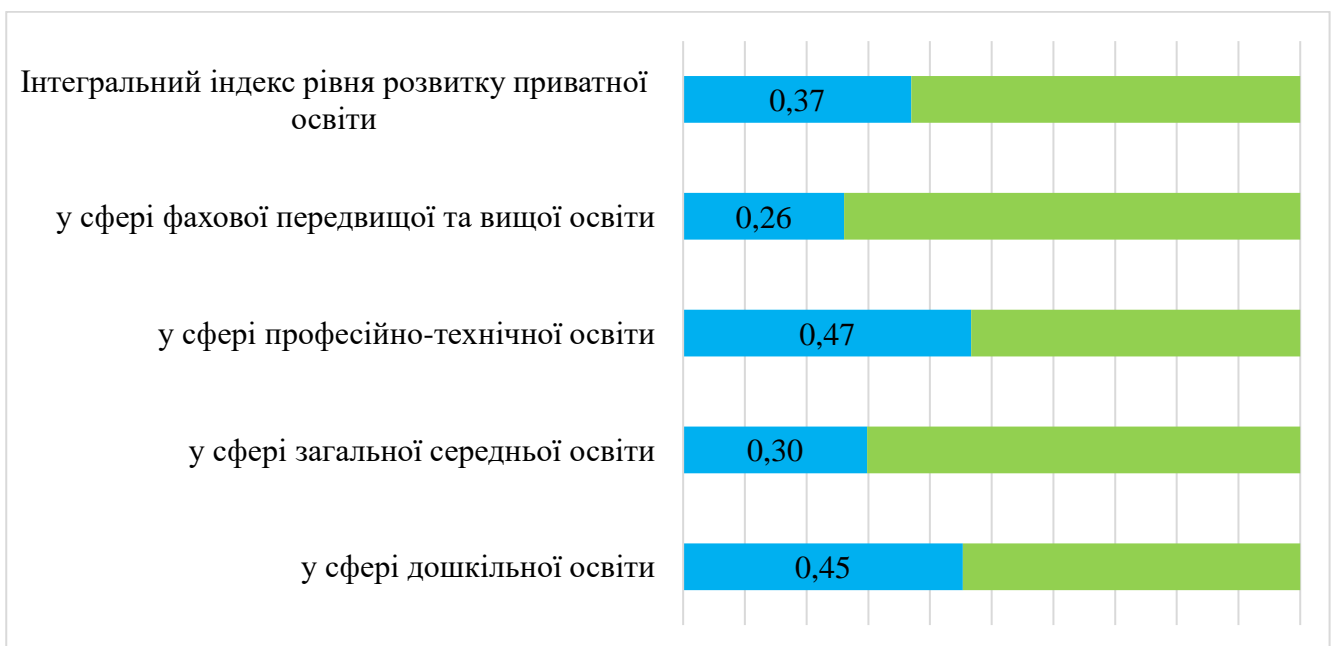

Рис. 2.20. Інтегральний індекс рівня розвитку приватної освіти у розрізі освітніх рівнів

**Побудовано автором за даними [21]*

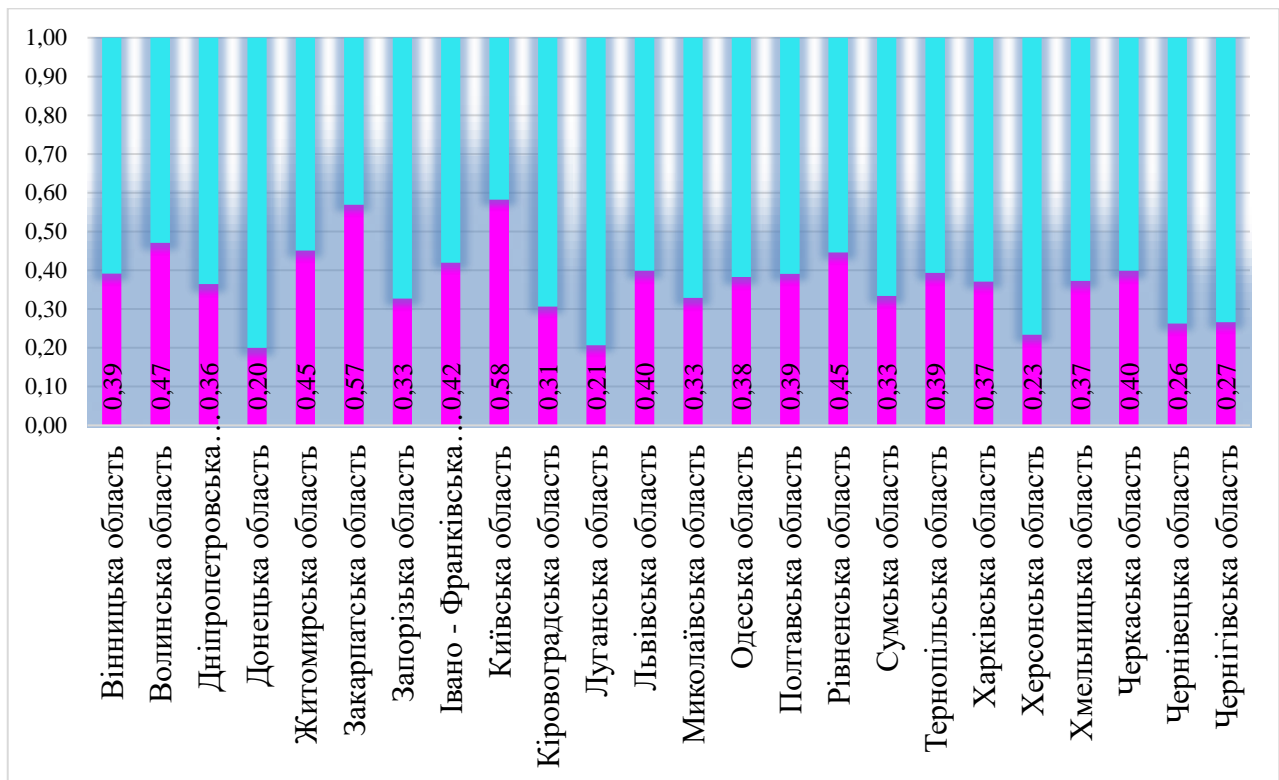

Рис. 2.21. Інтегральний індекс рівня розвитку приватної освіти у розрізі областей
*Побудовано автором за даними [21]

Отриманий в результаті проведеного дослідження інтегральний індекс рівня розвитку приватної освіти в Україні становить 0,37, що вказує лише на 37% досягнутих із 100 можливих і свідчить про слабкий стан приватної освіти та негативну динаміку її розвитку, особливо у розрізі окремих регіонів. Основні проблеми, що призводять до такого результату можуть бути розв'язані за допомогою розробки дієвої державної політики розвитку приватної освіти, оскільки діяльність закладів приватної освіти багато в чому залежить від рівня державної підтримки як освітньої так і підприємницької складової їх функціонування, що потребує проведення більш детального аналізу ступеню такого впливу на стан приватної освіти.

2.3. Дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної освіти в Україні

Важливим етапом, що передуює формуванню дієвої державної політики розвитку є дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної освіти в Україні у сучасних реаліях. Таке дослідження повинно включати два моменти, по-перше це виявлення стану державної підтримки на основі оцінки її рівня відповідальними представниками закладів приватної освіти, та по-друге, дослідження ступеню впливу рівня державної підтримки на стан розвитку приватної освіти.

Для реалізації першого розроблено алгоритмічну модель програми прикладного соціологічного дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної освіти, в межах якої висунуто гіпотезу про те, що розвиток приватної освіти блокується низьким рівнем державної підтримки закладів приватної освіти (Рис. 2.21). Основними об'єктами даного дослідження обрано заклади приватної дошкільної, загальної середньої, професійно-технічної, фахової передвищої та вищої освіти, що функціонують або функціонували в Україні з метою надання освітніх послуг. Дослідженням охоплено близько 65% закладів приватної освіти, що забезпечує репрезентативність вибірки проведеного дослідження через здатність вибіркової сукупності відтворювати основні характеристики генеральної сукупності, зокрема у частині регіонального розподілу, тривалості досвіду функціонування та типів закладів приватної освіти. Методом збору первинної інформації обрано анкетне опитування керівників, експертів та відповідальних осіб, що займаються наданням освітніх послуг в межах приватних закладів освіти шляхом анонімного опитування у формі онлайн-анкетування на базі інтернет застосунку Google Forms

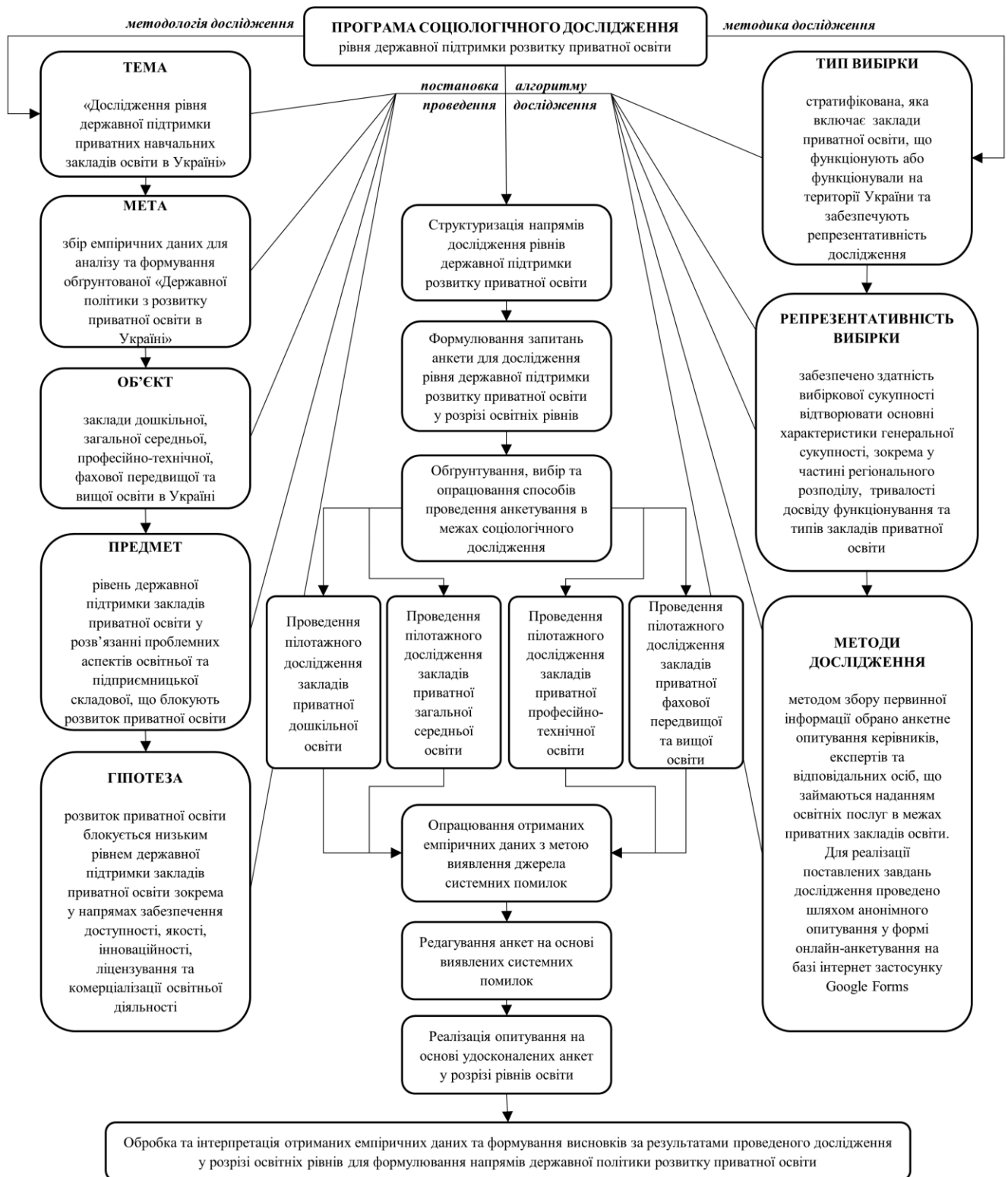

Рис. 2.21. Алгоритмічна модель програми прикладного соціологічного дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної освіти

**Розроблено автором на основі проведеного дослідження*

В межах розробленої програми соціологічного дослідження алгоритм його проведення включав структурування напрямів дослідження на основі попередньо проведеного аналізу проблемних аспектів освітньої та підприємницької складової, що блокують розвиток приватної освіти, зокрема у частині забезпечення доступності, якості та інноваційності надання освітніх послуг, а також ліцензування та комерціалізації освітньої діяльності. Для деталізації даних напрямів розроблено ряд запитань, що розкривають зміст державної підтримки у розрізі освітніх рівнів, дозволяють проаналізувати ситуацію та прийняти дієві управлінські рішення щодо розв'язання першочергових проблем наявних у сфері приватної освіти. На основі даних запитань в межах окремих областей було проведено пілотажне дослідження, в результаті опрацювання отриманих емпіричних даних якого, виявлено джерела системних помилок та відредаговано анкети відповідно до отриманих висновків, після чого проведено опитування на основі удосконалених анкет у розрізі усіх рівнів освіти, що дозволило здійснити обробку та інтерпретацію отриманих емпіричних даних та сформулювати висновки за результатами проведеного дослідження. В процесі опитування респонденти оцінювали рівень державної підтримки за запропонованою шкалою від 1-го балу до 5-ти балів, де 1 бал відображав повну незадоволеність респондента, а 5 - повну задоволеність, що зафіксовано у взірцях анкет, розроблених для кожного освітнього рівня окремо (Додаток 1). Рівень державної підтримки визначався як відсоткове співвідношення фактичної кількості отриманих балів від респондентів за окремим питанням до максимально можливої кількості балів у межах окремого питання. Максимальна кількість балів за питанням розраховувалась в залежності від максимально можливої оцінки та кількості респондентів у конкретній області.

Для реалізації другого моменту проведено кореляційно-регресійний аналіз взаємозв'язку рівня державної підтримки розвитку приватної освіти із станом розвитку приватної у розрізі освітньої та підприємницької складових, при якому результативним показником y_i виступав інтегральний індекс рівня розвитку приватної освіти у розрізі освітніх рівнів та областей, а показниками впливу – змінні отримані в результаті проведеного соціологічного опитування, а саме x_1 -

рівень державної підтримки розвитку приватної освіти за напрямом сприяння доступності надання освітніх послуг, x_2 - рівень державної підтримки розвитку приватної освіти за напрямом сприяння якості надання освітніх послуг, x_3 - рівень державної підтримки розвитку приватної освіти за напрямом сприяння інноваційності надання освітніх послуг, x_4 - рівень державної підтримки розвитку приватної освіти за напрямом сприяння легалізації освітньої діяльності, а також x_5 - рівень державної підтримки розвитку приватної освіти за напрямом сприяння комерціалізації освітньої діяльності. Залежність розглядалась у просторовій площині у розрізі областей та освітніх рівнів з метою виявлення слабких місць, що потребують формування першочергових завдань при розробці державної політики розвитку приватної освіти в Україні.

Результати анкетування за сформованим переліком питань дозволили дослідити рівень державної підтримки розвитку приватної дошкільної освіти у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої складової у частині сприяння доступності, якості та інноваційності, що відображено у таблиці 2.25.

Таблиця 2.25

Дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної дошкільної освіти у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої складової

Питання	Питома вага опитаних, що оцінили рівень державної підтримки розвитку приватної дошкільної освіти у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої складової на:					Сума балів за питанням	Рівень державної підтримки
	1	2	3	4	5		
1	2	3	4	5	6	7	8
Рівень державної фінансової підтримки приватної дошкільної освіти задовольняє потреби у фінансових ресурсах, що дозволяє компенсувати частину вартості освітніх послуг для здобувачів	20,16	31,54	30,94	16,37	1,00	1235	49,30
Рівень державної фінансової підтримки приватної дошкільної освіти задовольняє потреби у фінансових ресурсах, що дозволяє забезпечити достатність матеріально-технічної бази	23,35	32,73	29,54	13,97	0,40	1179	47,07
Рівень державної підтримки сприяє забезпеченню закладу дошкільної приватної освіти затвердженого навчально-методичного забезпечення	21,76	37,92	27,74	12,18	0,40	1160	46,31

Продовження табл. 2.25

1	2	3	4	5	6	7	8
Рівень державної підтримки сприяє покращенню методичної підтримки педагогів і батьків	20,76	38,12	28,34	12,57	0,20	1169	46,67
Рівень державної підтримки дозволяє забезпечувати функціонування системи консультування батьків	21,56	36,33	28,74	13,17	0,20	1173	46,83
Рівень державної підтримки забезпечує високий ступінь доступності державних програм та ініціатив для вашого дошкільного закладу	19,96	39,52	27,74	12,57	0,20	1170	46,71
Рівень державної підтримки сприяє дотриманню стандартів якості дошкільної освіти	19,36	37,72	27,54	15,17	0,20	1198	47,82
Рівень державної підтримки забезпечує використання єдиних стандартів для оцінки якості роботи дошкільних закладів освіти	19,16	39,92	28,54	11,98	0,40	1175	46,91
Рівень державної підтримки сприяє забезпеченню контролю психологічного комфорту учасників освітнього процесу	18,76	39,32	28,54	13,17	0,20	1186	47,35
Рівень державної підтримки позитивно впливає на якість освітнього процесу в вашому приватному дошкільному закладі	16,97	37,92	32,34	12,57	0,20	1208	48,22
Рівень державної підтримки сприяє залученню та підвищенню кваліфікації ваших педагогічних працівників	15,37	39,92	31,54	12,97	0,20	1216	48,54
Рівень державної підтримки сприяє забезпеченню високої якості навчального процесу та задоволеності батьків	21,56	37,72	27,94	12,57	0,20	1163	46,43
Рівень державної підтримки дозволяє забезпечити розвиток цифровізації та залучення приватного дошкільного закладу до прогресивних онлайн платформ	20,56	37,92	28,74	12,18	0,60	1174	46,87
Рівень державної підтримки сприяє залученню приватного дошкільного закладу до програм раннього розвитку дітей	20,76	38,12	27,74	12,97	0,40	1173	46,83
Рівень державної підтримки дає відчутні позитивні зрушення у розвитку приватної дошкільної освіти	15,57	40,52	30,54	13,17	0,20	1212	48,38
Рівень державної підтримки забезпечує повне інформування щодо можливостей державної підтримки для розвитку вашого дошкільного закладу	14,97	36,93	30,74	17,17	0,20	1256	50,14
Рівень державної підтримки зазначений у відповідних програмах відповідає потребам вашого закладу у впровадженні інноваційних методів навчання	18,96	40,52	27,94	12,38	0,20	1174	46,87
Рівень державної підтримки стимулює розробку та впровадження нових освітніх програм та методик	15,77	36,13	32,93	14,97	0,20	1241	49,54

**Розраховано автором на основі проведеного дослідження*

Переважна більшість опитаних оцінили рівень державної підтримки розвитку приватної дошкільної освіти у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої складової у 2 бали, що в середньому становить 37,70% вибірки, а 5 балів поставили в середньому лише 0,31% опитаних. Дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної дошкільної освіти у межах розв'язання проблемних аспектів підприємницької складової свідчать низьку частку відмінних оцінок, що становить в середньому лише 0,27%, при цьому основна частка опитаних поставили 2 бали у розрізі усіх питань, що стосуються легалізації та комерціалізації діяльності закладів (Табл. 2.26).

Таблиця 2.26

Дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної дошкільної освіти у межах розв'язання проблемних аспектів підприємницької складової

Питання	Питома вага опитаних, що оцінили рівень державної підтримки розвитку приватної дошкільної освіти у межах розв'язання проблемних аспектів підприємницької складової на:					Сума балів за питанням	Рівень державної підтримки
	1	2	3	4	5		
Рівень державної підтримки забезпечує простоту, чіткість та прозорість оформлення дозволів на провадження дошкільної освітньої діяльності	21,96	38,92	24,95	13,97	0,20	1160	46,31
Рівень державної підтримки заохочує до легального провадження освітньої діяльності та сприяє скороченню кількості нелегальних садків	21,56	40,52	25,55	12,18	0,20	1147	45,79
Рівень державної підтримки забезпечує наявність обґрунтованих нормативів утримання дитини	21,16	40,32	25,55	12,77	0,20	1155	46,11
Рівень державної підтримки забезпечує наявність повноправного соціального захисту працівників дошкільної освіти	19,16	37,13	30,34	12,97	0,40	1194	47,66
Рівень державної підтримки забезпечує зрозумілість та доступність вимог державних органів щодо ліцензування для вашого персоналу	20,76	37,72	28,94	12,38	0,20	1170	46,71
Рівень державної підтримки допомагає зберегти баланс між комерційними і освітніми аспектами в діяльності вашого дошкільного закладу	16,37	39,72	30,54	13,17	0,20	1208	48,22
Рівень державної підтримки сприяє розвитку інфраструктури приватних закладів дошкільної освіти	20,76	38,52	27,74	12,77	0,20	1168	46,63

Продовження табл. 2.26

1	2	3	4	5	6	7	8
Рівень державної підтримки сприяє забезпеченню доступності та різноманітності освітніх послуг у вашому дошкільному закладі	18,36	39,72	29,54	12,18	0,20	1183	47,23
Рівень програм державної підтримки сприяє забезпеченню фінансової стійкості Вашого приватного дошкільного закладу	21,16	38,72	27,54	12,18	0,40	1162	46,39
Рівень державної підтримки сприяє створенню конкурентних умов для приватних дошкільних закладів на ринку освітніх послуг	16,37	39,72	30,54	13,17	0,20	1208	48,22
Рівень державної підтримки забезпечує фінансову допомогу, дотації або пільги при зниженні фінансової стійкості закладу приватної дошкільної освіти	19,36	36,73	30,74	12,97	0,20	1192	47,58
Рівень державної підтримки сприяє наданню освітніх послуг вразливим верствам населення на пільгових умовах	19,96	38,32	28,94	12,18	0,60	1178	47,03

**Розраховано автором на основі проведеного дослідження*

Рівень державної підтримки розвитку приватної дошкільної освіти у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої та підприємницької складових за напрямками коливається від 23% до 60%, при цьому найнижчі показники спостерігаються у Донецькій, Сумській, Херсонській та Черкаській областях, а найвищі у Київській, Закарпатській та Тернопільській за всіма напрямками (Табл. 2,27).

Таблиця 2.27

Дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної дошкільної освіти у розрізі напрямів та областей

1	Рівень державної підтримки розвитку приватної дошкільної освіти у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої та підприємницької складових за напрямками:				
	2	3	4	5	6
Вінницька область	44,26	40,56	46,67	42,41	40,19
Волинська область	45,00	46,67	45,83	41,67	40,00
Дніпропетровська область	41,55	41,07	46,55	38,57	38,10
Донецька область	33,33	33,33	29,44	28,33	31,11
Житомирська область	44,67	42,67	45,33	48,00	36,67
Закарпатська область	52,22	60,00	58,89	57,78	48,89
Запорізька область	39,44	41,11	36,11	35,28	41,67

Продовження табл. 2.27

1	2	3	4	5	6
Івано – Франківська область	41,11	39,26	42,96	41,48	42,22
Київська область	55,07	57,49	57,49	57,49	57,49
Кіровоградська область	36,67	43,33	38,00	32,00	36,67
Луганська область	43,33	56,67	53,33	36,67	30,00
Львівська область	41,29	40,05	41,34	39,73	41,13
Миколаївська область	41,11	38,61	38,06	29,17	30,83
Одеська область	41,39	39,44	41,04	40,00	39,72
Полтавська область	39,52	41,43	37,14	33,81	40,95
Рівненська область	40,00	43,33	39,17	43,33	44,58
Сумська область	32,50	31,67	33,33	30,00	29,17
Тернопільська область	57,18	53,08	57,44	53,33	54,87
Харківська область	40,30	40,00	36,97	34,24	41,82
Херсонська область	35,00	28,33	30,00	30,83	32,50
Хмельницька область	41,67	41,67	48,33	42,50	42,50
Черкаська область	34,58	30,42	27,50	29,17	29,17
Чернівецька область	23,33	36,67	53,33	30,00	33,33
Чернігівська область	42,67	40,67	39,33	35,00	39,00

**Розраховано автором на основі проведеного дослідження*

З метою встановлення ступеню впливу рівня державної підтримки на інтегральний індекс рівня розвитку приватної дошкільної освіти проведено кореляційно-регресійний аналіз у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої та підприємницької складових за напрямками доступності, якості, інноваційності, легалізації та комерціалізації на основі просторової вибірки даних аналізованого періоду. Кореляційний аналіз впливу рівня державної підтримки на інтегральний індекс рівня розвитку приватної дошкільної освіти відображено у таблиці 2.28.

Таблиця 2.28

Кореляційний аналіз впливу рівня державної підтримки на інтегральний індекс рівня розвитку приватної дошкільної освіти

	Інтегральний індекс, y_1	Доступність, x_1	Якість, x_2	Інноваційність, x_3	Легалізація, x_4	Комерціалізація, x_5
Інтегральний індекс, y_1	1,000	0,678	0,773	0,806	0,865	0,789
Доступність, x_1	0,678	1,000	0,793	0,617	0,864	0,786
Якість, x_2	0,773	0,793	1,000	0,835	0,795	0,682
Інноваційність, x_3	0,806	0,617	0,835	1,000	0,773	0,622
Легалізація, x_4	0,865	0,864	0,795	0,773	1,000	0,855
Комерціалізація, x_5	0,789	0,786	0,682	0,622	0,855	1,000

**Розраховано автором на основі проведеного дослідження*

Проведений аналіз свідчить про наявність тісного взаємозв'язку між значенням інтегрального індексу рівня розвитку приватної дошкільної освіти та рівня державної підтримки за усіма напрямками, особливо за напрямом легалізації. З метою наочного представлення залежності між даними показниками побудовано регресійну модель взаємозв'язку індексу рівня розвитку приватної дошкільної освіти та рівня державної підтримки легалізації діяльності приватних закладів дошкільної освіти, що описується рівнянням моделі виду $y = 0,7311x + 5,9361$ (Рис. 2.22).

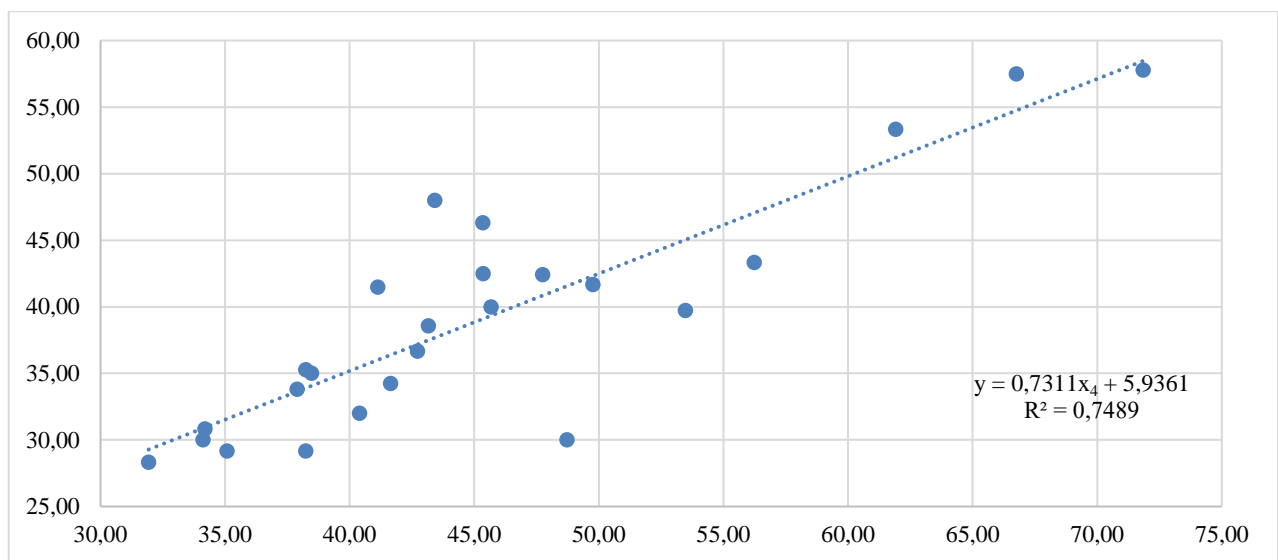

Рис. 2.22. Регресійна модель взаємозв'язку індексу рівня розвитку приватної дошкільної освіти та рівня державної підтримки легалізації діяльності приватних закладів дошкільної освіти

**Розроблено автором на основі проведеного дослідження*

Для перевірки адекватності моделі проведено оцінку модулі за критерієм Фішера та встановлено, що значимість $F_{крит} 0,00401888$, що менше 0,05; та $F_{факт} = 68,58$, тобто $F_{факт} > F_{крит}$, що свідчить про адекватність, оскільки між змінними існує тісний лінійний зв'язок, а варіація змінної y_1 на 74% залежить від змінної x_4 (Табл. 2.29).

Таблиця 2.29

Аналіз надійності моделі залежності інтегрального індексу рівня розвитку приватної дошкільної освіти від рівня державної підтримки легалізації діяльності приватних закладів дошкільної освіти

Показники надійності	Фактичне та нормативне значення показників
Лінійна регресійна модель	$y = 0,7311x_4 + 5,9361$
Коефіцієнт множинної кореляції (R)	R = 0,865 високий зв'язок (значення > 0,6)
Коефіцієнт множинної детермінації (R ²)	R ² = 0,7489 статистично значущий (8,28 > 2,069), варіація змінної y_1 на 74% залежить від змінної x_4
F-критерій Фішера	Значимість $F_{крит}$ 0,00401888, що менше 0,05; та $F_{факт}$ = 68,58, тобто $F_{факт} > F_{крит}$, що свідчить про адекватність, оскільки між змінними існує лінійний зв'язок

**Розраховано автором на основі проведеного дослідження*

Дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної загальної середньої освіти, свідчать, що оцінка рівня державної підтримки у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої складової є нижчою від задовільної, а середній показник за представленими питаннями становить 44%. Кількість високих оцінок, наданих респондентами становить лише 1,19%, а найбільше негативних оцінок виявлено за питаннями, що стосуються державної підтримки доступності приватної загальної середньої освіти (табл. 2.30).

Таблиця 2.30

Дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної загальної середньої освіти у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої складової

Питання	Питома вага опитаних, що оцінили рівень державної підтримки на:					Сума балів за питанням	Рівень державної підтримки
	1	2	3	4	5		
1	2	3	4	5	6	7	8
Рівень державної фінансової підтримки приватної загальної середньої освіти задовольняє потреби у фінансових ресурсах, що дозволяє компенсувати частину вартості освітніх послуг для здобувачів	40,69	34,48	21,38	2,07	1,38	274	37,79
Рівень державної фінансової підтримки приватної загальної середньої освіти задовольняє потреби у фінансових ресурсах, що дозволяє забезпечити достатність матеріально-технічної бази	41,38	31,03	23,45	3,45	0,69	277	38,21
Рівень державної підтримки забезпечує високий ступінь доступності державних програм та ініціатив для Вашого закладу загальної середньої освіти	32,41	25,52	24,14	17,24	0,69	331	45,66
Рівень державної підтримки сприяє покращенню інклюзивної підтримки учасників освітнього процесу	39,31	25,52	19,31	14,48	1,38	309	42,62

Продовження табл. 2.30

1	2	3	4	5	6	7	8
Рівень державної підтримки сприяє забезпеченню закладу загальної середньої приватної освіти затвердженого навчально-методичного забезпечення	32,41	24,14	23,45	18,62	1,38	337	46,48
Рівень державної підтримки сприяє залученню та підвищенню кваліфікації Ваших педагогічних працівників	31,72	28,28	20,00	17,93	2,07	334	46,07
Рівень державної підтримки сприяє дотриманню стандартів якості загальної середньої освіти	33,79	27,59	24,83	13,10	0,69	318	43,86
Рівень державної підтримки забезпечує використання єдиних стандартів для оцінки якості роботи загальної середньої закладів освіти	31,72	28,97	19,31	19,31	0,69	331	45,66
Рівень державної підтримки сприяє забезпеченню контролю психологічного комфорту учасників освітнього процесу	39,31	26,21	20,00	13,79	0,69	305	42,07
Рівень державної підтримки позитивно впливає на якість освітнього процесу в Вашому закладі загальної середньої освіти	26,21	33,10	18,62	21,38	0,69	344	47,45
Рівень державної підтримки стимулює розробку та впровадження нових освітніх програм та методик	33,79	25,52	21,38	18,62	0,69	329	45,38
Рівень державної підтримки сприяє забезпеченню високої якості навчального процесу та задоволеності батьків	33,79	24,83	22,76	17,93	0,69	329	45,38
Рівень державної підтримки сприяє розвитку дидактичних засад профільного навчання учнів приватних загальноосвітніх навчальних закладів	32,41	32,41	20,00	13,79	1,38	318	43,86
Рівень державної підтримки зазначений у відповідних програмах відповідає потребам Вашого закладу у впровадженні інноваційних методів навчання	32,41	27,59	16,55	22,07	1,38	337	46,48
Рівень державної підтримки забезпечує повне інформування щодо можливостей державної підтримки для розвитку Вашого закладу загальної середньої освіти	33,79	24,83	22,76	16,55	2,07	331	45,66
Рівень державної підтримки дозволяє забезпечити розвиток цифровізації та залучення приватного загальної середньої закладу до прогресивних онлайн платформ	28,28	28,28	22,76	18,62	2,07	345	47,59
Рівень державної підтримки сприяє залученню тьюторського підходу до соціального розвитку учнів	29,66	23,45	24,14	20,69	2,07	351	48,41
Рівень державної підтримки дає відчутні позитивні зрушення у розвитку Вашого закладу загальної середньої освіти	31,03	32,41	27,59	8,28	0,69	312	43,03

**Розраховано автором на основі проведеного дослідження*

В ході дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної загальної середньої освіти у межах розв'язання проблемних аспектів підприємницької складової найнижчі бали виявлено у питаннях що стосуються комерціалізації освітньої діяльності (Табл. 2.31).

Таблиця 2.31

Дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної загальної середньої освіти у межах розв'язання проблемних аспектів підприємницької складової

Питання	Питома вага опитаних, що оцінили рівень державної підтримки на:					Сума балів за питанням	Рівень державної підтримки
	1	2	3	4	5		
1	2	3	4	5	6	7	8
Рівень державної підтримки забезпечує простоту, чіткість та прозорість оформлення дозволів на провадження загальної середньої освітньої діяльності	35,17	24,83	21,38	17,24	1,38	326	44,97
Рівень державної підтримки заохочує до легального провадження освітньої діяльності	33,10	23,45	26,21	15,17	2,07	333	45,93
Рівень державної підтримки допомагає зберегти баланс між комерційними і освітніми аспектами в діяльності Вашого закладу загальної середньої освіти	33,10	33,10	18,62	13,79	1,38	315	43,45
Рівень державної підтримки забезпечує усунення бюрократичних та корупційних моментів в процесі отримання ліцензії на провадження освітньої діяльності	32,41	33,10	10,34	7,59	16,55	352	48,55
Рівень державної підтримки забезпечує наявність повноправного соціального захисту працівників закладу загальної середньої освіти	27,59	35,86	24,83	8,28	3,45	325	44,83
Рівень державної підтримки забезпечує зрозумілість та доступність вимог державних органів щодо ліцензування для Вашого персоналу	34,48	26,90	26,21	7,59	4,83	321	44,28
Рівень державної підтримки сприяє забезпеченню доступності та різноманітності освітніх послуг у Вашому закладі загальної середньої освіти	39,31	31,72	11,03	8,97	8,97	314	43,31
Рівень програм державної підтримки сприяє забезпеченню фінансової стійкості Вашого закладу загальної середньої освіти	33,79	22,07	17,93	11,72	14,48	364	50,21
Рівень державної підтримки сприяє створенню конкурентних умов для приватних закладів загальної середньої освіти на ринку освітніх послуг	37,24	36,55	9,66	8,97	6,21	299	41,24
Рівень державної підтримки забезпечує наявність обґрунтованих нормативів утримання дитини	16,55	24,83	34,48	20,00	3,45	387	53,38
Рівень державної підтримки сприяє розвитку інфраструктури приватних закладів загальної середньої освіти	39,31	38,62	6,90	9,66	5,52	295	40,69

Продовження табл. 2.31

1	2	3	4	5	6	7	8
Рівень державної підтримки сприяє наданню освітніх послуг вразливим верствам населення на пільгових умовах	39,31	31,03	8,97	15,17	5,52	314	43,31
Рівень державної підтримки забезпечує компенсацію вартості підручників для забезпечення рівних умов освітнього процесу	29,66	23,45	24,14	20,69	2,07	351	48,41
Рівень державної підтримки забезпечує компенсацію вартості медичного соціального забезпечення учнів	31,03	32,41	27,59	8,28	0,69	312	43,03
Рівень державної підтримки забезпечує компенсацію вартості атестатів, грамот державного зразку	35,17	24,83	21,38	17,24	1,38	326	44,97
Рівень державної підтримки забезпечує реалізацію пільгового земельного оподаткування	33,10	23,45	26,21	15,17	2,07	333	45,93
Рівень державної підтримки забезпечує реалізацію пільгової оренди приміщень на провадження освітньої діяльності	33,10	33,10	18,62	13,79	1,38	315	43,45
Рівень державної підтримки забезпечує реалізацію пільгового оподаткування освітньої діяльності	32,41	33,10	0,00	7,59	16,55	352	48,55
Рівень державної підтримки забезпечує реалізацію оплати комунальних послуг відповідно до пільгових тарифів	29,66	23,45	24,14	20,69	2,07	351	48,41
Рівень державної підтримки забезпечує фінансову допомогу, дотації або пільги при зниженні фінансової стійкості Вашого закладу загальної середньої освіти	31,03	32,41	27,59	8,28	0,69	312	43,03

**Розраховано автором на основі проведеного дослідження*

Найнижчі показники рівня державної підтримки розвитку приватної загальної середньої освіти у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої та підприємницької складових спостерігаються у Донецькій, Запорізькій, Кіровоградській, Полтавській, Херсонській та Чернівецькій областях за всіма напрямками, де показник коливається від 21,67 % до 30,41 % (Табл. 2.32).

Таблиця 2.32

Дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної загальної середньої освіти у розрізі напрямів та областей

1	Рівень державної підтримки розвитку приватної загальної середньої освіти у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої та підприємницької складових за напрямками:				
	2	3	4	5	6
Вінницька область	36,80	39,00	36,00	36,67	32,57
Волинська область	49,33	55,00	46,67	50,00	46,67

Продовження табл. 2.32

1	2	3	4	5	6
Дніпропетровська область	30,29	31,07	29,71	35,24	30,41
Донецька область	24,00	26,25	24,00	21,67	22,86
Житомирська область	36,00	36,25	46,00	40,00	37,14
Закарпатська область	50,67	59,17	58,67	62,22	63,33
Запорізька область	28,00	30,00	30,00	25,00	30,00
Івано – Франківська область	68,00	64,38	77,00	60,83	73,21
Київська область	44,63	49,08	51,37	49,47	50,88
Кіровоградська область	28,00	28,75	24,00	21,67	22,86
Львівська область	47,58	49,21	50,32	49,30	49,85
Миколаївська область	40,00	43,75	40,00	41,67	34,29
Одеська область	30,29	28,57	30,29	29,05	28,37
Полтавська область	24,00	25,00	26,00	28,33	25,71
Рівненська область	58,40	54,00	65,60	73,33	70,29
Сумська область	32,00	42,50	44,00	40,00	44,29
Тернопільська область	43,20	51,00	46,40	55,33	52,00
Харківська область	42,00	43,75	40,00	36,67	32,86
Херсонська область	32,00	27,50	24,00	30,00	22,86
Хмельницька область	51,00	57,50	55,00	48,33	52,86
Черкаська область	36,00	40,00	40,00	36,67	38,57
Чернівецька область	25,14	27,86	26,86	23,81	24,08
Чернігівська область	26,00	23,75	30,00	31,67	27,14

**Розраховано автором на основі проведеного дослідження*

Проведений кореляційно-регресійний аналіз дозволив виявити зв'язок та ступень впливу рівня державної підтримки на інтегральний індекс рівня розвитку приватної загальної середньої освіти. Результати кореляційного аналізу відображено у таблиці 2.33.

Таблиця 2.33

Кореляційний аналіз впливу рівня державної підтримки на інтегральний індекс рівня розвитку приватної загальної середньої освіти

	Інтегральний індекс, y_1	Доступність, x_1	Якість, x_2	Інноваційність, x_3	Легалізація, x_4	Комерціалізація, x_5
Інтегральний індекс, y_1	1,000	0,926	0,922	0,948	0,950	0,979
Доступність, x_1	0,926	1,000	0,958	0,957	0,935	0,943
Якість, x_2	0,922	0,958	1,000	0,949	0,921	0,936
Інноваційність, x_3	0,948	0,957	0,949	1,000	0,939	0,975
Легалізація, x_4	0,950	0,935	0,921	0,939	1,000	0,967
Комерціалізація, x_5	0,979	0,943	0,936	0,975	0,967	1,000

**Розраховано автором на основі проведеного дослідження*

В ході аналізу виявлено наявність тісного взаємозв'язку між значенням інтегрального індексу рівня розвитку приватної загальної середньої освіти та рівня державної підтримки за усіма напрямками, особливо за напрямом комерціалізації. З метою наочного представлення залежності між даними показниками побудовано регресійну модель взаємозв'язку індексу рівня розвитку приватної загальної середньої освіти та рівня державної підтримки комерціалізації діяльності приватних закладів загальної середньої освіти, що описується рівнянням моделі виду $y = 1,0423x_5 + 7,5818$ (Рис. 2.23).

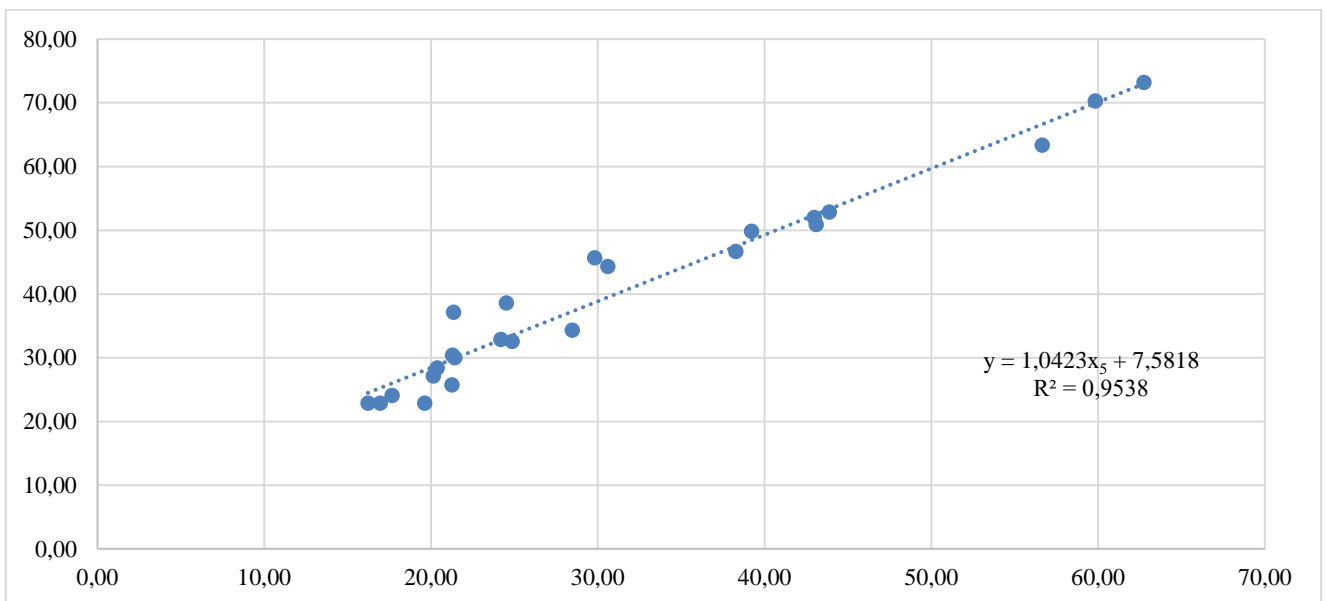

Рис. 2.23. Регресійна модель взаємозв'язку індексу рівня розвитку приватної загальної середньої освіти та рівня державної підтримки комерціалізації діяльності приватних закладів загальної середньої освіти
*Розроблено автором на основі проведеного дослідження

Для перевірки адекватності моделі проведено оцінку модулі за критерієм Фішера та встановлено, що значимість $F_{крит} 0,00402$, що менше $0,05$; та $F_{факт} = 453,86$, тобто $F_{факт} > F_{крит}$, що свідчить про адекватність, оскільки між змінними існує тісний лінійний зв'язок, а варіація змінної y_1 на 95% залежить від змінної x_4 (Табл. 2.34).

Таблиця 2.34

Аналіз надійності моделі залежності інтегрального індексу рівня розвитку приватної загальної середньої освіти від рівня державної підтримки легалізації діяльності приватних закладів дошкільної освіти

Показники надійності	Фактичне та нормативне значення показників
Лінійна регресійна модель	$y = 1,0423x_5 + 7,5818$
Коефіцієнт множинної кореляції (R)	R = 0,9766 високий зв'язок (значення > 0,6)
Коефіцієнт множинної детермінації (R ²)	R ² = 0,9538 статистично значущий (21,30 > 2,07), варіація змінної y_1 на 95% залежить від змінної x_4
F-критерій Фішера	Значимість $F_{крит}$ 0,00402, що менше 0,05; та $F_{факт} = 453,86$, тобто $F_{факт} > F_{крит}$, що свідчить про адекватність, оскільки між змінними існує лінійний зв'язок

**Розраховано автором на основі проведеного дослідження*

В ході дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної професійно-технічної освіти встановлено, що максимальна кількість балів у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої складової становить 832 із 1560 можливих, що оцінює рівень трохи вище середнього, а саме - 53% , а мінімальний рівень становить 49,49%, найнижчі бали виявлено у питаннях, що стосуються доступності освітньої діяльності (табл. 2.35).

Таблиця 2.35

Дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної професійно-технічної освіти у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої складової

Питання	Питома вага опитаних, що оцінили рівень державної підтримки на:					Сума балів за питанням	Рівень державної підтримки
	1	2	3	4	5		
1	2	3	4	5	6	7	8
Рівень державної підтримки дозволяє забезпечити розвиток екоорієнтованих напрямів навчання	13,46	35,58	34,94	10,90	5,13	807	51,73
Рівень державної підтримки дає відчутні позитивні зрушення у розвитку Вашого закладу професійно-технічної освіти	15,38	39,42	27,88	9,29	8,01	796	51,03

Продовження табл. 2.35

1	2	3	4	5	6	7	8
Рівень державної підтримки забезпечує повне інформування щодо можливостей державної підтримки для розвитку Вашого закладу професійно-технічної освіти	14,10	35,26	32,05	10,90	7,69	820	52,56
Рівень державної підтримки зазначений у відповідних програмах відповідає потребам Вашого закладу у впровадженні інноваційних методів навчання	14,42	36,54	31,41	11,86	5,77	805	51,60
Рівень державної підтримки дозволяє забезпечити розвиток цифровізації та залучення приватного професійно-технічного закладу до прогресивних онлайн платформ	11,86	44,87	32,37	5,77	5,13	772	49,49
Рівень державної підтримки сприяє залученню тьюторського підходу до соціального розвитку студентів	12,18	36,54	34,62	10,26	6,41	818	52,44
Рівень державної підтримки сприяє дотриманню стандартів якості професійно-технічної освіти	10,26	38,46	35,26	8,97	7,05	824	52,82
Рівень державної підтримки сприяє забезпеченню закладу професійно-технічної приватної освіти затвердженого навчально-методичного забезпечення	15,38	33,97	33,33	11,22	6,09	807	51,73
Рівень державної підтримки забезпечує використання єдиних стандартів для оцінки якості роботи професійно-технічних закладів освіти	12,50	36,22	31,73	11,54	8,01	831	53,27
Рівень державної підтримки сприяє забезпеченню контролю психологічного комфорту учасників освітнього процесу	14,42	34,62	32,37	11,54	7,05	818	52,44
Рівень державної підтримки позитивно впливає на якість освітнього процесу в Вашому закладі професійно-технічної освіти	11,54	36,22	32,69	13,14	6,41	832	53,33
Рівень державної підтримки сприяє залученню та підвищенню кваліфікації Ваших педагогічних працівників	16,35	34,29	31,41	10,90	7,05	805	51,60
Рівень державної підтримки стимулює розробку та впровадження нових освітніх програм та методик	16,35	38,14	31,41	8,97	5,13	775	49,68
Рівень державної підтримки забезпечує фінансування відкриття закладів приватної професійно-технічної освіти	12,82	41,35	29,81	9,94	6,09	796	51,03
Рівень державної фінансової підтримки приватної професійно-технічної освіти задовольняє потреби у фінансових ресурсах, що дозволяє компенсувати частину вартості освітніх послуг для здобувачів	15,06	41,03	28,53	9,94	5,45	779	49,94
Рівень державної фінансової підтримки приватної професійно-технічної освіти задовольняє потреби у фінансових ресурсах, що дозволяє забезпечити достатність матеріально-технічної бази	13,14	39,74	29,81	11,86	5,45	801	51,35
Рівень державної підтримки забезпечує можливість впровадження ваучерів на навчання	14,74	38,46	29,49	11,54	5,77	796	51,03
Рівень державної підтримки забезпечує можливість впровадження кредитів на навчання	16,99	40,06	27,88	8,33	6,73	773	49,55
Рівень державної підтримки забезпечує високий ступінь доступності державних програм та ініціатив для Вашого закладу професійно-технічної освіти	15,38	35,26	31,41	10,58	7,37	809	51,86

**Розраховано автором на основі проведеного дослідження*

Дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної професійно-технічної освіти у межах розв'язання проблемних аспектів підприємницької складової вказують на рівномірність розподілу балів, що коливаються на рівні 50% від максимальної оцінки рівня державної підтримки у розрізі заданих питань респондентам (Табл. 2.36).

Таблиця 2.36

Дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної професійно-технічної освіти у межах розв'язання проблемних аспектів підприємницької складової

Питання	Питома вага опитаних, що оцінили рівень державної підтримки розвитку приватної професійно-технічної освіти у межах розв'язання проблемних аспектів підприємницької складової на:					Сума балів за питанням	Рівень державної підтримки
	1	2	3	4	5		
1	2	3	4	5	6	7	8
Рівень державної підтримки забезпечує простоту, чіткість та прозорість оформлення дозволів на провадження професійно-технічної освітньої діяльності	16,35	39,74	26,28	10,26	7,37	788	50,51
Рівень державної підтримки заохочує до легального провадження освітньої діяльності	15,38	39,42	27,56	11,22	6,41	792	50,77
Рівень державної підтримки допомагає зберегти баланс між комерційними і освітніми аспектами в діяльності Вашого закладу професійно-технічної освіти	15,38	34,62	30,45	12,82	6,73	814	52,18
Рівень державної підтримки забезпечує наявність повноправного соціального захисту працівників закладу професійно-технічної освіти	17,31	35,26	28,85	12,18	6,41	796	51,03
Рівень державної підтримки забезпечує зрозумілість та доступність вимог державних органів щодо ліцензування для Вашого персоналу	12,50	43,27	28,53	11,86	3,85	784	50,26
Рівень державної підтримки забезпечує усунення бюрократичних та корупційних моментів в процесі отримання ліцензії на провадження освітньої діяльності	16,67	32,69	32,05	13,46	5,13	804	51,54
Рівень державної підтримки забезпечує реалізацію механізмів державно-приватного партнерства з приватними провайдерами професійно-технічної освіти	16,67	36,22	31,73	8,65	6,73	788	50,51
Рівень державної підтримки сприяє створенню конкурентних умов для приватних закладів професійно-технічної освіти на ринку освітніх послуг	17,95	31,73	34,62	10,26	5,45	791	50,71

Продовження табл. 2.36

1	2	3	4	5	6	7	8
Рівень державної підтримки сприяє забезпеченню доступності та різноманітності освітніх послуг у Вашому закладі професійно-технічної освіти	15,06	35,58	32,05	12,18	5,13	801	51,35
Рівень державної підтримки забезпечує фінансову допомогу, дотації або пільги при зниженні фінансової стійкості Вашого закладу професійно-технічної освіти	14,74	39,42	31,09	10,26	4,49	781	50,06
Рівень державної підтримки сприяє наданню освітніх послуг вразливим верствам населення на пільгових умовах	12,50	41,67	33,01	8,01	4,81	783	50,19
Рівень державної підтримки забезпечує реалізацію пільгового земельного оподаткування	16,35	35,26	33,01	8,65	6,73	793	50,83
Рівень державної підтримки забезпечує реалізацію пільгової оренди приміщень на провадження освітньої діяльності	17,95	31,73	34,62	10,26	5,45	791	50,71
Рівень державної підтримки забезпечує реалізацію пільгового оподаткування освітньої діяльності	15,06	35,58	32,05	12,18	5,13	801	51,35
Рівень державної підтримки забезпечує реалізацію оплати комунальних послуг відповідно до пільгових тарифів	14,74	39,42	31,09	10,26	4,49	781	50,06
Рівень програм державної підтримки сприяє забезпеченню фінансової стійкості Вашого закладу професійно-технічної освіти	12,50	41,67	33,01	8,01	4,81	783	50,19
Рівень державної підтримки сприяє розвитку інфраструктури приватних закладів професійно-технічної освіти	17,95	31,73	34,62	10,26	5,45	791	50,71

**Розраховано автором на основі проведеного дослідження*

Найнижчі показники рівня державної підтримки розвитку приватної професійно-технічної освіти у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої та підприємницької складових спостерігаються у Донецькій, Запорізькій, Кіровоградській, Полтавській, Херсонській та Чернівецькій областях за всіма напрямками, де показник коливається від 21,67 % до 30,41 % (Табл. 2.37).

Дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної професійно-технічної освіти у розрізі напрямів та областей

	Рівень державної підтримки розвитку приватної професійно-технічної освіти у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої та підприємницької складових за напрямками:				
	доступність	якість	інноваційність	легалізація	комерціалізація
Вінницька область	36,67	35,00	34,17	30,24	36,50
Волинська область	28,89	48,57	37,78	27,62	26,67
Дніпропетровська область	40,00	39,86	42,50	42,00	40,80
Донецька область	22,22	25,71	20,00	29,52	20,00
Житомирська область	54,67	52,95	54,22	54,67	54,00
Закарпатська область	51,33	54,57	54,67	52,86	52,20
Запорізька область	38,33	32,86	38,33	24,29	35,00
Івано – Франківська область	42,67	41,49	41,47	41,26	40,72
Київська область	68,89	69,79	68,28	70,15	66,37
Кіровоградська область	47,22	48,57	40,56	30,95	48,00
Львівська область	33,33	42,86	31,67	34,29	40,00
Луганська область	37,54	41,86	37,39	40,37	39,22
Миколаївська область	41,67	42,86	38,33	50,00	52,00
Одеська область	54,57	56,33	55,71	54,61	57,49
Полтавська область	41,85	36,83	40,00	34,29	36,44
Рівненська область	30,00	35,24	37,78	35,24	33,33
Сумська область	30,00	40,95	48,89	40,00	49,33
Тернопільська область	30,00	41,43	39,17	30,00	28,00
Харківська область	48,95	50,68	51,75	50,23	50,00
Херсонська область	39,17	32,86	35,00	37,14	37,00
Хмельницька область	46,25	51,07	49,58	44,29	45,50
Черкаська область	40,00	43,43	48,67	50,86	52,40
Чернівецька область	37,62	34,69	37,14	34,29	30,86
Чернігівська область	36,00	44,57	44,00	39,43	38,00

**Розраховано автором на основі проведеного дослідження*

Результати кореляційно-регресійного аналізу свідчать про наявність тісного взаємозв'язку між значенням інтегрального індексу рівня розвитку приватної професійно-технічної освіти та рівня державної підтримки за усіма напрямками, зокрема за напрямом інноваційності, що має найвищий коефіцієнт кореляції - 0,93. Результати кореляційного аналізу відображено у таблиці 2.38.

Кореляційний аналіз впливу рівня державної підтримки на інтегральний індекс
рівня розвитку приватної професійно-технічної освіти

	Інтегральний індекс, y_1	Доступність, x_1	Якість, x_2	Інноваційність, x_3	Легалізація, x_4	Комерціалізація, x_5
Інтегральний індекс, y_1	1,000	0,918	0,905	0,930	0,876	0,928
Доступність, x_1	0,918	1,000	0,820	0,844	0,818	0,853
Якість, x_2	0,905	0,820	1,000	0,881	0,787	0,799
Інноваційність, x_3	0,930	0,844	0,881	1,000	0,843	0,862
Легалізація, x_4	0,876	0,818	0,787	0,843	1,000	0,880
Комерціалізація, x_5	0,928	0,853	0,799	0,862	0,880	1,000

**Розраховано автором на основі проведеного дослідження*

З метою наочного представлення залежності між даними показниками побудовано регресійну модель взаємозв'язку індексу рівня розвитку приватної професійно-технічної освіти та рівня державної підтримки інноваційності освітніх послуг у приватних закладах професійно-технічної освіти, що описується рівнянням моделі виду $y = 0,8768x_3 + 2,2219$ (Рис. 2.24).

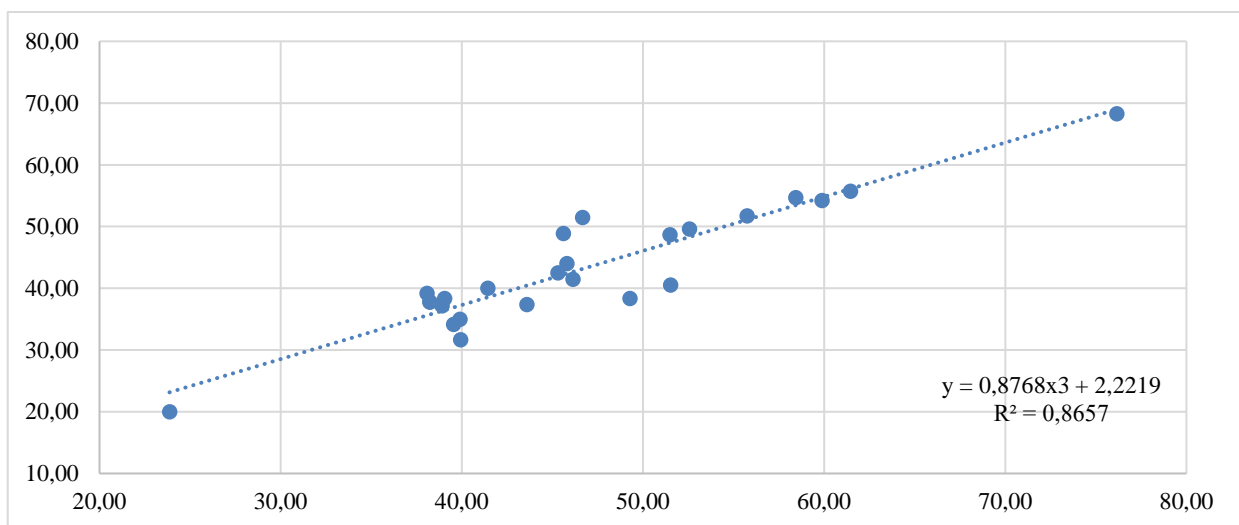

Рис. 2.24. Регресійна модель взаємозв'язку індексу рівня розвитку приватної професійно-технічної освіти та рівня державної підтримки інноваційності освітніх послуг у приватних закладах професійно-технічної освіти

**Розроблено автором на основі проведеного дослідження*

Для перевірки адекватності моделі проведено оцінку модулі за критерієм Фішера та встановлено, що значимість $F_{крит} 0,00402$, що менше $0,05$; та $F_{факт} = 148,24$, тобто $F_{факт} > F_{крит}$, що свідчить про адекватність, оскільки між змінними

існує тісний лінійний зв'язок, а варіація змінної y_1 на 86% залежить від змінної x_4 (Табл. 2.39).

Таблиця 2.39

Аналіз надійності моделі залежності інтегрального індексу рівня розвитку приватної професійно-технічної освіти від рівня державної підтримки інноваційності освітніх послуг у приватних закладах професійно-технічної освіти

Показники надійності	Фактичне та нормативне значення показників
Лінійна регресійна модель	$y = 0,8768x_1 + 2,2219$
Коефіцієнт множинної кореляції (R)	R = 0,93 високий зв'язок (значення > 0,6)
Коефіцієнт множинної детермінації (R ²)	R ² = 0,8657 статистично значущий (12,18 > 2,07), варіація змінної y_1 на 86% залежить від змінної x_4
F-критерій Фішера	Значимість $F_{крит}$ 0,00402, що менше 0,05; та $F_{факт} = 148,24$, тобто $F_{факт} > F_{крит}$, що свідчить про адекватність, оскільки між змінними існує лінійний зв'язок

**Розраховано автором на основі проведеного дослідження*

Дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої складової свідчить, що максимальна кількість балів становить 216 із 450 можливих, що оцінює рівень трохи вище середнього, а саме - 52%, а мінімальний рівень становить 43,13%, найнижчі бали виявлено у питаннях, що стосуються підтримки забезпечення якості освітньої діяльності (табл. 2.40).

Таблиця 2.40

Дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої складової

Питання	Питома вага опитаних, що оцінили рівень державної підтримки розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої складової на:					Сума балів за питанням	Рівень державної підтримки
	1	2	3	4	5		
1	2	3	4	5	6	7	8
Рівень державної підтримки забезпечує фінансування відкриття закладів приватної фахової передвищої та вищої освіти	15,66	31,33	32,53	18,07	2,41	216	52,05

Продовження табл. 2.40

1	2	3	4	5	6	7	8
Рівень державної фінансової підтримки приватної фахової передвищої та вищої освіти задовольняє потреби у фінансових ресурсах, що дозволяє компенсувати частину вартості освітніх послуг для здобувачів	26,51	30,12	25,30	15,66	2,41	197	47,47
Рівень державної фінансової підтримки приватної фахової передвищої та вищої освіти задовольняє потреби у фінансових ресурсах, що дозволяє забезпечити достатність матеріально-технічної бази	25,30	28,92	30,12	15,66	0,00	196	47,23
Рівень державної підтримки забезпечує можливість впровадження ваучерів на навчання	26,51	31,33	28,92	10,84	2,41	192	46,27
Рівень державної підтримки забезпечує можливість впровадження кредитів на навчання у Вашому закладі	26,51	36,14	21,69	15,66	0,00	188	45,30
Рівень державної підтримки забезпечує високий ступінь доступності державних програм та ініціатив для Вашого закладу освіти	30,12	24,10	30,12	13,25	2,41	194	46,75
Рівень державної підтримки дозволяє забезпечити розвиток цифровізації та залучення Вашого приватного закладу до прогресивних онлайн платформ	28,92	24,10	31,33	14,46	1,20	195	46,99
Рівень державної підтримки сприяє залученню тьюторського підходу до соціального розвитку студентів у Вашому закладі освіти	26,51	31,33	27,71	13,25	1,20	192	46,27
Рівень державної підтримки дозволяє забезпечити розвиток екоорієнтованих напрямів навчання у Вашому закладі	31,33	25,30	22,89	19,28	1,20	194	46,75
Рівень державної підтримки дає відчутні позитивні зрушення у розвитку Вашого закладу освіти	31,33	27,71	27,71	9,64	3,61	188	45,30
Рівень державної підтримки забезпечує повне інформування щодо можливостей державної підтримки для розвитку Вашого освіти	20,48	33,73	31,33	12,05	2,41	201	48,43
Рівень державної підтримки зазначений у відповідних програмах відповідає потребам Вашого закладу у впровадженні інноваційних методів навчання	24,10	40,96	26,51	7,23	1,20	183	44,10
Рівень державної підтримки сприяє дотриманню стандартів якості освіти у Вашому закладі освіти	30,12	31,33	21,69	15,66	1,20	188	45,30
Рівень державної підтримки забезпечує використання єдиних стандартів для оцінки якості освіти у Вашому закладі освіти	28,92	27,71	26,51	14,46	2,41	194	46,75
Рівень державної підтримки сприяє забезпеченню контролю психологічного комфорту учасників освітнього процесу	26,51	34,94	20,48	12,05	6,02	196	47,23
Рівень державної підтримки позитивно впливає на якість освітнього процесу в Вашому закладі фахової передвищої та вищої освіти	27,71	37,35	26,51	8,43	0,00	179	43,13
Рівень державної підтримки сприяє залученню та підвищенню кваліфікації Ваших науково-педагогічних працівників	26,51	32,53	32,53	8,43	0,00	185	44,58
Рівень державної підтримки стимулює розробку та впровадження нових освітніх програм та методик	27,71	39,76	15,66	16,87	0,00	184	44,34
Рівень державної підтримки стимулює впровадження міждисциплінарних освітніх програм і програм типу liberal arts	24,10	31,33	25,30	18,07	1,20	200	48,19
Рівень державної підтримки сприяє забезпеченню відповідності результатів навчання актуальним потребам ринку праці	24,10	37,35	24,10	14,46	0,00	190	45,78

**Розраховано автором на основі проведеного дослідження*

Дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти у межах розв'язання проблемних аспектів підприємницької складової вказують на рівномірність розподілу балів, що

коливаються на рівні 45% від максимальної оцінки рівня державної підтримки у розрізі заданих питань респондентам (Табл. 2.41).

Таблиця 2.41

Дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти у межах розв'язання проблемних аспектів підприємницької складової

Питання	Питома вага опитаних, що оцінили рівень державної підтримки розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти у межах розв'язання проблемних аспектів підприємницької складової на:					Сума балів за питанням	Рівень державної підтримки
	1	2	3	4	5		
1	2	3	4	5	6	7	8
Рівень державної підтримки забезпечує простоту, чіткість та прозорість оформлення дозволів на провадження фахової передвищої чи вищої освітньої діяльності	21,69	38,55	31,33	8,43	0,00	188	45,30
Рівень державної підтримки заохочує до легального провадження освітньої діяльності	27,71	37,35	22,89	12,05	0,00	182	43,86
Рівень державної підтримки допомагає зберегти баланс між комерційними і освітніми аспектами в діяльності Вашого закладу освіти	32,53	28,92	26,51	9,64	2,41	183	44,10
Рівень державної підтримки забезпечує наявність повноправного соціального захисту працівників у Вашому закладі освіти	27,71	28,92	28,92	10,84	3,61	194	46,75
Рівень державної підтримки забезпечує зрозумілість та доступність вимог державних органів щодо ліцензування для Вашого персоналу	31,33	34,94	22,89	9,64	1,20	178	42,89
Рівень державної підтримки забезпечує усунення бюрократичних та корупційних моментів в процесі отримання ліцензії на провадження освітньої діяльності	28,92	31,33	21,69	16,87	1,20	191	46,02
Рівень державної підтримки забезпечує реалізацію механізмів державно-приватного партнерства з приватними провайдерами фахової передвищої та вищої освіти	27,71	42,17	18,07	9,64	2,41	180	43,37
Рівень державної підтримки сприяє створенню конкурентних умов для приватних закладів фахової передвищої та вищої освіти на ринку освітніх послуг	31,33	33,73	26,51	8,43	0,00	176	42,41
Рівень державної підтримки сприяє розвитку інфраструктури у Вашому закладі освіти	25,30	31,33	31,33	10,84	1,20	192	46,27

Продовження табл. 2.41

1	2	3	4	5	6	7	8
Рівень державної підтримки забезпечує фінансову допомогу, дотації або пільги при зниженні фінансової стійкості Вашого закладу освіти	28,92	31,33	21,69	16,87	1,20	191	46,02
Рівень державної підтримки сприяє наданню освітніх послуг вразливим верствам населення на пільгових умовах	27,71	39,76	16,87	12,05	3,61	186	44,82
Рівень державної підтримки забезпечує реалізацію пільгового земельного оподаткування	28,92	27,71	26,51	16,87	0,00	192	46,27
Рівень державної підтримки забезпечує реалізацію пільгової оренди приміщень на провадження освітньої діяльності	27,71	30,12	24,10	15,66	2,41	195	46,99
Рівень державної підтримки забезпечує реалізацію пільгового оподаткування освітньої діяльності	25,30	31,33	28,92	13,25	1,20	194	46,75
Рівень державної підтримки забезпечує реалізацію оплати комунальних послуг відповідно до пільгових тарифів	30,12	33,73	22,89	10,84	2,41	184	44,34
Рівень програм державної підтримки сприяє забезпеченню фінансової стійкості Вашого закладу освіти	30,12	30,12	21,69	14,46	3,61	192	46,27
Рівень державної підтримки сприяє забезпеченню доступності та різноманітності освітніх послуг у Вашому закладі освіти	24,10	40,96	22,89	12,05	0,00	185	44,58

**Розраховано автором на основі проведеного дослідження*

Найнижчі показники рівня державної підтримки розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої та підприємницької складових спостерігаються у Донецькій, Хмельницькій та Чернігівській областях, де показник коливається від 22 % до 28,1 % (Табл. 2.42).

Таблиця 2.42

Дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти у розрізі напрямів та областей

1	Рівень державної підтримки розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої та підприємницької складових за напрямками:				
	доступність	якість	інноваційність	легалізація	комерціалізація
2	3	4	5	6	
Вінницька область	64,44	56,67	56,67	55,24	52,67
Волинська область	58,89	66,67	71,11	66,67	70,67
Дніпропетровська область	57,78	51,67	46,67	42,86	57,33
Донецька область	26,67	25,00	28,33	22,86	24,00
Житомирська область	55,00	62,50	78,33	55,71	63,00

Продовження табл. 2.42

1	2	3	4	5	6
Закарпатська область	48,89	54,17	55,56	57,14	54,67
Запорізька область	53,33	48,75	46,67	51,43	47,00
Івано - Франківська область	46,67	33,75	35,00	27,14	29,00
Київська область	58,41	56,20	58,12	54,91	55,39
Кіровоградська область	33,33	31,25	36,67	28,57	28,00
Львівська область	45,93	41,94	39,26	42,22	41,11
Миколаївська область	28,33	31,25	33,33	34,29	31,00
Одеська область	36,67	41,67	37,78	48,57	39,33
Полтавська область	61,67	62,50	56,67	65,71	64,00
Рівненська область	36,67	38,75	33,33	41,43	45,00
Сумська область	46,67	40,00	45,00	38,57	42,00
Тернопільська область	36,67	30,00	30,00	32,86	24,00
Харківська область	46,67	41,67	41,11	36,19	43,33
Хмельницька область	25,56	25,00	25,56	24,76	25,33
Черкаська область	65,00	58,75	56,67	55,71	56,00
Чернігівська область	26,67	23,75	23,33	24,29	26,00

**Розраховано автором на основі проведеного дослідження*

Результати кореляційно-регресійного аналізу свідчать про наявність тісного взаємозв'язку між значенням інтегрального індексу рівня розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти та рівня державної підтримки за усіма напрямками, зокрема за напрямом якості, що має найвищий коефіцієнт кореляції - 0,989. Результати кореляційного аналізу відображено у таблиці 2.43.

Таблиця 2.43

Кореляційний аналіз впливу рівня державної підтримки на інтегральний індекс рівня розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти

	Інтегральний індекс, y_1	Доступність, x_1	Якість, x_2	Інноваційність, x_3	Легалізація, x_4	Комерціалізація, x_5
Інтегральний індекс, y_1	1,000	0,891	0,989	0,952	0,949	0,964
Доступність, x_1	0,891	1,000	0,919	0,833	0,828	0,865
Якість, x_2	0,989	0,919	1,000	0,946	0,958	0,977
Інноваційність, x_3	0,952	0,833	0,946	1,000	0,873	0,914
Легалізація, x_4	0,949	0,828	0,958	0,873	1,000	0,931
Комерціалізація, x_5	0,964	0,865	0,977	0,914	0,931	1,000

**Розраховано автором на основі проведеного дослідження*

З метою наочного представлення залежності між даними показниками побудовано регресійну модель взаємозв'язку індексу рівня розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти та рівня державної підтримки якості освітніх послуг у приватних закладах фахової передвищої та вищої освіти, що описується рівнянням моделі виду $y = 0,7693x_2 + 21,166$ (Рис. 2.25).

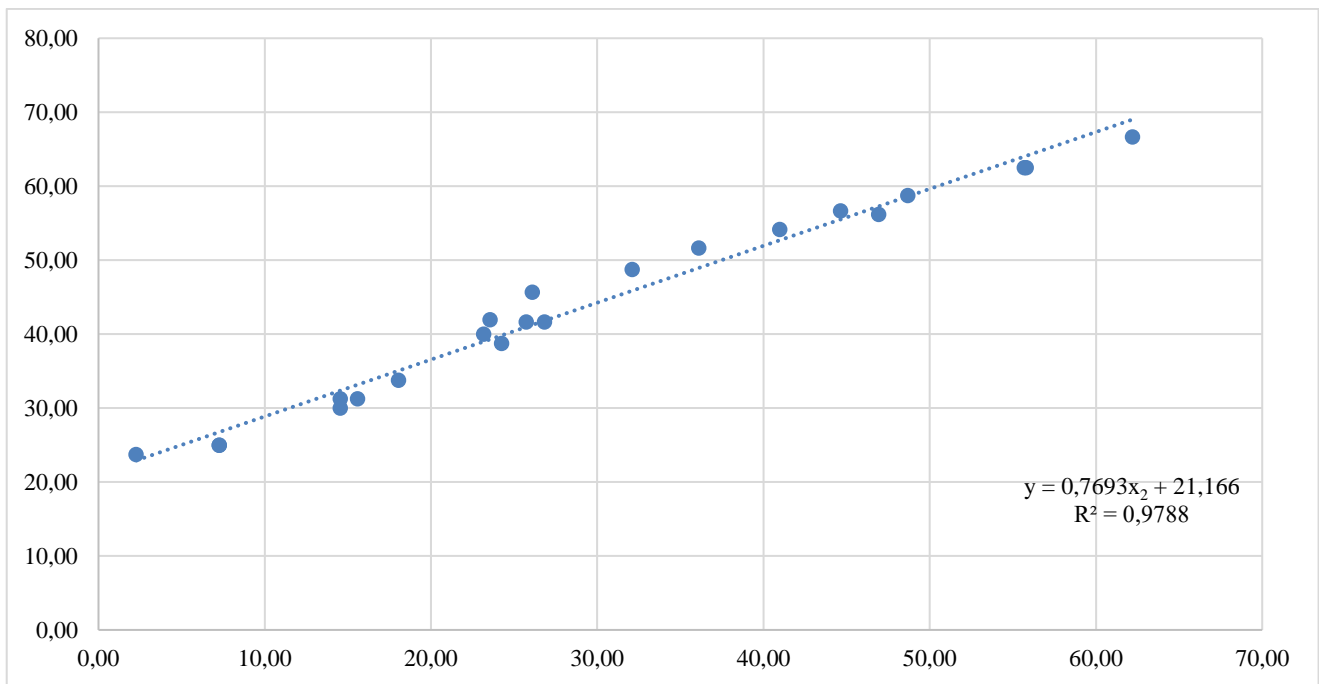

Рис. 2.25. Регресійна модель взаємозв'язку індексу рівня розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти та рівня державної підтримки якості освітніх послуг у приватних закладах фахової передвищої та вищої освіти

**Розроблено автором на основі проведеного дослідження*

Для перевірки адекватності моделі проведено оцінку модулі за критерієм Фішера та встановлено, що значимість $F_{крит} 0,00402$, що менше $0,05$; та $F_{факт} = 923,44$, тобто $F_{факт} > F_{крит}$, що свідчить про адекватність, оскільки між змінними існує тісний лінійний зв'язок, а варіація змінної y_1 на 95% залежить від змінної x_4 (Табл. 2.44).

Аналіз надійності моделі залежності інтегрального індексу рівня розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти від рівня державної підтримки якості освітніх послуг у приватних закладах фахової передвищої та вищої освіти

Показники надійності	Фактичне та нормативне значення показників
Лінійна регресійна модель	$y = 0,8768x_2 + 2,2219$
Коефіцієнт множинної кореляції (R)	R = 0,989 високий зв'язок (значення > 0,6)
Коефіцієнт множинної детермінації (R ²)	R ² = 0,9788 статистично значущий (30,38 > 2,07), варіація змінної y_1 на 97% залежить від змінної x_4
F-критерій Фішера	Значимість $F_{крит}$ 0,00402, що менше 0,05; та $F_{факт} = 923,44$, тобто $F_{факт} > F_{крит}$, що свідчить про адекватність, оскільки між змінними існує лінійний зв'язок

**Розраховано автором на основі проведеного дослідження*

В результаті проведеного дослідження підтверджено гіпотезу про те, що розвиток приватної освіти в Україні значною мірою блокується низьким рівнем державної підтримки закладів приватної освіти, тісний зв'язок при цьому встановлено між даними показниками у розрізі освітньої та підприємницької складової, зокрема у дошкільній освіті за напрямом сприяння легалізації освітньої діяльності, у загальній середній освіті за напрямом сприяння комерціалізації освітньої діяльності, у професійно-технічній освіті за напрямом сприяння доступності надання освітніх послуг та у фаховій передвищій та вищій освіті за напрямом сприяння якості надання освітніх послуг. При формуванні державної політики розвитку приватної освіти отримані результати дозволяють акцентувати увагу на основних моментах, що потребують першочергового вирішення.

2.4. Міжнародний досвід провадження приватної освітньої діяльності

Міжнародний досвід у сфері приватної освіти різних країн світу відрізняється залежно від соціокультурних, економічних і політичних умов, проте має і схожі етапи розвитку, а також спільні характерні риси. Як свідчить міжнародна практика провадження приватної освітньої діяльності висока ефективність приватної форми освіти підтверджується успішними результатами за рахунок значної державної нормативно-правової, а також фінансової підтримки, а тому досить популярна в багатьох країнах світу.

У США, Великобританії, Канаді, Австралії, Німеччині, Франції, Іспанії, Китаї, Японії та інших країнах приватні заклади є важливою частиною загальної системи освіти [193, с. 239–256; 217, с. 425–442; 214, с. 21–39; 196, с. 872 - 904; 197, с. 247–273; 201, с. 277–298; 203, с. 293–309; 198; 180; 204, с. 273–291; 209, с. 829–857; 194, с. 564–582; 195, с. 34–50; 175, с. 139–157; 207, с. 5–11; 202, с. 54–73; 185; 189, с. 61–124; 206, с. 148–153; 191, с. 272–303; 205, с. 29–32; 215, с. 19–37; 200; 213, с. 656–666; 190, с. 141–154; 173, с. 870–881; 216, с. 43–62; 174, с. 138–157; 182, с. 322–343], а окремі з них, зокрема такі як Гарвард, Єль і Принстон мають світове визнання. Особливої уваги заслуговують специфічні права приватних закладів окремих країн. Зокрема приватні освітні заклади США, на відміну від державних, мають більшу свободу в плануванні програм і методів викладання, а також встановлюють власні вимоги до абітурієнтів, необхідності провадження додаткових тестів і специфічних вимог до вступу.

Система приватної освіти в кожній країні є унікальною і має певні особливості. Порівняльний огляд систем приватної освіти різних освітніх рівнів в країнах Америки, Європи та Азії свідчить про наявність таких особливостей відповідно до місцевих умов та особливостей державної освітньої системи.

Досліджуючи досвід розвитку приватної освіти Китаю, науковці вказують на позитивний вплив сприяння приватній освіті з боку держави на різних освітніх рівнях, [200; 213, с. 656–666], впровадження «Правил імплементації Закону про

сприяння приватній освіті Китайської Народної Республіки» як важливої складової розвитку приватної освіти [190, с. 141–154], орієнтації вищої освіти на потреби регіонального ринку праці Китаю [173, с. 870–881]. Окрім цього піднімаються питання дисбалансу у доступі та якості шкільної освіти, як наслідок розвитку тіньового приватного додаткового репетиторства, що виникає як через попит, так і через пропозицію [213, с. 656–666].

Опитування 2013 року, проведене Корпорацією сприяння та взаємодопомоги для приватних шкіл Японії, свідчить, що представники приватного сектору освіти оцінювали власну фінансову ситуацію по-різному залежно від розміру, історії, місця розташування та галузей навчання, представлених в університеті, і що існували різні нерівності між державними та між приватними установами, проте державна політика розвитку приватної освіти змінила ситуацію на краще, зокрема у частині регламентованої рівності обох секторів [215, с. 19–37].

Спалах пандемії COVID-19 призвів до величезних суспільних змін у всьому світі та торкнувся багатьох сфер повсякденного життя, тому одним із найсерйозніших обмежень для стримування пандемії стало закриття шкіл і дитсадків, зокрема і у Німеччині, а особливо в країнах із порівняно низьким рівнем цифровізації шкіл ця ситуація відкрила можливості для приватних акторів отримати значення та вплив у секторі освіти, що спричинили дискусії щодо цифрового та домашнього навчання під час закриття шкіл у Німеччині через кризу COVID-19 [205, с. 29-32].

Порівняння ефектів освітнього регулювання: рамкові умови та фінансування приватних шкіл у Німеччині, Австрії та Швейцарії свідчить, що Німеччина має найбільш сприятливе для приватних шкіл середовище в шкільній політиці порівняно з Австрією та Швейцарією з точки зору фінансування та рівного ставлення до субсидованих приватних шкіл, незалежно від того, хто ними керує [191, с. 272–303].

Кілька канадських провінцій частково фінансують приватну освіту на основі специфічних розрахунків, аналіз яких показує, що католицькі та протестантські приватні школи дещо сприяють існуючій системі стипендій [209, с. 829–857].

Науковці досліджуючи міжнародний досвід розвитку приватної дошкільної освіти вказують на складний шлях становлення, вивчення якого дозволяє оминати проблеми, що виникали в окремих країнах у певний період. Зокрема Н.В. Яременко, досліджуючи розвиток приватного дошкільного виховання в сучасній Англії, виділяє такі типи закладів як Nursery School формату ясельної групи з дітьми з трьох місяців, Nursery School звичайного формату з дітьми від двох років, формату денних дитячих кімнат з дітьми тримісячного віку та формат дитячого класу в незалежній школі. Окрім цього автором виокремлено такі принципи і пріоритети роботи англійських приватних дошкільних закладів, як самоцінність дитинства (дитинство як повноцінна частина життя, не обмежена підготовкою до наступних етапів), цілісність дитини (потреба взаємопов'язаного розвитку без розділення на окремі предмети), незалежність навчання від зовнішніх впливів, самостійність і самодисципліна із здобуттям власного досвіду, орієнтир на фізичні і розумові можливості, сприятливі умови розвитку потенціалі, ефективність як результат взаємодії з оточенням [169].

В. Г. Сизоном досліджено основні міжнародні підходи до фінансування закладів дошкільної та освіти та участь громадськості в управлінні освітою на місцевому рівні та виявлено особливості економії коштів на місцевому рівні, що полягають в укладанні договорів з аутсорсинговими компаніями щодо виконання певних повноважень, зокрема таких як перевезення, прибирання, харчування, а також автор виділяє підхід громад Польщі до утримання закладів та надання додаткових платних послуг в Естонії та Польщі [133, с. 209-219].

Т. Ключкович та І. Козубовська вивчаючи зарубіжний досвід дошкільного виховання акцентують увагу на позитивах основних тенденцій та особливостей розвитку змісту дошкільної освіти у Великій Британії, зокрема щодо побудови освітніх програм в сучасних дошкільних закладах на ідеях М. Монтесорі [40, с. 4-32]. Зосередження уваги на досвіді дошкільної освіти Великої Британії, сприяє розумінню та адаптації підходів для підвищення якості дошкільної освіти в Україні, оскільки методика Монтесорі відома своєю інноваційністю, активним

використанням розвиваючих ігор та заохоченням дитячої самостійності і творчості, що цінним для розвитку приватної освіти.

Міжнародний досвід фінансування дошкільних закладів розглянуто О.Ю. Клепанчук та проаналізовано досвід та практику фінансування дошкільних та шкільних закладів країн Європейського Союзу, їх механізмів управління закладами не адміністративно-командними, а економічними стимульованими методами [39, с. 3-16]. Важливість даного дослідження зумовлюється необхідністю вдосконалення державної підтримки приватної освіти на дошкільному рівні, не лише в освітньо-педагогічній сфері, але й у фінансово-економічній діяльності приватних навчальних закладів, що є важливим кроком у розвитку сучасних освітніх систем. Висновок про те, що державна фінансова підтримка дошкільної освіти має бути виведена на якісно новий рівень з урахуванням суспільних інтересів, є важливим підґрунтям для перегляду принципів фінансування освіти. Переорієнтація фінансування відповідно до потреб суспільства та вимог до ефективності дозволить збільшити обсяги фінансування, що, в свою чергу, позитивно вплине на якість освіти та розвиток інтелектуального капіталу країни.

Проведене дослідження приватної дошкільної освіти дає можливість ознайомитися з позитивним досвідом її розвитку та специфічними особливостями у державному управлінні, що можуть бути використані для України. Зокрема Британська система дошкільної освіти базується на запровадженні ваучерів, які дають право на 5 безкоштовних сесій в тиждень в приватному дитячому садку, по досягненню дитиною 3-х літнього віку, тривалість якої становить 2,5 години. Крім того, частина плати, виплачувана батьками за приватний заклад дошкільної освіти, звільняється від податку.

Естонська система дошкільної освіти передбачає часткове фінансування приватних закладів за рахунок коштів державного бюджету у вигляді освітньої субвенції, спрямованої на заробітну плату педагогічних працівників та керівників закладу освіти, підвищення їх кваліфікації, навчально-методичні матеріали, харчування дітей, а також на покриття витрат, пов'язаних зі створенням інтернатів. Решту витрат покриває юридична особа приватного права. Специфічним напрямом

підтримки закладів дошкільної освіти є наявність опікунської ради закладу освіти, до якої входять представники адміністрації закладу освіти, педагогічної ради, учнівської ради, батьки, випускники закладу освіти.

Система приватної дошкільної освіти Фінляндії орієнтується на забезпечення індивідуального підходу у ракурсі здібностей та особливих потреб дітей, а фінансова державна підтримка базується на критеріях аналогічних державній системі дошкільної освіти, тобто відсутнє цілеспрямоване фінансування чим забезпечується повна автономія у вирішенні питання про розподіл коштів між медичними, соціальними та освітніми послугами. Розмір видатків визначається виходячи із вартості утримання та навчання дітей та кількості жителів.

Особливістю приватних закладів дошкільної освіти у США є існування сімейних та «паблік» типів дитячих садочків, де до перших відносять ті що, відкривають у приватному будинку і група налічує не більше 12 дітей, а до другого – групи де багато дітей, а ліжечка замінюють на спеціальні дошки типу матраци "stackable cot", які ставлять на підлозі, діти їдять, граються і сплять в одній кімнаті.

Польські заклади приватної дошкільної освіти отримують фінансування у вигляді освітніх субвенцій, цільових субсидій, трансфертів та дотацій, в межах витрат, що строго контролюються місцевими органами влади, відповідно вартість приватних освітніх послуг даного рівня є порівняно не високою. Органи місцевого самоврядування сприяють організації доведення дітей, харчування, ведення обліку дітей дошкільного віку, контролю утримання будівель закладів освіти, забезпечення матеріальних та технічних ресурсів, заснування, ліквідації чи реорганізування закладів дошкільної освіти, конкурсного відбору керівників закладів освіти.

Одними з найвідоміших приватних дитячих садків у світі є мережа дитячих приватних садків за методикою М. Монтесорі, розташованих у різних країнах з використанням унікального підходу до виховання та розвитку дітей, Вальдорфські заклади приватної дошкільної освіти, засновані на антропософській педагогіці, розробленій Р. Штайнером, орієнтовані на гармонійний розвиток дитини через творчість і самореалізацію, Лондонський дитячий садок Palace Nursery, що

обслуговує дітей королівської родини та є прикладом високих стандартів приватних дитячих садків, а також інші міжнародні приватні садочки, що навчають за національними стандартами і навчальними програмами. Розвиток приватної дошкільної освіти у вищенаведених закладах опирається на підтримку і високі стандарти держави економічно розвинутих країн в яких вони розташовані, а також високу фінансову спроможність значної частини населення.

Міжнародній досвід розвитку приватної загальної середньої освіти відображено у працях вчених, що досліджували такі країни як Китай, США, Великобританія, Німеччина, Франція, Швеції, Польщі та інших економічно розвинутих держав. Зокрема В. І. Кабанов, досліджуючи досвід публічного управління середньою освітою у Китаї та США, проводить критичний аналіз та визначення характеристик моделей державного управління цих двох найбільш економічно розвинених країнах світу, що з одного боку, схожі у визначенні особливостей моделей управління середньою освітою, а з іншого різняться умовами та підходами до державного управління в загальній соціальній сфері [35, с. 12-17].

Н. Хайдарі описує виховний феномен приватних шкіл-пансіонів Великобританії та, розкриваючи особливості організації виховання у приватних школах-пансіонах, характеризує сутність автентичного британського освітнього феномену "шкільного духу", що присутній у всіх предметах, освітніх заходах, речах, які оточують учнів, у шкільних будівлях, та в усіх освітніх заходах. Такий підхід визнається відображенням автентичності та індивідуальності закладу і є предметом гордості [151, с. 221-230, 152, с. 47-51].

Особливості впровадження американської системи навчання у приватних школах Кувейту описує Д. Малець, який вказує, що Американська система навчання у приватних школах Кувейту забезпечує опанування учнями знаннями та навичками у різних галузях [54, с. 217-222]. Прикладами успішної розвитку приватних шкіл з американською системою навчання є Американська міжнародна школа Кувейту (AISK), Міжнародна школа A'Takamul, Американська школа Кувейту (ASK), проте іноді боротьба за розвиток приватної освіти призводить до

конфлікту між різними суспільно-політичними, прогресивними і консервативними силами та потребує впровадження соціальної політики в інтересах суспільства для задоволення зростаючого соціального попиту на приватну шкільну освіту.

Пршесмицька Н. О., Лалак Н. В., вказує, що у Нідерландах дві третини шкіл – приватні. Існує досить чітке розмежування за цінами та за метою навчання. Батьки добре розуміють, якою хочуть бачити дитину, коли віддають її до певного виду школи. Цікаво, що там більшість дітей навчаються у школі вже з 4 років. Дітей привчають сприймати школу не як місце, де вчать чи «відсижують уроки», а як єдину команду, центр спілкування. А в Іспанії приватна освіта недешева – від 3 тис. доларів на місяць. Проте ці школи гарантують вступ до університетів як своєї країни, так і за кордон. В Іспанії, Ірландії, Бразилії, Колумбії, Аргентині у приватній школі навчається кожна третя дитина, а у Франції, Британії – кожна п'ята. У цих країнах загалом вважається, що гарне майбутнє забезпечити може лише приватна школа [116, с. 198].

Тенденції розвитку шкільної освіти в країнах ЄС, США та Китаї описано у монографії науковців О.І. Локшина, О.З.Глушко, А.П. Джурило, С.М. Кравченко, Н.В. Нікольська, М.М. Тименко, О.М. Шпарик, які обґрунтували сутність тенденції як наукової категорії педагогічної компаративістики, та феномену, який характеризує розвиток сучасної освіти, розкрито стратегічні орієнтири міжнародних організацій щодо розвитку освіти в умовах глобалізації та європеїзації та виявлено тенденції розвитку шкільної освіти в країнах зарубіжжя в контексті реформи загальної середньої освіти в Україні [52].

Пагутяк Ю. М. та Розман І. І. розглянуто двояке ставлення педагогів та діячів освіти до приватних шкіл та їх значення у системі освіти сьогодення. Виокремлено та наголошено на те, що приватні школи мають свої переваги над державними освітніми закладами, зокрема у частині індивідуального підходу до навчання дитини, якій приділяють стільки часу, скільки потрібно, оскільки кількість дітей у класі не перевищує 12-14 чоловік, можливості творчої реалізації для вчителів, завдяки чому процес навчання проходить цікаво, а також суворой дисципліни, до якої дитину привчають у таких навчальних закладах [63, с. 181].

Більшість приватних шкіл Німеччини є релігійно орієнтованими, частина з них заснована фізичними або юридичними особами інша громадськими організаціями на приватних засадах функціонування. Приватні школи Німеччини пропонують вищий рівень освіти, ніж державні, але плата за навчання є вищою. Фінансування у таких закладах державою не здійснюється, проте є можливість отримання певних субсидій від приватного сектору.

У Великій Британії приватні школи, такі як Ітон та Гарроу, визнані елітними навчальними закладами. Вони традиційно висувають високі вимоги до абітурієнтів і пропонують індивідуальний підхід до навчання. Більшість приватних шкіл у Великій Британії є школами спільного навчання, в яких навчаються як хлопчики, так і дівчатка.

Приватна освіта США має довгу історію, відіграє значну роль у системі освіти і включає приватні школи на всіх освітніх рівнях, від дошкільних до вищих навчальних закладів. Приватні школи, що можуть бути релігійними, гуманітарними, науковими та іншими спеціалізованими, фінансуються з різних джерел, включаючи плату за навчання, пожертвування та державні субсидії.

Приватні школи Канади пропонують ширший вибір програм і спеціалізацій, ніж державні школи, і, як правило, мають менші розміри класів. Плата за навчання досить висока, але часто існують програми фінансової допомоги для студентів з низьким рівнем доходу.

Значне поширення приватних шкіл, як альтернативної освіти, спостерігається у Франції. Тут також освіта орієнтована на розвиток релігійного виховання та створення можливостей для особистого розвитку, а плата за навчання в приватних школах зазвичай є значно вищою, ніж у державних. Існують різні типи приватних шкіл, включаючи католицькі, протестантські та інші конфесійні школи, а також незалежні заклади. Приватні школи є частиною державної системи освіти, але можуть мати більше свободи в організації навчального процесу. Фінансова підтримка французької приватної загальної середньої освіти з боку держави відсутня, але існує система державних субсидій.

Дещо меншим є розповсюдження приватних шкіл у Іспанії. Існують різні типи приватних іспанських шкіл, починаючи від релігійних і закінчуючи світськими і, що характерно висока якість освіти зумовлює високу оплату навчання. Держава підтримує приватні школи Іспанії через систему грантів, але не субсидує їх повністю.

Фінська система шкільної освіти, як одна з найкращих у світі, включає приватний сектор, що характеризується меншою кількістю учнів на клас, більш гнучким навчальним планом і більшою зосередженістю на індивідуальних потребах учнів.

Приватний сектор шкільної освіти процвітає і у Китаї. Цікавим є застосування комплексного підходу до надання додаткових освітніх послуг, зокрема ряд приватних шкіл і навчальних центрів пропонують курси підготовки до вступу в університети, курси іноземних мов та інші спеціалізовані курси.

Приватна шкільна освіта Гонконгу включає школи, засновані благодійними організаціями на грантовій основі та приватні школи, що фінансуються безпосередньо державою, де ціни на навчання регулюються ринком освітніх послуг. Така форма освіти є досить популярною, оскільки лише одна з десяти дітей відвідує державну школу.

Велика частина приватних шкіл Швеції належать державі і отримують фінансування з бюджету, але є більш автономними з точки зору управління та методів викладання у порівнянні із суто державними закладами загальної середньої освіти.

Приватні школи в Індії є важливою частиною освітньої системи і мають свою власну специфіку через культурні, економічні та соціальні особливості країни, зокрема у частині економічної доступності та наявності спеціалізованих програм, таких як іноземні мови, технічні навички, підготовка до міжнародних іспитів, що забезпечує студентам додаткові переваги при подальшому навчанні та працевлаштуванні.

Австралійська система приватної шкільної освіти характеризується значним акцентом на соціальній взаємодії, а також необхідності вибору конкретного

спрямування, зокрема релігійного, гуманітарного, спортивного, мистецького, інтернатного та іншого. Специфікою приватної австралійської освіти загального середнього рівня є взаємодія з батьками через бажання більшої участі в освітньому процесі своєї дитини, відтак такий підхід свідчить про відкритість для співпраці з батьками та врахування їхніх думок та побажань.

Загалом міжнародний досвід розвитку приватної шкільної освіти свідчить про її різноманітність, високу якість освітніх послуг, інноваційні підходи до розширення освітніх можливостей, оновлення методик викладання та зміцнення партнерства між школою та сім'єю.

Дослідження системи вищої приватної освіти в країнах Європи Америки та Азії свідчить про наявність низки провідних приватних закладів вищої освіти, які надають якісну освіту в різних галузях, включаючи науку, технології, мистецтво та бізнес.

Одним із найвідоміших та найпрестижніших університетів світу, який пропонує широкий спектр програм від бакалаврату до докторантури є Гарвардський університет у США, заснований у 1636 році, переваги навчання у якому включають високі академічні стандарти, відмінний викладацький склад і ресурси, доступ до широкого спектру навчальних дисциплін і дослідницьких програм, заохочення інтелектуального розвитку і досліджень, глобальні мережі і можливості міжнародної співпраці, а також впливове академічне середовище, яке сприяє розширенню знань і особистісного розвитку. Розвиток Гарварду як приватного навчального закладу відбувався протягом століть і відображав зміни в суспільстві та освітніх парадигмах, відтак заснований як коледж для підготовки священнослужителів, він перетворився на універсальний вищий навчальний заклад, однією з найважливіших подій розвитку якого стало прийняття «Нового статуту коледжу» в 1650 році, що встановив основні принципи освіти та управління університетом. Згодом розвиток був спрямований на тісну співпрацю з промисловістю, національною економікою та розвитком наукових досліджень, а на сьогодні славиться високою академічною репутацією, різноманітними

навчальними та дослідницькими програмами, а також глобальним впливом у багатьох галузях.

Іншим відомим приватним університетом у галузі науки, технологій та інженерії є Массачусетський технологічний інститут у США, розвиток якого як приватного вищого навчального закладу пройшов кілька важливих етапів. Його заснування у 1861 році було відповіддю на зростаючу потребу в технічних та інженерних кадрах для промислового розвитку США. У цей період заклад визначив свою специфікацію в галузі науки і технологій, запровадив нові спеціалізації та програми, такі як аерокосмічна інженерія, електротехніка та хімічна інженерія, інноваційні військові дослідження, а станом на сьогодні розширив освітню діяльність до гуманітарних, соціальних наук та мистецтв, надаючи студентам можливість поєднувати технічну підготовку з більш глибоким розумінням соціокультурних та етичних аспектів, а також сприяючи розвитку стартапів та передових технологічних проєктів.

Цікавим у вивченні міжнародного досвіду розвитку приватної вищої освіти є також досвід Кембриджського університету Великобританії, що заснований у 1209 році та відомий своїми інноваційними програмами в галузі науки, техніки та гуманітарних наук. У середньовіччі університет розвивався як центр релігійної освіти, богослов'я та філософії та складався з окремих коледжів, які забезпечували навчання та проживання студентів. У 20 столітті Кембридж став головним центром наукових досліджень, де відбулися революційні досягнення у фізиці, хімії та медицині, а згодом освітні послуги розширились до гуманітарних наук. Кембриджський університет відомий своєю високою якістю викладання, активними дослідженнями та здатністю адаптуватися до змін у суспільстві та науці, а сьогодні він є одним з найпрестижніших навчальних закладів світу і продовжує приваблювати студентів та дослідників з усього світу.

Невід'ємною частиною історії освіти і науки у Великій Британії є Лондонська школа економіки та політичних наук, заснована в 1895 р., що спеціалізується на економіці, політології, соціології та інших соціальних науках. Після першої світової під впливом глобальних економічних і політичних змін університет

розширив свої програми та галузі навчання, започатковано докторські та аспірантські програми з цілого ряду суспільних дисциплін і до сьогодні має міжнародну репутацію за свій внесок у науку, світову політику та економіку і є провідним прикладом приватного вищого навчального закладу, що надає високоякісну бізнес та економічну освіту.

Міжнародний досвід розвитку приватної вищої освіти свідчить, що грамотне управління та державна підтримка приватних закладів освіти дозволяла розширювати освітні програми та дослідницькі напрямки та здобувати міжнародне визнання, а також встановлювати партнерські відносини з університетами та компаніями в різних країнах для сприяння обміну знаннями та передовим досвідом.

З метою порівняння стану розвитку приватної освіти в Україні із міжнародним передовим досвідом розроблено порівняльну характеристику приватної освіти (Табл. 2.26).

Таблиця 2.26

Порівняльна категоріальна характеристика розвитку приватної освіти в Україні з передовим міжнародним досвідом

Категорії	Міжнародний досвід	Україна	Порівняння	
1	2	3	4	
Державна підтримка	Нормативно-правова	Спрощення процедур реєстрації та легалізації приватних освітніх закладів, забезпечення прозорості та доступності для інвесторів, наявність державних стандартів акредитації закладів освіти, нормативно-правове закріплення статусу приватних закладів освіти на рівні із державними	Складність процедур, бюрократичні та корупційні моменти в процесі отримання ліцензії на провадження освітньої діяльності, відсутність єдиного підходу до нормативно-правового закріплення статусу приватних закладів освіти на рівні із державними, наявність державних стандартів акредитації закладів освіти	Відносно задовільний рівень
	Фінансова	Освітні субвенції, системи грантів, цільові субсидій, трансферти, дотації, пільгове оподаткування	Відсутність стабільної законодавчо закріпленої фінансової підтримки провадження приватної освітньої діяльності	Недостатній рівень

Продовження табл. 2.45.

1		2	3	4
Популярність	Обсяги охоплення	Обсяги охоплення приватною освітою варіюються від 30% до 80 % в залежності від країни	Обсяги охоплення приватною освітою варіюються від 1% до 25 % в залежності від освітнього рівня	Недостатній рівень
	Цінова доступність	Цінова доступність відповідає рівню фінансового достатку населення та якості наданих освітніх послуг	Цінова доступність відповідає рівню якості наданих освітніх послуг	Відносно задовільний рівень
Прогресивність	Інноваційні методи	Інноваційні підходи, розширення освітніх можливостей, оновлення методик викладання відповідають сучасним вимогам та мають випереджувальний характер	Застосування інноваційних підходів та оновлення методик викладання відбувається на основі міжнародного досвіду та передових світових практик	Відносно задовільний рівень
	Інноваційні технології	Застосування передових технологій для покращення освітнього процесу та якості освітніх послуг носить системний характер	Застосування прогресивних технологій для покращення освітнього процесу та якості освітніх послуг носить експериментальний характер	Відносно задовільний рівень
Ефективність	Освітня складова	Висока якість та доступність освітніх послуг із використанням інноваційних підходів до провадження освітньої діяльності забезпечують високу ефективність освітньої складової	Нерівномірність показників якості та прогресивності підходів до провадження освітньої діяльності зумовлюють відносну ефективність освітньої складової	Відносно задовільний рівень
	Підприємницька складова	Стабільність надходжень, компенсація частини витрат державою, використання пільг та грамотне фінансове управління забезпечують високу ефективність підприємницької складової	Значні витрати та відсутність стабільності державної підтримки зумовлюють середню збитковість закладів приватної освіти на рівні 35%	Недостатній рівень

* Сформовано автором на основі проведеного дослідження

Порівняння здійснено за такими категоріями як нормативно-правова та фінансова державна підтримка, популярність, виражена обсягами охоплення та

цінною доступністю, прогресивність у вигляді застосування інноваційних методів та технологій, а також ефективність освітньої та підприємницької складової. Проведене дослідження міжнародного досвіду розвитку приватної освіти свідчить, що грамотне управління та державна підтримка приватних закладів освіти дозволяє розширювати освітні програми, забезпечувати здобувачів доступною та якісною освітою, застосовувати інноваційні підходи до провадження освітньої діяльності, провадити високоефективну підприємницьку освітню діяльність, здобувати міжнародне визнання та сприяти обміну знаннями та передовим досвідом, проте в Україні наразі порівнювані показники мають недостатній або відносно задовільний рівень, що свідчить про необхідність розробки дієвої державної політики розвитку приватної освіти в Україні.

Висновки до Розділу II

У другому розділі досліджено стан приватної освіти та міжнародний досвід провадження приватної освітньої діяльності, зокрема проаналізовано проблемні аспекти розвитку приватної освіти в Україні та розроблено структурну модель їх візуалізації. Виокремлено п'ять основних напрямів проблемних аспектів, що блокують розвиток приватної освіти та потребують розробки дієвої державної політики в межах освітньої та підприємницької складової, зокрема це напрями доступності, якості, інноваційності освітніх послуг, а також ліцензування та комерціалізації освітньої діяльності.

Проаналізовано стан, структуру та тенденції розвитку приватної освіти в Україні. За Реєстром суб'єктів освітньої діяльності, станом на 2023 р. в Україні нараховується 15715 діючих закладів загальної освіти на зразок шкіл, ліцеїв, навчально-виховних комплексів, гімназій, початкових, спеціалізованих шкіл, навчально-реабілітаційних центрів, спортивних ліцеїв, з яких 421 – приватний заклад освіти (з них 12 опорний закладів, що становить 2,85%, 30 знаходяться в сільській місцевості, що становить 7,13% та один заклад освіти є інтернатом), 15250 – комунальних, 43 – державних і 1 – корпоративний. Також відповідно до реєстру станом на 2023 р. в Україні налічується 571 заклад вищої освіти, 666 закладів фахової передвищої та 1285 професійної (професійно-технічної) освіти, з яких 422 – приватних, 377 – комунальних, 1494 – державних заклади.

Виявлено, що динаміка розвитку приватної освіти в Україні протягом останніх років має значні коливання як у розрізі кількості закладів освіти, так і за кількістю здобувачів, що свідчить про неоднозначне відношення та нестабільність інтересу до приватних навчальних закладів. Загалом темпи росту кількості суб'єктів господарювання у галузі освіти є дещо сповільненими у 2022 році, особливо це стосується сфери професійно-технічної, вищої освіти та дошкільної освіти.

Аналіз динаміки збитковості закладів інших рівнів приватної освіти, що в середньому зростає від 29,85% у 2014 році до 34,20% у 2021 році, також вказує на негативні тенденції, особливо у початковому та професійно-технічному рівнях. Регіональна динаміка питомої ваги збитковості підприємницької діяльності у галузі освіти у 2014-2021 р.р. свідчить про концентрацію збитковості у таких областях як Київська, Одеська Харківська, Дніпропетровська, загальна частка збиткових закладів освіти у яких становить більше половини від усіх збиткових освітніх закладів України

Дослідження стану приватної дошкільної освіти України у 2014-2022 р.р. свідчать, що найбільші зміни відбулися у 2022 році в таких областях як Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Миколаївська, Полтавська, Сумська, Харківська, Херсонська, Черкаська, Чернігівська, де зниження кількості закладів становило близько 15%. Поряд із цим значне зростання закладів дошкільної освіти відбулось у Волинській, Закарпатській та Рівненській областях. Основна частка кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної дошкільної освіти зосереджена у Київській області (41,38%).

Дослідження стану приватної початкової освіти України у 2014-2022 р.р. свідчать, що найбільше зниження кількості закладів відбулися у 2022 році в таких областях як Дніпропетровська, Одеська, Харківська, Черкаська. Поряд із цим значне зростання відбулось у Волинській, Закарпатській, Рівненській, Львівській і Тернопільській областях, де показник зростання зріс в середньому у 3 рази.

Дослідження стану приватної загальної середньої освіти України у 2015-2022 н.р., свідчить про нерівномірність розвитку у розрізі областей, зокрема значний приріст відбувся у Волинській, Закарпатській, Івано-Франківській, Львівській, Тернопільській та Хмельницькій областях в середньому у 5 разів. Максимальна питома вага приватних шкіл є у Київській області і становить 40, 58%, а на другому місці Львівська із показником 13,53%, що постійно зростає.

На рівні професійно-технічної приватної освіти спостерігається зниження темпу росту кількості суб'єктів господарювання, що становить по Україні 84,01%. При цьому максимальне скорочення кількості закладів відбулося у Донецькій,

Запорізькій, Луганській, Сумській та Херсонській областях. Максимальна концентрація приватних професійно-технічних закладів знаходиться у північному регіоні, проте у всіх регіонах спостерігається динаміка до зниження.

Аналіз показників динаміки суб'єктів господарювання у сфері приватної фахової передвищої та вищої освіти України у розрізі областей свідчить про загальне зниження їх кількості на 4%, в основному за рахунок Київської, Миколаївської, Одеської та Рівненської областей. В інших областях спостерігалось значне зростання. Концентрація закладів приватної фахової передвищої та вищої освіти, як і на інших освітніх рівнях характерна для Північного регіону, проте спостерігається динаміка до зниження. Деяким зростанням характеризується Західний та Центральний регіони.

З метою зведення інформації для її структуризації та виявлення слабких місць розвитку приватної освіти у розрізі освітніх рівнів та регіональних особливостей розроблено інтегральний індекс загальної кількісної оцінки рівня розвитку приватної освіти, що за результатами проведеного дослідження становить 0,37, що вказує лише на 37% досягнутих із 100 можливих і свідчить про слабкий стан приватної освіти та негативну динаміку її розвитку, особливо у розрізі окремих регіонів. Основні проблеми, що призводять до такого результату можуть бути розв'язані за допомогою розробки дієвої державної політики розвитку приватної освіти, оскільки діяльність закладів приватної освіти багато в чому залежить від рівня державної підтримки як освітньої так і підприємницької складової їх функціонування, що потребувало проведення більш детального аналізу ступеню такого впливу на стан приватної освіти.

Досліджено рівень державної підтримки розвитку приватної освіти в Україні, для реалізації якого було розроблено алгоритмічну модель програми прикладного соціологічного дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної освіти, в межах якої висунуто гіпотезу про те, що розвиток приватної освіти блокується низьким рівнем державної підтримки закладів приватної освіти. Основними об'єктами даного дослідження обрано заклади приватної дошкільної, загальної середньої, професійно-технічної, фахової передвищої та вищої освіти, що

функціонують або функціонували в Україні з метою надання освітніх послуг. Дослідженням охоплено близько 65% закладів приватної освіти, що забезпечує репрезентативність вибірки проведеного дослідження через здатність вибіркової сукупності відтворювати основні характеристики генеральної сукупності, зокрема у частині регіонального розподілу, тривалості досвіду функціонування та типів закладів приватної освіти. Методом збору первинної інформації обрано анкетне опитування керівників, експертів та відповідальних осіб, що займаються наданням освітніх послуг в межах приватних закладів освіти шляхом анонімного опитування у формі онлайн-анкетування на базі інтернет застосунку Google Forms. В процесі опитування респонденти оцінювали рівень державної підтримки за запропонованою шкалою від 1-го балу до 5-ти балів, де 1 бал відображав повну незадоволеність респондента, а 5 - повну задоволеність, що зафіксовано у візрцях анкет, розроблених для кожного освітнього рівня окремо. Рівень державної підтримки визначався як відсоткове співвідношення фактичної кількості отриманих балів від респондентів за окремим питанням до максимально можливої кількості балів у межах окремого питання.

На другому етапі досліджено ступеню впливу рівня державної підтримки на стан розвитку приватної освіти, для чого застосовано кореляційно-регресійний аналіз їх взаємозв'язку у розрізі освітньої та підприємницької складових, при якому результативним показником y_i виступав інтегральний індекс рівня розвитку приватної освіти у розрізі освітніх рівнів та областей, а показниками впливу – змінні отримані в результаті проведеного соціологічного опитування, а саме x_1 - рівень державної підтримки розвитку приватної освіти за напрямом сприяння доступності надання освітніх послуг, x_2 - рівень державної підтримки розвитку приватної освіти за напрямом сприяння якості надання освітніх послуг, x_3 - рівень державної підтримки розвитку приватної освіти за напрямом сприяння інноваційності надання освітніх послуг, x_4 - рівень державної підтримки розвитку приватної освіти за напрямом сприяння легалізації освітньої діяльності, а також x_5 - рівень державної підтримки розвитку приватної освіти за напрямом сприяння комерціалізації освітньої діяльності. Описана залежність розглядалась у

просторовій площині у розрізі областей та освітніх рівнів з метою виявлення слабких місць, що потребують формування першочергових завдань при розробці державної політики розвитку приватної освіти в Україні.

Рівень державної підтримки розвитку приватної дошкільної освіти у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої та підприємницької складових за напрямками коливається від 23% до 60%, при цьому найнижчі показники спостерігаються у Донецькій, Сумській, Херсонській та Черкаській областях, а найвищі у Київській, Закарпатській та Тернопільській за всіма напрямками. Проведений кореляційно-регресійний аналіз свідчить про наявність тісного взаємозв'язку між значенням інтегрального індексу рівня розвитку приватної дошкільної освіти та рівня державної підтримки за усіма напрямками, особливо за напрямом легалізації освітньої діяльності.

Найнижчі показники рівня державної підтримки розвитку приватної загальної середньої освіти у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої та підприємницької складових спостерігаються у Донецькій, Запорізькій, Кіровоградській, Полтавській, Херсонській та Чернівецькій областях за всіма напрямками, де показник коливається від 21,67 % до 30,41 %. Кореляційно-регресійний аналіз вказує на тісний взаємозв'язок між значенням інтегрального індексу та рівня державної підтримки особливо за напрямом комерціалізації освітньої діяльності.

Найнижчі показники рівня державної підтримки розвитку приватної професійно-технічної освіти у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої та підприємницької складових спостерігаються у Донецькій, Запорізькій, Кіровоградській, Полтавській, Херсонській та Чернівецькій областях за всіма напрямками, де показник коливається від 21,67 % до 30,41 %. Кореляційно-регресійний аналіз свідчать про тісний взаємозв'язок між розрахованим інтегральним індексом та рівнем державної підтримки за усіма напрямками, особливо за напрямом інноваційності.

Найнижчі показники рівня державної підтримки розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої та

підприємницької складових спостерігаються у Донецькій, Хмельницькій та Чернігівській областях, де показник коливається від 22 % до 28,1 %. Результати кореляційно-регресійного аналізу свідчать про наявність тісного взаємозв'язку між значенням інтегрального індексу рівня розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти та рівня державної підтримки за усіма напрямками, зокрема за напрямом якості, що має найвищий коефіцієнт кореляції - 0,989.

В результаті проведеного дослідження підтверджено гіпотезу про те, що розвиток приватної освіти в Україні значною мірою блокується низьким рівнем державної підтримки закладів приватної освіти. При формуванні державної політики розвитку приватної освіти отримані результати дозволяють акцентувати увагу на основних моментах, що потребують першочергового вирішення

Здійснено порівняльну категоріальну характеристику розвитку приватної освіти в Україні з передовим міжнародним досвідом провадження приватної освітньої діяльності, у розрізі таких категорій, як державна підтримка, популярність, прогресивність та ефективність. Встановлено, що грамотне управління та державна підтримка приватних закладів освіти дозволяє розширювати освітні програми, забезпечувати здобувачів доступною та якісною освітою, застосовувати інноваційні підходи до провадження освітньої діяльності, провадити високоефективну підприємницьку освітню діяльність, здобувати міжнародне визнання та сприяти обміну знаннями та передовим досвідом, проте в Україні наразі порівнювані показники мають недостатній або відносно задовільний рівень, що свідчить про необхідність розробки дієвої державної політики розвитку приватної освіти в Україні.

Основні результати першого розділу представлено у наукових публікаціях [20, с. 78-87, 56, с. 56-62, 154, с. 10-12, №, с. 34-36, №].

РОЗДІЛ III

ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ПРИВАТНОЇ ОСВІТИ.

3.1. Удосконалення управління впровадженням інноваційних підходів до приватної освітньої діяльності

Актуальність інновацій в освітньому процесі зумовлена зростаючими викликами та змінами в різних сферах життя, таких як наукова, технологічна, економічна та соціальна. Необхідність адаптації системи освіти до нових реалій та створення прогресивних методик до підготовки молодого покоління потребує розробки дієвих інноваційних підходів до провадження приватної освітньої діяльності загалом та приватної зокрема. Серед основних аспектів, що ілюструють важливість інновацій в освіті можна виділити зміни у технологічній сфері, зміни на ринку праці, необхідність розвитку креативності та критичного мислення, необхідність врахування індивідуальності особистості, необхідність підвищення мотивації та зацікавленості, необхідність готовності до невизначеності.

Технологічний прогрес, як основний рушій розвитку разом із глобальною цифровізацією усіх сфер життя людини вимагають від освітніх закладів адаптації методик та засобів навчання до сучасних стандартів, зокрема запровадження таких інноваційних технологій, як штучний інтелект, віртуальна реальність, навчальні ігри, симулятори та онлайн-платформи, що мають значний вплив на способи навчання та сприяють зростанню якості освіти. Наслідком технологічного прогресу є прогресивні зміни на ринку праці та його вимог, що зумовлюють потребу у інноваційних програмах навчання, здатних надавати студентам актуальні навички та знання, відповідно до вимог сучасних робочих місць. Розвиток креативності та критичного мислення, які є вкрай важливими для розв'язання складних проблем, потребує залучення у навчальний процес інноваційних платформ, що створюють заохочувальне середовище для аналізу, оцінювання та синтезу інформації для обґрунтування аргументів та рішень, а також сприяють творчості, дозволяючи

студентам досліджувати різноманітні точки зору та співпрацювати над інноваційними ідеями. Розкриття людського потенціалу через врахування індивідуальних потреб та особистих якостей на сьогодні являється чи не найважливішим процесом в освітній діяльності, саме тому інноваційні методики, що орієнтовані на застосування індивідуальних підходів до навчання кожного здобувача сприяють більш ефективному засвоєнню матеріалу. Застосування інноваційних підходів до освітньої діяльності сприяє зацікавленню та підвищенню мотивації здобувачів, що значно покращує якісні показники результативності освітньої діяльності, а також забезпечує розвиток гнучкості, адаптивності та навички роботи в умовах невизначеності.

Основними проблемами пов'язаними із реалізацією інноваційних підходів до освітньої діяльності являються проблеми психологічного, фінансового, регламентаційного та інтелектуального характеру, що можуть бути успішно вирішені у результаті поєднання грамотного державного управління та потенціалу приватної освіти на кожному конкретному освітньому рівні.

До проблем психологічного характеру варто віднести опір з боку традиційних методів, що зумовлений не бажанням впровадження нових методів і технологій через незручність або відчуття невпевненості прихильників традиційних підходів до навчання, а також невизначеність результатів реалізації таких інноваційних підходів до навчання, оскільки очікування та відсутність миттєвих результатів може викликати відчуття ризику для надавачів освітніх послуг.

Проблеми фінансового характеру з одного боку включають обмежуючі фактори у вигляді додаткових витрат на реалізацію інноваційних підходів, зокрема у частині витрат на підготовку педагогічних кадрів, а також необхідності переоснащення технічних засобів реалізації інноваційних підходів у закладах освіти. А з іншого боку обмежуючі фактори у вигляді низького рівня фінансового достатку здобувачів, що ускладнює процес впровадження інноваційних підходів.

Проблемами регламентаційного характеру являються відсутність стандартів та складність оцінки інноваційних підходів за традиційними стандартами, що

приведе до невизначеності в процесі оцінювання успішності студентів, а також деяка суперечливість різних інноваційних підходів, одночасне впровадження яких призведе до конфліктів у сприйнятті учасниками освітнього процесу та негативно відобразатиметься на ефективності навчання.

Щодо проблем інтелектуального характеру варто зауважити, що для успішної реалізації інноваційних підходів до провадження освітньої діяльності, учасники освітнього процесу повинні мати достатні знання та навички для їх використання, проте через фактори часу, віку, мотивації цьому питанню, на жаль, не завжди приділяється належна увага.

Провідну роль у вирішенні проблем реалізації інноваційних підходів до освітнього процесу на різних рівнях відіграють приватні освітні заклади та органи державного управління. Основними аспектами визначення місця та ролі приватної освіти у даному питанні є її специфічні характеристики, зазвичай не притаманні для системи державної освіти, зокрема такі як гнучкість, адаптивність, експериментальність, новаторство, конкурентність, диверсифікованість та комунікативність. Відтак реалізація інноваційних підходів потребує певної гнучкості та мобільності до прийняття управлінських рішень щодо впровадження тих чи інших прогресивних методик, які з одного боку прискорюють процес впровадження, а з іншого дозволяють максимізувати їх ефективність за рахунок швидкої реакції на зміни ринку праці та суспільних потреб та оперативної адаптації навчальних програм для забезпечення актуальності освіти. Іншим аспектом приватної освіти є можливість застосування експериментальних та новаторських підходів до провадження освітньої діяльності оминаючи бюрократичні процедури державних систем освіти. Важливим при цьому є конкурентний тиск, що стимулює забезпечення якості інноваційних підходів до провадження освітньої діяльності, оскільки відсутність конкурентоспроможності таких підходів автоматично відсіє їх з ринку освітніх послуг, що не характерно для державної системи освіти. Диверсифікація підходів приватними закладами освіти дозволяє більше експериментувати з різними інноваційними навчальними методиками, що сприяє поширенню інноваційних практик та збагачує сферу освіти в цілому. Щодо

комунікації приватних закладів з промисловістю, бізнесом та дослідницькими організаціями варто підкреслити необхідність їх активної співпраці для впровадження інноваційних рішень у навчальний процес, що сприятиме забезпеченню актуальності освіти.

У свою чергу роль приватної освіти у вирішенні проблем реалізації інноваційних підходів до провадження освітньої діяльності не може бути відіграна належним чином без активної підтримки з боку держави, зокрема через створення належних умов для розвитку та сприяння інноваційним ініціативам. В першу чергу мова йде про створення нормативно-правової бази для впровадження інноваційних підходів у приватних освітніх закладах, що включає в себе забезпечення прав інтелектуальної власності, ліцензування та сертифікації нових методик та програм. Іншим моментом є надання фінансової підтримки для реалізації інноваційних проектів в приватних освітніх закладах, що включатиме гранти, субсидії, податкові пільги та інші фінансові стимули. Така фінансова підтримка сприятиме дослідженням та розвитку інноваційних методик навчання через фінансування дослідницьких проектів, створення дослідницьких центрів та лабораторій та загалом інноваційної інфраструктури у вигляді сучасних технології, навчальних матеріалів із забезпеченням доступу до них приватних навчальних закладів. Не менш важливим моментом є запровадження державної сертифікації та акредитації інноваційних програм та методик навчання, що забезпечить їх визнання і прийняття на рівні суспільства та ринку праці, а також здійснення моніторингу та оцінки реалізації інноваційних підходів в приватних освітніх закладах, забезпечуючи якість та ефективність навчання.

Дослідження сучасних інноваційних підходів до провадження приватної освітньої діяльності дозволило класифікувати їх за основними напрямками зокрема такими як персоналізація, діджиталізація, індустріалізація, глобалізація, множинний інтелект, альтернативне оцінювання.

Створення індивідуальних навчальних програм для кожного здобувача із врахуванням здібностей, інтересів та потреб здобувачів не можливе без використання сучасних технологій та методів, що дозволяють персоналізувати

навчальний процес враховуючи кількість здобувачів у групах. Відтак робота у даному напрямку повинна спрямовуватися у напрямку забезпечення учасників освітнього процесу відповідними технічними засобами та асистивними технологіями, що зможуть підтримувати масштабність даного процесу. Мова йде не лише про використання таких технологій як комп'ютерні програми, віртуальні навчальні платформи, онлайн-курси, що потребують використання передових гаджетів і забезпечують діджиталізацію освітнього процесу, але й про місткі сервери здатні накопичувати інформацію у глобальних масштабах та сприяти цифровізації освітнього процесу.

Окрім цього залучення до освітнього процесу таких діджитал-рішень як навчальні ігри та симулятори, асистивні технології, технологій віртуальної і доповненої реальності, штучний інтелект і адаптивні системи навчання, дозволять зацікавити здобувачів та підвищити мотивацію до навчання на усіх освітніх рівнях, а також сприятимуть персоналізації прогресу знань здобувачів, коригуванню контенту відповідно до їхніх індивідуальних потреб.

Важливим інноваційним підходом до провадження освітньої діяльності є спрямування освітніх програм у русло розвитку множинного інтелекту, що базується на здобутті навичок майбутнього, зокрема критичного та креативного мислення, комунікаційних навичок, творчості, міжособистісного розвитку, лідерства, роботи в команді, спеціалізованих програм в обраних сферах, апробація яких повинна здійснюватися під час організації групової роботи для виконання проблемного чи проектного завдання, зокрема і на реальних базах практик в індустрії. При цьому індустріалізація освітнього процесу має на меті не лише апробаційну складову окремих частин освітніх програм, але і коригування освітніх програм відповідно до індустріального розвитку та потреб ринку праці в межах партнерської співпраці. Поряд із індустріалізацією освітнього процесу високу цінність має його глобалізація, тобто розвиток свідомості здобувачів щодо глобальних завдань та сучасних проблем суспільства, що потребує обізнаності у міжнародних стандартах та здобуття міжкультурних компетентностей.

Інноваційних підходів до провадження освітньої діяльності потребує також і система оцінювання знань здобувачів, яка на сьогодні вже пройшла кілька етапів реформування, проте необхідність застосування альтернативних систем оцінювання, що відповідають умовам часу та розвитку, зростає з року в рік, оскільки використання нестандартних методів оцінювання, таких як портфоліо, проекти, практичні завдання, індивідуальні та рейтингові наскрізні зрізи, зокрема методики «ще ні» та «відмінно бо», що дозволяють краще визначити рівень розвитку здобувачів чи мотивувати їх до розвитку, на сьогодні все ще не впроваджені на державному рівні.

Оцінюючи рівень реалізації інноваційних підходів до провадження приватної освітньої діяльності в Україні варто відмітити, що приватні заклади освіти являються яскравим прикладом ініціювання багатьох прогресивних методик на усіх освітніх рівнях від дошкільної до вищої освіти, проте реалізація таких підходів відзначається відсутністю системності та має випадковий чи експериментальний характер.

Зокрема рівень дошкільної приватної освіти потребує впровадження засад освіти впродовж життя, оскільки на сьогодні активно підіймаються та опрацьовуються проблеми реалізації освіти старшого покоління, а ранній розвиток залишається поза увагою, відтак працює методика наслідувального розвитку, замість методики креативного імітаційно-інноваційного розвитку. Забезпечення таких інноваційних підходів є витратомістким процесом, проте, як свідчить міжнародна практика – результативним. Зокрема запровадження сенсорних кімнат, оснащених обладнанням для стимуляції систем нюхового, тактильного, слухового, зорового, смакового та вестибулярного сприйняття, а також різновікових груп за методикою Монтесорі, як способу передачі навичок, знань, моделей поведінки від старших дітей до молодших. Використання таких підходів окрім свого основного призначення можуть сприяти вирішенню проблем пов'язаних з обмеженістю місць у державних садочках, зокрема у частині запровадження різновікових груп у садочках корпоративного призначення при державних установах, приватних компаніях чи офісах, де набір дітей одного вікує маломістким. Розвиток таких

приватних садочків може бути фінансований в межах благодійного чи філантропічного краудфандінгу.

Щодо питань реалізації інноваційних методів провадження освітньої діяльності на рівні шкільної освіти варто зауважити необхідність посилення ініціювання законодавчої імплементації шкільних ваучерів, базованих на інноваційних системах оцінювання талановитих школярів, тьюторського підходу кожного учня для розв'язання його освітніх проблем, розвитку авторських шкіл спрямованих на реалізацію оригінальна педагогічна концепція під керівництвом її автора в межах експериментальних навчально-виховних методик, а також сприяння розвитку дистанційної системи навчання у спеціальних сертифікованих шкільних онлайн закладах.

Реалізація інноваційних медів здійснення освітнього процесу професійно-технічної, фахової передвищої та вищої освіти також має ряд недопрацювань, які на сьогодні оперативніше вирішуються на рівні приватної освіти, проте багато аспектів є далекими від міжнародних стандартів, зокрема щодо поліпшення якості навчання, підвищення ефективності викладання та підготовку студентів до сучасних викликів ринку праці. Важливим у даному контексті є активне навчання, в межах якого студенти беруть активну участь у дискусіях, групових проектах, практичних завданнях та семінарах, що зміцнює практичні навички, критичне мислення та співпрацю, використання відеолекцій, інтерактивних платформ, електронного навчання, веб-конференцій та онлайн-курсів, що розширює доступ до знань і сприяє персоналізованому навчанню, використання ігрових елементів, графічних симуляцій, ігрових завдань та гейміфікації навчального процесу, що допомагають зробити навчання більш цікавим та мотивуючим для студентів, залучення студентів до реальних проектів та досліджень, що сприяє розвитку практичних навичок та вмінь вирішувати проблеми, включаючи творчі здібності, міждисциплінарних програм, що сприяє комплексному аналізу проблем з різних точок зору, залучення до освітнього процесу бізнесу та промисловості, щоб наблизити навчальний процес до потреб ринку праці, пропонуючи стажування, практичну підготовку і спільні дослідницькі проекти, а також реалізація

міжнародної мобільності, що сприяють розширенню кругозору та міжкультурному діалогу.

Проведене дослідження дозволяє оцінити наявні слабкі і сильні сторони приватної освіти на шляху до реалізації інноваційних підходів до провадження освітньої діяльності, та розробити координаційну модель управління процесом впровадження інноваційних підходів до приватної освітньої діяльності (Рис. 3.1). Запропонована модель демонструє п'ять основних аспектів координації: дослідження сучасних викликів освітньої діяльності, пошук інноваційних підходів до провадження освітньої діяльності, дослідження проблем впровадження інноваційних підходів, пошук напрямів розв'язання проблем, реалізацію інноваційних підходів до провадження освітньої діяльності. Кожен із аспектів характеризується певними елементами, у напрямку яких потрібно зосередити процеси управління для забезпечення ефективності впровадження інноваційних підходів. Зокрема серед напрямів розв'язання основних проблем зазначена необхідність налагодження взаємозв'язків з інноваційними центрами для відслідковування останніх технологічних новинок.

На сьогодні в Україні існують кілька приватних інноваційних центрів, що активно сприяють розвитку інноваційних технологій та стартапів:

- UNIT.City – найбільший технопарк в Україні, який об'єднує інноваційні стартапи, IT-компанії та інші організації, що працюють у сфері технологій;
- LvivTech.City – інноваційний парк у Львові, який зосереджується на розробці та розвитку інноваційних проєктів у сфері технологій та бізнесу;
- Tech StartUp School – навчальний центр, що спеціалізується на навчанні підприємництва та розробці стартапів;
- Innovative Education Hub – навчальний центр, який сконцентрований на розробці та реалізації інноваційних освітніх програм і проєктів;
- K.Fund – благодійний фонд, створений українським підприємцем та інвестором В. Хмельницьким, який сприяє розвитку стартапів та інноваційних проєктів.

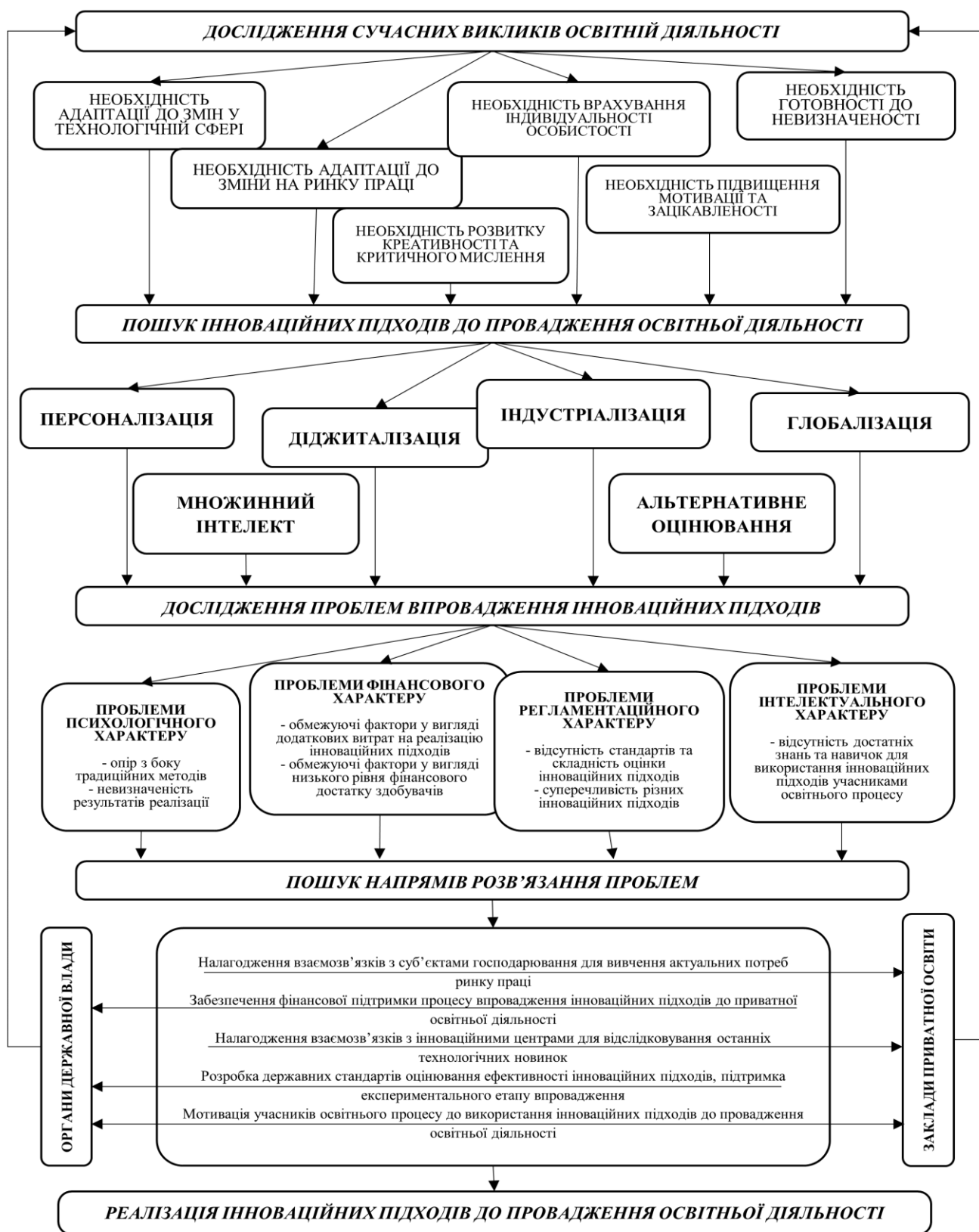

Рис. 3.1. Координаційна модель управління процесом впровадження інноваційних підходів до приватної освітньої діяльності

*Розроблено автором на основі проведеного дослідження

Ці приватні інноваційні центри в Україні формують сприятливе середовище для розвитку технологій і стартапів, а також допомагають підприємцям та інноваторам одержувати фінансову, експертну та іншу підтримку для реалізації власних ідей.

Інноваційні та технологічні парки – важливий інструмент у розвитку суспільства, зокрема, в галузі науки, технологій та підприємництва. Ці парки створюються для поєднання наукових, технічних і бізнес-знань та досвіду у створенні інноваційних технологій і продуктів.

Основні завдання інноваційних і технологічних парків полягають у сприянні створенню інноваційних продуктів та технологій, розвитку нових, підтримці малих і середніх підприємств, залученні інвестицій та формуванні сприятливих умов для науково-дослідних робіт.

Одним із основних принципів діяльності інноваційних і технологічних парків можна вказати забезпечення інтеграції між виробництвом, науковими дослідженнями та освітою. Технологічні парки формують умови для залучення талановитих фахівців, розробки інноваційних технологій та організації нових робочих місць.

Україна також має власні інноваційні та технологічні парки: Київський інноваційний парк, Львівський технопарк, Одеський науково-технічний парк та ін., які допомагають розвивати високотехнологічні галузі та залучати інвестиції в економіку.

Україна має багато перспективних інноваційних проєктів і центрів, які допомагають розвивати науку та технології в різних галузях. Однак необхідно на державному рівні забезпечити, щоб ці проєкти та центри працювали на користь українського народу та розвитку країни в цілому.

Інноваційні центри – це організаційні структури, що діють у сфері наукових досліджень з метою сприяння розвитку інноваційних технологій, новітніх освітніх продуктів і послуг. Завданням таких центрів ми вбачаємо у створенні умов для розвитку інновацій, залучення талановитих науковців, сприяння комерціалізації

наукових розробок і налагодження ефективної співпраці між науковими установами, бізнесом та владою.

Інноваційні центри можуть мати різні форми власності та організаційні структури, але всі вони спрямовані на розвиток науки, технологій та бізнесу. До основних завдань інноваційних центрів можна віднести такі:

- розробка нових ідей та технологій;
- сприяння комерціалізації наукових розробок;
- залучення інвестицій для розвитку інноваційних проєктів;
- сприяння ефективності малого та середнього бізнесу;
- підтримка науково-технічного потенціалу країни;
- забезпечення дієвої співпраці між науковими установами, бізнесом та владою.

У світі є багато успішних прикладів розвитку інноваційних центрів, таких як Силіконова долина (США), Федеральний інститут технологій (Швейцарія), Стокгольмський науково-технічний парк (Швеція) та ін. У країнах, що розвиваються, такі центри покликані стати джерелом змін і зростання, сприяючи економічному розвитку та створенню нових робочих місць.

Інноваційні центри в Україні – це організації, що створюють відповідні умови для розвитку технологій та інновацій у різних галузях. Такі центри надають підтримку і розвивають інфраструктуру для появи інноваційних продуктів та новітніх послуг, підтримують стартапи і допомагають їм залучати інвестиції.

Інноваційні центри – значимі механізми розвитку економіки та підвищення конкурентоспроможності країни. Вони можуть забезпечувати підтримку і сприяти розвитку інноваційних підприємств, розробці технологій, підвищенню якості життя населення та ін. Дослідження інноваційних центрів може містити аналіз їхніх завдань, цілей, структури, джерел фінансування і результатів роботи. Такі дослідження допомагають виявити недоліки і проблемні місця у діяльності інноваційних центрів, а також визначити шляхи їхнього подальшого розвитку та покращення.

Один із прикладів інноваційного центру в Україні є LvivTech.City. Цей центр надає простір для розробки та тестування інноваційних продуктів та послуг, сприяє взаємодії між стартапами, місцевими і зарубіжними партнерами, інвесторами. LvivTech.City організовує заходи і тренінги для стартапів та розвиває інноваційні екосистеми в різних галузях. Центр зосереджений на розробці та впровадженні інноваційних технологій у галузі ІТ, робототехніки, машинобудування та інших суміжних галузях. LvivTech.City пропонує молодим підприємцям і стартапам інфраструктуру для розробки та тестування продуктів, а також надає доступ до менторів та інвесторів, які готові підтримати перспективні проекти. Інший приклад – це ІТ-парк у Харкові. Цей інноваційний центр спеціалізується на розробці програмного забезпечення, вебсайтів, мобільних додатків та інших інтернет-технологій. ІТ-парк всіляко підтримує стартапи та інноваційні підприємства, надає доступ до менторів та інвесторів, організовує курси і тренінги для розвитку навичок у сфері ІТ. Ще один приклад – це DTEK Academy у Києві. Цей інноваційний центр спеціалізується на навчанні і розвитку експертів у сфері енергетики та використанні відновлювальних джерел енергії. DTEK Academy надає ресурси для розвитку технологій відновлюваної енергетики, організовує конференції для обміну досвідом і налагодження співпраці між експертами у галузі енергетики. DTEK Academy сприяє створенню стартапів у галузі відновлюваної енергетики, допомагає залучати інвестиції та встановлювати зв'язки з партнерами.

Інноваційні центри в Україні мають важливе значення для розвитку економіки та технологічного прогресу країни. Вони допомагають стартапам та інноваційним підприємствам відшукувати рішення для складних питань, підвищувати ефективність та розширювати межі власного бізнесу. Крім того, інноваційні центри створюють сприятливе середовище для інвестування та співпраці між бізнесом, владою та науково-дослідними установами. Інноваційні центри в Україні створюють сприятливі умови для розвитку інноваційного середовища, стимулюють розвиток бізнесу і технологій, сприяють залученню інвестицій та підвищенню конкурентоспроможності країни. Інноваційні центри в Україні стали ефективними платформами для обміну досвідом та співпраці між

бізнесом, науково-дослідними установами та владою. Успішним прикладом інноваційного центру є UNIT.City, розташований у Києві. Цей центр зосереджений на розвитку інноваційних проєктів у галузі технологій, енергетики, медицини, фінансів та інших галузях. UNIT.City пропонує доступ до спільних робочих просторів, лабораторій, конференц-залів, а також до мережі менторів та інвесторів.

Інноваційні центри в Україні підтримують інноваційний розвиток і допомагають стартапам розвиватися та отримувати інвестиції. Багато відомих стартапів, які стали успішними на міжнародній платформі, одержали поштовх для розвитку саме від інноваційних центрів в Україні. Наприклад, стартап Petcube, який розробив інтерактивний пристрій для спілкування з домашніми тваринами на відстані, був підтриманий саме від інноваційного центру Kyivstar Digital.

Україна відома інноваційними стартапами, які дістали підтримку в інноваційних центрах. Один із таких стартапів – Grammarly, який діє від центру Інтернет-розвитку в Україні (iHUB). Grammarly – це програма, яка допомагає користувачам перевіряти граматику та правопис англійської мови. Стартап було створено у 2009 р. у Києві, і після успішного запуску продукту компанія перенесла штаб-квартиру до Сан-Франциско. Цей стартап отримав підтримку від інноваційного центру Американського університету в Києві та інших інвесторів, що допомогло йому стати одним із найбільш відомих українських стартапів. Ще один відомий стартап був підтриманий інноваційним центром – Jooble. Це пошукова система для пошуку роботи, яка стала дуже популярною в Україні та в інших місцях світу. Jooble було створено в 2006 р. в Одесі, і після запуску продукту компанія одержала інвестування від інноваційних центрів, таких як UNIT.City та iHUB. Також варто згадати у нашому дослідженні і про стартап 3DLOOK, який став відомим завдяки своєму рішенню у царині моди. 3DLOOK розробив програму, що дозволяє користувачам зробити точний замір тіла за допомогою камери смартфона. Цей стартап має ґрунтовну підтримку від інноваційних центрів, таких як iHUB та LvivTech.City, що допомогли йому розвиватися та вийти на міжнародний ринок. Ще один відомий український стартап, який отримав підтримку від інноваційного центру, – це People.ai, який створив програмне забезпечення для автоматизації

роботи продажів і маркетингу. People.ai інвестується від інноваційного центру відомої американської компанії Salesforce. Стартап RefaceAI, який став відомим у світі завдяки технології створення реалістичних облич. RefaceAI розробив програмне забезпечення, яке дозволяє замінювати обличчя на відео на обличчя з інших відео чи фотографій. Цей стартап отримав підтримку від інноваційного центру UNIT.City в Києві. Одним із найвідоміших українських стартапів вважається Depositphotos, який розробив платформу для продажу фотографій, відео і векторних зображень. Цей стартап підтримали такі інноваційні центри, як Harry Farm і iHUB, що допомогли стати одним із найбільших фотобанків світу.

Українські інноваційні центри допомагають не лише відомим стартапам, а й тим, хто лише розпочинають свій шлях. Центри створюють сприятливу екосистему для інновацій і технологічної галузі, яка привертає увагу іноземних інвесторів. Наприклад, у 2020 р. український стартап GitLab, який створив платформу для розробки програмного забезпечення, отримав інвестиції на суму 100 млн дол. США від компанії Iconiq Capital. Інноваційний центр Українського католицького університету (м. Львів) надавав підтримку GitLab на етапі становлення. Слід згадати і стартап Сіклум, який надає послуги з розробки програмного забезпечення та ІТ-консалтингу. Цей стартап підтримує інноваційний центр Lviv IT Cluster, що допомогло йому розвиватися і набути одним з лідерських позицій у сфері ІТ-аутсорсингу в Україні.

Отже, інноваційні центри в Україні відіграють важливу роль у розвитку технологічної галузі, сприяють залученню інвестицій, надають підтримку як відомим стартапам, так і початківцям, що допомагає розвивати інноваційні технології та забезпечувати зростання української економіки в цілому.

Міжнародна співпраця з розвитку інноваційних центрів в Україні є значущою складовою їх успішного становлення. Україна має багато партнерів з інших країн, які допомагають у впровадженні нових технологій та підтримці інноваційних проєктів. Таким, прикладом міжнародної співпраці в цій сфері є програма Європейського Союзу «Горизонт 2020», у межах якої Україна дістала доступ до фінансування та співпраці з іншими країнами Європи у галузі наукових досліджень

та інновацій. США, Японія, Канада та Ізраїль також активно співпрацюють з українськими інноваційними центрами. Зокрема, їхні компанії та інвестиційні фонди надають фінансову підтримку українським стартапам та інноваційним проектам, розширяють технологічний трансфер та обмін знаннями.

Українські інноваційні центри активно беруть участь у міжнародних конференціях і виставках, в яких можуть представити власні досягнення та налагодити нове партнерство. Міжнародна співпраця з розвитку інноваційних центрів в Україні відіграє важливу роль у підтримці інноваційних проектів та їх розвитку. Для забезпечення успіху у цій галузі важливо продовжувати залучати нових партнерів і розширювати міжнародну співпрацю.

Іншим важливим аспектом розвитку інноваційності освітнього процесу є удосконалення діяльності експериментальних закладів освіти – навчальних закладів, які мають спрямованість на впровадження новітніх методів і технологій у навчальний процес. У таких закладах реалізується експериментальна модель навчання, яка може відрізнитися від традиційної. Основна мета експериментальних закладів освіти полягає в тому, щоб розробляти і впроваджувати інноваційні підходи та передові методи навчання, що відповідають вимогам сучасності, сприяючи формуванню високої якості навчання та надання освітніх послуг. Заклади цієї категорії можуть включати до програм такі інноваційні методи, як проектне навчання, ігрові технології, використання ІТ-технологій, дистанційне навчання, технології розвитку творчих здібностей та ін.

Україна не становить виняток щодо існування експериментальних закладів освіти. У різних містах діють такі заклади, які проводять дослідження та впроваджують інноваційні методи навчання. Наприклад, Інститут модернізації змісту освіти розробляє та запроваджує в освітній процес інноваційні програми навчання в рамках проектів, фінансування яких відбувається міжнародними організаціями. Експериментальні заклади освіти можуть бути дуже корисними для формування нової педагогічної парадигми і вдосконалення навчального процесу загалом. Діяльність таких закладів може стати важливим інструментом у підготовці

молодого покоління до сучасного життя і майбутнього працевлаштування в умовах постійної зміни технологій і вимог ринку.

В Україні існують експериментальні заклади освіти, які проводять дослідження та застосовують інноваційні методи навчання з метою поліпшення якості освіти. Один із таких закладів є Київський експериментальний ліцей при Київському університеті імені Бориса Грінченка. Цей ліцей засновано у 2017 р. Він входить до системи Національної академії педагогічних наук України. В ліцеї ведуть дослідження і впроваджують інноваційні педагогічні технології, які дозволяють розвивати здобувачів освіти у креативних напрямках і підготувати їх до успішного професійного майбутнього. Ще один експериментальний заклад освіти – Ліцей № 208 «Перспектива» (м. Київ), заснований у 2016 р. У ліцеї застосовують інноваційні методики та технології, які сприяють розвитку творчих і креативних здібностей учнів, з використанням проектного підходу до навчання, що дозволяє учням вирішувати реальні проблеми і займатися проектами, які мають значення для громади. Також в Україні функціонують й інші експериментальні заклади освіти, наприклад: Спеціалізована школа № 200 імені Володимира Винниченка (м. Львів), Науково-дослідний інститут шкільної та позашкільної освіти (м. Київ) та ін.

У цьому контексті слід наголосити, що діяльність експериментальних закладів освіти в Україні являє собою значущий елемент у формуванні новітньої педагогічної парадигми, що спрямована на розвиток інноваційних методів навчання і підготовку здобувачів освіти до життя у сучасному інформаційному суспільстві. Застосування таких методів дозволяє формувати в учнів і студентів ключові компетенції, які вкрай важливі для вибудовування успішної кар'єри в майбутньому, такі як креативність, критичне мислення, комунікативність, вміння співпрацювати та ін. Діяльність експериментальних закладів освіти допомагає впроваджувати новітні технології у навчальний процес і забезпечує зручні умови для навчання та розвитку здобувачів освіти. У результаті здобувачі, які навчаються в експериментальних закладах освіти, мають ширші можливості для самореалізації та краще підґрунтя для життя у сучасному інформаційному суспільстві.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що експериментальні заклади освіти в Україні мають помітний вплив на розвиток освітньої системи, впроваджуючи інноваційні технології навчання, які забезпечують якісну підготовку здобувачів освіти до подальшого життя і набуття професійних компетенцій.

Приватні експериментальні заклади освіти в Україні – це навчальні заклади, які працюють на комерційній основі і мають спрямованість на впровадження новітніх методів навчання та підготовку учнів до життя у сучасному світі. Однією з переваг приватних експериментальних закладів освіти є те, що вони мають більш гнучкий підхід до навчання і можуть швидко впроваджувати новітні технології та методики. Це дозволяє приватним експериментальним закладам освіти бути більш адаптивними до змін у суспільстві та потреб здобувачів освіти. Приватні експериментальні заклади освіти зазвичай мають вищий порівняно з державним рівень фінансування і матеріального забезпечення, що практично гарантує більш якісний рівень освіти, забезпечуючи навчальний процес необхідними засобами для здобуття якісних освітніх послуг. Проте варто зазначити, що вартість навчання в приватних експериментальних закладах освіти може бути вищою, ніж у державних закладах. І також важливо звертати увагу на якість надання освітніх послуг, враховуючи обов'язково професійні компетенції, досвід викладачів, які працюють у таких закладах. У будь-якому разі приватні експериментальні заклади освіти в Україні становлять значущий компонент розвитку освітньої системи. Основні цілі таких закладів полягають у впровадженні інноваційних методів навчання з опрацюванням і введенням у процес індивідуальних програм для кожного здобувача освіти. Приватні експериментальні заклади освіти пропонують різні рівні освіти – від дошкільної до вищої. Це можуть бути, наприклад, спеціалізовані програми навчання, такі як програми з підготовки до міжнародних іспитів, програми зі спеціальних наук або програми з розвитку креативності та творчості. Крім навчання приватні експериментальні заклади освіти можуть пропонувати додаткові послуги, такі як, наприклад, підготовка до вступу до вищих закладів, консультації з вибору професії та майбутньої кар'єри, а також розвиток креативних і соціальних навичок.

Приватні експериментальні заклади освіти, щоб зберігати успішність, провадять інноваційні методики навчання, такі, наприклад, як онлайн-навчання, віртуальна реальність, технології 3D-друку та інші сучасні технології, невпинно працюючи над удосконаленням освітнього процесу і розробляючи передові методики навчання. Це дозволяє приватним експериментальним закладам освіти бути більш гнучкими та адаптивними до потреб здобувачів освіти та мінливим вимог, що панують в освітньому процесі. У цілому діяльність приватних експериментальних закладів освіти в Україні спрямована на забезпечення якісної освіти та розвитку здобувачів освіти і користувачів освітніми послугами, що дозволяє їм досягнути успіху в житті та професійній діяльності. Приватні експериментальні заклади освіти можуть забезпечувати більш індивідуальний підхід до кожного здобувача і користувача освітніми послугами, дозволяючи їм розвивати здібності та здобувати знання в індивідуальному темпі.

У більшості приватних експериментальних закладах освіти фінансування відбувається за рахунок плати за навчання, а не з державного бюджету, як у державних школах різного рівня. Це, як правило, веде до того, що досліджувані освітні заклади можуть бути дорожчими для більшості населення, але, з іншого боку, такі заклади можуть забезпечувати більш високу якість освіти та ширші можливості для здобувачів і користувачів освітніми послугами.

Незважаючи на те що приватні експериментальні заклади освіти необхідні та корисні у сучасному світі, важливо також дотримуватися того, щоб діяли вони у межах закону та відповідали вимогам якості освіти. Держава має важливу функцію у контролі та регулюванні діяльності приватних експериментальних закладів освіти, щоб забезпечити якість освіти і захист прав здобувачів.

Приватні експериментальні заклади освіти в Україні можуть надавати якісне та інноваційне навчання, враховуючи потреби сучасного ринку праці. Ці заклади, запроваджуючи інноваційні методи навчання та сучасні технології, дозволяють здобувачам і користувачам освітніми послугами набувати знання ефективніше та динамічніше.

Інноваційні центри в Україні – це також важливі джерела новітніх технологій та ідей для розвитку суспільства. Центри зосереджуються на дослідженнях, розробці та інноваціях у різних сферах, таких як, наприклад, інформаційні технології, медицина, енергетика та багато інших. Інноваційні центри можуть сприяти розвитку галузей економіки, привертанню іноземних інвестицій та залученню талановитих фахівців. Вони можуть стимулювати інноваційний розвиток і створювати нові робочі місця.

Однак трапляються й такі непоодинокі випадки, коли приватні експериментальні заклади освіти та інноваційні центри не діють у межах національного освітнього законодавства і не відповідають вимогам якісного надання освітніх послуг. Для того щоб гарантувати якість освіти і захист прав здобувачів і користувачів послуг, держава повинна мати ефективну систему контролю і механізми регулювання діяльності цих закладів.

Приватні експериментальні заклади освіти та інноваційні центри в Україні мають великий потенціал для розвитку суспільства та економіки. Вони можуть запроваджувати нові методи навчання та технології, досліджувати та розробляти нові інноваційні проекти у різних галузях. Однак для того, щоб забезпечити якість освіти та захист прав здобувачів, держава повинна мати дієву систему контролю та механізми регулювання діяльності цих закладів. Крім того, важливо, щоб ці проекти і центри працювали на користь українського народу та розвитку країни загалом.

Отже, приватні експериментальні заклади освіти та інноваційні центри можуть стати потужним джерелом новітніх технологій та ідей для розвитку України, але водночас потребують ефективного контролю та регулювання для забезпечення якості та захисту прав здобувачів і користувачів освітніми послугами.

3.2. Напрями удосконалення міжнародної співпраці у сфері приватної освіти

Міжнародне співробітництво у сфері приватної освіти в Україні досить активне і зосереджується на багатьох напрямках, одним із яких є співпраця з міжнародними організаціями з питань розвитку освіти, в межах якої Україна співпрацює з такими світовими організаціями як ЮНЕСКО, Світовий банк, Європейський Союз, тощо, що надають фінансову, технічну та експертну підтримку для розвитку приватної освіти в Україні. Інший напрям – партнерство з країнами, які мають розвинену систему приватної освіти, зокрема з країнами Європи та США з питань створення спільних програм, обміну досвідом та залучення іноземних інвестицій до сфери приватної освіти. Також важливим напрямом є співробітництво з національними та міжнародними професійними асоціаціями з питань освіти, що базуються на власних національних асоціаціях приватних шкіл та університетів, які працюють разом із міжнародними професійними асоціаціями для вдосконалення системи приватної освіти в Україні. У цілому міжнародне партнерство у царині розвитку приватної освіти дозволяє залучати інвестиції та використовувати найкращі практики з інших країн для покращення якості освіти в Україні.

Програма Європейського Союзу «Горизонт 2020» – найбільша програма наукових досліджень та інновацій в світі, що стартувала у 2014 р. [179]. Основною метою програми є підтримка наукових досліджень та інновацій в Європі, зокрема, створення нових технологій і розробка інноваційних продуктів, що забезпечать стійкий розвиток і конкурентоспроможність європейської економіки. Програма фінансує різні наукові проекти, включаючи базові дослідження, інноваційні проекти і проекти, спрямовані на розв'язання конкретних проблем, таких як здоров'я, енергетика, кліматичні зміни, цифрові технології, безпека та багато інших. Україна є повноправним учасником програми ЄС «Горизонт 2020» від 2015 р. У рамках програми українські науковці та інноватори мають можливість

отримувати фінансування на власні проєкти, а також налагоджувати партнерські відносини з іншими країнами ЄС та світу. Зокрема, для українських учасників програми «Горизонт 2020» були створені спеціальні інформаційні ресурси, які допомагають відшукати необхідних партнерів і підтримують участь у конкурсах на фінансування. Участь в програмі «Горизонт 2020» – важливий крок у розвитку науки та інновацій в Україні, що також сприяє залученню інвестицій та партнерів з інших країн для співпраці в цій сфері.

Програма «Горизонт Європа» є наступником програми «Горизонт 2020» і буде діяти з 2021 по 2027 рр. [184] Це вважається найбільшою програмою фінансування наукових досліджень та інновацій у світі, як і попередні. Основною метою програми «Горизонт Європа» є підтримка інновацій і наукових досліджень в Європі, забезпечення конкурентоспроможності європейської економіки та створення рішень на основі наукових досліджень для суспільних проблем. «Горизонт Європа» фінансуватиме наукові проєкти у різних галузях, включаючи енергетику, здоров'я, інфраструктуру, цифрові технології, культуру, соціальні науки та інші.

Одна з головних концепцій програми «Горизонт Європа» – підтримка малих і середніх підприємств (МСП) у галузі інновацій, з наданням доступ до фінансової та інформаційної бази, потрібної для створення і впровадження інноваційних продуктів. Програма «Горизонт Європа» містить кілька ключових інструментів фінансування, включаючи гранти наукових досліджень, фінансування промислових досліджень та інноваційних проєктів, а також сприяння розвитку технологічних стартапів та інших інноваційних підприємств. Програма «Горизонт Європа» пропонує широкі можливості для міжнародної співпраці, включаючи участь у міжнародних консорціумах та спільних проєктах з партнерами з інших країн ЄС та світу. Це також дає можливість українським науковцям та інноваторам отримати доступ до найсучасніших технологій і знань та плідно співпрацювати з провідними світовими науковими й інноваційними центрами.

Україна – повноправний учасник «Горизонт Європа» і може брати участь у конкурсах на одержання фінансування, що проводяться у межах програми. Також

українські науковці та інноватори можуть вільно співпрацювати з партнерами з інших країн ЄС та світу. Україна набула досить успішний досвід участі у програмі «Горизонт 2020», і тому сподівання від програми «Горизонт Європа» високі. Програма – вагомий інструмент розвитку науки та інновацій в Україні, що може значно підвищити конкурентоспроможність української економіки в майбутньому. Участь у програмі «Горизонт Європа» є важливим кроком для розвитку науки та інновацій в Україні, що допоможе залучити інвестиції та відшукати надійних партнерів з інших країн для співпраці з українськими науковими та інноваційними центрами.

Існує багато міжнародних програм у галузі освіти, які надають можливості для студентів і викладачів оволодіти новими знаннями та навичками, покращити мовні і культурні компетенції та вибудувати надійні міжнародні зв'язки.

Однією з таких програм є програма Європейського Союзу Erasmus+, яка дає можливість здобувачам освіти, викладачам та іншим працівникам отримати фінансову підтримку на навчання, стажування та інші види міжнародної діяльності в університетах та інших освітніх закладах Європи [210].

Ще одна ґрунтовна міжнародна програма – Fulbright, яка дозволяє здобувачам освіти і викладачам отримати фінансування на навчання та дослідження в університетах США [181]. Ця програма сприяє обміну культурними та науковими знаннями між США та іншими країнами.

Програма Jean Monnet дає фінансову підтримку викладачам і дослідникам у галузі європейської інтеграції та політики. Ця програма сприяє розвитку знань та експертизи в галузі європейських відносин і розумінню процесів, які відбуваються в Європі [187].

Основні напрями удосконалення міжнародної співпраці у сфері приватної освіти відображено у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1.

Напрями удосконалення міжнародної співпраці у сфері приватної вищої освіти

Міжнародні організації, програми та проекти	Характеристика міжнародної співпраці	Напрями удосконалення міжнародної співпраці
Програма Європейського Союзу «Горизонт 2020»	Фінансова підтримка наукових досліджень та інновацій, створення нових технологій і розробка інноваційних продуктів, що забезпечать стійкий розвиток і конкурентоспроможність різних галузей європейської економіки, таких як здоров'я, енергетика, кліматичні зміни, цифрові технології, безпека, тощо. Створено спеціальні інформаційні ресурси, які допомагають відшукати необхідних партнерів і підтримують участь у конкурсах на фінансування.	Подолання юридичних складнощів щодо патентування власних розробок та інновацій приватних закладів освіти. Забезпечення дотримання правових аспектів при залученні партнерів з різних країн.
Програма Європейського Союзу «Горизонт Європа»	Фінансова та інформаційна підтримка малих і середніх підприємств (МСП) у галузі інновацій, що містить кілька ключових інструментів фінансування, включаючи гранти наукових досліджень, фінансування промислових досліджень та інноваційних проектів, а також сприяння розвитку технологічних стартапів та інших інноваційних підприємств.	Забезпечення доступу та розширення комунікацій закладів приватної освіти з метою розширення можливостей та подолання обмежень щодо участі в міжнародних проектах на рівні з державними закладами освіти та дослідницькими центрами
Програма Європейського Союзу Erasmus+	Фінансова підтримка навчання, яка дає можливість здобувачам освіти, викладачам та іншим працівникам отримати стажування та інші види міжнародної діяльності в університетах та інших освітніх закладах Європи	Інтернаціоналізація приватних університетів і сприяння розвитку нових методів та інноваційних освітніх технологій
Міжнародна програма – Fulbright	Фінансування на навчання та дослідження здобувачів освіти і викладачів в університетах США сприяє обміну культурними та науковими знаннями між США та іншими країнами.	Подолання з культурних, мовних та організаційних викликів під час співпраці з іншими учасниками проектів
Програма Jean Monnet	Фінансова підтримку викладачам і дослідникам у галузі європейської інтеграції та політики. Ця програма сприяє розвитку знань та експертизи в галузі європейських відносин і розумінню процесів, які відбуваються в Європі.	Спрощення процесу подачі заявок, документування та відслідковування мобільності, особливо для тих, хто вперше бере участь у програмі від закладів приватної освіти

**Розроблено на основі проведеного дослідження*

На території України діють кілька міжнародних приватних вищих навчальних закладів, які забезпечують високу якість освіти і сприяють розвитку

наукових досліджень. Одним із таких закладів є Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Ю. Бугая [58]. Цей вищий заклад освіти пропонує навчання на рівні бакалавра, магістра та аспіранта в таких галузях, як інформаційні технології, інженерія, економіка та право.

Іншим міжнародним вищим навчальним закладом є Українсько-американський ліцей «Нова Ера», який пропонує ґрунтовну підготовку до вступу у вищі заклади освіти США і Канади [38]. Ліцей співпрацює з понад 40 університетами США і Канади, забезпечуючи високу якість навчання за міжнародними стандартами.

Також в Україні діє Міжнародний науковий центр технологій систем штучного інтелекту, який спеціалізується на розробці технологій штучного інтелекту та застосуванні їх у різних галузях [57]. Центр співпрацює з міжнародними науковими організаціями й університетами для обміну досвідом і науковими розробками.

Одним із найбільш відомих міжнародних наукових центрів в Україні є Міжнародний науково-освітній центр Інституту технологій «Агроінженерії НААН», який працює в межах міжнародної програми Erasmus+.

Крім того, в Україні функціонують представництва кількох міжнародних організацій, пріоритетами діяльності яких є освіта та наука. Наприклад, у Києві представництво ЮНЕСКО співпрацює з українськими університетами та науковими установами у галузі освіти, науки, культури та комунікацій.

В Україні діє Міжнародний науково-технічний центр (МНТЦ), який було створено за підтримки ЮНЕСКО та Європейської Комісії. Цей центр займається науковими дослідженнями і розробками у галузі енергоефективності, екології, інформаційних технологій та інших сфер.

До міжнародних центрів освіти і науки, які працюють в Україні, належать Німецький академічний обмінний сервіс (DAAD) [176], Американська рада з міжнародної освіти (American Councils) [176], Британська рада (British Council) [171] та ін. Ці організації покликані сприяти розвитку міжнародних зв'язків в освіті

та науці, підтримувати здобувачів і науковців в обміні та дослідженнях, а також забезпечувати доступ до міжнародних програм і фінансової підтримки.

Серед важливих програм розвитку загальної середньої освіти слід згадати програму «Міжнародний бакалаврат» (International Baccalaureate / IB), створену для підготовки абітурієнтів до вступу в університети в різних країнах світу [208]. Ця програма орієнтована на розвиток критичного мислення та самостійності здобувачів освіти, а також на вивчення різних культур та мов.

Аналогічною програмою є і програма «Кембриджські випробування» (Cambridge Assessment International Education), яка є міжнародною кваліфікаційною програмою для здобувачів освіти віком від 5 до 19 років [172]. Cambridge Assessment International Education орієнтована на підготовку до вступу в університети в різних країнах світу, гарантуючи якісний рівень підготовки з різних галузей знань.

Проект «Асоційовані школи ЮНЕСКО в Україні» – це ініціатива, яка має на меті підвищити якість освіти в Україні та забезпечити розвиток міжнародної співпраці в галузі освіти. Проект започаткований ЮНЕСКО в 1953 р. і на даний момент об'єднує 11 500 шкіл у 182 країнах світу. Україна приєдналася до «Асоційованих шкіл ЮНЕСКО» в 1958 р. Відтоді було створено першу асоційовану школу ЮНЕСКО – Київську гімназію № 77. За умовами проекту, українські школи, які беруть участь у програмі, зобов'язуються розвивати ідеї та дотримуватися цінностей, які закладені в Конституції ЮНЕСКО. Це означає, що школи мають допомагати учням розуміти значення міжкультурної співпраці, підтримувати різноманітність культур і зберігати культурну спадщину.

Сьогодні функціонує у різних містах України майже 30 асоційованих шкіл ЮНЕСКО. Такі школи мають спільний підхід до освіти, заснований на принципах глобальної громадянської свідомості, культурного розмаїття та сталого розвитку. Асоційовані школи ЮНЕСКО працюють над впровадженням інноваційних методів навчання, розвитком креативності, критичного мислення та співпраці між учнями з різних країн. Такі школи ЮНЕСКО беруть участь у різних міжнародних проєктах і програмах, які спрямовані на зміцнення міжкультурної співпраці та загального

розвитку освіти. Зокрема, учні та вчителі асоційованих шкіл ЮНЕСКО мають можливість брати участь у міжнародних конференціях, семінарах та обмінах, що дозволяє їм набувати сучасних знань і навичок, ознайомитися з різними культурами, сприяючи при цьому поглибленню міжнародного діалогу. Проект «Асоційовані школи ЮНЕСКО» – вагомий кроком у розвитку освіти в Україні.

Проект «Фінська підтримка реформи Української школи» – це ініціатива уряду Фінляндії, спрямована на підтримку реформування освіти в Україні та покращення якості навчання. Проект започатковано у 2016 р., і з тих пір Фінляндія активно співпрацює з Міністерством освіти і науки України у реформуванні української освіти. Однією з ключових метою проекту є підвищення якості педагогічної освіти та професійного розвитку вчителів. Для цього уряд Фінляндії надає всебічну підтримку у формі тренінгів, семінарів та майстер-класів для українських вчителів, а також стажуванню вчителів у фінських школах. Проект орієнтується на розвиток технологічної інфраструктури в українських школах, допомагає у створенні сучасних підручників і навчальних матеріалів, розвиваючи при цьому й інклюзивну освіту. «Фінська підтримка реформи української школи» вже дістав позитивні результати, що підтверджується зростанням якості освіти та залученням більшої кількості учнів до навчання. Ініціатива уряду Фінляндії стала однією з найбільш успішних у сфері розвитку освіти в Україні.

Є кілька міжнародних організацій, які сприяють прогресу приватної освіти в Україні. Одна з таких – Європейська асоціація приватних шкіл (European Council of Independent Schools / ECIS) [178]. Вона була заснована в 1965 р. і на сьогодні об'єднує майже 450 шкіл з понад 80-ти країн світу, включаючи й Україну. ECIS надає своїм членам доступ до різноманітних ресурсів і послуг, які допомагають покращити якість освіти в приватних закладах. Ці послуги включають навчальні програми, вебконференції, семінари, консультування та ін. Організація займається і питаннями сертифікації вчителів і створенням міжнародних стандартів освіти. Основні напрями удосконалення міжнародної співпраці у сфері приватної загальної середньої освіти відображено у таблиці 3.2.

Напрями удосконалення міжнародної співпраці у сфері приватної загальної середньої освіти

Міжнародні організації, програми та проекти	Характеристика міжнародної співпраці	Напрями удосконалення міжнародної співпраці
«Міжнародний бакалаврат» (International Baccalaureate / IB)	Програма створена для підготовки абітурієнтів до вступу в університети в різних країнах світу, орієнтована на розвиток критичного мислення та самостійності здобувачів освіти, а також на вивчення різних культур та мов	Забезпечення рівних можливостей для школярів приватних закладів до пільгового користування перевагами програми
Міжнародна кваліфікаційна програма «Кембриджські випробування» (Cambridge Assessment International Education)	Орієнтована на здобувачів освіти віком від 5 до 19 років в межах підготовки до вступу в університети в різних країнах світу, гарантуючи якісний рівень підготовки з різних галузей знань	Забезпечення рівних можливостей для школярів приватних закладів до пільгового користування перевагами програми
Європейська асоціація приватних шкіл (European Council of Independent Schools / ECIS).	Надання своїм членам доступу до різноманітних ресурсів і послуг, які допомагають покращити якість освіти в приватних закладах, зокрема послуги включають навчальні програми, вебконференції, семінари, консультування та ін.	Забезпечення сертифікації вчителів і створенням міжнародних стандартів приватної загальної середньої освіти, що визнаватимуться на рівні держави
Проект «Фінська підтримка реформи Української школи»	Проект орієнтується на розвиток технологічної інфраструктури в українських школах, допомагає у створенні сучасних підручників і навчальних матеріалів, розвиваючи при цьому й інклюзивну освіту	Підвищення якості педагогічної освіти та професійного розвитку вчителів приватних шкіл, зокрема у формі тренінгів, семінарів та майстер-класів для українських вчителів, а також стажуванню вчителів у фінських школах

**Розроблено на основі проведеного дослідження*

У рамках державно-приватного партнерства у галузі освіти Україна підписала меморандуми та спільно з партнерами реалізує проекти розвитку дошкільної освіти зокрема такі, як дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ), що сприяє захисту прав дітей та їхньому благополуччю в усьому світі [212]. В Україні діяльність ЮНІСЕФ полягає в сприянні розвитку дитячої освіти, охорони здоров'я,

соціального захисту дітей та захисту прав дітей. Одним із напрямів діяльності ЮНІСЕФ в Україні є розвиток дитячої освіти, включаючи приватну. Організація забезпечує доступ до якісної освіти для всіх вікових груп дітей, незалежно від їхнього соціально-економічного становища, а також розвиває інклюзивну освіту, що передбачає можливість навчання дітей з особливими потребами у загальноосвітніх закладах. Крім того, ЮНІСЕФ сприяє розвитку дитячих центрів, в яких діти можуть отримати підтримку і допомогу в розвитку, а також впроваджує проекти зі створення інноваційних навчальних матеріалів і залучення вчителів до використання сучасних технологій у навчальному процесі.

Інший спільний проєкт до якого залучена Україна це благодійна організація Lego Foundation, заснована компанією LEGO Group в 1986 р. [211]. Lego Foundation працює над розвитком дітей і молоді через гру, особливо з фокусом на розвиток навичок соціальної компетентності та творчості. В рамках цього співпрацює з різними партнерами, такими як школи, вчителі та неприбуткові організації, щоб підтримати розвиток навичок дітей через гру. Основні цілі проєкту Lego Foundation в Україні – доступність якісної освіти для всіх дітей, зокрема й тих, хто живе в маломобільних сім'ях, зміцнення ролі вчителя як керівника навчального процесу, розвиток критичного мислення та творчості у дітей. У межах Lego Foundation в Україні розроблено різні освітні програми і впроваджено навчальні матеріали, які базуються на принципах гри і творчості. Організація має тісні зв'язки з українськими партнерами в розробці інноваційних підходів до навчання. У проєкті беруть участь діти різного віку з усіх регіонів України, які мають можливість розвивати власні здібності через гру і творчість.

Важливою для розвитку приватної дошкільної України освіти є міжнародна співпраця з Асоціацією ІРА, що пропагує захист прав дитини на гру, керує проведенням акцій у більш ніж сорока країнах світу, визнана ООН “посланцем миру” та виступає з вимогою припинення виробництва і продажу “військових” іграшок та ігор із застосуванням насильства і розрухи, а також з Всесвітньою організацією з дошкільного виховання (ОМЕР), що ініціює заходи з розвитку дошкільної освіти та виховання дітей у дусі миру, розв'язання проблемами

дошкільної освіти та виховання дітей. Основні напрями удосконалення міжнародної співпраці у сфері приватної дошкільної освіти відображено у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3.

Напрями удосконалення міжнародної співпраці у сфері приватної дошкільної освіти

Міжнародні організації, програми та проекти	Характеристика міжнародної співпраці	Напрями удосконалення міжнародної співпраці
1	2	3
Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ)	Діяльність полягає в сприянні розвитку дитячої освіти, охорони здоров'я, соціального захисту дітей та захисту прав дітей	Сприяння розвитку приватних дитячих центрів, та впровадження проектів зі створення інноваційних навчальних матеріалів і залучення вчителів до використання сучасних технологій у навчальному процесі приватних закладів дошкільної освіти
Благодійна організація Lego Foundation	Працює над розвитком дітей і молоді через гру, особливо з фокусом на розвиток навичок соціальної компетентності та творчості	Налагодження взаємозв'язків з українськими партнерами в розробці інноваційних підходів до навчання у дошкільних закладах освіти з метою розвитку здібностей через гру і творчість
Всесвітня організація з дошкільного виховання (ОМЕР)	Ініціація заходів з розвитку дошкільної освіти та виховання дітей у дусі миру, розв'язання проблемами дошкільної освіти та виховання дітей	Сприяння поширенню навчально-методичної літератури в закладах дошкільної освіти, зокрема за напрямками поширення любові і поваги до ближніх, щирості, співпереживання, тощо, дотримання прийнятих у суспільстві моральних норм, протидію злу без виявлення агресивності, почуття солідарності та відповідальності стосовно інших

Продовження табл. 3.3.

1	2	3
Міжнародна асоціація ІРА	Захист прав дитини на гру, керує проведенням акцій у більш ніж сорока країнах світу, визнана ООН “посланцем миру”, виступає з вимогою припинення виробництва і продажу “військових” іграшок та ігор із застосуванням насильства і розрухи	Фінансова та консультаційна допомога у забезпечення приватних закладів дошкільної освіти розвиваючими корисними іграшками для дітей
Міжнародна асоціація АСЕІ	Розвиток ранньої освіти у дошкільних закладах, зокрема у вигляді семінарів, конференцій, тренінгів та ресурсів для педагогів та інших працівників	Надання можливості для навчання та професійного розвитку фахівців приватної дошкільної освіти.

**Розроблено на основі проведеного дослідження*

Для удосконалення міжнародної співпраці щодо загальних питань розвитку приватної освіти варто звернути увагу на Команду з підтримки реформ RST (Reform Support Team) при МОН. RST – команда експертів, яка була зібрана у рамках Програми підтримки реформ у галузі освіти в Україні, що фінансується Європейським Союзом та керується Міністерством освіти і науки України [199]. Основна мета команди – забезпечити технічну та експертну підтримку у впровадженні освітніх реформ в Україні. Команда RST складається з висококваліфікованих експертів з різних галузей, включаючи освітній менеджмент, педагогічну практику, оцінювання, моніторинг реформ, фінансування та бюджетування, інформаційні технології та ін. RST допомагає у впровадженні реформ, зокрема, у створенні сучасних навчальних програм, оновленні методів навчання й оцінювання знань, впровадженні дистанційного навчання, підготовці вчителів та багато іншого. Проєкт впроваджується за підтримки Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) і Багатостороннього донорського фонду стабілізації та сталого розвитку України (Данія, Фінляндія, Франція, Німеччина, Італія, Японія, Нідерланди, Норвегія, Польща, Швеція, Швейцарія, Велика Британія, в яких США та Європейський Союз – найбільші донори).

Також державою створюються проєкти для розвитку науково-технологічного потенціалу України і забезпечення її інтеграції до європейського наукового

простору. У цих проєктах використовуються передові наукові методи, інноваційні технології та ресурси, щоб забезпечити ефективну роботу українських науковців і фахівців. У межах цих проєктів проводяться тренінги, семінари, конференції та наукові дослідження з різних наукових галузей, що дозволяє підвищувати кваліфікацію українських науковців і внести вагому наукову інновацію в розвиток національної науки та технологій, приватної освіти, розвитку інноваційних та індустріальних центрів. Завдяки співпраці з міжнародними науковими організаціями та українськими навчальними закладами утворюється низка можливостей для вітчизняних науковців і фахівців брати участь у міжнародних наукових проєктах і програмах, що дозволяє підвищити власну кваліфікацію та розширити наукові знання і поглибити досвід. Загальні напрями удосконалення міжнародної співпраці у сфері приватної освіти відображено у таблиці

Удосконалення міжнародної співпраці у напрямку створення приватних навчальних центрів в Україні, варто звернути увагу на такі міжнародні організації як Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Світовий банк, Міжнародна фінансова корпорація (МФК), Європейська Комісія, оскільки наведені організації забезпечують фінансову і технічну підтримку для розвитку приватного бізнесу, включаючи освітній сектор, надають кредити та інші фінансові інструменти для створення та розвитку навчальних закладів, проте на сьогодні сектор приватної освіти дещо обмежений у такій підтримці зокрема у частині визначення правового статусу, що забезпечуватиме рівні можливості поряд із державними закладами.

Ще одна міжнародна організація, яка працює в Україні, – Міжнародна асоціація релігійних світових університетів (International Association of Universities of Religious Studies / IAURS) [186], заснована в 1974 р. з ціллю забезпечити високий рівень освіти в релігійних університетах і коледжах. Організація пропагує здобуття вищої освіти у галузі релігії та філософії, сприяє взаємодії між університетами різних країн, організовує наукові конференції та інші події. IAURS також співпрацює з іншими міжнародними організаціями з питань освіти та релігії.

Достатньо успішно діють багато міжнародних організацій, які спроможні організувати приватні навчальні центри в Україні та сприяти розвитку освіти в країні, зокрема Фонд Білла і Мелінди Гейтсів (Bill and Melinda Gates Foundation), що зосереджується на підвищенні якості освіти та забезпеченні доступу до неї всіх людей та організовує навчальні центри в Україні, що сприяє розвитку інноваційних технологій в освіті; фонд розвитку освіти Заходу (Western Education Development Fund), що створений на підтримку розвитку освіти в країнах з транзитивною економікою та може сприяти створенню приватних навчальних центрів у регіонах України з низьким рівнем освіти і задовольнити технічні та фінансові потреби, Міжнародний фонд розвитку сільської освіти (International Fund for Agricultural Development), що фінансує проекти з розвитку сільської освіти та підвищення рівня знань сільського населення та може сприяти розвитку сільської освіти в Україні.

Міжнародні організації відіграють ґрунтовну роль у розвитку приватної освіти в Україні, сприяючи запровадженню новітніх методів навчання і забезпечуючи доступ до якісної освіти для різних соціальних груп населення. Завдяки співпраці з міжнародними організаціями, Україна отримує фінансову та технічну підтримку, що дозволяє реалізувати різноманітні проекти з покращення якості освіти та розвитку інноваційних центрів. У результаті співпраці з міжнародними організаціями в Україні з'являються нові приватні навчальні заклади і програми, що допомагають підвищувати рівень освіти в країні та створювати більш привабливу освітню сферу для іноземних студентів. Крім того, міжнародна співпраця дозволяє розширювати мережу партнерів і експертів, що відкриває сучасні можливості для співпраці в галузі освіти та науки.

Одна з найважливіших міжнародних програм у галузі освіти – це програма ЮНЕСКО «Освіта для всіх» (Education for All) [177]. Її започатковано у 1990 р. з метою надання доступної, якісної та всебічної освіти для всіх людей. Програма має шість головних цілей, серед яких забезпечення відповідного рівня освіти для всіх, зменшення нерівності в доступі до освіти, підвищення рівня грамотності дорослих та ін.

Взагалі міжнародна співпраця в галузі освіти та науки – значущий фактор розвитку національної освіти та науково-технічного прогресу. Це дозволяє українським здобувачам і науковцям набувати нові знання та компетенції, отримуючи досвід від провідних вищих закладів світу.

На державному рівні Україна підписала кілька угод з Європейським Союзом щодо розвитку освіти, включаючи приватну освіту в Україні. Ці угоди сприяють розвитку співпраці між Україною та Європейським Союзом у сфері освіти та науки, включаючи розвиток приватної освіти в Україні. Деякі з найважливіших угод розглянемо докладніше:

– Угода про асоціацію між ЄС та Україною, підписана у 2014 р. Містить положення про співпрацю у галузі освіти, науки та техніки, які можуть слугувати підґрунтям для розвитку приватної освіти в Україні.

– Угода про безвізовий режим між ЄС та Україною, укладена у 2017 р. Ця угода спрощує українським здобувачам освіти і викладачам доступ до європейських навчальних закладів та установ.

– Угода про Східне партнерство між ЄС та країнами Східної Європи та Кавказу, укладена у 2009 р. У рамках цієї угоди ЄС надає фінансову підтримку для розвитку освіти та науки в країнах-учасницях, включаючи й Україну.

МОН України співпрацює з ОБСЄ в межах проекту «Підтримка вдосконалення юридичної освіти та розвитку освіти з прав людини в Україні». Проект є спільною ініціативою Міністерства освіти і науки України та Ради Європи. Мета проекту – удосконалення юридичної освіти в Україні шляхом створення необхідних передумов для удосконалення методик і використання сучасних підходів до викладання правничих дисциплін. Для досягнення цієї мети упродовж 2013 р. Координатор проектів ОБСЄ в Україні у співпраці з партнерами втілює низку ефективних заходів. Основною метою є підвищення рівня юридичної освіти в Україні, забезпечення доступності освіти з прав людини та розвитку кваліфікованих кадрів у сфері права.

Основні завдання проекту «Підтримка вдосконалення юридичної освіти та розвитку освіти з прав людини в Україні» включають таке:

- розроблення і впровадження нових програм та методик навчання юридичної освіти, зокрема у сфері прав людини;
- забезпечення підвищення кваліфікації викладачів та працівників юридичних факультетів;
- розвиток міжнародної співпраці та обміну досвідом між українськими та європейськими вищими закладами освіти;
- забезпечення доступності освіти з прав людини та підтримка розвитку юридичних клінік і правозахисних організацій в Україні.

У межах проєкту провадяться різні заходи, такі як тренінги для викладачів і студентів юридичних факультетів, конференції та семінари з прав людини, створення онлайн-курсів з юридичних питань та ін. Це важливий крок у розвитку юридичної освіти в Україні, що сприятиме формуванню кваліфікованих кадрів у сфері права, які зможуть вирішувати складні юридичні питання і захищати права людини в Україні.

Співпраця МОН України з Міжнародною організацією праці по програмі «Інклюзивний ринок праці для створення робочих місць в Україні» є однією з ініціатив, спрямованих на забезпечення соціальної інклюзії та підвищення зайнятості осіб з особливими потребами в Україні. Програма запущена у вересні 2018 р. і є спільною ініціативою уряду України, Європейського Союзу та Міжнародної організації праці. Головна мета програми – підвищення зайнятості осіб з особливими потребами через забезпечення їх доступу до якісної освіти й професійної підготовки, розвиток інклюзивної підприємницької культури, підтримка підприємств і роботодавців у створенні інклюзивних робочих місць, а також нівелювання стереотипів і знищення дискримінації. У межах програми планується створення інклюзивних бізнес-шкіл і навчальних центрів, які гарантують необхідну професійну підготовку для осіб з особливими потребами. Також передбачається вагома допомога підприємствам у створенні сприятливих умов для працевлаштування осіб з інвалідністю, зокрема через фінансову підтримку для організації інклюзивних робочих місць. Програма передбачає проведення інформаційно-освітніх заходів для широкої громадськості і бізнес-

спільноти для нівелювання стереотипів і підвищення рівня свідомості щодо прав осіб з особливими потребами. Інклюзивна програма розвитку ринку праці спрямована на створення умов для працевлаштування осіб з особливими потребами, забезпечення їхньої трудової мобільності та зайнятості. Програма була започаткована у 2016 р. та має на меті зробити ринок праці в Україні більш інклюзивним і демократичним.

Головні напрями програми включають розширення освітнього рівня осіб з інвалідністю, створення умов для доступу до ринку праці та підвищення конкурентоспроможності на ньому, удосконалення механізмів соціального захисту та підтримки трудової діяльності цієї категорії населення. Програма містить низку заходів, таких як створення інклюзивних робочих місць, підвищення кваліфікації фахівців у сфері інклюзивної освіти та розвитку кар'єрних можливостей для осіб з особливими потребами, забезпечення доступу до ринку праці та соціальних послуг, створення механізмів фінансової підтримки та допомоги у підтримці самозайнятості. Реалізація програми відбувається за участю уряду України, міжнародних організацій і благодійних фондів. Досягнення в рамках програми передбачають створення понад 600 інклюзивних робочих місць і підвищення кваліфікації понад 3 тис. фахівців у галузі інклюзивної освіти та зайнятості.

Європейська організація ядерних досліджень (ЦЕРН) та Україна в 2018 р. уклали Угоду про партнерство між Україною та ЦЕРН в галузі ядерної фізики, технологій та інформаційних технологій. Після підписання угоди Україна стала першою країною у Східній Європі, яка набула статус асоційованого члена ЦЕРН. Це відкриває широкі можливості для українських науковців і підприємств у галузі ядерної фізики та технологій, а також сприяє розвитку співпраці з європейськими науково-дослідними центрами. Згідно з угодою Україна зобов'язується сприяти розвитку проєктів ЦЕРН, зокрема у будівництві альтернативного прискорювача електронів і позитронів (AWAKE), який є одним із ключових проєктів організації. Крім того, українські науковці матимуть можливість брати участь у наукових проєктах і програмах ЦЕРН, отримувати доступ до його науково-дослідних пристроїв і лабораторій. Україна в свою чергу дістає можливість залучати

європейські інвестиції та технології в галузі ядерної фізики та технологій, що сприятиме розвитку національної науки і промисловості. Угода між Україною та ЦЕРН – важливий крок у зміцненні науково-технічної співпраці між Україною та Європою.

Таблиця 3.4.

Загальні напрями удосконалення міжнародної співпраці у сфері приватної освіти

Міжнародні організації, програми та проекти	Характеристика міжнародної співпраці	Напрями удосконалення міжнародної співпраці
Німецький академічний обмінний сервіс (DAAD), Американська рада з міжнародної освіти (American Councils), Британська рада (British Council)	Ці організації покликані сприяти розвитку міжнародних зв'язків в освіті та науці, підтримувати здобувачів і науковців в обміні та дослідженнях	Забезпечення доступу до міжнародних програм і фінансової підтримки приватних закладів освіти
Міжнародною організацією праці по програмі «Інклюзивний ринок праці для створення робочих місць в Україні»	Соціальна інклюзії та підвищення зайнятості осіб з особливими потребами в Україні. У межах програми планується створення інклюзивних бізнес-шкіл і навчальних центрів, які гарантують необхідну професійну підготовку для осіб з особливими потребами	Підтримка приватних закладів освіти у створенні інклюзивних робочих місць. Фінансова допомога у створенні сприятливих умов для працевлаштування осіб з інвалідністю.
Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Світовий банк, Міжнародна фінансова корпорація (МФК), Європейська Комісія,	Фінансова і технічна підтримка розвитку освітнього сектору, надання кредитів та інших фінансових інструментів для створення та розвитку навчальних закладів	Розширення доступу для сектору приватної освіти, зокрема у частині визначення правового статусу, що забезпечуватиме рівні можливості поряд із державними закладами
Команда з підтримки реформ RST (Reform Support Team)	Забезпечення технічної та експертної підтримки у впровадженні освітніх реформ в Україні	Створення сучасних навчальних програм, оновлення методів навчання й оцінювання знань, впровадження дистанційного навчання, підготовці педагогів приватного сектору освіти

**Розроблено на основі проведеного дослідження*

Отже, підсумовуючи, можна сказати, що з метою розвитку та вдосконалення системи освіти в Україні Міністерство освіти та науки України активно співпрацює з різними міжнародними організаціями та партнерами. Ці організації допомагають впроваджувати інноваційні підходи до навчання, надають фінансову та технічну підтримку, сприяють підвищенню кваліфікації вчителів і педагогічних працівників, впровадженню партнерства між державою та приватним сектором в галузі освіти. У результаті співпраці з міжнародними організаціями і партнерами з розвитку в Україні було відкрито багато приватних навчальних закладів, введено інноваційні підходи до навчання і виховання, модернізовано інфраструктуру шкіл та університетів, підвищено рівень якості освіти, надання освітніх послуг і підготовки фахівців.

Проте важливо наголосити, що держава має гарантувати ефективний контроль за якістю надання освітніх послуг у приватних закладах, а також розробити дієві механізми підтримки інклюзивної освіти, що залучає дітей усіх вікових груп і молодь незалежно від їхнього стану здоров'я і матеріального забезпечення.

3.3. Концепція формування державної політики розвитку приватної освіти

Формування державної політики розвитку приватної освіти необхідно здійснювати у розрізі освітніх рівнів із врахуванням результатів дослідження стану розвитку приватної освіти та рівня державної підтримки розвитку, що отримують заклади приватної освіти у сучасних умовах господарювання. Проведене дослідження дозволило виокремити ряд першочергових завдань, що потребують впорядкування для сприяння розвитку приватної освіти у відповідності до регіональної приналежності закладів освіти.

Результати дослідження стану розвитку та державної підтримки приватної дошкільної освіти свідчать про необхідність концентрації уваги на проблемах, що пов'язані із легалізацією освітньої діяльності (Рис. 3.2). На сьогодні кількість нелегальних закладів невпинно зростає, а їх діяльність маскують під центри дозвілля чи педагогічні гуртки, що не забезпечують належні умови перебування дітей відповідно до встановлених вимог. Як наслідок можемо спостерігати відсутність безпеки та відповідальності при настанні нещасних випадків чи зловживань з боку персоналу, а також неможливості контролю та забезпечення збереження життя і здоров'я дітей у приватних дитячих садках, що провадять освітню діяльність нелегально. Поряд із цим значна частка респондентів, що брали участі у проведенні соціологічного опитування, вказують на ряд проблем із отриманням ліцензій на проведення такого виду освітньої діяльності. Відтак важливим завданням на сьогодні є забезпечення простоти, чіткості та прозорості оформлення дозволів на провадження освітньої діяльності, впорядкування соціального захисту педагогічних працівників приватної дошкільної освіти, забезпечення зрозумілості та доступності вимог державних органів щодо ліцензування персоналу приватних закладів дошкільної освіти, а також розробка обґрунтованих нормативів утримання дитини у приватних дошкільних закладах.

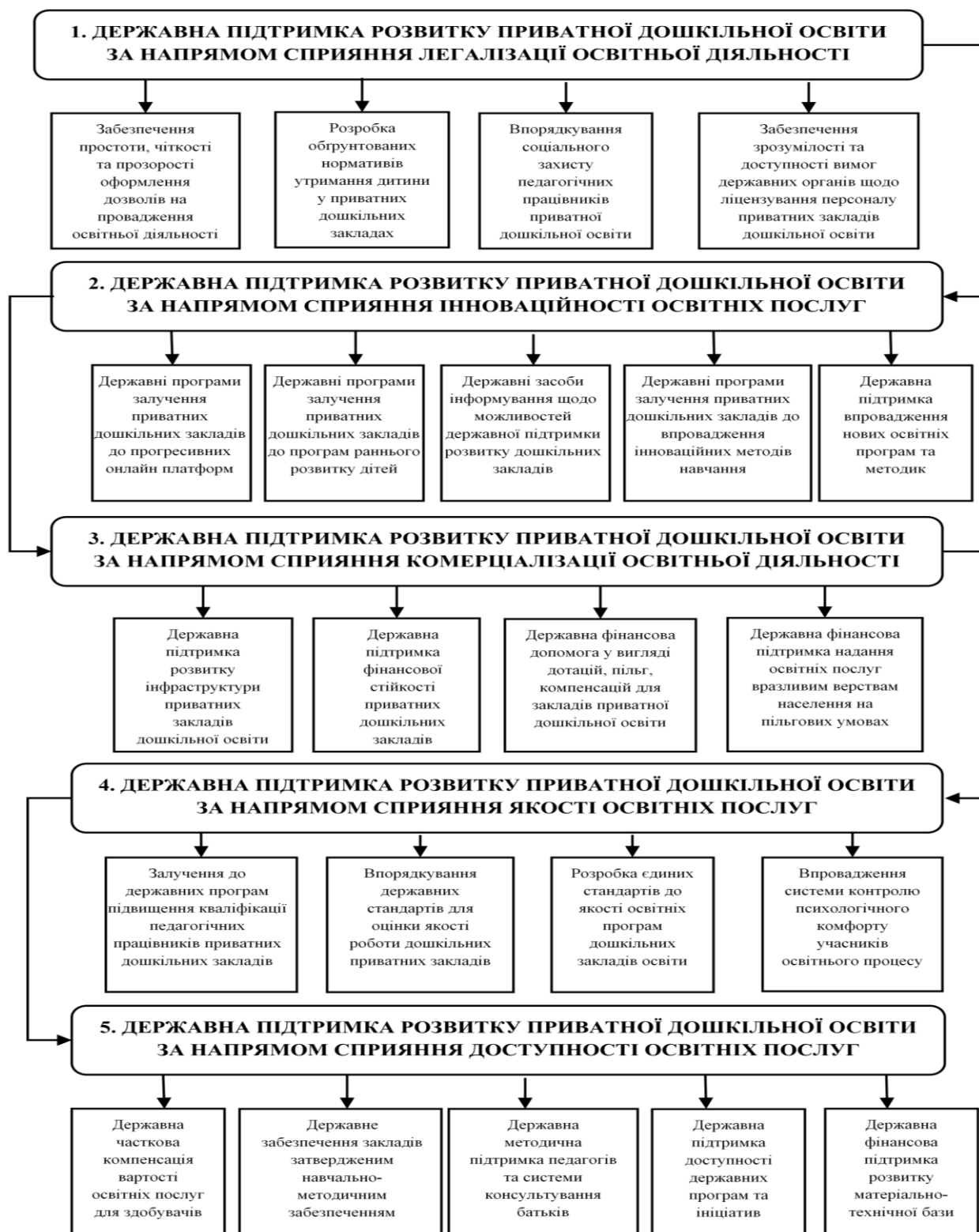

Рис. 3.2. Напрями формування державної політики розвитку приватної дошкільної освіти

**Розроблено автором на основі проведеного дослідження*

Іншим важливим моментом при формуванні державної політики розвитку приватної дошкільної освіти є державна підтримка за напрямом сприяння

інноваційності освітніх послуг. Дошкільна освіта повинна займати провідне місце у формуванні особистості, а міжнародний досвід вказує на важливість застосування сучасних інноваційних методик раннього розвитку, що базуються не лише на розвитку вміння наслідувати, але і на розвитку креативності та запровадженні індивідуального підходу під час здійснення освітньої діяльності на даному освітньому рівні. Особливу увагу при цьому варто приділити ролі педагогів та вихователів, що потребують підвищення кваліфікації для якісного надання освітніх послуг, а також впорядкування їх статусу в межах приватного закладу дошкільної освіти для збільшення мотивації. Відтак важливим завданням є залучення приватних дошкільних закладів до прогресивних онлайн платформ, інноваційних методів навчання та програм раннього розвитку дітей, розроблених на державному рівні у відповідності до національних стандартів дошкільної освіти та кращих міжнародних практик. Важливо при цьому запроваджувати державну підтримку ініціювання та впровадження нових освітніх програм та методик, що підвищуватимуть якість освітнього процесу у приватних навчальних закладах дошкільної освіти.

Досліджуючи регіональні характеристики стану приватної дошкільної освіти варто звернути увагу на зміни, що відбулися під час масштабного вторгнення та відобразилися на Східному, Північному та Південному регіонах України, де політика розвитку приватної освіти має носити відновлювальний характер. Поряд із цим Західний та Центральний регіони потребують компенсаторної політики, спрямованої на розширення можливостей приватної освіти з метою забезпечення зростаючого попиту на дошкільну освіту, в тому числі через збільшення дітей у цих регіонах із числа внутрішньо переміщених осіб. Формування дієвої державної політики розвитку приватної дошкільної освіти дозволить в першу чергу вирішити проблеми із браком державних дошкільних закладів, доповнивши простір сучасними легальними приватними установами здатними забезпечити право на здобуття дошкільної освіти для усіх здобувачів.

Результати дослідження стану розвитку та державної підтримки приватної загальної середньої освіти свідчать про необхідність концентрації уваги на проблемах, що пов'язані із комерціалізацією освітньої діяльності (Рис. 3.3).

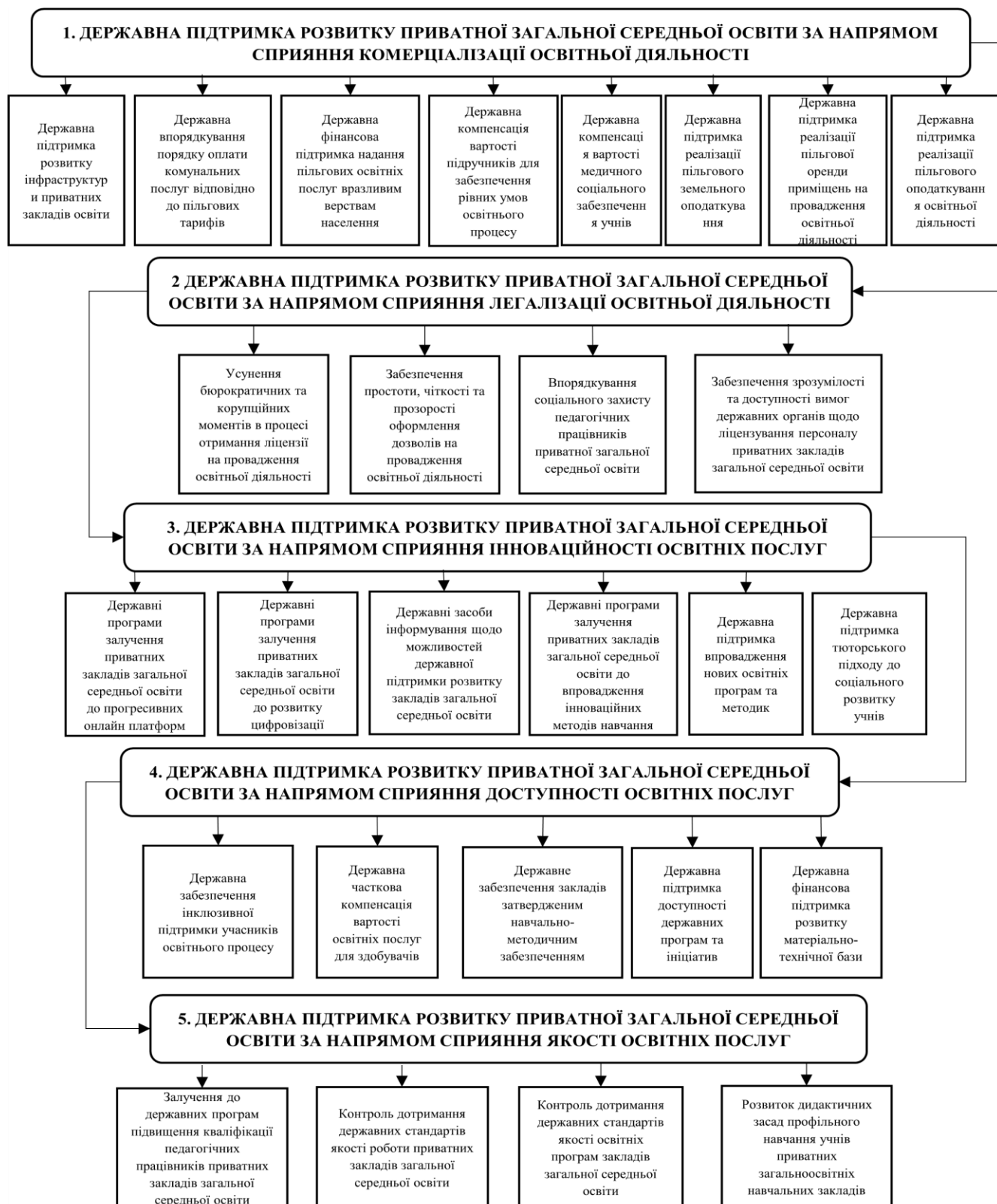

Рис. 3.3. Напрями формування державної політики розвитку приватної загальної середньої освіти

**Розроблено автором на основі проведеного дослідження*

Протягом останніх років урядом України було здійснено ряд спроб розв'язати проблеми комерціалізації освітньої діяльності в межах загального середнього рівня освіти. Одним заходів, що мав позитивно вплинути фінансові проблеми освітніх послуг даного рівня було запровадження у 2018 році компенсації за оплату навчання школярів у вигляді податкової знижки, фінансового інструменту, що дозволяє повернути частину від раніше сплачених державі податків. Така компенсація передбачала повернення 18% оплати у кишені батьків, що сплачують податки із своєї зарплати, проте покращення фінансової стійкості приватних шкіл таке запровадження на меті не мало. Поряд із цим у 2019 році було запроваджено освітню субвенцію для приватних шкіл, скористатись якою можуть приватні заклади освіти, які дотримуються певних умов, зокрема мають ліцензію на провадження освітньої діяльності у сфері загальної середньої освіти здійснюють освітню діяльність до 1 вересня року, що передує плановому бюджетному періоду, не мають порушених справ про банкрутство, рішень про визнання банкрутом, та не перебувають у стані ліквідації. Наведене вказує на обмеженість фінансової підтримки для приватних закладів, що не мають значних фінансових проблем з одного боку, а з іншого дана субвенція має на меті зниження вартості освітніх послуг пропорційно до розміру субвенції, що знову ж таки має вплив скоріше на доступність освітніх послуг ніж на забезпечення ефективності комерціалізації освітньої діяльності. Відтак для покращення комерціалізації державна політика розвитку приватної шкільної освіти має базуватися на таких заходах як підтримка розвитку інфраструктури приватних закладів освіти, підтримка реалізації пільгового земельного оподаткування, підтримка реалізації пільгової оренди приміщень на провадження освітньої діяльності, підтримка реалізації пільгового оподаткування освітньої діяльності, надання пільгових освітніх послуг вразливим верствам населення, компенсація вартості підручників для забезпечення рівних умов освітнього процесу, компенсація вартості медичного соціального забезпечення учнів. Важливим моментом при цьому є врахування складної ситуації у закладах приватної загальної середньої освіти розташованих на територіях постраждалих від воєнних дій в Україні. Зокрема у значній частині шкіл Північного

та Південного регіонів України доцільним є збереження та підтримка функціонування закладів у дистанційній формі без втрати статусу та визнання документів, що свідчать про завершення певного кваліфікаційного рівня освіти відповідно до державних стандартів освіти. Поряд із цим наплив учнів у приватні школи Західного регіону вказує на необхідність підтримки розширення приватної освіти шляхом оптимізації процесу надання ліцензій та дотацій на відкриття нових ліцензованих приватних шкіл.

Дослідження державної підтримки та стану розвитку приватної професійно-технічної освіти свідчать про необхідність першочерговості вирішення проблем, що стосуються інноваційності надання освітніх послуг (Рис. 3.4). Відповідно до вимог економічного розвитку та задоволення потреб населення у професійному навчанні система професійно-технічних навчальних закладів на сьогодні має перспективний потенціал для відтворення робочої сили, проте масовий відтік досвідчених викладачів-практиків, низький рівень комп'ютерного оснащення, застарілість матеріально-технічної бази, навчального обладнання та методичного забезпечення, призвели до скорочення кількості здобувачів на 100000. Тому першочерговими заходами при формуванні державної політики розвитку приватної професійно-технічної освіти є розробка державних програм залучення приватних закладів професійно-технічної освіти до впровадження інноваційних методів навчання та прогресивних онлайн платформ, державна підтримка розвитку екоорієнтованих напрямів навчання, залучення приватних закладів професійно-технічної освіти до розвитку цифровізації, державна підтримка тьюторського підходу до соціального розвитку здобувачів, тощо.

Велика частка зруйнованих та ушкоджених закладів професійно-технічної освіти у Східному, Південному та Північному регіонах України вказує на необхідність державної підтримки приватного сектору освіти у частині залучення фінансової допомоги на відновлення закладів з метою збереження можливості забезпечення потреби у робітниках різних професій на підконтрольних Україні територіях.

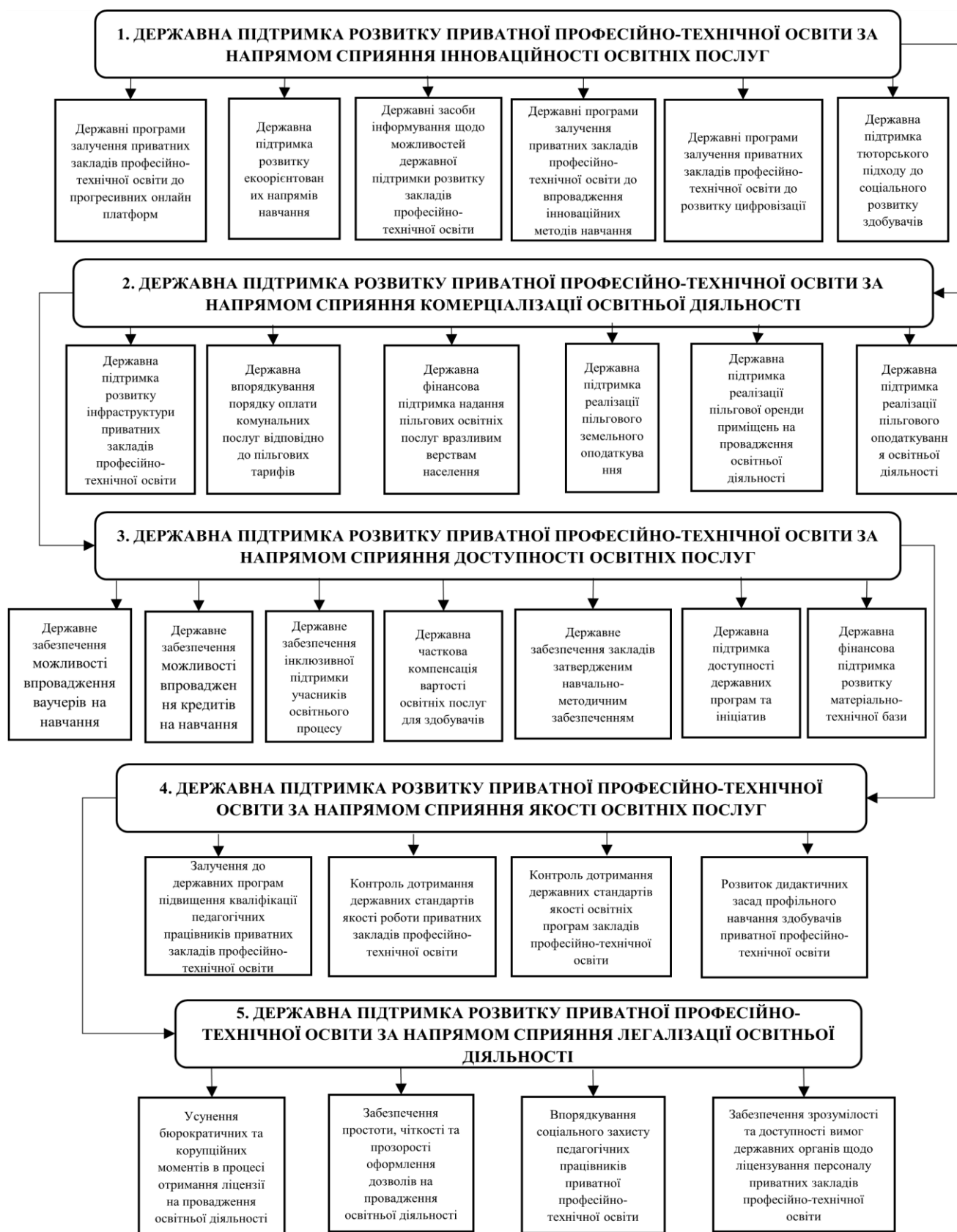

Рис. 3.4. Напрями формування державної політики розвитку приватної професійно-технічної освіти

**Розроблено автором на основі проведеного дослідження*

Дослідження державної підтримки та стану розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти свідчать про необхідність першочерговості вирішення проблем, що стосуються якості надання освітніх послуг (Рис. 3.5). Віддалена форма навчання, що покликана вирішити проблеми доступності освіти у сучасних реаліях дещо ускладнює можливість забезпечення якості освіти оскільки потребує перегляду усталених вимог до освітнього процесу та запровадження гнучких адаптаційних заходів управління якістю. Поряд із цим питання забезпечення якості освітнього процесу відсуваються на другий план у порівнянні із забезпеченням збереження життя і здоров'я учасників освітнього процесу у воєнний період, а також питання втрати актуальності окремих освітніх програм через зміни попиту на ринку праці внаслідок повномасштабного вторгнення – є важливим аргументом для реформування державної політики розвитку фахової передвищої та вищої освіти із посиленням уваги до приватний сектору. Тому першочерговими завданнями державної політики мають бути забезпечення відповідності результатів навчання актуальним потребам ринку праці, розвиток та впровадження міждисциплінарних освітніх програм і програм типу *liberal arts*, залучення до державних програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників приватних закладів фахової передвищої та вищої освіти, контроль дотримання державних стандартів якості роботи приватних закладів фахової передвищої та вищої освіти, контроль дотримання державних стандартів якості освітніх програм закладів фахової передвищої та вищої освіти. Важливу роль при цьому необхідно приділити акредитації освітніх та співробітництву з іноземними агентствами забезпечення якості та консультації з міжнародними експертами.

Внаслідок повномасштабного вторгнення значна частина закладів приватної освіти були переміщені і на сьогодні намагаються відновити свою повноцінну діяльність, тому варто наголосити на необхідності державної підтримки процесу переміщення закладів освіти із Східного, Північного та Південного регіонів до Центрального та Західного, зокрема Миколаївської, Івано-Франківської, Луцької, Кіровоградської, Тернопільської, Київської, Рівненська та Полтавської області, з

них 9 ЗВО і 15 відокремлених структурних підрозділів ЗВО приватної форми власності.

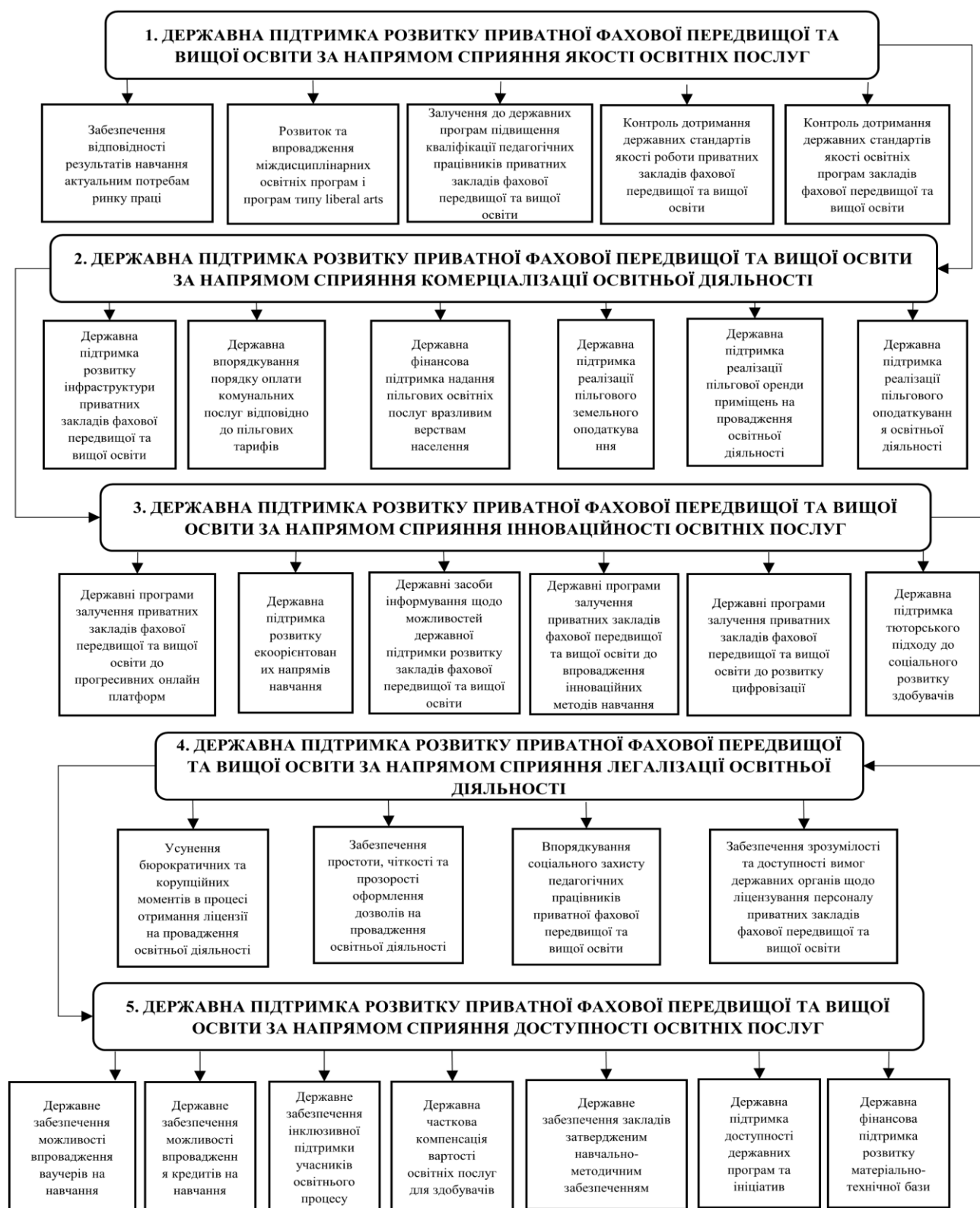

Рис. 3.5. Напрями формування державної політики розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти

**Розроблено автором на основі проведеного дослідження*

Формування державної політики розвитку приватної освіти на основі запропонованих напрямів у розрізі освітніх рівнів та виявлених проблемних аспектів (рис. 2.1) потребує розробки концептуальної моделі, що демонструватиме поєднання функціональної взаємодії сектору формування мети, сектору структурування напрямів державної політики, сектору формування очікуваних результатів державної політики, а також контролю їх досягнення, сектору розробки заходів державної політики, сектору виконавчих органів державної політики та сектору приватних закладів освіти, що відображено на рисунку 3.6. Запропонована концептуальна модель передбачає структурування державної політики розвитку приватної освіти у двох напрямках, це освітня складова та підприємницька складова. Основними очікуваними результативними показниками успішної реалізації такої політики є забезпечення права здобувачів на отримання доступних освітніх послуг, забезпечення права здобувачів на отримання якісних освітніх послуг, забезпечення права здобувачів на отримання прогресивних освітніх послуг відповідно до запропонованої функціональної моделі взаємодії складових системи освіти у процесі забезпечення права на здобуття освіти (рис. 1.1), а також забезпечення легалізації та ефективності комерціалізації освітньої діяльності. Контроль виконання поставлених завдань варто здійснювати на основі запропонованого та попередньо визначеного інтегрального індексу рівня розвитку приватної освіти з одного боку, за формулою 2.1, а також оцінки рівня державної підтримки розвитку приватної освіти, визначеного на основі соціологічного дослідження шляхом опитування керівників чи інших відповідальних осіб закладів приватної освіти у розрізі освітніх рівнів, відповідно до розробленої програми відображеної на рис. 2.21. Поряд із цим виконання заходів потрібно розподілити за відповідними структурними підрозділами Міністерства освіти і науки призначивши конкретних експертів з питань приватної освіти.

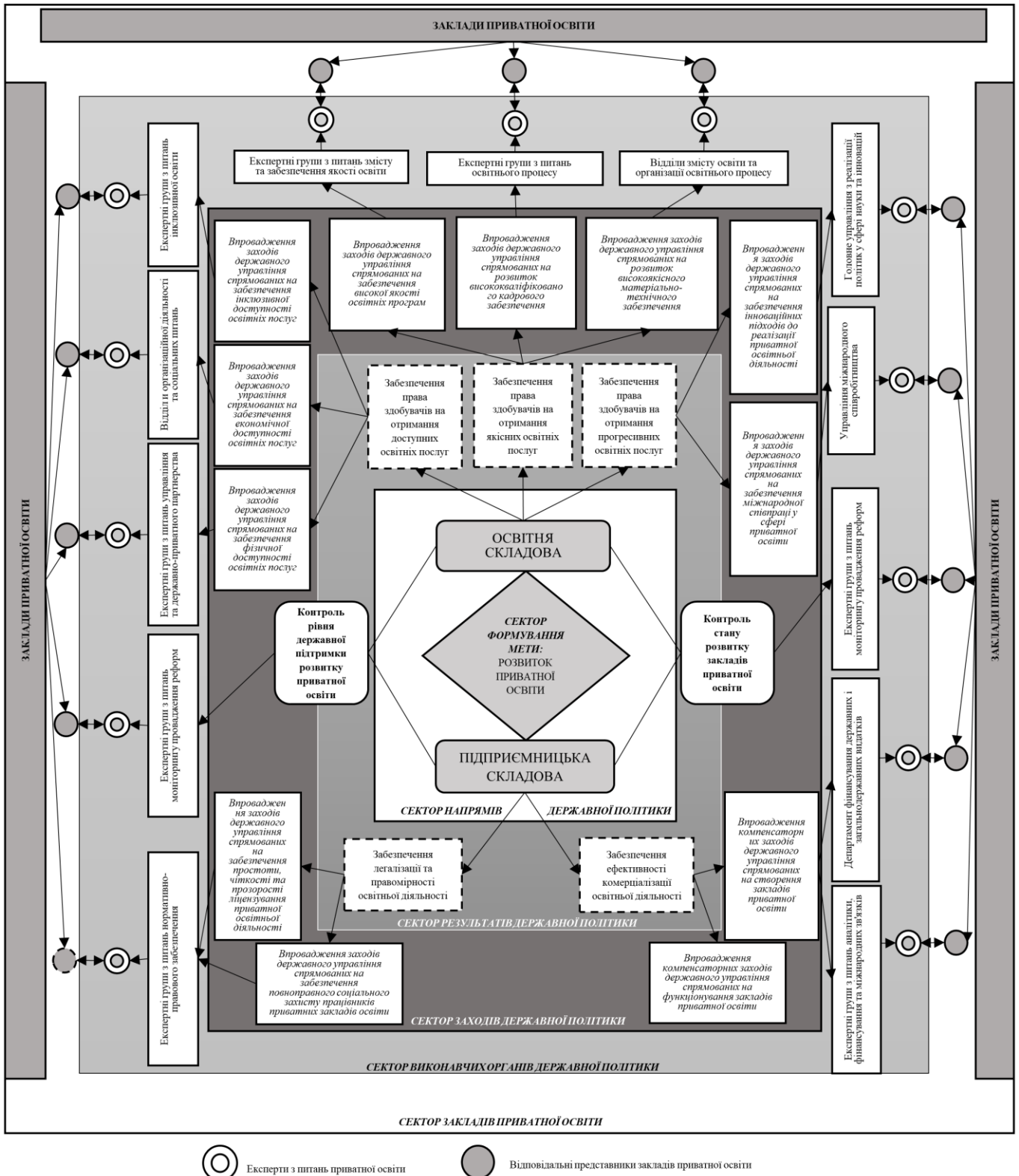

Рис. 3.6. Концептуальна модель формування державної політики розвитку приватної освіти

**Розроблено автором на основі проведеного дослідження*

На сьогодні урядом України були здійснені спроби закріпити вирішення проблем приватної освіти за новоствореною у 2022 році Робочою групою з питань забезпечення рівних умов розвитку закладів дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти приватної форми власності, проте її функціонування обмежувалося розв'язанням проблем, що виникли у воєнний період та, зокрема, заявленими освітніми рівням, що не можуть враховувати проблеми професійно-технічної, фахової передвищої та вищої освіти.

Окрім цього наявність систематизованого закріплення завдань та накопиченого досвіду функціонування відділів Міністерства освіти і науки України спростить процес реалізації державної політики розвитку приватної освіти через призначення експертів з питань приватної освіти за кожним конкретним напрямом в межах існуючих відділів, структуру та функціональні обов'язки яких відображено у ієрархічній моделі забезпечення реалізації стратегії реформування освіти державними органами управління (рис 1.2).

Співпраця у питаннях розвитку приватної освіти між органами державного управління та закладами приватної освіти повинна здійснюватися через призначених відповідальних осіб від приватних закладів та експертів з питань приватної освіти в межах здійснення періодичних нарад із звітуванням про хід реалізації поставлених завдань та їх коригувань відповідно до реальної ситуації, стану закладів приватної освіти та фактичних досягнутих результатів.

Очікувані результати принесуть не лише користь самій приватній освіті але і до зволять сприяти обміну досвідом приватного та державного сектору зокрема у частині забезпечення прогресивності освітніх послуг через впровадження заходів державного управління спрямованих на забезпечення інноваційних підходів до реалізації приватної освітньої діяльності в межах запропонованої координаційної моделі управління процесом впровадження інноваційних підходів до приватної освітньої діяльності, відображеної на рисунку 3.1, а також впровадження заходів державного управління спрямованих на забезпечення міжнародної співпраці у сфері приватної освіти, напрями удосконалення якої відображено у таблицях 3.1-3.4.

Прогнозована оцінка ефективності реалізації запропонованої концепції формування державної політики розвитку приватної освіти базується на основних параметрах проведеного дослідження. Очікуваним ефектом від впровадження запропонованої концепції є зростання показників рівня державної підтримки розвитку приватної освіти, а саме мінімальний ефект як очікувано проявиться у відсутності негативних оцінок респондентів, у 1 бал, що відповідає повному незадоволенню рівнем державної підтримки, що позитивно вплине на показник середнього рівня державної підтримки у розрізі конкретних напрямів та рівнів та змінить показник інтегрального рівня розвитку приватної освіти за цими розрізами через встановлений кореляційно-регресійний взаємозв'язок даних параметрів моделей, описаних у розділі 2.3. Очікувані значення показників після впровадження концепції відображено у таблиці 3.5.

Таблиця 3.5.

Прогнозована оцінка ефективності реалізації запропонованої концепції
формування державної політики розвитку приватної освіти

	Фактичні значення показників до впровадження концепції	Очікувані значення показників після впровадження концепції	Очікуваний темп росту показників
1	2	3	4
Середній рівень державної підтримки розвитку приватної дошкільної освіти за напрямом сприяння доступності	47,15	62,85	133,32
Середній рівень державної підтримки розвитку приватної дошкільної освіти за напрямом сприяння якості	49,30	62,71	127,19
Середній рівень державної підтримки розвитку приватної дошкільної освіти за напрямом сприяння інноваційності	47,07	62,88	133,60
Середній рівень державної підтримки розвитку приватної дошкільної освіти за напрямом сприяння легалізації	46,31	80,05	172,86
Середній рівень державної підтримки розвитку приватної дошкільної освіти за напрямом сприяння комерціалізації	46,67	65,52	140,40
Середній рівень державної підтримки дошкільної освіти загальний	47,30	66,80	141,48
Інтегральний індекс розвитку приватної дошкільної освіти	0,45	0,56	123,43
Середній рівень державної підтримки розвитку приватної загальної середньої освіти за напрямом сприяння доступності	42,15	63,15	149,81
Середній рівень державної підтримки розвитку приватної загальної середньої освіти за напрямом сприяння якості	46,07	63,45	137,72
Середній рівень державної підтримки розвитку приватної загальної середньої освіти за напрямом сприяння інноваційності	43,86	64,09	146,12
Середній рівень державної підтримки розвитку приватної загальної середньої освіти за напрямом сприяння легалізації	45,33	64,30	141,84

Продовження табл. 3.5

1	2	3	4
Середній рівень державної підтримки розвитку приватної загальної середньої освіти за напрямом сприяння комерціалізації	45,57	67,36	147,83
Середній рівень державної підтримки загальної середньої освіти загальний	44,60	64,47	144,56
Інтегральний індекс розвитку приватної загальної середньої освіти	0,30	0,58	193,75
Середній рівень державної підтримки розвитку приватної професійно-технічної освіти за напрямом сприяння доступності	51,47	81,75	158,82
Середній рівень державної підтримки розвитку приватної професійно-технічної освіти за напрямом сприяння якості	45,03	64,85	144,03
Середній рівень державної підтримки розвитку приватної професійно-технічної освіти за напрямом сприяння інноваційності	50,79	64,55	127,09
Середній рівень державної підтримки розвитку приватної професійно-технічної освіти за напрямом сприяння легалізації	50,97	74,15	145,47
Середній рівень державної підтримки розвитку приватної професійно-технічної освіти за напрямом сприяння комерціалізації	50,62	64,10	126,65
Середній рівень державної підтримки професійно-технічної освіти загальний	49,78	69,88	140,39
Інтегральний індекс розвитку приватної професійно-технічної освіти	0,47	0,70	150,73
Середній рівень державної підтримки розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти за напрямом сприяння доступності	47,51	63,61	133,90
Середній рівень державної підтримки розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти за напрямом сприяння якості	45,65	70,15	153,70
Середній рівень державної підтримки розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти за напрямом сприяння інноваційності	46,31	63,25	136,60
Середній рівень державної підтримки розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти за напрямом сприяння легалізації	44,61	62,79	140,74
Середній рівень державної підтримки розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти за напрямом сприяння комерціалізації	45,47	63,08	138,74
Середній рівень державної підтримки фахової передвищої та вищої освіти загальний	45,91	64,58	140,67
Інтегральний індекс розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти	0,26	0,56	215,00
Середній рівень державної підтримки розвитку приватної освіти загальний	46,89	66,43	141,66
Інтегральний індекс розвитку приватної освіти загальний	0,37	0,60	162,37

**Розраховано автором на основі проведеного дослідження*

Очікуване посилення уваги до окремих напрямів державної політики у розрізі певних освітніх рівнів, що потребують першочергового розв'язання, представленого на рисунках 3.2-3.5, дозволить підняти рівень державної підтримки розвитку приватної освіти до середнього рівня, при цьому середній рівень державної підтримки розвитку приватної освіти загальний як очікувано зросте на 41,66%, а інтегральний індекс розвитку приватної освіти загальний на 62,37%, що свідчить про ефективність запропонованої концепції формування державної політики розвитку приватної освіти.

Висновки до Розділу III

У третьому розділі розроблено заходи удосконалення системи державного управління у сфері приватної освіти. Зокрема проаналізовано сучасні виклики, що зумовлюють необхідність застосування інноваційних підходів до реалізації приватної освітньої діяльності та проблеми, що заважають їх впровадженню. На основі проведеного дослідження розроблено координаційну модель управління процесом впровадження інноваційних підходів до приватної освітньої діяльності, що демонструє п'ять основних аспектів координації: дослідження сучасних викликів освітній діяльності, пошук інноваційних підходів до провадження освітньої діяльності, дослідження проблем впровадження інноваційних підходів, пошук напрямів розв'язання проблем, реалізацію інноваційних підходів до провадження освітньої діяльності. Кожен із аспектів характеризується певними елементами, у напрямку яких потрібно зосередити процеси управління для забезпечення ефективності впровадження інноваційних підходів. В межах моделі запропоновано застосування таких інноваційних підходів як персоналізація, діджиталізація, індустріалізація, глобалізація, множинний інтелект, альтернативне оцінювання.

Запропоновано напрями удосконалення міжнародної співпраці у сфері приватної освіти в розрізі освітніх рівнів. Виявлено, що з метою розвитку та вдосконалення системи освіти в Україні Міністерство освіти та науки України активно співпрацює з різними міжнародними організаціями та партнерами. Ці організації допомагають впроваджувати інноваційні підходи до навчання, надають фінансову та технічну підтримку, сприяють підвищенню кваліфікації вчителів і педагогічних працівників, впровадженню партнерства між державою та приватним сектором в галузі освіти, проте удосконалення потребують питання забезпечення рівних можливостей доступу до міжнародних програм усіх учасників освітнього процесу у приватному секторі та врахування ключових потреб, орієнтованих на розвиток приватної освіти.

Запропоновано напрями формування державної політики розвитку приватної дошкільної освіти із концентрацією уваги на проблемах, що пов'язані із легалізацією освітньої діяльності, зокрема важливим завданням на сьогодні є забезпечення простоти, чіткості та прозорості оформлення дозволів на провадження освітньої діяльності, впорядкування соціального захисту педагогічних працівників приватної дошкільної освіти, забезпечення зрозумілості та доступності вимог державних органів щодо ліцензування персоналу приватних закладів дошкільної освіти, а також розробка обґрунтованих нормативів утримання дитини у приватних дошкільних закладах. Досліджуючи регіональні характеристики стану приватної дошкільної освіти варто звернути увагу на зміни, що відбулися під час повномасштабного вторгнення та відобразилися на Східному, Північному та Південному регіонах України, де політика розвитку приватної освіти має носити відновлювальний характер. Поряд із цим Західний та Центральний регіони потребують компенсаторної політики, спрямованої на розширення можливостей приватної освіти з метою забезпечення зростаючого попиту на дошкільну освіту, в тому числі через збільшення дітей у цих регіонах із числа внутрішньо переміщених осіб.

Запропоновано напрями формування державної політики розвитку приватної загальної середньої освіти, із акцентом на проблемах, що пов'язані із комерціалізацією освітньої діяльності. Запропоновано такі заходи як підтримка розвитку інфраструктури приватних закладів освіти, підтримка реалізації пільгового земельного оподаткування, підтримка реалізації пільгової оренди приміщень на провадження освітньої діяльності, підтримка реалізації пільгового оподаткування освітньої діяльності, надання пільгових освітніх послуг вразливим верствам населення, компенсація вартості підручників для забезпечення рівних умов освітнього процесу, компенсація вартості медичного соціального забезпечення учнів. Доведено, що важливим моментом при формуванні державної політики розвитку приватної освіти є врахування складної ситуації у закладах приватної загальної середньої освіти розташованих на територіях постраждалих від воєнних дій в Україні. Зокрема у значній частині шкіл Північного та Південного

регіонів України доцільним є збереження та підтримка функціонування закладів у дистанційній формі без втрати статусу відповідно до державних стандартів освіти. Поряд із цим наплив учнів у приватні школи Західного регіону вказує на необхідність підтримки розширення приватної освіти шляхом оптимізації процесу надання ліцензій та дотацій на відкриття нових ліцензованих приватних шкіл.

Запропоновано напрями формування державної політики розвитку приватної професійно-технічної освіти, зокрема щодо першочергових проблем, що стосуються інноваційності надання освітніх послуг, а саме: розробка державних програм залучення приватних закладів професійно-технічної освіти до впровадження інноваційних методів навчання та прогресивних онлайн платформ, державна підтримка розвитку екоорієнтованих напрямів навчання, залучення приватних закладів професійно-технічної освіти до розвитку цифровізації, державна підтримка тьюторського підходу до соціального розвитку здобувачів, тощо. Виявлено, що велика частка зруйнованих та ушкоджених закладів професійно-технічної освіти у Східному, Південному та Північному регіонах України вказує на необхідність державної підтримки приватного сектору освіти у частині залучення фінансової допомоги на відновлення закладів з метою збереження можливості забезпечення потреби у робітниках різних професій на підконтрольних Україні територіях.

Запропоновано напрями формування державної політики розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти з акцентом на забезпеченні якості освітніх послуг, а саме: забезпечення відповідності результатів навчання актуальним потребам ринку праці, розвиток та впровадження міждисциплінарних освітніх програм і програм типу *liberal arts*, залучення до державних програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників приватних закладів фахової передвищої та вищої освіти, контроль дотримання державних стандартів якості роботи приватних закладів фахової передвищої та вищої освіти, контроль дотримання державних стандартів якості освітніх програм закладів фахової передвищої та вищої освіти. Важливу роль при цьому необхідно приділити акредитації освітніх та співробітництву з іноземними агентствами забезпечення якості та консультації з

міжнародними експертами. Виявлено, що внаслідок повномасштабного вторгнення значна частина закладів приватної освіти були переміщені і на сьогодні намагаються відновити свою повноцінну діяльність, тому варто наголосити на необхідності державної підтримки процесу переміщення та адаптації закладів освіти із Східного, Північного та Південного регіонів до Центрального та Західного, зокрема Миколаївської, Івано-Франківської, Луцької, Кіровоградської, Тернопільської, Київської, Рівненська та Полтавської області, з них 9 ЗВО і 15 відокремлених структурних підрозділів ЗВО приватної форми власності.

Розроблено концептуальну модель формування державної політики розвитку приватної освіти, що демонструє поєднання функціональної взаємодії сектору формування мети, сектору структурування напрямів державної політики, сектору формування очікуваних результатів державної політики, а також контролю їх досягнення, сектору розробки заходів державної політики, сектору виконавчих органів державної політики та сектору приватних закладів освіти. Запропонована концептуальна модель передбачає структурування державної політики розвитку приватної освіти у двох напрямках, це освітня складова та підприємницька складова. Основними очікуваними результативними показниками успішної реалізації такої політики є забезпечення права здобувачів на отримання доступних освітніх послуг, забезпечення права здобувачів на отримання якісних освітніх послуг, забезпечення права здобувачів на отримання прогресивних освітніх послуг. Контроль виконання поставлених завдань варто здійснювати на основі запропонованого та попередньо визначеного інтегрального індексу рівня розвитку приватної освіти з одного боку, за формулою 2.1, а також оцінки рівня державної підтримки розвитку приватної освіти, визначеного на основі соціологічного дослідження шляхом опитування керівників чи інших відповідальних осіб закладів приватної освіти у розрізі освітніх рівнів, відповідно до алгоритмічної моделі програми прикладного соціологічного дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної освіти.

Поряд із цим виконання заходів потрібно розподілити за відповідними структурними підрозділами Міністерства освіти і науки призначивши конкретних експертів з питань приватної освіти, зокрема у такі структурних підрозділах як

експертні групи з питань моніторингу провадження реформ, експертні групи з питань управління та державно-приватного партнерства, відділи організаційної діяльності та соціальних питань, експертні групи з питань інклюзивної освіти, експертні групи з питань змісту та забезпечення якості освіти, експертні групи з питань освітнього процесу, відділи змісту освіти та організації освітнього процесу, головне управління з реалізації політик у сфері науки та інновацій, управління міжнародного співробітництва, департамент фінансування державних і загальнодержавних видатків, експертні групи з питань аналітики, фінансування та міжнародних зв'язків в межах дошкільної, початкової, загальної середньої, професійно-технічної, фахової передвищої та вищої освіти.

Наявність систематизованого закріплення завдань та накопиченого досвіду функціонування підрозділів Міністерства освіти і науки України спростить процес реалізації державної політики розвитку приватної освіти через призначення експертів з питань приватної освіти за кожним конкретним напрямом в межах існуючих підрозділів, структуру та функціональні обов'язки яких відображено у ієрархічній моделі забезпечення реалізації стратегії реформування освіти державними органами управління (рис. 1.2).

Співпраця у питаннях розвитку приватної освіти між органами державного управління та закладами приватної освіти повинна здійснюватися через призначених відповідальних осіб від приватних закладів та експертів з питань приватної освіти в межах здійснення періодичних нарад із звітуванням про хід реалізації поставлених завдань та їх коригувань відповідно до реальної ситуації, стану закладів приватної освіти та фактичних досягнутих результатів.

Прогнозована оцінка ефективності реалізації запропонованої концепції формування державної політики розвитку приватної освіти базується на основних параметрах проведеного дослідження. Очікуваним ефектом від впровадження запропонованої концепції є зростання показників рівня державної підтримки розвитку приватної освіти, а саме мінімальний ефект як очікувано проявиться у відсутності негативних оцінок респондентів, у 1 бал, що відповідає повному незадоволенню рівнем державної підтримки, що позитивно вплине на показник

середнього рівня державної підтримки у розрізі конкретних напрямів та рівнів та змінить показник інтегрального рівня розвитку приватної освіти за цими розрізами через встановлений кореляційно-регресійний взаємозв'язок даних параметрів моделей, описаних у розділі 2.3. Очікуване посилення уваги до окремих напрямів державної політики у розрізі певних освітніх рівнів, що потребують першочергового розв'язання, представленого на рисунках 3.2-3.5, дозволить підняти рівень державної підтримки розвитку приватної освіти до середнього рівня, при цьому середній рівень державної підтримки розвитку приватної освіти загальний як очікувано зросте на 41,66%, а інтегральний індекс розвитку приватної освіти загальний на 62,37%, що свідчить про ефективність запропонованої в межах проведеного дослідження концепції формування державної політики розвитку приватної освіти.

Основні результати першого розділу представлено у наукових публікаціях [66, с. 112-115, 162, с. 24-27, 152 с. 52-54, 160, с. 40-42, 157, с. 266-270, 158, с. 108-110]

Висновки

У дисертаційній роботі розв'язане актуальне наукове завдання, яке полягало в обґрунтуванні концептуальних засад формування державної політики розвитку приватної освіти в Україні та розробленні напрямів удосконалення системи державного управління у сфері приватної освіти. Для реалізації мети було вирішено наступні завдання.

1. Проаналізовано актуальні контексти забезпечення реалізації права на освіту в Україні та досліджено проблеми, що заважають реалізації права на здобуття освіти в Україні. Розроблено функціональну модель взаємодії складових системи освіти у процесі забезпечення права на здобуття освіти, що демонструє вплив окремих напрямів державної політики, спрямованих на діяльність навчальних закладів державного та приватного сектору та можливість забезпечення цього права із дотриманням відповідних принципів.

2. Досліджено державну стратегію та нову концепцію реформування освіти, зокрема проаналізовано: проблеми освіти в Україні та необхідність її реформування, напрями державної стратегії та нової концепції реформування освіти, що спрямовані на вирішення цих проблем, а також наявне нормативно-правове забезпечення державної стратегії та нової концепції реформування освіти у розрізі освітніх рівнів. Виявлено, що концепція державної політики у галузі освіти створює потенціал для формування сучасного ринку освітніх послуг, втім недоліком її є відсутність виписаних механізмів для створення належних умов ведення освітнього бізнесу.

3. Досліджено принципи та функції державних органів управління у галузі освіти. Сформовано ієрархічну модель забезпечення реалізації стратегії реформування освіти державними органами управління, що демонструє взаємозв'язок між напрямами державної політики та органами державного управління. Встановлено, що на приватний сектор освіти відбувається опосередкований вплив реалізації стратегії реформування освіти у частині

забезпечення можливості співпраці з органами державної влади та надання альтернативних освітніх послуг. Комунікація між органами державної влади та приватним сектором освіти може відбуватися через різні механізми співпраці, такі як партнерство, ліцензування та контрактна співпраця, проте відсутність стратегії реформування конкретно приватного сектору освіти на сьогодні відображається негативно на можливості його процвітання та розвитку. У свою чергу органи державного управління повинні орієнтуватися на освітні потреби суспільства й учасників освітнього процесу, що постійно еволюціонують та характеризуватися такими властивостями як гнучкість та адаптабельність, тобто здатностями швидко реагувати на зміни в освітньому середовищі, технологічному прогресі, соціокультурному середовищі та економічних аспектах.

4. Досліджено вплив державної політики на розвиток приватної освіти в Україні в умовах війни, зокрема основні проблем, що спостерігаються під час навчального процесу у дітей переселенців та шляхи їх подолання у частині психологічної підтримки, а також причини, що призвели до втрат в навчальному процесі та шляхи їх подолання. Виявлено, що реалізація державної політики у напрямку приватної освіти в умовах війни в Україні реалізовується в межах загальних стратегій розвитку освіти започаткованих українським урядом протягом останніх років та конкретних рекомендації щодо провадження освітньої діяльності у воєнний та післявоєнний період, проте багато питань розвитку приватної освіти, зокрема щодо реалізації освітньої діяльності приватних навчальних закладів у воєнний та післявоєнний період залишаються невирішеними.

5. Проаналізовано проблемні аспекти розвитку приватної освіти в Україні та розроблено структурну модель їх візуалізації. Виокремлено п'ять основних напрямів проблемних аспектів, що блокують розвиток приватної освіти та потребують розробки дієвої державної політики в межах освітньої та підприємницької складової, зокрема це напрями доступності, якості, інноваційності освітніх послуг, а також ліцензування та комерціалізації освітньої діяльності.

6. Проаналізовано стан, структуру та тенденції розвитку приватної освіти в Україні. Виявлено, що динаміка розвитку приватної освіти в Україні протягом останніх років має значні коливання як у розрізі кількості закладів освіти, так і за кількістю здобувачів, що свідчить про неоднозначне відношення та нестабільність інтересу до приватних навчальних закладів. Загалом темпи росту кількості суб'єктів господарювання у галузі освіти є дещо сповільненими у 2022 році, особливо це стосується сфери професійно-технічної, вищої освіти та дошкільної освіти. Аналіз динаміки збитковості закладів інших рівнів приватної освіти, що в середньому зростає від 29,85% у 2014 році до 34,20% у 2021 році, також вказує на негативні тенденції, особливо у початковому та професійно-технічному рівнях. Регіональна динаміка питомої ваги збитковості підприємницької діяльності у галузі освіти у 2014-2021 р.р. свідчить про концентрацію збитковості у таких областях як Київська, Одеська Харківська, Дніпропетровська, загальна частка збиткових закладів освіти у яких становить більше половини від усіх збиткових освітніх закладів України. Основна частка кількості суб'єктів господарювання у сфері приватної освіти зосереджена у Київській області. Виявлено, що значне зниження кількості суб'єктів господарювання у галузі приватної освіти у розрізі відбулося у Східних, Північних та Південних областях України усіх освітніх рівнів, поряд із цим даний показник зріс у Західному та центральному регіонах.

З метою зведення інформації для її структуризації та виявлення слабких місць розвитку приватної освіти у розрізі освітніх рівнів та регіональних особливостей розроблено інтегральний індекс загальної кількісної оцінки рівня розвитку приватної освіти, що за результатами проведеного дослідження становить 0,37, що вказує лише на 37% досягнутих із 100 можливих і свідчить про слабкий стан приватної освіти та негативну динаміку її розвитку, особливо у розрізі окремих регіонів.

7. Досліджено рівень державної підтримки розвитку приватної освіти в Україні, для реалізації якого було розроблено алгоритмічну модель програми прикладного соціологічного дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної освіти, в межах якої висунуто гіпотезу про те, що розвиток приватної

освіти блокується низьким рівнем державної підтримки закладів приватної освіти. Дослідженням охоплено близько 65% закладів приватної освіти у розрізі освітніх рівнів. Методом збору первинної інформації обрано анкетне опитування керівників, експертів та відповідальних осіб, що займаються наданням освітніх послуг в межах приватних закладів освіти шляхом анонімного опитування у формі онлайн-анкетування на базі інтернет застосунку Google Forms. Рівень державної підтримки визначався як відсоткове співвідношення фактичної кількості отриманих балів від респондентів за окремим питанням до максимально можливої кількості балів у межах окремого питання. На другому етапі досліджено ступінь впливу рівня державної підтримки на стан розвитку приватної освіти, для чого застосовано кореляційно-регресійний аналіз їх взаємозв'язку у розрізі освітньої та підприємницької складових, при якому результативним показником y_i виступав інтегральний індекс рівня розвитку приватної освіти у розрізі освітніх рівнів та областей, а показниками впливу – змінні отримані в результаті проведеного соціологічного опитування, а саме рівень державної підтримки розвитку приватної освіти за напрямом сприяння x_1 - доступності, x_2 - якості, x_3 - інноваційності, x_4 - легалізації та x_5 - комерціалізації освітньої діяльності. Описана залежність розглядалась у просторовій площині у розрізі областей та освітніх рівнів з метою виявлення слабких місць, що потребують формування першочергових завдань при розробці державної політики розвитку приватної освіти в Україні. Рівень державної підтримки розвитку приватної освіти у межах розв'язання проблемних аспектів освітньої та підприємницької складових за усіма напрямом в середньому становить 25%, при цьому найнижчі показники спостерігаються у Донецькій, Сумській, Херсонській, Чернігівській та Черкаській областях. Проведений кореляційно-регресійний аналіз свідчить про наявність тісного взаємозв'язку між значенням інтегрального індексу рівня розвитку приватної освіти та рівня державної підтримки за усіма напрямом, зокрема у дошкільній за напрямом легалізації освітньої діяльності, у загальній середній – комерціалізації освітньої діяльності, у професійно-технічній за напрямом інноваційності освітніх послуг, а у фаховій передвищій та вищій – за напрямом якості освітніх послуг. В результаті

проведеного дослідження підтверджено гіпотезу про те, що розвиток приватної освіти в Україні значною мірою блокується низьким рівнем державної підтримки закладів приватної освіти.

8. Здійснено порівняльну категоріальну характеристику розвитку приватної освіти в Україні з передовим міжнародним досвідом провадження приватної освітньої діяльності, у розрізі таких категорій, як державна підтримка, популярність, прогресивність та ефективність. Встановлено, що грамотне управління та державна підтримка приватних закладів освіти дозволяє розширювати освітні програми, забезпечувати здобувачів доступною та якісною освітою, застосовувати інноваційні підходи до провадження освітньої діяльності, провадити високоефективну підприємницьку освітню діяльність, здобувати міжнародне визнання та сприяти обміну знаннями та передовим досвідом, проте в Україні наразі порівнювані показники мають недостатній або відносно задовільний рівень, що свідчить про необхідність розробки дієвої державної політики розвитку приватної освіти в Україні.

9. Розроблено координаційну модель управління процесом впровадження інноваційних підходів до приватної освітньої діяльності, що демонструє п'ять основних аспектів координації: дослідження сучасних викликів освітньої діяльності, пошук інноваційних підходів до провадження освітньої діяльності, дослідження проблем впровадження інноваційних підходів, пошук напрямів розв'язання проблем, реалізацію інноваційних підходів до провадження освітньої діяльності. Кожен із аспектів характеризується певними елементами, у напрямку яких потрібно зосередити процеси управління для забезпечення ефективності впровадження інноваційних підходів. В межах моделі запропоновано застосування таких інноваційних підходів як персоналізація, діджиталізація, індустріалізація, глобалізація, множинний інтелект, альтернативне оцінювання.

10. Запропоновано напрями удосконалення міжнародної співпраці у сфері приватної освіти в розрізі освітніх рівнів. Виявлено, що з метою розвитку та вдосконалення системи освіти Міністерство освіти та науки України активно співпрацює з різними міжнародними організаціями та партнерами. Ці організації

допомагають впроваджувати інноваційні підходи до навчання, надають фінансову та технічну підтримку, сприяють підвищенню кваліфікації вчителів і педагогічних працівників, впровадженню партнерства між державою та приватним сектором в галузі освіти, проте удосконалення потребують питання забезпечення рівних можливостей доступу до міжнародних програм усіх учасників освітнього процесу у приватному секторі та врахування ключових потреб, орієнтованих на розвиток приватної освіти.

11. Запропоновано напрями формування державної політики розвитку приватної дошкільної освіти із концентрацією уваги на проблемах, що пов'язані із легалізацією освітньої діяльності, зокрема важливим завданням на сьогодні є забезпечення простоти, чіткості та прозорості оформлення дозволів на провадження освітньої діяльності, впорядкування соціального захисту педагогічних працівників приватної дошкільної освіти, забезпечення зрозумілості та доступності вимог державних органів щодо ліцензування персоналу приватних закладів дошкільної освіти, а також розробка обґрунтованих нормативів утримання дитини у приватних дошкільних закладах.

Запропоновано напрями формування державної політики розвитку приватної загальної середньої освіти, із акцентом на проблемах, що пов'язані із комерціалізацією освітньої діяльності. Запропоновано такі заходи як підтримка розвитку інфраструктури приватних закладів освіти, підтримка реалізації пільгового земельного оподаткування, підтримка реалізації пільгової оренди приміщень на провадження освітньої діяльності, підтримка реалізації пільгового оподаткування освітньої діяльності, надання пільгових освітніх послуг вразливим верствам населення, компенсація вартості підручників для забезпечення рівних умов освітнього процесу, компенсація вартості медичного соціального забезпечення учнів.

Запропоновано напрями формування державної політики розвитку приватної професійно-технічної освіти, зокрема щодо першочергових проблем, що стосуються інноваційності надання освітніх послуг, а саме: розробка державних програм залучення приватних закладів професійно-технічної освіти до

впровадження інноваційних методів навчання та прогресивних онлайн платформ, державна підтримка розвитку екоорієнтованих напрямів навчання, залучення приватних закладів професійно-технічної освіти до розвитку цифровізації, державна підтримка тьюторського підходу до соціального розвитку здобувачів, тощо.

Запропоновано напрями формування державної політики розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти з акцентом на забезпеченні якості освітніх послуг, а саме: забезпечення відповідності результатів навчання актуальним потребам ринку праці, розвиток та впровадження міждисциплінарних освітніх програм і програм типу *liberal arts*, залучення до державних програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників приватних закладів фахової передвищої та вищої освіти, контроль дотримання державних стандартів якості роботи приватних закладів фахової передвищої та вищої освіти, контроль дотримання державних стандартів якості освітніх програм закладів фахової передвищої та вищої освіти.

Досліджуючи регіональні характеристики стану приватної освіти варто звернути увагу на зміни, що відбулися під час масштабного вторгнення та відобразилися на Східному, Північному та Південному регіонах України, де політика розвитку приватної освіти має носити відновлювальний характер. Поряд із цим Західний та Центральний регіони потребують компенсаторної політики, спрямованої на розширення можливостей приватної освіти шляхом оптимізації процесу надання ліцензій та дотацій на відкриття нових ліцензованих приватних закладів з метою забезпечення зростаючого попиту на приватну освіту, в тому числі через збільшення здобувачів у цих регіонах із числа внутрішньо переміщених осіб. Важливим моментом при цьому є врахування складної ситуації у закладах приватної загальної середньої освіти розташованих на територіях постраждалих від воєнних дій в Україні. Зокрема значна частина закладів приватної освіти були переміщені і на сьогодні намагаються відновити свою повноцінну діяльність, а у багатьох приватних закладах Північного та Південного регіонів України доцільним є збереження та підтримка функціонування закладів у дистанційній формі.

12. Розроблено концептуальну модель формування державної політики розвитку приватної освіти, що демонструє поєднання функціональної взаємодії сектору формування мети, сектору структурування напрямів державної політики, сектору формування очікуваних результатів державної політики, а також контролю їх досягнення, сектору розробки заходів державної політики, сектору виконавчих органів державної політики та сектору приватних закладів освіти. Запропонована концептуальна модель передбачає структурування державної політики розвитку приватної освіти у двох напрямках, це освітня складова та підприємницька складова. Основними очікуваними результативними показниками успішної реалізації такої політики є забезпечення права здобувачів на отримання доступних, якісних та прогресивних освітніх послуг, а також забезпечення легалізації та підвищення ефективності комерціалізації освітньої діяльності. Контроль виконання поставлених завдань варто здійснювати на основі запропонованого та попередньо визначеного інтегрального індексу рівня розвитку приватної освіти за формулою 2.1, а також оцінки рівня державної підтримки розвитку приватної освіти відповідно до алгоритмічної моделі програми прикладного соціологічного дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної освіти. Поряд із цим виконання заходів потрібно розподілити за відповідними структурними підрозділами Міністерства освіти і науки призначивши конкретних експертів з питань приватної освіти, зокрема у такі структурних підрозділах як експертні групи з питань моніторингу провадження реформ, експертні групи з питань управління та державно-приватного партнерства, відділи організаційної діяльності та соціальних питань, експертні групи з питань інклюзивної освіти, експертні групи з питань змісту та забезпечення якості освіти, експертні групи з питань освітнього процесу, відділи змісту освіти та організації освітнього процесу, головне управління з реалізації політик у сфері науки та інновацій, управління міжнародного співробітництва, департамент фінансування державних і загальнодержавних видатків, експертні групи з питань аналітики, фінансування та міжнародних зв'язків в межах дошкільної, початкової, загальної середньої, професійно-технічної, фахової передвищої та вищої освіти. Наявність

систематизованого закріплення завдань та накопиченого досвіду функціонування підрозділів Міністерства освіти і науки України спростить процес реалізації державної політики розвитку приватної освіти через призначення експертів з питань приватної освіти за кожним конкретним напрямом в межах існуючих підрозділів, структуру та функціональні обов'язки яких відображено у ієрархічній моделі забезпечення реалізації стратегії реформування освіти державними органами управління (рис. 1.2). Співпраця у питаннях розвитку приватної освіти між органами державного управління та закладами приватної освіти повинна здійснюватися через призначених відповідальних осіб від приватних закладів та експертів з питань приватної освіти в межах здійснення періодичних нарад із звітуванням про хід реалізації поставлених завдань та їх коригувань відповідно до реальної ситуації, стану закладів приватної освіти та фактичних досягнутих результатів.

Прогнозована оцінка ефективності реалізації запропонованої концепції формування державної політики розвитку приватної освіти базується на основних параметрах проведеного дослідження. Очікуваним ефектом від впровадження запропонованої концепції є зростання показників рівня державної підтримки розвитку приватної освіти, а саме мінімальний ефект як очікувано проявиться у відсутності негативних оцінок респондентів, у 1 бал, що відповідає повному незадоволенню рівнем державної підтримки, що позитивно вплине на показник середнього рівня державної підтримки у розрізі конкретних напрямів та рівнів та змінить показник інтегрального рівня розвитку приватної освіти за цими розрізами через встановлений кореляційно-регресійний взаємозв'язок даних параметрів моделей, описаних у розділі 2.3. Очікуване посилення уваги до окремих напрямів державної політики у розрізі певних освітніх рівнів, що потребують першочергового розв'язання, представленого на рисунках 3.2-3.5, дозволить підняти рівень державної підтримки розвитку приватної освіти до середнього рівня, при цьому середній рівень державної підтримки розвитку приватної освіти загальний як очікувано зросте на 41,66%, а інтегральний індекс розвитку приватної освіти загальний на 62,37%, що свідчить про ефективність запропонованої в межах

проведеного дослідження концепції формування державної політики розвитку приватної освіти.

Список використаних джерел

1. Альохін М. М. Тьюторський супровід соціального розвитку учнів початкової ланки приватної школи як інноваційна соціально-педагогічна технологія. Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Scientific bulletin of South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky: наук. журнал. Одеса : ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2020. № 2 (131). С. 87-94. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/8380>
2. Андронік О.Л. Приватні дошкільні навчальні заклади як основа соціального розвитку суспільства. Бізнес-навігатор. - 2019. - Вип. 1. - С. 136-139. URL: file:///C:/Users/Asus/Downloads/bnav_2019_1_29.pdf
3. Аніщенко О.В. Розвиток професійної освіти жінок в Україні (друга половина XIX - початок XX століття) : Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. — К., 2000. — 20 с. URL: <http://surl.li/jwdyj>
4. Астахов В. В. Правове регулювання функціонування в Україні вищих закладів освіти, заснованих на недержавній формі власності: автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. юрид. наук за спец. 12.00.03 Цив. право і цив. процес; сімейн. право; міжнар. приват. право; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. - Х., 1999. - 19 с. URL: [http://77.244.44.155/cgi-bin/irbis64r_01/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=PRAVO&P21DBN=PRAVO&S21STN=1&S21REF=5&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=10&S21ALL=\(%3C.%3EA=%D0%90%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2,%20%D0%92.%20%D0%92.\\$%3C.%3E%29](http://77.244.44.155/cgi-bin/irbis64r_01/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=PRAVO&P21DBN=PRAVO&S21STN=1&S21REF=5&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=10&S21ALL=(%3C.%3EA=%D0%90%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2,%20%D0%92.%20%D0%92.$%3C.%3E%29)
5. Астахова В. І. Аналітична записка про стан приватного сектору освіти в Україні. Вчені записки ХГУ «НУА» 2011 р. с. 555-561. URL: <http://212.111.199.131/jspui/bitstream/123456789/1497/1/%D0%90%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%92.%D0%98..pdf>

6. Астахова В. Приватна вища освіта України напередодні свого чвертьвікового ювілею. Вища освіта України. 2015. № 3. С. 14-18. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vou_2015_3_4
7. Астахова К. В. Приватна освіта в Україні: розмірковування "низького сезону" / Катерина Астахова // Вища шк. - 2014. - № 1. - С. 32-41. - Бібліогр.: с. 39-41. URL: <http://212.111.199.131/jspui/handle/123456789/151>
8. Бенета Т.І. Нормативно-правовий супровід фінансово-господарської діяльності закладу загальної середньої освіти. Менеджмент розвитку сучасного закладу освіти в умовах інформаційного освітнього простору /Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. Полтава, 29 травня 2020 року. Полтава : ПОІППО, 2020. С. 102-114.URL: <http://surl.li/izmur>
9. Бородієнко О. В. Публічно-приватне партнерство закладів професійної освіти: практичний посібник /; за заг. ред. О. В. Бородієнко. Київ: ІПТО НАПН України, 2020.- 219 с. URL: <http://surl.li/jwetb>
10. Вельчева Н. І. Науково-теоретичні основи державного регулювання вищої освіти. Державне будівництво. 2009. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2009_2_13
11. Воронов В.А., Гавриш Н.В., Канішевська Л.В., Піроженко Т.О., Рейпольська О.Д., Сисоєва С.О. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку. Національна академія педагогічних наук України, підкомітет з питань раннього розвитку та дошкільної освіти комітету верховної ради України з питань освіти, науки та інновацій. Київ. 2020 р. 24 с. URL: <https://dnz71.edu.vn.ua/uploads/tiger-1599493145.pdf>
12. Гаєвська Л., Побірченко Н., Шульга Н. Вплив глобалізації на освітню політику (міжнародний контекст). Вісник післядипломної освіти: серія «Соціальні та поведінкові науки. Державне управління». 2022. Вип. 19(48). С.158–182. URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/visnyk_PO/19_48_2022/social/Bulletin_19_48_Social_and_behavioral_sciences_Gaievska_Pobirchenko_Shulga.pdf
13. Головні досягнення МОН у сфері європейської інтеграції у 2022 році. Міністерство освіти і науки. Офіційна сторінка. URL:

<https://mon.gov.ua/ua/news/golovni-dosyagnennya-mon-u-sferi-yevropejskoyi-integraciyi-u-2022-roci>

14. Горіховський М., Оганесян В. Проблематика викладання економічних дисциплін в умовах війни у закладах фахової передвищої освіти. Проблеми сучасного підручника: навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного часу : збірник тез доповідей / [ред. кол.; голов. ред. – О.М.Топузов]. [Електронне видання] – Київ : Педагогічна думка, 2022. С. 22-24. URL: https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2022/09/PSP_tezy_2022.pdf#page=23

15. Грень Л. М. Державна політика в галузі управління сферою професійно-технічної освіти: характеристика змісту та обґрунтування напрямів. Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського. Сер. : Державне управління. – 2019. – Т. 30 (69), № 4. – С. 47-54. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/items/99a0f6b0-6c1f-4d76-a408-cc25981c6d7e>

16. Грень Л. М. Норми й цінності системи професійної (професійно-технічної) освіти як складники методології дослідження в галузі науки "Державне управління" / Л. М. Грень // Публічне управління і адміністрування в Україні. – 2019. – Вип. 11. – С. 47-51. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/207702e1-671f-4abb-bf48-53724f1846b3/content>

17. Гриневич Л. Пріоритети реформування шкільної освіти України в умовах війни. Проблеми сучасного підручника: навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного часу : збірник тез доповідей / [ред. кол.; голов. ред. – О.М.Топузов]. [Електронне видання] – Київ : Педагогічна думка, 2022. – 388 с. URL: https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2022/09/PSP_tezy_2022.pdf#page=25

18. Губанова Т. О. Функціонування закладів вищої освіти в умовах воєнного стану: сучасний стан та перспективи. Київський юридичний журнал, 2023, 3: 23-31. URL: <http://journals.fpk.kyiv.ua/index.php/kyivlawjournal/article/view/19/17>

19. Давидова Н., Менджул М. Правове регулювання цифровізації як вектора розвитку приватного права на прикладі освітніх відносин. Університетські наукові записки, 2021, No 1(79), С. 43-54. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/36809/1/218-Article%20Text-388-1-10-20210926.pdf>
20. Данилович-Кропивницька М., Хмелюк В.С. Підвищення конкурентоспроможності освітнього простору України через упровадження приватної освіти в Україні. Теорія та практика державного управління (2), с. 78-87 2021. DOI: <https://periodicals.karazin.ua/tpdu/article/view/20679>
21. Державна служба статистики України. Офіційна сторінка. URL: <https://ukrstat.gov.ua/>
22. Державний стандарт початкової освіти. Постанова КМУ № 87 від 21 лютого 2018 р. поточна редакція від 24 липня 2019 р. № 688. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#n12>
23. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників. Постанова КМУ № 800 від 21.08.2019 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>
24. Дідківська О. Г., Горемикіна Ю. В. Забезпечення функціонування закладів інституційного догляду та виховання дітей в умовах війни. In: The 9 th International scientific and practical conference “Science and innovation of modern world”(May 18-20, 2023) Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 2023. 727 р. 2023. р. 576-579. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/51694/1/SCIENCE-AND-INNOVATION-OF-MODERN-WORLD-18-20.05.23.pdf#page=576>
25. Діти і війна в Україні: про становище дітей із сімейних форм виховання та інституційних закладів - UNICEF. URL: https://www.unicef.org/ukraine/media/26731/file/UNICEF_CiACmonitoring%20report.pdf
26. Дмитрик О. О. Токарева К. Фінансування інклюзивної освіти в Україні та за кордоном. Стратегії розвитку Харківської області на період 2021–2027 років:

зб. наук. пр. за матеріалами круглого столу, 23 січня 2020 року– Харків : НДІ ПЗІР НАПрН України, 2020. С.38-47. https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2020/23.01.2020/Tezy_23_01_2020-9.pdf

27. Дмітренко Н. Є. Дидактичні засади профільного навчання учнів приватних загальноосвітніх навчальних закладів: дис.на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: [спец.]13.00.09 – "Теорія навчання". Вінницький держ. пед. ун-т імені Михайла Коцюбинського [Криворізький державний педагогічний університет]. Захищена 17.02.2009. Кривий Ріг, 2008. – 264 с. URL: <https://library.vspu.net/jspui/handle/123456789/4055>

28. Дронов В.Ю. Принципи освітньої політики України і залучення приватних вищих навчальних закладів до виконання державного замовлення. Електронне наукове видання «Юридичний науковий електронний журнал». № 3/2015. URL: http://lsej.org.ua/3_2015/3_2015.pdf

29. Дьоміна І. О. Світовий досвід публічно-приватного партнерства у сфері загальної середньої освіти як ключовий орієнтир для України. Публічне управління та митне адміністрування, № 2 (33), 2022. С. 20-28. URL: <http://212.1.86.13/jspui/handle/123456789/5182>

30. Єврокомісія перерахувала Україні 66 млн євро на відновлення зруйнованих шкіл.

31. Єршова Л.М. Розвиток жіночої освіти на Волині (кінець XVIII - початок ХХ століття) : Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01. К., 2002. 20 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/aref/20081124041333>

32. Жук Л. В. Концептуальні засади побудови стратегій розвитку наукової і науково-технічної діяльності у закладах вищої освіти / Л. В. Жук // Modern economics. - 2019. - № 13. - С. 117-123. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/modecon_2019_13_21

33. Інструктивно-методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу і викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2022/2023 навчальному році. Міністерство освіти і науки. Офіційна сторінка.

URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/metodichni-rekomendaciyi-shodo-organizaciyi-osvitnogo-procesu-v-shkolah-u-20222023-navchalnomu-roci>

34. Кабанов В. Організаційно-правові чинники функціонування закладів середньої освіти в умовах територіальної децентралізації в Україні. Аспекти публічного управління. 9(5). 2021. с. 5-11. URL: <https://doi.org/10.15421/152143>

35. Кабанов В.І. Публічне управління середньою освітою: досвід Китаю та США. Держава та регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування, 2021 р., № 3 (73). С. 12-17. URL: <https://doi.org/10.32840/1813-3401.2021.3.2>

36. Канішевська Л. В. Забезпечення якості освіти дітей раннього та дошкільного віку у приватному секторі: наука і практика. вісник Національної академії педагогічних наук України, 3(1) 2021 р., с. 1-5. URL: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-1-5-5>

37. Каюмова В. Напрями публічного управління в освіті: внутрішні чинники впливу в постковідну епоху в розрізі приватних шкіл. Сучасні проблеми управління: Трансформація публічного управління у постковідному світі : XI Міжнародна науково-практична конференція. Київ, 2021. С. 55-59. URL: <http://sup.fsp.kpi.ua/proc/article/view/248905>

38. КЗО "Українсько-Американський ліцей" Дніпровської міської ради. Офіційна сторінка. URL: <https://ual.dnepredu.com/>

39. Клепанчук О. Ю. Міжнародний досвід фінансування дошкільних і шкільних закладів як запорука майбутнього та перспективи його впровадження в Україні. Інтелект XXI. 2017. № 5. С. 13-16. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/int_XXI_2017_5_4

40. Ключкович Т., Козубовська І. Зарубіжний досвід дошкільного виховання. Навчально-методичне видання. ДВНЗ «Ужгородський національний університет». 2022. 32с. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/51848>

41. Козловський Ю. Гармонізація освітнього процесу в закладах вищої освіти засобами інтегративного підходу. Освітні обрії, 51(2), 15-19. 2020 р. URL: <https://scijournals.pnu.edu.ua/index.php/obrii/article/view/4823>

42. Конституція України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, с. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

43. Кравець С. Нормативно-правове забезпечення розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти. Професійна педагогіка 1(24) 2022 р. с. 127-137. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733147/1/%D0%9A%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B5%D1%86%D1%8C%20%D0%A1.%20%D0%93..pdf>

44. Кравець С. Перспективи розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти для відновлення економіки України. Інноваційна професійна освіта.–Випуск 2 (9).–Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: матеріали XVII Всеукраїнської науково-практичної конференції (звітної) Інституту професійної освіти НАПН України (27–30 березня 2023 р.), 222-226. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/735744/1/%D0%9F%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B8%20223-227.pdf>

45. Купрій Т. Г. Філософія студентоцентрованого навчання приватної вищої освіти в Україні. Грані: науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах, № 4 (120) квітень 2015. С. 107-111. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/9738/>

46. Лейбович А. В. Розвиток приватних шкіл Запорізького регіону. Економіка та держава, 2018, 5: 102-106. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4069&i=22>

47. Лейбович, А. В. Модель управління людським потенціалом закладу освіти (на прикладі приватної школи). Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство . Ужгород : Гельветика, 2017. Вип. 14№ Ч.1. С. 188–193. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/16785>

48. Лис О. Г. Адміністративно-правове регулювання інклюзивної освіти у закладах дошкільної освіти в Україні: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.07;

Запорізь. нац. ун-т. - Запоріжжя, 2021. - 20 с. URL: http://phd.znu.edu.ua/page/aref/07_2021/Lys_avtoreferat.pdf

49. Литвиненко Є. В. Адміністративно-правове регулювання у сфері надання освітніх послуг: кращі практики зарубіжних країн. Аналітично-порівняльне правознавство, (2), (2023). с. 233-239. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/282160/276331>

50. Литвиненко Є. В. Можливі напрями удосконалення вітчизняного законодавства щодо надання послуг в освітній сфері. Академічні візії, Випуск 18. 2023. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/309/271>

51. Литвиненко Т. А. Становлення та розвиток приватної освіти в Україні: періодизація процесу. Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Одеса : ПНПУ ім. К. Д. Ушинського. 2012 № 5-6. С. 112-117. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/3664/1/Lytvynenko%20T.%20A..pdf>

52. Локшина О.І. Тенденції розвитку шкільної освіти в країнах ЄС, США та Китаї : монографія. О.І. Локшина, О.З.Глушко, А.П. Джурило, С.М. Кравченко, Н.В. Нікольська, М.М. Тименко, О.М. Шпарик. Київ : КОНВІ ПРИНТ, 2021. 350 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/722644/1/anotoaini-%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B8-71-72.pdf>

53. Лопушинський І. П., Дурман О. Л., Чушак А. В. Особливості функціонування системи вищої освіти України в умовах воєнного стану. Вісник Херсонського національного технічного університету, 2022, 3 (82): 145-152. URL: https://journals.kntu.kherson.ua/index.php/visnyk_kntu/article/view/84/78

54. Малець Д. О. Особливості впровадження американської системи навчання у приватних школах Кувейту. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки, (198), 2021. С. 217-222. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2021-1-198-217-222>

55. Мельник О.В. Становлення та розвиток вищої жіночої освіти в Одесі (1879 - 1921 рр.) : автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01. О.В. Мельник ; Одес. нац.

ун-т ім. І.І.Мечникова. О., 2009. 17 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/aref/20100324002413>

56. Михальчишин Н.Л., Хмелюк В.С. Особливості державного регулювання доступу суб'єктів господарювання до ринку надання освітніх послуг. Причорноморські економічні студії. Вип. 51. С. 56-62. 2020. DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.51-9>

57. Міжнародний науково навчальний центр інформаційних технологій і систем НАН України та МОН України (Міжнародний Центр). Офіційна сторінка. URL: <https://irtc.org.ua/>

58. Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая. Офіційна сторінка. URL: <https://istu.edu.ua/>

59. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права. Ратифіковано Указом Президії Верховної Ради N 2148-VIII (2148-08) від 19.10.73 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042.

60. Муқан Н., Гелеш А., Муқан О. Оцінювання результатів навчання як компонент забезпечення якості вищої освіти та академічної доброчесності: практика Національного університету «Львівська політехніка». Журнал «Перспективи та інновації науки»(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина») No 9(27) 2023. <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/4741/4764>

61. Онаць О., Попович Л., Данко А. Партнерська взаємодія держави і громади в управлінні закладом освіти. 2022. с. 44-47. URL: https://lib.iitta.gov.ua/732879/1/PSP_tezy_%D0%9E%D0%BD%D0%B0%D1%86%D1%8C%20%D0%9E.%D0%9C_%D0%9F%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87%20%D0%9B.%D0%94%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%90..pdf

62. Освіта під час війни: презентація результатів дослідження. Міністерство освіти і науки. Офіційна сторінка. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/osvita-pid-chas-vijni-prezentaciya-rezultativ-doslidzhennya>

63. Пагутяк Ю. М. Приватні школи: вітчизняний та зарубіжний досвід. Наука майбутнього : збірник наукових праць студентів, аспірантів та молодих вчених. Мукачево : МДУ. Вип. 1(1). 2018. С. 178-182. URL: <http://dspace.msu.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/2233>
64. Пилипів О. Рецепція становлення та розвитку початкових (державних і приватних) шкіл в Україні в діахронологічному ракурсі / О. Пилипів // Молодь і ринок. - 2015. - № 3. - С. 170-174. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2015_3_37
65. Пилипів О. З. Розвиток загальноосвітніх шкіл першого ступеня приватної форми власності в Україні (кінець XX – початок XXI століття) : дис... канд. пед. наук : 13.00.01. Київ, 2021. 235 с. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/36210/1/%D0%94%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D0%9F%D0%B8%D0%BB%D0%B8%D0%BF%D1%96%D0%B2%20%D0%9E.%D0%97.pdf>
66. Подольчак, Н. Ю., Білик, О.І. та Хмелюк В.С. Система освіти в Україні. Напрями її реформування. Публічне управління і адміністрування в Україні, 2020/ с. 112-115. DOI <https://doi.org/10.32843/2663-5240-2020-17-20>
67. Подольчак, Н. Ю., Карковська, В.Я. та Хмелюк В.С. Політичне лідерство в державному управлінні. Інституційні аспекти. Право та державне управління. (2), 178–183. 2021. DOI <https://doi.org/10.32840/pdu.2021.2.27>
68. Полінкевич О. Критерії оцінювання якості бізнес-освіти у підприємницьких системах в умовах війни. Науковий вісник Міжнародної асоціації науковців. Серія: економіка, управління, безпека, технології, 2022. 1(3). <https://doi.org/10.56197/2786-5827/2022-1-3-7>
69. Положення «Про Раду з питань розвитку професійної (професійно-технічної) освіти» затверджено Указом Президента України від 30 березня 2021 року № 130/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/130/2021#n31>
70. Попова В. Державно-приватне партнерство—актуальний механізм розвитку професійної (професійно-технічної) освіти. Сучасна наука та освіта: стан, проблеми, перспективи. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

(м. Полтава, 20-21 березня 2023 року). Полтава: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2023. с. 318-320. URL: <http://surl.li/jwejv>

71. Попова В. Інституційно-правові механізми розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти: досвід Сербії. XVII Всеук 27-30. 03. 23. 2023. URL: https://lib.iitta.gov.ua/735842/1/%D0%9F%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%B0.%D0%92.%D0%92.%D0%A5%D0%86%D0%86%20%D0%92%D1%81%D0%B5%D1%83%D0%BA%2027-30.%2003.%2023_01.pdf

72. Постанова КМУ «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 “Про затвердження Національної рамки кваліфікацій” № 519 від 25 червня 2020 р. (Офіційний вісник України, 2011 р., № 101, ст. 3700; 2019 р., № 49, ст. 1676) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/519-2020-%D0%BF#n10>

73. Постанова КМУ «Про затвердження «Положення про заклад дошкільної освіти»» від 12 березня 2003 р. № 305. Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/305-2003-%D0%BF#Text>

74. Приймаченко Д. В. Суб'єкти публічного адміністрування закладами фахової передвищої освіти в Україні / Д. В. Приймаченко, П. С. Лютіков // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції, № 5. 2022. С. 140-147. URL: <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/handle/123456789/5473>

75. Про «Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року». Указ Президента України №344/2013 від 25.06.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#Text>

76. Про внесення змін до «Державного стандарту базової середньої освіти». Постанова КМУ від 30 серпня 2022 р. № 972. Київ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/972-2022-%D0%BF#Text>

77. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо фінансування вищої освіти». Проект Закону України. Проекти законодавчих актів стосовно удосконалення системи фінансування вищої освіти. Міністерство освіти і науки. Офіційна сторінка. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita>

78. Про деякі питання проведення сертифікації в 2023 році. Наказ Міністерства освіти і науки України № 35 від 16 січня 2023 року. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-deyaki-pitannya-provedennya-sertifikaciyi-pedagogichnih-pracivnikiv-u-2023-roci>

79. Про затвердження «Базового компонента дошкільної освіти»(Державного стандарту дошкільної освіти). Наказ МОН №33 від 12.01.21. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovo%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf

80. Про затвердження «Положення про освітній округ і опорний заклад освіти». Постанова Кабінету Міністрів України від 19.06.2019 № 532. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/532-2019-%D0%BF#Text>

81. Про затвердження «Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти». Постанова КМУ № 530 від 10 квітня 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-2019-%D0%BF#Text>

82. Про затвердження методичних рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах загальної середньої освіти. Наказ міністерства освіти і науки 1480 від 30 листопада 2020. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/11/30/nakaz%201480.pdf>

83. Про затвердження методичних рекомендацій щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні. Наказ МОН № 563 від 15.05.2023 року. Міністерство освіти і науки. Офіційна сторінка. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-shodo-okremih-pitan-zdobuttya-osviti-v-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osviti-v-umovah-voyennogo-stanu-v-ukrayini?fbclid=IwAR18woE7rMIEDqC8fEQiUrRqLFIJ0k6J3Pc0luuOTM0SM0Me4vFyzY8E-9czA>

84. Про затвердження національного плану щодо відкритої науки. Розпорядження КМУ № 892-р від 8 жовтня 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/892-2022-%D1%80#Text>

85. Про затвердження переліку кваліфікаційних категорій і педагогічних звань педагогічних працівників. Постанова КМУ № 1109 від 23.12.2015 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1109-2015-%D0%BF#Text>

86. Про затвердження Положення «Положення про колегію Міністерства освіти і науки України». Наказ Міністерства освіти і науки № 1505 від 03 грудня 2019 р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/kolegiya-ministerstva/2019-12-06-polozhniya-03.12.19.pdf>

87. Про затвердження Положення «Про Міністерство освіти і науки України». Постанова КМУ № 630 від 16 жовтня 2014 р. Верховна Рада України. Офіційна сторінка. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/630-2014-%D0%BF#Text>

88. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Постанова КМУ № 636 від 10 липня 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/636-2019-%D0%BF#Text>

89. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти. Постанова КМУ № 957 від 15 вересня 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/636-2019-%D0%BF#Text>

90. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти. Постанова Кабінету Міністрів України № 635 від 10 липня 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/635-2019-%D0%BF#Text>

91. Про затвердження Порядку пільгового кредитування для здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти. Постанова КМУ № 673 від 29 серпня 2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/673-2018-%D0%BF/print>

92. Про затвердження типової програми підвищення кваліфікації керівників закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий державний стандарт базової середньої освіти. Наказ міністерства освіти і науки України № 905 від 12 жовтня 2022 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-programi-pidvishennya-kvalifikaciyi-kerivnikiv-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti-yaki-vprovadzhuut-novij-derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>

93. Про інвестиційні програми і проекти регіонального розвитку, що можуть реалізовуватися у 2021 році за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку. Розпорядження КМУ N 297-р від 12 квітня 2021 р. Верховна Рада України. Офіційна сторінка. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/297-2021-%D1%80#Text>

94. Про міністерство. Департаменти, управління, відділи та сектори. Міністерство освіти і науки. Офіційна сторінка. URL: https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/pro-ministerstvo/departamenti_ta-upravlinnya

95. Про міністерство. Директорати. Міністерство освіти і науки. Офіційна сторінка. URL: <https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/pro-ministerstvo/direktorati>

96. Про міністерство. Дорадчі органи. Міністерство освіти і науки. Офіційна сторінка. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/doradchi-organi>

97. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, с. 380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

98. Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки. Розпорядження КМУ № 286-р від 23 лютого 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#n12>

99. Про дошкільну освіту Проект Закону № 8030 від 13.09.2022. Верховна Рада України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/40443>

100. Про фахову передвищу освіту. Закон України № 2745-VIII від 23.03.2023. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 30, ст.119. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>

101. Про дошкільну освіту. Закон України № 2628-III від 31.03.2023. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 49, ст. 259. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>

102. Про вищу освіту: Закон України від 28.05.2023 р. № 1556-VII (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст. 2004). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

103. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 05.06.2023 р. № 463-IX (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2020, № 31, ст. 226). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>

104. Про підготовку закладів освіти до нового навчального року та проходження осінньо-зимового періоду 2023/24 року. Лист МОН № 1/6990-23 від 17.05.23 року. Міністерство освіти і науки. Офіційна сторінка. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-pidgotovku-zakladiv-osviti-do-novogo-navchalnogo-roku-ta-prohodzhennya-osinno-zimovogo-periodu-202324-roku>

105. Про професійну (професійно-технічну) освіту. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, № 32, ст. 215. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80#Text>

106. Про ратифікацію Угоди між Урядом України та Урядом Фінляндської Республіки про реалізацію проекту "Фінська підтримка реформи української школи". Закон України №2485-VIII від 03.07.2018 р. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 35, ст.266. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2485-19#n2>

107. Про ратифікацію Фінансової угоди "Програма підтримки професійно-технічної освіти в Україні" між Україною та Європейським інвестиційним банком. Закон України № 2477-IX від 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2477-20#Text>

108. Про реформу професійної освіти. Міністерство освіти і науки України. Офіційна сторінка. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/profesijno-tehnicna-osvita/reforma-profesijnoyi-osviti/populyarizaciya-profesijnoyi-osviti-i-robotnichih-profesij/profesijna-osvita-mi-zminyuyemos/pro-reformu-profesijnoyi-osviti>

109. Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на 2022-2027 роки. Розпорядження КМУ № 1619-р від 9 грудня 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1619-2021-%D1%80#Text>

110. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти "Сучасна професійна (професійно-

технічна) освіта” на період до 2027 року. Розпорядження КМУ від 12 червня 2019 р. № 419-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2019-%D1%80#Text>

111. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року. Розпорядження КМУ № 988-р від 14 грудня 2016 року. Поточна редакція від 22.08.2018. Верховна Рада України. Офіційна сторінка. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>

112. Про утворення Державної служби якості освіти України. Постанова КМУ № 947 від 6 грудня 2017 р. Верховна Рада України. Офіційна сторінка. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/947-2017-%D0%BF#Text>

113. Про утворення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 р. № 244 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 761). URL: https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/08/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%82_%D0%BD_%D0%B2.pdf

114. Програма освіти дітей раннього та дошкільного віку «Освіта і піклування / Education & Care» / В.А. Воронов, К.В. Ковальчук, Н.В. Піканова, О.Д. Рейпольська, С.О. Сисоєва, К.Ю. Станкевич. – Київ: ФОП В.Б. Ференець, 2021. – 417 с. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/programi/2022/09/02/Prohrama.osv.dit_ey.rannoho.ta.doshkil.viku-OSV.I.PIKLUVANNYA.02.09.2022.pdf

115. Прохор І.П. Державне регулювання приватного сектору вищої освіти України. Збірник наукових праць "Перспективи розвитку наукових досліджень в 21 сторіччі", 2013, 1 (3). с. 22-26. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/8956/>

116. Пршесмицька Н. О., Лалак Н. В. Приватні школи: зарубіжний та вітчизняний досвід. Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 13-14 травня 2021 р., Мукачєво : Вид-во МДУ, 2021. С. 197-199. URL: <http://dspace->

s.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/8500/1/The_use_of_training_technologies_in_the_process_of_training_future_educators.pdf

117. Пшик Б. Фінансова безпека закладів вищої освіти в умовах війни. Сучасна наука та освіта: стан, проблеми, перспективи. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 20-21 березня 2023 року). Полтава: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2023, с. 167. URL: <http://surl.li/jsnfr>

118. Радкевич В. Тенденції розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу. Професійна педагогіка, 2022, 2.25: с. 4-13. URL: https://lib.iitta.gov.ua/733202/2/788_%D1%83%D0%BA%D1%80.pdf

119. Ревак І. О. Вища освіта в структурі інтелектуального потенціалу України: стан і перспективи розвитку. Проблеми економіки. 2014. № 4. С. 133-140. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2014_4_18

120. Реєстр суб'єктів освітньої діяльності. Єдина державна електронна база з питань освіти. URL: <https://registry.edbo.gov.ua/university/5722/>

121. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти. Міністерство освіти і науки. Офіційна сторінка. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/rekomendacij-shodo-vprovadzhennya-zmishanogo-navchannya-u-zakladah-fahovoyi-peredvishoyi-ta-vishoyi-osviti>

122. Роєнко С. О. Етапи розвитку шкільної приватної освіти в Україні (XIX-початок XX століття). 2013. URL: <http://surl.li/jvqsi>

123. Роєнко С. О. Зародження приватної шкільної освіти в Україні (IX–XVIII століття). Збірник наукових праць «педагогічні науки», 2012, 1.61: 48-54. Збірник наукових праць "Педагогічні науки". Том 1 № 61 (2012). URL: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/2942>

124. Роєнко С. О. Історіографічні аспекти розвитку приватних закладів освіти в Україні (XIX – початок XX століття) Наук. вісн. Донбасу. Педагогічні науки : електрон. наук. фак.вид. Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Луганськ, 2011. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/jpdf/nvd_2011_4_15.pdf

125. Роєнко С. О. Погляди В.Я. Стоюніна на шкільну приватну освіту. Матеріали конференції: Актуальні проблеми сучасних історико-педагогічних досліджень шкільної освіти. Збірник тез і анотованих матеріалів XIV Всеукраїнської історико-педагогічної науково-практичної конференції. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32307082.pdf>
126. Роєнко С.О. Розвиток шкільної приватної освіти в Україні (XIX - початок XX століття) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / С.О. Роєнко. - Кіровоград, 2014. - 20 с. URL: <http://176.98.75.236/handle/6789/3063?mode=full>
127. Розвиток освіти в Україні XIX ст. Студентська бібліотека. URL: <https://studies.in.ua/shpora-hukr/318-61-rozvitok-osvti-v-ukrayin-hh-st.html>
128. Ромащенко К. М., Ромащенко Т. І. Актуальні проблеми розвитку приватної вищої освіти в Україні. Ефективна економіка № 3, 2014. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2829>
129. Руденський Р., Жаркова І. Приватні заклади дошкільної освіти як альтернатива державним установам з освітньої підготовки дошкільників Наукові записки. Серія: педагогіка. 2021. № 2. 59–66. URL: <https://doi.org/10.25128/2415-3605.21.2.8>
130. Савчук О. В., Павлюченко Ю. М. Генезис поняття освітніх послуг як правової категорії. Правові горизонти. Випуск 20 (33). Суми. 2020. С. 7-14. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/78544/1/Pavlyuchenko_genezis_ponyattya.pdf
131. Сенчук О.В. Створення нових можливостей підвищення якості освіти через сприяння розвитку приватних шкіл та особливості управління ними. Освітологічний дискурс, 2010. С. 165-175. URL: <https://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/31/50>
132. Сидоренко О. Л. Розвиток приватної вищої освіти в Україні: ретроспектива і перспектива. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: Педагогічні науки / МОН України, Черкаський

національний університет імені Богдана Хмельницького. Черкаси, 2019. Випуск 3.2019. С. 34–39. URL: <https://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/8582>

133. Сизон В. Г. Зарубіжний досвід управління освітою на місцевому рівні. Експерт. № 4 (6). 2019. С. 209-219. URL: [https://doi.org/10.32689/2617-9660-2019-4\(6\)-209-219](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2019-4(6)-209-219)

134. Січкаренко Г. Реформування вищої освіти України та створення ринку освітніх послуг. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 6: Історичні науки. 2010. Вип. 6. С. 186–193. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/17602/Sichkarenko.pdf?sequence=1>

135. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). Ухвалено Міністерською конференцією в Єревані, 14-15 травня 2015 р. К.: ТОВ “ЦС”, 2015. – 32 с. URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf

136. Стеців І.С., Стеців І.І. Проблеми імплементації освіти дорослих в Україні та напрями їх розв’язання у воєнний та післявоєнний період. Журнал «Наукові інновації та передові технології» № 10(24) 2023, с. 177-193. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/6110>

137. Таран Л.В. Особливості господарської діяльності приватних закладів дошкільної освіти. Порівняльно-аналітичне право – електронне наукове фахове видання юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет». №4, 2019 р. С. 173-177. URL: <http://195.34.206.236/bitstream/123456789/664/1/%28%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F%204%29.pdf#page=173>

138. Тимошенко І.І. Розвиток приватної освіти в Україні: основні підсумки і перспективи. Приватна освіта у посттоталітарному суспільстві: перші підсумки, проблеми, перспективи: Прогр. та матеріали міжнар. семінару лідерів приват, освіти. — Х., 1999. — С. 80-84.

139. Тимошенко М. О. Конституційні гарантії інституційного забезпечення права на вищу освіту як ілюстрація соціальності держави. Constitutional guarantees

of institutional provision of the right to higher education as an illustration of the sociality of the state. Соціологія права. Випуск 1 (36). 2021. С.7-10. URL: http://soclaw.idpnan.kyiv.ua/archive/2021/1/1_2021.pdf#page=7

140. Тимошенко М. О. Проблеми використання світового досвіду правового регулювання господарської діяльності закладів вищої освіти. Challenges of the use of global experience in the legal regulation of economic activity of the higher education institutions. Соціологія права. Випуск 3 (30), 2019. С. 57-62. URL: http://soclaw.idpnan.kyiv.ua/archive/2019/3/3_2019.pdf#page=57

141. Тимошенко О. В., Буцька О. Ю. Ендаумент як джерело фінансового забезпечення вищого навчального закладу. Ефективна економіка. 2017. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5965>

142. Типове положення «Про атестацію педагогічних працівників». Наказ МОН від 6.10.2010 номер 930 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1649-22#Text>

143. Ткачук О. В. Ендаумент як форма фінансування вищої освіти. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. Випуск 21, частина 2. 2018. С. 101 – 105. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/21_2_2018ua/23.pdf

144. Товканець О. Розвиток професійно-технічної освіти в Україні. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота, 2011, 23: 183-185. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvuuped_2011_23_65.pdf

145. Топузов О. М., Малюга М. М. Правове регулювання партнерської взаємодії в загальній середній освіті. 2022. с. 179-181. URL: <http://surl.li/izpym>

146. Трусевич Н.Б., Галян О.І. Приватна дошкільна освіта: тенденції розвитку в Україні. Збірник студентських наукових досліджень «Освітній альманах» [вступ. слово, впоряд., заг. редак. Н. Мачинська]. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. – Вип. 3. – С. 184-187. URL:

https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/Osvitniy-al-manakh_3_2020.pdf#page=184

147. Удовицька Т. А. Основні етапи виникнення і діяльності громадських і приватних вищих навчальних закладів в Україні в кінці XIX - на початку XX століть. Вч. зап. Харк. гуманіт. ін-ту "Нар. укр. акад.". - 2000. - Т. 6. - С. 146-153. URL: <http://surl.li/lhoqu>

148. Український центр оцінювання якості освіти. Офіційна сторінка. URL: <https://testportal.gov.ua/regions/>

149. Урусова З. П. Роль держави у фінансуванні освіти в Україні. Вісник ХНАУ. Серія: Економічні науки, 2013, 4: 136-142. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Vkhnav ekonom 2013 4 19.pdf

150. Фокша Л., Амбражей О. Правовий зміст та регулювання ендавмент-фондів у вищій освіті. Молодий вчений, (6 (82)), 2020, с. 274-277. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/977>

151. Хайдарі Н. Виховний феномен приватних шкіл-пансіонів Великої Британії. Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. Випуск 56, 2017. С. 221-230. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/psuh_pedagog_probl_silsk_shkolu/56/28.pdf

152. Хайдарі Н. І. Коледж ітон (eton college) як одна з найвідоміших елітних приватних шкіл-пансіонів Великої Британії. Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки. 2016. Вип. 73(2). С. 47-51. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2016_73%282%29_11

153. Хмелюк В.С. Безпека та освіта під час військового стану. Наука сьогодні: Парадигма інноваційного розвитку суспільства і технологій Наук.-практ. конф. с. 34-36. 24-25 червня, 2022, Львів, Україна: Вид-во: Молодий вчений. <http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/other/70june2022/70june2022.pdf>

154. Хмелюк В.С. Виклики перед публічною владою України у період пандемії. Розвиток науки в умовах пандемії : зб. наук. матеріалів XLIV Міжнар.

наук.-практ. інтернет-конф. (м. Чернівці, 8 трав. 2020 р). Чернівці, 2020. Ч. 4. С. 10-13. URL: <https://cutt.ly/zjNUWFA>

155. Хмелюк В.С. Державне регулювання та реформа приватної освіти. Актуальні питання сучасної науки та освіти, с. 13-15. 2021. DOI <http://lviv-forum.inf.ua/save/2021/10-11.06.2021/%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%201.pdf>

156. Хмелюк В.С. Державне фінансування суб'єктів освітньої діяльності в умовах воєнного стану, IV Міжнародна наукова конференція «Міжгалузеві диспути: динаміка та розвиток сучасних наукових досліджень» (21.07.2023; м. Хмельницький, Україна).

157. Хмелюк В.С. Навчально-наукове партнерство з міжнародними організаціями в умовах міграційної політики України. Вісник Херсонського національного технічного університету. No 2(85) 2023. С. 266-270. https://journals.kntu.kherson.ua/index.php/visnyk_kntu/article/view/281/271

158. Хмелюк В.С. Наслідки міграційної освіти та міжнародне партнерство. Публічне управління та адміністрування в Україні. (№33). с. 108-110 DOI: <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2023.33.19>

159. Хмелюк В.С. Наукові інноваційні центри як потенціальний генератор виконання державних цільових програм в Україні. Наук.-практ. конференція, Сучасна наука: Світові тенденції, технології та інновації. м. Івано-Франківськ, 24-25 грудня 2021 р. Херсон: Видавництво «Молодий вчений», с. 52-54, 2021. <http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/other/65dec2021/65dec2021.pdf>

160. Хмелюк В.С. Передумови управлінських рішень щодо безпечного навчання в умовах воєнного стану. Наук.-практ. конф., с. 40-42. 24–25 лютого, Запоріжжя, Україна: Вид-во: Молодий вчений. <https://molodyivchenyi.ua/omp/index.php/conference/catalog/download/25/489/1025-1?inline=1>

161. Хмельюк В.С. Способи стабілізації освіти в умовах воєнного стану. Публічне управління та адміністрування. Вип. 3 с. 67-73. 2023. <http://journals.ksauniv.ks.ua/index.php/public/article/view/391/360>

162. Хмельюк В.С. Стратегія реформування та переорієнтації системи науки в Україні. Молодий вчений, Науково – практична конференція, с. 24-27. 2021 DOI: http://eprints.library.odeku.edu.ua/id/eprint/9290/1/2021_Tezi_Kherson_Soborova_Kudalina.pdf

163. Хмельюк В.С. Цифрова трансформація освіти і науки України в умовах воєнного стану. Науковий простір в умовах сучасних викликів: теорія і практика. Наук.-практ. конф. с. 15-18. 29 - 30 червня, 2021, м.Львів, Україна: Видавництво: Молодий вчений.

164. Чиж Б.І. Державна політика щодо публічного адміністрування професійної освіти в Україні. Науковий юридичний журнал: Правові новели. № 15/2021. С. 167-173. URL: http://www.legalnovels.in.ua/journal/15_2021/15_2021.pdf#page=167

165. Шушара Т.В. Розвиток жіночої освіти в Таврійській губернії (XIX - початок XX століття) : Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01. Т.В. Шушара; АПН України. Ін-т вищ. освіти. К., 2006. 20 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/aref/20081124041332>

166. Щокін Р.Г. Публічне адміністрування у сфері освіти: підходи до формування поняття. Право і суспільство. 2018. № 3. С. 224-230. URL: http://www.pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2018/3_2018/part_1/41.pdf

167. Яковишина Т.В. Організація педагогічної взаємодії у жіночих гімназіях Волині як умова соціального становлення учениць (друга половина XIX - початок XX століття) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Т.В. Яковишина ; Прикарпат. нац. ун-т ім. В.Стефаника. Івано-Франківськ, 2010. — 20 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/aref/20110104000856>

168. Яременко Н. В. Розвиток приватного дошкільного виховання в сучасній Англії та Україні / Н. В. Яременко // Педагогіка та психологія. - 2012. -

Вип. 41. - С. 223-231. - Режим доступу:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_ped_2012_41_28

169. Яременко Н. В. Розвиток приватного дошкільного виховання в сучасній Англії та Україні. Педагогіка та психологія : зб. наук. пр. 2012. Вип. 41.

URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/publ/REF-0000397881>

170. American Council on International Education (American Councils). URL:

<https://americancouncils.org.ua/en/>

171. British Council. English online. Official page. URL: <http://surl.li/kpezb>

172. Cambridge Assessment International Education. Cambridge Upper Secondary Science Competition. Official page. URL:

<https://www.cambridgeinternational.org/>

173. Cao L., Kusakabe T.A. A comparative study on the supply of applied human resources for regional labour market needs in China's private higher education Industry and Higher Education, 36(6), pp. 870–881. 2022. URL:

<https://doi.org/10.1177/09504222221081670>

174. Chen J. Monastic learning and private education: the knowledge fostering and transmission network centered around Buddhist temples in Medieval China Studies in Chinese Religions, 7(1), pp. 138–157. 2021. URL:

<https://doi.org/10.1080/23729988.2021.1903740>

175. Chesters J. The marketisation of education in Australia: Does investment in private schooling improve post-school outcomes? Australian Journal of Social Issues, 53(2), pp. 139–157. 2018. URL: <https://doi.org/10.1002/ajs4.38>

176. DAAD: German Academic Exchange Service. Official page. URL: <https://www.daad.de/en/>

177. Education for All. Official page. URL: <https://www.efaglobal.org/>

178. European Council of Independent Schools / ECIS. The educational collaborative for international schools. Official page. URL: <https://www.ecis.org/>

179. European Union program "Horizon 2020". The Diplomatic Service of the European Union. Official page. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/horizon-2020_en

180. Feil-Megill N., Patry K.F., Robertson H.L. Private dental hygiene education in Canada Canadian Journal of Dental Hygiene, 50(1), pp. 32. 2016. URL: <http://surl.li/koqyg>

181. Fulbright Ukraine. The Power of International Education. Official page. URL: <https://fulbright.org.ua/uk/>

182. Guo Y., Chen Q., Zhai S., Pei, C. Does private tutoring improve student learning in China? Evidence from the China Education Panel Survey Asia and the Pacific Policy Studies, 7(3), pp. 322–343. 2020. URL: <https://doi.org/10.1002/app5.310>

183. Holmes B. Japan: Private education. Private Schools in Ten Countries: Policy and Practice, pp. 200–217. 2021. URL: <http://surl.li/koufv>

184. Horizon Europe program. European commission. Official page. URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe_en

185. Hughes V., Paige E., Welsh J., ...Banks E., Korda R.J. Education-related variation in coronary procedure rates and the contribution of private health care in Australia: A prospective cohort study. International Journal for Equity in Health, 19(1), 139. 2020. URL: <https://doi.org/10.1186/s12939-020-01235-y>

186. International Association of Universities of Religious Studies / IAURS. The Global Voice of Higher Education. Official page. URL: <https://www.iau-aiu.net/>

187. Jean Monnet: the unifying force behind the birth of the European Union. Official page. URL: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/eu-pioneers/jean-monnet_en

188. Lawrence J., Schweinhart Jeanne Montie, Zongping Xiang, W. Steven Barnett, Clive R. Belfield, Milagros Nores. The High/Scope Perry Preschool Study Through Age 40 Summary, Conclusions, and Frequently Asked Questions. 2011. URL: https://nieer.org/wp-content/uploads/2014/09/specialsummary_rev2011_02_2.pdf

189. Le Cam, J.-L. Private education and public school system: An educational structure embedded in Lutheran Germany in the modern era | Instruction privée et système scolaire public: Une structure éducative emboîtée dans l'Allemagne luthérienne à l'époque

moderne Histoire de l'Education, 143(1), pp. 61–124. 2015. URL: <https://doi.org/10.4000/histoire-education.3143>

190. Liu L. Opportunities and Challenges for Private Education in China: A Review of the Latest Policy Revisions ECNU Review of Education, 6(1), pp. 141–154. 2023. URL: <https://doi.org/10.1177/20965311221120829>

191. Nikolai R., Wrase M., Kann, C., Criblez, L. The impact of regulations in education- A comparison: The legal framework and financing of private schools in Germany, Austria and Switzerland | Wirkungen von Bildungsregulierung im Vergleich: Rahmenbedingungen und Finanzierung von Privatschulen in Deutschland, Österreich und der Schweiz. Zeitschrift für Rechtssoziologie, 38(2), pp. 272–303. 2019. URL: <https://doi.org/10.1515/zfrs-2018-0019>

192. Oller A.-C., Glasman D. Education as a market in France: Forms and stakes of private tutoring. Private Tutoring Across the Mediterranean: Power Dynamics and Implications for Learning and Equity, pp. 77–91. 2013. URL: <https://doi.org/10.1007/978-94-6209-237-2>

193. Park H., Lim Y. Student participation in private supplementary education: A comparative analysis of Japan, Korea, Shanghai, and the USA. Chinese Journal of Sociology, 6(2), pp. 239–256. 2020. URL: <https://doi.org/10.1177/2057150X20916>

194. Pasura R. Neoliberal economic markets in vocational education and training: Shifts in perceptions and practices in private vocational education and training in Melbourne, Australia. Globalisation, Societies and Education, 12(4), pp. 564–582. 2014. URL: <https://doi.org/10.1080/14767724.2014.906300>

195. Pasura R. International education and migration nexus: experiences and outcomes of international students in private vocational education and training providers in Melbourne, Australia. International Journal of Training Research, 16(1), pp. 34–50. 2018. URL: <https://doi.org/10.1080/14480220.2017.1416656>

196. Physical education in state and private schools in Britain in the late-nineteenth and early-twentieth centuries: Elementary schools and other schools [No Authors Found] International Journal of the History of Sport, 27(5), pp. 872–904. 2010. URL: <https://doi.org/10.1080/09523361003625881>

197. Pritchard R.M.O. Principles and pragmatism in private higher education: examples from Britain and Germany Higher Education, 24(2), pp. 247–273. 1992. URL: <https://doi.org/10.1007/BF00129444>

198. Pulec B. RE: Private dental hygiene education in Canada Canadian Journal of Dental Hygiene, 50(1), pp. 33. 2016. URL: <http://surl.li/koqvr>

199. Reform support teams. Official page. URL: <https://fsr.org.ua/en/page/reform-support-teams>

200. Ren Y., Ren X. The effect of the promotion of private education on the firms' values in education industry: Evidence from China. Finance Research Letters, 54, 103786. 2023. URL: <https://doi.org/10.1016/j.frl.2023.103786>

201. Roker D. The Private Sector of Education in Britain: A review of past research and recommendations for future work Educational Studies, 18(3), pp. 277–298 1992. URL: <https://doi.org/10.1080/0305569920180303>

202. Rowe E. Reading Islamophobia in education policy through a lens of critical race theory: a study of the 'funding freeze' for private Islamic schools in Australia Whiteness and Education, 5(1), pp. 54–73. 2020. URL: <https://doi.org/10.1080/23793406.2019.1689159>

203. Schuetze H.G. Private higher education in Canada and the United States: Development, reform, and likely futures Higher Education Reform: Looking Back - Looking Forward: Second Revised Edition, pp. 293–309. 2019. URL: <http://surl.li/koqtz>

204. Schuetze H.G. Private higher education in Canada and the United States: Development, reform, and likely futures Higher Education Reform: Looking Back - Looking Forward, 8, pp. 273–291. 2015. URL: <https://doi.org/10.3726/978-3-653-05441-5>

205. Schuster J., Kolley N. Education in Times of Global Crisis: How Private Actors in Germany Gain Power through Twitter | Educação em tempos de crise global: Como atores privados na Alemanha ganham poder por meio do Twitter. Education Policy Analysis Archives, 29, 161. 2021. URL: <https://doi.org/10.14507/epaa.29.6741>

206. Schwörer B. Wissing F. Private medical education in Germany | Medizinische Studienangebote privater Träger in Deutschland. Bundesgesundheitsblatt -

Gesundheitsforschung - Gesundheitsschutz, 61(2), pp. 148–153. 2018. URL: <https://doi.org/10.1007/s00103-017-2667-x>

207. Shah M., Vu H.Y., Stanford S.-A. Trends in private higher education in Australia Perspectives: Policy and Practice in Higher Education, 23(1), pp. 5–11. 2019. URL: <https://doi.org/10.1080/13603108.2018.1521348>

208. Study in Switzerland. International Baccalaureate (IB). Official page. URL: https://info.lemania.ch/ib-international-baccalaureate/?gad=1&gclid=CjwKCAjwrranBhAEEiwAzbhNtWf1sFgEUjIpwD5gLn0j6TepDiPv7Uuwo6-YsDrbsvTE1F8ufTNTahoCTOEQAvD_BwE

209. Teyssier R. The organizational and electoral determinants of the provincial funding of private education in Canada: A quantile regression analysis. Canadian Journal of Political Science, 44(4), pp. 829–857. 2011. URL: <https://doi.org/10.1017/S0008423911000771>

210. The Erasmus+ program of the European Union. European commission. Official page. URL: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/>

211. The LEGO Foundation. Learning Through Play. Official page. URL: <https://learningthroughplay.com/about-us>

212. United Nations Children's Fund (UNICEF). Official page. URL: <https://www.unicef.org/>

213. Wei X., Zeng J. A survey on the care and education leadership of private kindergarten directors in China: From the perspective of the post epidemic era International Journal of Innovative Research and Scientific Studies, 6(3), pp. 656–666. 2023. URL: <https://doi.org/10.53894/ijirss.v6i3.1728>

214. Woodley S. «Oh Miserable and Most Ruinous Measure»: The Debate between Private and Public Education in Britain, 1760-1800. Educating the Child in Enlightenment Britain: Beliefs, Cultures, Practices, pp. 21–39. 2016. URL: <https://doi.org/10.4324/9781315256962-7>

215. Yamada R. Impact of higher education policy on private universities in Japan: Analysis of governance and educational reform through survey responses. Higher Education Forum, 15, pp. 19–37. 2018. URL: <http://surl.li/koywe>

216. Zhang W., Bray M. Environment A changing environment of urban education: historical and spatial analysis of private supplementary tutoring in China and Urbanization, 33(1), pp. 43–62. 2021. URL: <https://doi.org/10.1177/0956247820981820>

217. Zumeta W. State policies and private higher education in the USA: Understanding the variation in comparative perspective. Journal of Comparative Policy Analysis: Research and Practice, 13(4), pp. 425–442. 2011. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13876988.2011.583110?scroll=top&needAccess=true&role=tab>

ДОДАТКИ

Інститут адміністрування, державного управління та професійного розвитку Національного університету «Львівська політехніка»

Соціологічне дослідження. Заклади фахової передвищої та вищої освіти.

В рамках розвитку приватної освіти проводиться дослідження рівня державної підтримки навчальних закладів фахової передвищої та вищої освіти з метою формування обґрунтованої «Державної політики з розвитку приватної освіти в Україні».

Проведене попередньо дослідження дозволило виявити ряд проблемних аспектів освітньої та підприємницької складової, що блокують розвиток приватної фахової передвищої та вищої освіти, зокрема у напрямках забезпечення доступності, якості, інноваційності, ліцензування та комерціалізації.

Методом збору первинної інформації обрано анкетне опитування керівників, експертів та відповідальних осіб, що займаються наданням освітніх послуг в межах приватних закладів фахової передвищої та вищої освіти. Для реалізації поставлених завдань дослідження проведено шляхом анонімного опитування у формі онлайн-анкетування на базі інтернет застосунку Google Forms.

Для кількісної оцінки масштабів наявних проблем виокремлено ряд питань, що дозволять проаналізувати ситуацію та прийняти дієві управлінські рішення щодо розв'язання першочергових проблем наявних у сфері приватної фахової передвищої та вищої освіти.

vita.s.khmeliuk@lpnu.ua [Змінити обліковий запис](#)

 Спільно не використовується

**Оберіть регіон у якому знаходиться заклад приватної фахової передвищої *
чи вищої освіти, представником якого Ви являєтесь:**

- Вінницька область
- Волинська область
- Дніпропетровська область
- Донецька область
- Житомирська область
- Закарпатська область
- Запорізька область
- Івано - Франківська область
- Київська область
- Кіровоградська область
- Луганська область
- Львівська область
- Миколаївська область
- Одеська область
- Полтавська область
- Рівненська область
- Сумська область
- Тернопільська область
- Харківська область
- Херсонська область
- Хмельницька область
- Черкаська область
- Чернівецька область

Чернігівська область

Оберіть тип закладу фахової передвищої та вищої освіти, представником якого Ви являєтесь: *

- університет
- академія
- інститут
- фаховий коледж
- військовий коледж сержантського складу
- фаховий коледж із специфічними умовами навчання

Скільки часу заклад приватної фахової передвищої чи вищої освіти, представником якого Ви являєтесь функціонує (функціонував) на ринку освітніх послуг: *

- до 1-го року
- 1 рік
- від 1-го року до 5-ти
- від 5-ти років до 10-ти
- більше 10 років

Станом на момент заповнення анкети заклад приватної фахової передвищої чи вищої освіти, представником якого Ви являєтесь: *

- функціонує та надає освітні послуги
- припинив діяльність

**Якщо заклад приватної фахової передвищої чи вищої освіти,
представником якого Ви являєтесь, припинив освітню діяльність, будь
ласка, вкажіть причини:**

Ваша відповідь

**Оцініть, будь ласка, наскільки Ви задоволені рівнем державної підтримки *
розвитку приватної фахової передвищої чи вищої освіти у межах
розв'язання проблемних аспектів освітньої складової за шкалою від 1 до 5
балів, де 1 бал означає повністю не задоволені, а 5 - повністю задоволені.**

	1	2	3	4	5
Рівень державної підтримки забезпечує фінансування відкриття закладів приватної фахової передвищої та вищої освіти	☐	☐	☐	☐	☐
Рівень державної фінансової підтримки приватної фахової передвищої та вищої освіти задовольняє потреби у фінансових ресурсах, що дозволяє компенсувати частину вартості освітніх послуг для здобувачів	☐	☐	☐	☐	☐
Рівень державної фінансової підтримки приватної фахової передвищої та вищої освіти задовольняє потреби у фінансових ресурсах, що дозволяє забезпечити достатність матеріально-	☐	☐	☐	☐	☐

технічної бази

Рівень державної
підтримки
забезпечує
можливість
впровадження
ваучерів на
навчання

Рівень державної
підтримки
забезпечує
можливість
впровадження
кредитів на
навчання у Вашому
закладі

Рівень державної
підтримки
дозволяє
забезпечити
розвиток
екоорієнтованих
напрямів навчання
у Вашому закладі

Рівень державної
підтримки
дозволяє
забезпечити
розвиток
цифровізації та
залучення Вашого
приватного
закладу до
прогресивних
онлайн платформ

Рівень державної
підтримки сприяє
залученню
тьюторського
підходу до
соціального
розвитку студентів
у Вашому закладі

освіти

Рівень державної підтримки сприяє дотриманню стандартів якості освіти у Вашому закладі освіти

Рівень державної підтримки забезпечує використання єдиних стандартів для оцінки якості освіти у Вашому закладі освіти

Рівень державної підтримки сприяє забезпеченню контролю психологічного комфорту учасників освітнього процесу

Рівень державної підтримки позитивно впливає на якість освітнього процесу в Вашому закладі фахової передвищої та вищої освіти

Рівень державної підтримки забезпечує високий ступінь доступності державних програм та ініціатив для Вашого закладу освіти

Рівень державної підтримки дає відчутні позитивні зрушення у розвитку Вашого закладу освіти

Рівень державної підтримки забезпечує повне інформування щодо можливостей державної підтримки для розвитку Вашого освіти

Рівень державної підтримки зазначений у відповідних програмах відповідає потребам Вашого закладу у впровадженні інноваційних методів навчання

Рівень державної підтримки сприяє залученню та підвищенню кваліфікації Ваших науково-педагогічних працівників

Рівень державної підтримки стимулює розробку та впровадження нових освітніх програм та методик

Рівень державної підтримки

стимулює
впровадження
міждисциплінарних
освітніх програм і
програм типу liberal
arts

Рівень державної
підтримки сприяє
забезпеченню
відповідності
результатів
навчання
актуальним
потребам ринку
праці

Рівень державної
підтримки сприяє
забезпеченню
відповідності
результатів
навчання
актуальним
потребам ринку
праці

**Оцініть, будь ласка, наскільки Ви задоволені рівнем державної підтримки *
розвитку приватної фахової передвищої та вищої освіти у межах
розв'язання проблемних аспектів підприємницької складової за шкалою
від 1 до 5 балів, де 1 бал означає повністю не задоволені, а 5 - повністю
задоволені.**

	1	2	3	4	5
Рівень державної підтримки забезпечує простоту, чіткість та прозорість оформлення дозволів на провадження фахової передвищої чи вищої освітньої діяльності	☐	☐	☐	☐	☐
Рівень державної підтримки заохочує до легального провадження освітньої діяльності	☐	☐	☐	☐	☐
Рівень державної підтримки сприяє розвитку інфраструктури у Вашому закладі освіти	☐	☐	☐	☐	☐
Рівень державної підтримки забезпечує наявність	☐	☐	☐	☐	☐

повноправного
соціального
захисту
працівників у
Вашому закладі
освіти

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
зрозумілість та
доступність
вимог
державних
органів щодо
ліцензування
для Вашого
персоналу

Рівень
державної
підтримки
сприяє
забезпеченню
доступності та
різноманітності
освітніх послуг у
Вашому закладі
освіти

Рівень програм
державної
підтримки
сприяє
забезпеченню
фінансової
стійкості
Вашого закладу
освіти

Рівень
державної
підтримки
сприяє
створенню
конкурентних
УМОВ ДЛЯ

приватних закладів фахової передвищої та вищої освіти на ринку освітніх послуг

Рівень державної підтримки допомагає зберегти баланс між комерційними і освітніми аспектами в діяльності Вашого закладу освіти

Рівень державної підтримки забезпечує фінансову допомогу, дотації або пільги при зниженні фінансової стійкості Вашого закладу освіти

Рівень державної підтримки сприяє наданню освітніх послуг вразливим верствам населення на пільгових умовах

Рівень державної

Рівень державної підтримки забезпечує реалізацію пільгового земельного оподаткування

Рівень державної підтримки забезпечує реалізацію пільгової оренди приміщень на провадження освітньої діяльності

Рівень державної підтримки забезпечує реалізацію пільгового оподаткування освітньої діяльності

Рівень державної підтримки забезпечує реалізацію оплати комунальних послуг відповідно до пільгових тарифів

Рівень державної підтримки забезпечує усунення бюрократичних та корупційних

та корупційних

моментів в
процесі
отримання
ліцензії на
провадження
освітньої
діяльності

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
реалізацію
механізмів
державно-
приватного
партнерства з
приватними
провайдерами
фахової
передвищої та
вищої освіти

передвищої та
вищої освіти

Які аспекти державної підтримки, на Вашу думку, сприяють забезпеченню якості, доступності та інноваційності освіти в Вашому приватному закладі освіти?

Ваша відповідь

Які аспекти державної підтримки, на Вашу думку, сприяють стабільному розвитку підприємницької діяльності у сфері фахової передвищої та вищої освіти

Ваша відповідь

Які чинники обмежують Вас у повній реалізації можливостей, які надає державна підтримка?

Ваша відповідь

Які конкретні аспекти державної підтримки ви хотіли б покращити для забезпечення більшої якості, доступності та інноваційності у Вашому приватному закладі освіти?

Ваша відповідь

Які конкретні аспекти державної підтримки ви хотіли б покращити для забезпечення стабільного розвитку підприємницької діяльності у сфері фахової передвищої та вищої освіти

Ваша відповідь

Надіслати

Очистити форму

Ніколи не вказуйте паролі в Google Формах.

Цю форму створено в домені Lviv Polytechnic National University. [Повідомити про порушення](#)

Google **Форми**

Інститут адміністрування, державного управління та професійного розвитку Національного університету «Львівська політехніка»

Соціологічне дослідження. Заклади професійно-технічної освіти.

В рамках розвитку приватної освіти проводиться дослідження рівня державної підтримки навчальних закладів професійно-технічної освіти з метою формування обґрунтованої «Державної політики з розвитку приватної освіти в Україні».

Проведене попередньо дослідження дозволило виявити ряд проблемних аспектів освітньої та підприємницької складової, що блокують розвиток приватної професійно-технічної освіти, зокрема у напрямках забезпечення доступності, якості, інноваційності, ліцензування та комерціалізації.

Методом збору первинної інформації обрано анкетне опитування керівників, експертів та відповідальних осіб, що займаються наданням освітніх послуг в межах приватних закладів професійно-технічної освіти. Для реалізації поставлених завдань дослідження проведено шляхом анонімного опитування у формі онлайн-анкетування на базі інтернет застосунку Google Forms.

Для кількісної оцінки масштабів наявних проблем виокремлено ряд питань, що дозволять проаналізувати ситуацію та прийняти дієві управлінські рішення щодо розв'язання першочергових проблем наявних у сфері приватної професійно-технічної освіти.

vita.s.khmeliuk@lpnu.ua [Змінити обліковий запис](#)

 Спільно не використовується

**Оберіть регіон у якому знаходиться заклад приватної професійно-технічної *
освіти, представником якого Ви являєтесь:**

- Вінницька область
- Волинська область
- Дніпропетровська область
- Донецька область
- Житомирська область
- Закарпатська область
- Запорізька область
- Івано - Франківська область
- Київська область
- Кіровоградська область
- Луганська область
- Львівська область
- Миколаївська область
- Одеська область
- Полтавська область
- Рівненська область
- Сумська область
- Тернопільська область
- Харківська область
- Херсонська область
- Хмельницька область
- Черкаська область
- Чернівецька область

Чернігівська область

**Оберіть тип закладу професійно-технічної освіти, представником якого Ви *
являєтесь:**

- професійно-технічне училище відповідного профілю
- професійне училище соціальної реабілітації
- вище професійне училище
- професійний ліцей
- професійний ліцей відповідного профілю
- професійно-художнє училище
- художнє професійно-технічне училище
- вище художнє професійно-технічне училище
- училище-агрофірма
- вище училище-агрофірма
- училище-завод
- центр професійно-технічної освіти
- центр професійної освіти
- навчально-виробничий центр
- центр підготовки і перепідготовки робітничих кадрів
- навчально-курсний комбінат
- навчальний центр
- інші типи навчальних закладів, що надають професійно-технічну освіту або здійснюють професійно-технічне навчання"

Скільки часу заклад приватної професійно-технічної освіти, представником якого Ви являєтесь функціонує (функціонував) на ринку освітніх послуг:

*

- до 1-го року
- 1 рік
- від 1-го року до 5-ти
- від 5-ти років до 10-ти
- більше 10 років

Станом на момент заповнення анкети заклад приватної професійно-технічної освіти, представником якого Ви являєтесь:

*

- функціонує та надає освітні послуги
- припинив діяльність

Якщо заклад приватної професійно-технічної освіти, представником якого Ви являєтесь, припинив освітню діяльність, будь ласка, вкажіть причини:

Ваша відповідь

**Оцініть, будь ласка, наскільки Ви задоволені рівнем державної підтримки *
розвитку приватної професійно-технічної освіти у межах розв'язання
проблемних аспектів освітньої складової за шкалою від 1 до 5 балів, де 1
бал означає повністю не задоволені, а 5 - повністю задоволені.**

	1	2	3	4	5
Рівень державної підтримки забезпечує фінансування відкриття закладів приватної професійно-технічної освіти	☐	☐	☐	☐	☐

Рівень державної фінансової підтримки приватної професійно-технічної освіти задовольняє потреби у фінансових ресурсах, що дозволяє компенсувати частину вартості освітніх послуг для здобувачів	☐	☐	☐	☐	☐
---	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Рівень державної фінансової підтримки приватної професійно-технічної освіти задовольняє потреби у фінансових ресурсах, що	☐	☐	☐	☐	☐
---	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

дозволяє
забезпечити
достатність
матеріально-
технічної бази

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
можливість
впровадження
ваучерів на
навчання

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
можливість
впровадження
кредитів на
навчання

Рівень
державної
підтримки
дозволяє
забезпечити
розвиток
екоорієнтованих
напрямів
навчання

Рівень
державної
підтримки
дозволяє
забезпечити
розвиток
цифровізації та
залучення
приватного
професійно-
технічної
закладу до
прогресивних
онлайн

платформ

Рівень
державної
підтримки
сприяє
залученню
тьюторського
підходу до
соціального
розвитку
студентів

Рівень
державної
підтримки
сприяє
дотриманню
стандартів
якості
професійно-
технічної освіти

Рівень
державної
підтримки
сприяє
забезпеченню
закладу
професійно-
технічної
приватної освіти
затвердженого
навчально-
методичного
забезпечення

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
використання
єдиних
стандартів для
оцінки якості
роботи
професійно-
технічної

закладів освіти

Рівень
державної
підтримки
сприяє
забезпеченню
контролю
психологічного
комфорту
учасників
освітнього
процесу

Рівень
державної
підтримки
позитивно
впливає на
якість
освітнього
процесу в
Вашому закладі
професійно-
технічної освіти

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
високий ступінь
доступності
державних
програм та
ініціатив для
Вашого закладу
професійно-
технічної освіти

Рівень
державної
підтримки дає
відчутні
позитивні
зрушення у
розвитку
Вашого закладу
професійно-

професійно-
технічної освіти

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
повне
інформування
щодо
можливостей
державної
підтримки для
розвитку
Вашого закладу
професійно-
технічної освіти

Рівень
державної
підтримки
зазначений у
відповідних
програмах
відповідає
потребам
Вашого закладу
у впровадженні
інноваційних
методів
навчання

Рівень
державної
підтримки
сприяє
залученню та
підвищенню
кваліфікації
Ваших
педагогічних
працівників

Рівень
державної
підтримки
стимулює
розробку та

впровадження

нових освітніх

програм та

методик

розробку та

впровадження

нових освітніх

програм та

методик

**Оцініть, будь ласка, наскільки Ви задоволені рівнем державної підтримки *
розвитку приватної професійно-технічної освіти у межах розв'язання
проблемних аспектів підприємницької складової за шкалою від 1 до 5
балів, де 1 бал означає повністю не задоволені, а 5 - повністю задоволені.**

	1	2	3	4	5
Рівень державної підтримки забезпечує простоту, чіткість та прозорість оформлення дозволів на провадження професійно-технічної освітньої діяльності	☐	☐	☐	☐	☐

Рівень державної підтримки заохочує до легального провадження освітньої діяльності	☐	☐	☐	☐	☐
--	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Рівень державної підтримки сприяє розвитку інфраструктури приватних закладів професійно-технічної освіти	☐	☐	☐	☐	☐
--	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Рівень державної	☐	☐	☐	☐	☐
------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

підтримки
забезпечує
наявність
повноправного
соціального
захисту
працівників
закладу
професійно-
технічної освіти

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
зрозумілість та
доступність
вимог
державних
органів щодо
ліцензування
для Вашого
персоналу

Рівень
державної
підтримки
сприяє
забезпеченню
доступності та
різноманітності
освітніх послуг у
Вашому закладі
професійно-
технічної освіти

Рівень програм
державної
підтримки
сприяє
забезпеченню
фінансової
стійкості
Вашого закладу
професійно-
технічної освіти

Рівень

державної
підтримки
сприяє
створенню
конкурентних
умов для
приватних
закладів
професійно-
технічної освіти
на ринку
освітніх послуг

Рівень
державної
підтримки
допомагає
зберегти баланс
між
комерційними і
освітніми
аспектами в
діяльності
Вашого закладу
професійно-
технічної освіти

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
фінансову
допомогу,
дотації або
пільги при
зниженні
фінансової
стійкості
Вашого закладу
професійно-
технічної освіти

Рівень
державної
підтримки
сприяє наданню
освітніх послуг
вразливим

верствам
населення на
пільгових
умовах

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
реалізацію
пільгового
земельного
оподаткування

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
реалізацію
пільгової
оренди
приміщень на
провадження
освітньої
діяльності

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
реалізацію
пільгового
оподаткування
освітньої
діяльності

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
реалізацію
оплати
комунальних
послуг
відповідно до
пільгових
тарифів

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
усунення
бюрократичних
та корупційних
моментів в
процесі
отримання
ліцензії на
провадження
освітньої
діяльності

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
реалізацію
механізмів
державно-
приватного
партнерства з
приватними
провайдерами
професійно-
технічної освіти

професійно-
технічної освіти

Які аспекти державної підтримки, на Вашу думку, сприяють забезпеченню якості, доступності та інноваційності освіти в Вашому приватному закладі професійно-технічної освіти?

Ваша відповідь

Які аспекти державної підтримки, на Вашу думку, сприяють стабільному розвитку підприємницької діяльності у сфері професійно-технічної освіти

Ваша відповідь

Які чинники обмежують Вас у повній реалізації можливостей, які надає державна підтримка?

Ваша відповідь

Які конкретні аспекти державної підтримки ви хотіли б покращити для забезпечення більшої якості, доступності та інноваційності у Вашому приватному закладі професійно-технічної освіти?

Ваша відповідь

Ваша відповідь

Які конкретні аспекти державної підтримки ви хотіли б покращити для забезпечення стабільного розвитку підприємницької діяльності у сфері професійно-технічної освіти

Ваша відповідь

Надіслати

Очистити форму

Ніколи не вказуйте паролі в Google Формам.

Цю форму створено в домені Lviv Polytechnic National University. [Повідомити про порушення](#)

Google Форми

Інститут адміністрування, державного управління та професійного розвитку Національного університету «Львівська політехніка»

Соціологічне дослідження. Заклади приватної загальної середньої освіти.

В рамках розвитку приватної освіти проводиться дослідження рівня державної підтримки навчальних закладів загальної середньої освіти з метою формування обґрунтованої «Державної політики з розвитку приватної освіти в Україні».

Проведене попередньо дослідження дозволило виявити ряд проблемних аспектів освітньої та підприємницької складової, що блокують розвиток приватної загальної середньої освіти, зокрема у напрямках забезпечення доступності, якості, інноваційності, ліцензування та комерціалізації.

Методом збору первинної інформації обрано анкетне опитування керівників, експертів та відповідальних осіб, що займаються наданням освітніх послуг в межах приватних закладів загальної середньої освіти. Для реалізації поставлених завдань дослідження проведено шляхом анонімного опитування у формі онлайн-анкетування на базі інтернет застосунку Google Forms.

Для кількісної оцінки масштабів наявних проблем виокремлено ряд питань, що дозволять проаналізувати ситуацію та прийняти дієві управлінські рішення щодо розв'язання першочергових проблем наявних у сфері приватної загальної середньої освіти.

vita.s.khmeliuk@lpnu.ua [Змінити обліковий запис](#)

Спільно не використовується

Оберіть регіон у якому знаходиться заклад приватної загальної середньої освіти, представником якого Ви являєтесь:

*

- Вінницька область
- Волинська область
- Дніпропетровська область
- Донецька область
- Житомирська область
- Закарпатська область
- Запорізька область
- Івано - Франківська область
- Київська область
- Кіровоградська область
- Луганська область
- Львівська область
- Миколаївська область
- Одеська область
- Полтавська область
- Рівненська область
- Сумська область
- Тернопільська область
- Харківська область
- Херсонська область
- Хмельницька область
- Черкаська область
- Чернівецька область

Чернігівська область

Оберіть тип закладу загальної середньої освіти, представником якого Ви являєтесь: *

- початкова школа - заклад освіти I ступеня (або структурний підрозділ іншого закладу освіти), що забезпечує початкову освіту;
- гімназія - заклад середньої освіти II ступеня (або структурний підрозділ іншого закладу освіти), що забезпечує базову середню освіту;
- ліцей - заклад середньої освіти III ступеня (або структурний підрозділ іншого закладу освіти), що забезпечує профільну середню освіту
- спеціальна школа - заклад загальної середньої освіти для дітей, які потребують корекції фізичного та/або розумового розвитку;
- санаторна школа - заклад загальної середньої освіти з відповідним профілем для дітей, які потребують тривалого лікування;
- школа соціальної реабілітації - заклад загальної середньої освіти для дітей, які відповідно до рішення суду потребують особливих умов виховання;
- навчально-реабілітаційний центр - заклад загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами, зумовленими складними порушеннями розвитку.

Скільки часу заклад приватної загальної середньої освіти, представником якого Ви являєтесь, функціонує (функціонував) на ринку освітніх послуг: *

- до 1-го року
- 1 рік
- від 1-го року до 5-ти
- від 5-ти років до 10-ти
- більше 10 років

Станом на момент заповнення анкети заклад приватної загальної середньої освіти, представником якого Ви являєтесь:

*

- функціонує та надає освітні послуги
- припинив діяльність

Якщо заклад приватної загальної середньої освіти, представником якого Ви являєтесь, припинив освітню діяльність, будь ласка, вкажіть причини:

Ваша відповідь

**Оцініть, будь ласка, наскільки Ви задоволені рівнем державної підтримки *
розвитку приватної загальної середньої освіти у межах розв'язання
проблемних аспектів освітньої складової за шкалою від 1 до 5 балів, де 1
бал означає повністю не задоволені, а 5 - повністю задоволені.**

1 2 3 4 5

Рівень державної фінансової підтримки приватної загальної середньої освіти задовольняє потреби у фінансових ресурсах, що дозволяє компенсувати частину вартості освітніх послуг для здобувачів

Рівень державної фінансової підтримки приватної загальної середньої освіти задовольняє потреби у фінансових ресурсах, що дозволяє забезпечити достатність матеріально-технічної бази

Рівень державної підтримки дозволяє забезпечити

розвиток
цифровізації та
залучення
приватного
загальної
середньої
закладу до
прогресивних
онлайн
платформ

Рівень
державної
підтримки
сприяє
залученню
тьюторського
підходу до
соціального
розвитку учнів

Рівень
державної
підтримки
сприяє
дотриманню
стандартів
якості загальної
середньої освіти

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
використання
єдиних
стандартів для
оцінки якості
роботи загальної
середньої
закладів освіти

Рівень
державної
підтримки
сприяє
забезпеченню
КОНТРОЛЮ

психологічного
комфОРту
учасників
освітнього
процесу

Рівень
державної
підтримки
позитивно
впливає на
якість
освітнього
процесу в
Вашому закладі
загальної
середньої освіти

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
високий ступінь
доступності
державних
програм та
ініціатив для
Вашого закладу
загальної
середньої освіти

Рівень
державної
підтримки дає
відчутні
позитивні
зрушення у
розвитку Вашого
закладу
загальної
середньої освіти

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
повне
інформвання

...формування...

щодо
можливостей
державної
підтримки для
розвитку Вашого
закладу
загальної
середньої освіти

Рівень
державної
підтримки
зазначений у
відповідних
програмах
відповідає
потребам
Вашого закладу
у впровадженні
інноваційних
методів
навчання

Рівень
державної
підтримки
сприяє
залученню та
підвищенню
кваліфікації
Ваших
педагогічних
працівників

Рівень
державної
підтримки
стимулює
розробку та
впровадження
нових освітніх
програм та
методик

Рівень
державної
підтримки
сприяє

сприяє

забезпеченню
високої якості
навчального
процесу та
задоволеності
батьків

Рівень
державної
підтримки
сприяє розвитку
дидактичних
засад
профільного
навчання учнів
приватних
загальноосвітніх
навчальних
закладів

Рівень
державної
підтримки
сприяє
покращенню
інклюзивної
підтримки
учасників
освітнього
процесу

Рівень
державної
підтримки
сприяє
забезпеченню
закладу
загальної
середньої
приватної освіти
затвердженого
навчально-
методичного
забезпечення
затвердженого
навчально-

**Оцініть, будь ласка, наскільки Ви задоволені рівнем державної підтримки *
розвитку приватної загальної середньої освіти у межах розв'язання
проблемних аспектів підприємницької складової за шкалою від 1 до 5
балів, де 1 бал означає повністю не задоволені, а 5 - повністю задоволені.**

	1	2	3	4	5
Рівень державної підтримки забезпечує простоту, чіткість та прозорість оформлення дозволів на провадження загальної середньої освітньої діяльності	☐	☐	☐	☐	☐
Рівень державної підтримки заохочує до легального провадження освітньої діяльності	☐	☐	☐	☐	☐
Рівень державної підтримки забезпечує наявність обґрунтованих нормативів утримання дитини	☐	☐	☐	☐	☐
Рівень державної підтримки сприяє розвитку	☐	☐	☐	☐	☐

інфраструктури
приватних
закладів
загальної
середньої
освіти

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
наявність
повноправного
соціального
захисту
працівників
закладу
загальної
середньої
освіти

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
зрозумілість та
доступність
вимог
державних
органів щодо
ліцензування
для Вашого
персоналу

Рівень
державної
підтримки
сприяє
забезпеченню
доступності та
різноманітності
освітніх послуг у
Вашому закладі
загальної
середньої
освіти

Рівень програм

державної
підтримки
сприяє
забезпеченню
фінансової
стійкості
Вашого закладу
загальної
середньої
освіти

Рівень
державної
підтримки
сприяє
створенню
конкурентних
умов для
приватних
закладів
загальної
середньої
освіти на ринку
освітніх послуг

Рівень
державної
підтримки
допомагає
зберегти баланс
між
комерційними і
освітніми
аспектами в
діяльності
Вашого закладу
загальної
середньої
освіти

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
фінансову
допомогу,
дотації або
пільги при

зниженні
фінансової
стійкості
Вашого закладу
загальної
середньої
освіти

Рівень
державної
підтримки
сприяє наданню
освітніх послуг
вразливим
верствам
населення на
пільгових
умовах

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
компенсацію
вартості
підручників для
забезпечення
рівних умов
освітнього
процесу

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
компенсацію
вартості
медичного
соціального
забезпечення
учнів

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
компенсацію
вартості

вартості
атестатів,
грамот
державного
зразку

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
реалізацію
пільгового
земельного
оподаткування

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
реалізацію
пільгової
оренди
приміщень на
провадження
освітньої
діяльності

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
реалізацію
пільгового
оподаткування
освітньої
діяльності

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
реалізацію
оплати
комунальних
послуг
відповідно до
пільгових
тарифів

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
усунення
бюрократичних
та корупційних
моментів в
процесі
отримання
ліцензії на
провадження
освітньої
діяльності
провадження
освітньої
діяльності

Які аспекти державної підтримки, на вашу думку, сприяють забезпеченню якості, доступності та інноваційності освіти в Вашому приватному закладі загальної середньої освіти?

Ваша відповідь

Які аспекти державної підтримки, на Вашу думку, сприяють стабільному розвитку підприємницької діяльності у сфері загальної середньої освіти

Ваша відповідь

Які чинники обмежують Вас у повній реалізації можливостей, які надає державна підтримка?

Ваша відповідь

Які конкретні аспекти державної підтримки ви хотіли б покращити для забезпечення більшої якості, доступності та інноваційності у Вашому приватному закладі загальної середньої освіти?

Ваша відповідь

Які конкретні аспекти державної підтримки ви хотіли б покращити для забезпечення стабільного розвитку підприємницької діяльності у сфері загальної середньої освіти

Ваша відповідь

Надіслати

Очистити форму

Ніколи не вказуйте паролі в Google Формах.

Цю форму створено в домені Lviv Polytechnic National University. [Повідомити про порушення](#)

Google **Форми**

Інститут адміністрування, державного управління та професійного розвитку Національного університету «Львівська політехніка»

Соціологічне дослідження. Заклади професійно-технічної освіти.

В рамках розвитку приватної освіти проводиться дослідження рівня державної підтримки навчальних закладів професійно-технічної освіти з метою формування обґрунтованої «Державної політики з розвитку приватної освіти в Україні».

Проведене попередньо дослідження дозволило виявити ряд проблемних аспектів освітньої та підприємницької складової, що блокують розвиток приватної професійно-технічної освіти, зокрема у напрямках забезпечення доступності, якості, інноваційності, ліцензування та комерціалізації.

Методом збору первинної інформації обрано анкетне опитування керівників, експертів та відповідальних осіб, що займаються наданням освітніх послуг в межах приватних закладів професійно-технічної освіти. Для реалізації поставлених завдань дослідження проведено шляхом анонімного опитування у формі онлайн-анкетування на базі інтернет застосунку Google Forms.

Для кількісної оцінки масштабів наявних проблем виокремлено ряд питань, що дозволять проаналізувати ситуацію та прийняти дієві управлінські рішення щодо розв'язання першочергових проблем наявних у сфері приватної професійно-технічної освіти.

vita.s.khmeliuk@lpnu.ua [Змінити обліковий запис](#)

 Спільно не використовується

**Оберіть регіон у якому знаходиться заклад приватної професійно-технічної *
освіти, представником якого Ви являєтесь:**

- Вінницька область
- Волинська область
- Дніпропетровська область
- Донецька область
- Житомирська область
- Закарпатська область
- Запорізька область
- Івано - Франківська область
- Київська область
- Кіровоградська область
- Луганська область
- Львівська область
- Миколаївська область
- Одеська область
- Полтавська область
- Рівненська область
- Сумська область
- Тернопільська область
- Харківська область
- Херсонська область
- Хмельницька область
- Черкаська область
- Чернівецька область

Чернігівська область

**Оберіть тип закладу професійно-технічної освіти, представником якого Ви *
являєтесь:**

- професійно-технічне училище відповідного профілю
- професійне училище соціальної реабілітації
- вище професійне училище
- професійний ліцей
- професійний ліцей відповідного профілю
- професійно-художнє училище
- художнє професійно-технічне училище
- вище художнє професійно-технічне училище
- училище-агрофірма
- вище училище-агрофірма
- училище-завод
- центр професійно-технічної освіти
- центр професійної освіти
- навчально-виробничий центр
- центр підготовки і перепідготовки робітничих кадрів
- навчально-курсний комбінат
- навчальний центр
- інші типи навчальних закладів, що надають професійно-технічну освіту або здійснюють професійно-технічне навчання"

Скільки часу заклад приватної професійно-технічної освіти, представником якого Ви являєтесь функціонує (функціонував) на ринку освітніх послуг:

*

- до 1-го року
- 1 рік
- від 1-го року до 5-ти
- від 5-ти років до 10-ти
- більше 10 років

Станом на момент заповнення анкети заклад приватної професійно-технічної освіти, представником якого Ви являєтесь:

*

- функціонує та надає освітні послуги
- припинив діяльність

Якщо заклад приватної професійно-технічної освіти, представником якого Ви являєтесь, припинив освітню діяльність, будь ласка, вкажіть причини:

Ваша відповідь

**Оцініть, будь ласка, наскільки Ви задоволені рівнем державної підтримки *
розвитку приватної професійно-технічної освіти у межах розв'язання
проблемних аспектів освітньої складової за шкалою від 1 до 5 балів, де 1
бал означає повністю не задоволені, а 5 - повністю задоволені.**

	1	2	3	4	5
Рівень державної підтримки забезпечує фінансування відкриття закладів приватної професійно-технічної освіти	☐	☐	☐	☐	☐

Рівень державної фінансової підтримки приватної професійно-технічної освіти задовольняє потреби у фінансових ресурсах, що дозволяє компенсувати частину вартості освітніх послуг для здобувачів	☐	☐	☐	☐	☐
---	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Рівень державної фінансової підтримки приватної професійно-технічної освіти задовольняє потреби у фінансових ресурсах, що	☐	☐	☐	☐	☐
---	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

дозволяє
забезпечити
достатність
матеріально-
технічної бази

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
можливість
впровадження
ваучерів на
навчання

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
можливість
впровадження
кредитів на
навчання

Рівень
державної
підтримки
дозволяє
забезпечити
розвиток
екоорієнтованих
напрямів
навчання

Рівень
державної
підтримки
дозволяє
забезпечити
розвиток
цифровізації та
залучення
приватного
професійно-
технічної
закладу до
прогресивних
онлайн

платформ

Рівень
державної
підтримки
сприяє
залученню
тьюторського
підходу до
соціального
розвитку
студентів

Рівень
державної
підтримки
сприяє
дотриманню
стандартів
якості
професійно-
технічної освіти

Рівень
державної
підтримки
сприяє
забезпеченню
закладу
професійно-
технічної
приватної освіти
затвердженого
навчально-
методичного
забезпечення

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
використання
єдиних
стандартів для
оцінки якості
роботи
професійно-
технічної

закладів освіти

Рівень державної підтримки сприяє забезпеченню контролю психологічного комфорту учасників освітнього процесу

Рівень державної підтримки позитивно впливає на якість освітнього процесу в Вашому закладі професійно-технічної освіти

Рівень державної підтримки забезпечує високий ступінь доступності державних програм та ініціатив для Вашого закладу професійно-технічної освіти

Рівень державної підтримки дає відчутні позитивні зрушення у розвитку Вашого закладу професійно-

професійно-
технічної освіти

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
повне
інформування
щодо
можливостей
державної
підтримки для
розвитку
Вашого закладу
професійно-
технічної освіти

Рівень
державної
підтримки
зазначений у
відповідних
програмах
відповідає
потребам
Вашого закладу
у впровадженні
інноваційних
методів
навчання

Рівень
державної
підтримки
сприяє
залученню та
підвищенню
кваліфікації
Ваших
педагогічних
працівників

Рівень
державної
підтримки
стимулює
розробку та

впровадження

нових освітніх

програм та

методик

розробку та

впровадження

нових освітніх

програм та

методик

**Оцініть, будь ласка, наскільки Ви задоволені рівнем державної підтримки *
розвитку приватної професійно-технічної освіти у межах розв'язання
проблемних аспектів підприємницької складової за шкалою від 1 до 5
балів, де 1 бал означає повністю не задоволені, а 5 - повністю задоволені.**

	1	2	3	4	5
Рівень державної підтримки забезпечує простоту, чіткість та прозорість оформлення дозволів на провадження професійно-технічної освітньої діяльності	☐	☐	☐	☐	☐

Рівень державної підтримки заохочує до легального провадження освітньої діяльності	☐	☐	☐	☐	☐
--	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Рівень державної підтримки сприяє розвитку інфраструктури приватних закладів професійно-технічної освіти	☐	☐	☐	☐	☐
--	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Рівень державної	☐	☐	☐	☐	☐
------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

підтримки
забезпечує
наявність
повноправного
соціального
захисту
працівників
закладу
професійно-
технічної освіти

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
зрозумілість та
доступність
вимог
державних
органів щодо
ліцензування
для Вашого
персоналу

Рівень
державної
підтримки
сприяє
забезпеченню
доступності та
різноманітності
освітніх послуг у
Вашому закладі
професійно-
технічної освіти

Рівень програм
державної
підтримки
сприяє
забезпеченню
фінансової
стійкості
Вашого закладу
професійно-
технічної освіти

Рівень

державної
підтримки
сприяє
створенню
конкуrentних
умов для
приватних
закладів
професійно-
технічної освіти
на ринку
освітніх послуг

Рівень
державної
підтримки
допомагає
зберегти баланс
між
комерційними і
освітніми
аспектами в
діяльності
Вашого закладу
професійно-
технічної освіти

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
фінансову
допомогу,
дотації або
пільги при
зниженні
фінансової
стійкості
Вашого закладу
професійно-
технічної освіти

Рівень
державної
підтримки
сприяє наданню
освітніх послуг
вразливим

верствам
населення на
пільгових
умовах

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
реалізацію
пільгового
земельного
оподаткування

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
реалізацію
пільгової
оренди
приміщень на
провадження
освітньої
діяльності

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
реалізацію
пільгового
оподаткування
освітньої
діяльності

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
реалізацію
оплати
комунальних
послуг
відповідно до
пільгових
тарифів

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
усунення
бюрократичних
та корупційних
моментів в
процесі
отримання
ліцензії на
провадження
освітньої
діяльності

Рівень
державної
підтримки
забезпечує
реалізацію
механізмів
державно-
приватного
партнерства з
приватними
провайдерами
професійно-
технічної освіти

професійно-
технічної освіти

Які аспекти державної підтримки, на Вашу думку, сприяють забезпеченню якості, доступності та інноваційності освіти в Вашому приватному закладі професійно-технічної освіти?

Ваша відповідь

Які аспекти державної підтримки, на Вашу думку, сприяють стабільному розвитку підприємницької діяльності у сфері професійно-технічної освіти

Ваша відповідь

Які чинники обмежують Вас у повній реалізації можливостей, які надає державна підтримка?

Ваша відповідь

Які конкретні аспекти державної підтримки ви хотіли б покращити для забезпечення більшої якості, доступності та інноваційності у Вашому приватному закладі професійно-технічної освіти?

Ваша відповідь

Ваша відповідь

Які конкретні аспекти державної підтримки ви хотіли б покращити для забезпечення стабільного розвитку підприємницької діяльності у сфері професійно-технічної освіти

Ваша відповідь

Надіслати

Очистити форму

Ніколи не вказуйте паролі в Google Формах.

Цю форму створено в домені Lviv Polytechnic National University. [Повідомити про порушення](#)

Google **Форми**

УКРАЇНА

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ

вул. Грушевського, 21, м. Івано-Франківськ, 76015 тел. (0342) 55-21-34, тел. факс 55-22-72
E-mail: osvita @ if.gov.ua Код ЄДРПОУ 39356695

29.09.2022 р. № 1056/01-13/02/ На № _____ від _____

ДОВІДКА

**про впровадження результатів дисертаційного дослідження
ХМЕЛЮК ВІТИ СТЕПАНІВНИ,
аспірантки кафедри адміністративного та фінансового менеджменту
Національного університету «Львівська політехніка»
на тему «Формування державної політики з розвитку приватної освіти в
Україні»**

Результати дослідження Хмелюк В.С. були використані у діяльності керівників місцевих органів управління освітою Івано-Франківської області як теоретичні обґрунтування та практичні дані для стратегічних і оперативних рішень у сфері освіти.

Керівниками місцевих органів управління освітою на окремих адміністративних одиницях обговорено результати соціологічного дослідження, проведеного в межах запропонованої концептуальної моделі формування державної політики розвитку приватної освіти в Україні.

Аспірантка кафедри адміністративного та фінансового менеджменту Національного університету «Львівська політехніка» надавала консультативну допомогу щодо механізмів забезпечення державної підтримки розвитку приватної освіти у частині реалізації запропонованих напрямів державної політики.

Заступник директора департаменту-
начальник управління освіти науки

Ігор ГАВРИЛЮК

0003150

УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

вул. С. Бандери, 12, Львів, 79013, тел. (380-32) 237-49-93, 258-21-11, факс: (380-32) 258-26-80
ел. пошта: coffice@lpnu.ua, інтернет: www.lpnu.ua

06.10.2023 № 67-01-1973

на № _____

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертаційної роботи Хмелюк Віти Степанівни на
тему: «Формування державної політики з розвитку приватної освіти в Україні»

Основні положення та результати дисертаційної роботи Хмелюк В.С. на тему: «Формування державної політики з розвитку приватної освіти в Україні», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії впроваджені у навчальний процес Національного університету «Львівська політехніка» та використовуються під час викладання дисциплін: «Стратегічне планування» (для студентів другого(магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»), «Організаційно-правові засади публічного управління» (для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»).

Зокрема, у навчальному процесі впроваджено запропоновані Хмелюк В.С. інноваційні підходи до провадження освітньої діяльності відображені у координаційній моделі управління процесом впровадження інноваційних підходів до освітньої діяльності, що передбачає поєднання п'яти основних аспектів координації, а саме: дослідження сучасних викликів освітній діяльності, пошук інноваційних підходів до провадження освітньої діяльності, дослідження проблем впровадження інноваційних підходів, пошук напрямів розв'язання проблем, реалізацію інноваційних підходів до провадження освітньої діяльності.

Проректор

з науково-педагогічної роботи

к.т.н., доц.

Вик.:

Пилипенко Л.М. (032) 258-22-06

Олег ДАВИДЧАК

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи
Національного університету
«Львівська політехніка»
д.т.н., професор Іван ДЕМІДОВ
10 2023 р.

АКТ

про використання результатів дисертаційної роботи Хмелюк Віти Степанівни на тему: «Формування державної політики з розвитку приватної освіти в Україні», представленої на здобуття наукового ступеня доктора філософії, при виконанні науково-дослідної роботи кафедри адміністративного та фінансового менеджменту Національного університету «Львівська політехніка» за темою «Розвиток інноваційних аспектів публічно-приватного партнерства»

Комісія у складі голови – начальника НДЧ, д.т.н. Небесного Р.В. та членів: завідувача відділу науково-організаційного супроводу наукових досліджень к.т.н. Лазько Г.В., заступника начальника планово-фінансового відділу Фаст І.І. та завідувача кафедри адміністративного та фінансового менеджменту д.е.н., проф. Подольчака Н. Ю. цим актом підтверджують, що результати дисертаційної роботи аспірантки кафедри АФМ Хмелюк Віти Степанівни використані при виконанні науково-дослідної роботи кафедри адміністративного та фінансового менеджменту Національного університету «Львівська політехніка» за темою «Розвиток інноваційних аспектів публічно-приватного партнерства» (номер державної реєстрації №0118U000345). Зокрема, Хмелюк В. С., запропоновано концептуальну модель формування державної політики розвитку приватної освіти в Україні, що базується на удосконаленні управління впровадженням інноваційних підходів до реалізації приватної освітньої діяльності .

Голова комісії:

начальник НДЧ
д.т.н., ст.досл.

Роман НЕБЕСНИЙ

Члени комісії:

зав. відділу науково-організаційного супроводу
наукових досліджень
к.т.н.

Галина ЛАЗЬКО

В.о. заст.нач. ПФВ

Ірина ФАСТ

Зав. каф. АФМ
д.е.н., проф.

Назар ПОДОЛЬЧАК

Львівський кооперативний фаховий коледж економіки і права
вул. Клепарівська, 11, м. Львів, 79007

тел.(032) 233-31-30

E-mail: lvivcej@gmail.com

09.10.2023р. № 1038

ДОВІДКА
про впровадження результатів дисертаційного дослідження
ХМЕЛЮК ВІТИ СТЕПАНІВНИ,
аспірантки кафедри адміністративного та фінансового менеджменту
Національного університету «Львівська політехніка»
на тему «Формування державної політики з розвитку приватної освіти в
Україні»

Результати дослідження Хмелюк В.С. були використані у діяльності закладу приватної форми власності у Львівському кооперативному фаховому коледжі економіки і права, зокрема на засіданнях педагогічних та методичних рад, були обговорені проблемні аспекти розвитку приватної освіти та запропоновані шляхи їх вирішення в межах концептуальної моделі формування державної політики розвитку приватної освіти в Україні.

Аспірантка кафедри адміністративного та фінансового менеджменту Національного університету «Львівська політехніка» надавала консультативну допомогу щодо механізмів впровадження інноваційних підходів до приватної освітньої діяльності та напрямів удосконалення міжнародної співпраці у сфері приватної освіти.

Директор

Наталія ЗУБКО

ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ

Код ЄДРПОУ: 38557639, вул. Просвіти, 4а, м. Львів, 79008, тел./факс (032)261-63-54,
електронна пошта: donloda@ukr.net, вебсторінка: <https://osvita.loda.gov.ua>,

09.10 2023 р. № 03-02/10/2058
На № _____

ДОВІДКА

**про впровадження результатів дисертаційного дослідження
ХМЕЛЮК ВІТИ СТЕПАНІВНИ,
аспірантки кафедри адміністративного та фінансового менеджменту
Національного університету «Львівська політехніка»,
на тему «Формування державної політики з розвитку приватної освіти
в Україні»**

Результати дослідження аспірантки кафедри адміністративного та фінансового менеджменту Національного університету «Львівська політехніка», викладені у дисертаційній роботі, щодо проблемних аспектів розвитку приватної освіти презентовано на засіданнях Експертної ради при департаменті освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації. Дослідницею надано неодноразову методично-консультативну допомогу щодо можливостей реалізації розробленої концептуальної моделі формування державної політики розвитку приватної освіти в Україні та моніторингу ефективності її впровадження на основі запропонованої програми соціологічного дослідження рівня державної підтримки розвитку приватної освіти та інтегрального індексу її розвитку.

Результати дисертаційного дослідження застосовувалися в процесі формування окремих елементів стратегії розвитку освіти Львівської області з метою надання державної підтримки та рекомендацій закладам приватної освіти щодо можливостей міжнародної співпраці та впровадження інноваційних підходів до провадження освітньої діяльності.

Директор

Олег ПАСКА

Львівська міська рада
Виконавчий комітет

79 006, Львів, пл. Ринок, 1 тел.: (032) 297 59 06, (032) 297 57 15, факс: (032) 297 57 47

19.10.2028 № 23-квкс-129167

На № _____ від _____

ДОВІДКА
про впровадження результатів дисертаційного дослідження
ХМЕЛЮК ВІТИ СТЕПАНІВНИ,
аспірантки кафедри адміністративного та фінансового
менеджменту Національного університету «Львівська політехніка»
на тему: «Формування державної політики з розвитку приватної
освіти в Україні»

Аспіранткою кафедри адміністративного та фінансового менеджменту Національного університету «Львівська політехніка» протягом 2020 – 2022 років було здійснено дослідження державної підтримки розвитку приватної освіти та виведено інтегральний індекс рівня розвитку приватної освіти, що дозволив визначити проблемні аспекти та шлях їх вирішення.

Напрями розв'язання проблем запропоновані аспіранткою в межах концептуальної моделі формування державної політики розвитку приватної освіти в Україні розглянуто та взято до уваги при подальшому формуванні місцевої політики розвитку освіти у місті Львові.

Перший заступник міського голови –
заступник міського голови з
економічного розвитку

Андрій МОСКАЛЕНКО